

KURIER POZNANSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chelminowski, wiadomości potocznych Witold Urbański, za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 500

Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 31 października 1937

Rok 32

Poznań, 30 października.

Błędne drogi polityki społecznej

Zapowiedź rządu, że zamierza wnieść projekt stopniowego wygaśnięcia do końca marca 1943 ustawy o ochronie lokatorów, przypomina nam zasadniczą sprawę uprawiania polityki społecznej kosztem jednostek lub z ujmą dla należytego pełnienia służby publicznej. Zagadnienie polityki społecznej stało się w ustroju kapitalistycznym zagadnieniem kapitalnym, decydującym o utrzymaniu się tego ustroju i o kierunku jego rozwoju. Ale właśnie dlatego należy politykę tę stosować ostrożnie, z myślą o przyszłości, bez naruszania podstaw, na jakich spoczywa cała budowa społeczna.

Przykładem takiej polityki nieracjonalnej była już ustawa o ochronie lokatorów, nie przystosowana do warunków miejscowych i indywidualnych; można było usprawiedliwić ją tylko stosunkami powojennymi, jako następstwo klęsk, wojną spowodowanych. Nie można jednak usprawiedliwić ani wieloletniego jej podtrzymywania, ani też doczepiania do niej postanowień o rozmaitych zwolnieniach od obowiązku płacenia czynszu bez żadnego wynagrodzenia właścicieli realności ze strony skarbu publicznego.

Tego rodzaju postanowienia mają charakter antyspołeczny. Ze zdziwieniem patrzyliśmy na to, jak z lekkim sercem głosowali na nie ludzie, którzy są np. wielkimi przeciwnikami reformy rolnej bez odszkodowania właścicieli. Ustawy takie podkopują poczucie własności prywatnej, są bujną glebą dla szerzenia się idei komunistycznych.

Wystarczyło przysłuchiwać się rozprawom i uchwałom na wiecach lokatorów, aby stwierdzić płynący z ustawy zamęt w pojęciach o własności i o prawach prywatnych. Gdybyż przynajmniej ludzie, którym grozi brak pracy i zarobku, mieli trwałą korzyść z ustaw podobnych! Nic podobnego. Ustawy takie są tylko chwilowo dogodnie dla bezrobotnych, którzy znajdują się już w posiadaniu mieszkania jedno-, dwu- lub trzyizbowego, ale są niebezpieczne dla wszystkich, którzy mieszkań takich poszukują lub w przyszłości poszukiwać będą, bo właściciele realności, zagrożeni przez ustawę, zamykają szczelnie drzwi przed takimi kandydatami na lokatorów.

Weszło teraz powszechnie w zwyczaj, że właściciel realności, mający wolne mieszkanie do wynajęcia, wystrzega się z góry lokatora, który może stać się mu w przyszłości ciężarem, i najchętniej wynajmuje swój lokal ludziom „państwowym” o stałej pensji. Woźny na stałej posadzie w urzędzie, pomocnik magistracki jest kandydatem pożądanym i cenionym, ale robotnik lub pracownik umysłowy nie

Tarcia między radykałami i socjalistami rosła

Stanowcze potępienie na kongresie w Lille polityki finansowej i socjalnej rządu Bluma — Uchwaloną już rezolucję musiano wycofać

Paryż. (PAT). Drugi dzień obrad kongresu radykałów poświęcony był polityce finansowej i gospodarczej oraz polityce zagranicznej.

Początkowo obrady były w pewnym stopniu tryumfem umiarkowanych czynników partii radykalnej. Okazało się to zwłaszcza w czasie debaty nad polityką finansową. Referentem był wybitny znawca zagadnień finansowych w Izbie Deputowanych, pos. Potue. Potępił on bez ogródek próby finansowe pierwszego rządu „frontu ludowego” pod kierownictwem socjalistów.

Wielkie przemówienie min. Bonnetta było co chwilę przerywane burzą oklasków. Minister wypowiedział się kategorycznie za utrzymaniem zasady równowagi budżetowej, niezbędnej dla uzdrowienia franka, oraz przeciw ograniczeniom dewizowym.

Po tym przemówieniu kongres przystąpił do obrad nad rezolucją, która stwierdza konieczność utrzymania równowagi budżetowej i wypowiada się przeciw wprowadzeniu kontroli dewizowej, oraz za koniecznością dostosowania ustawodawstwa socjalnego do warunków francuskiego życia gospodarczego, a przede wszystkim do potrzeb obrony narodowej. Tę część przyjęto bez sprzeciwu.

Po zamknięciu obrad część uczestników kongresu zaprotestowała przeciw zdaniu o konieczności dostosowania ustawodawstwa o tygodniu pracy do warunków produkcji francuskiej u-

ważając, iż zdanie to stanowi zamach na najnowsze zdobycze klasy robotniczej. W związku z powyższym protestem odwołano się do arbitrażu min. Daladiera, prezesa stronnictwa.

Paryż. (PAT). „Le Temps” donosi, iż przebieg debaty finansowej oraz treść rezolucji wywołała zaniepokojenie wśród przywódców partii, którzy wyrażali obawy, iż pewni delegaci atakując zbyt ostro politykę finansową socjalistów nie zdawali sobie sprawy z politycznego niebezpieczeństwa stanowiska, jakie zajęli. Może ono, zdaniem wybitnych przedstawicieli władz

partyjnych, wywołać sprzeciw socjalistów. Te względy wpłynęły m. i. na wycofanie rezolucji finansowej, zamykającej debatę, pod pozorem, iż nie została ona uchwalona formalnie i przekazano ją na nowo komisji politycznej kongresu. Chautemps, który odjechał do Paryża, powrócił do Lille, by załagodzić położenie.

Paryż (Tel. wł.). Kongres radykałów wyraził zaufanie ministrowi spraw zagranicznych. Omawiając sprawę hiszpańską kongres domaga się zniesienia nieinterwencji, jeżeli nie zostaną wycofani ochotnicy z Hiszpanii.

Straszny cyklon w Syrii

Paryż (Tel. wł.). Według doniesień z Jerozolimy przeszedł nad obszarem na północo-wschód od Damaszku straszny cyklon. Zginęło podobno przeszło 550 ludzi. Kilka wsi jest zupełnie zniszczonych.

Wieś Madameh znikła z powierzchni ziemi, a przeszło 200 ludzi straciło życie. W Nebek zniszczonych zostało przeszło 100 domów. Poniosło śmierć 300 osób. Wsie Demeier i Jerusd są zupełnie zniszczone. W pierwszej zginęło 37 ludzi, w drugiej dwie osoby. W Harasta zniszczonych zostało 50 domów. Jest 9 zabitych. W Barze zawaliło się 10 domów. Jest zabitych siedmiu itd.

Droga Damaszk — Aleppo, która odbudowano dopiero przed rokiem, zniszczona jest na przestrzeni 15 km. Droga do Bagdadu jest również w wielu miejscach uszkodzona.

Władze wysłały natychmiast w teren nawiedzone katastrofą wojsko, lekarstwa i żywność.

Tępienie masonerii

Paryż (ATE). Z Rio de Janeiro donoszą, że w stanie Sao Paulo gubernator Pargaes Rodrigues zarządził zamknięcie wszystkich łóż masonskich i konfiskatę ich majątków.

znajdzie mieszkania, jeżeli nie ma kaucji lub innych poręczeń, choćby na razie miał dobre zarobki. Jednocześnie ustawy takie stanowią dla właścicieli mieszkań drobnych niezmiernie obciążenie, urągające wszelkim zasadom równouprawnienia i sprawiedliwości podatkowej.

Niedawno czytaliśmy w pismach o wdowie, która pozbawiona w ten sposób chleba z własnej realności, obciążona podatkami i świadczeniami samorządowymi, pozbawiła się życia przez rzucenie się na bruk z własnego domu. Można więc słusznie podnieść żądanie, aby przy sposobności zmiany ustawy o ochronie lokatorów zapewniano właścicielom małych mieszkań, zajętych przez bezrobotnych, zapłatę należnego czynszu z funduszu pracy lub z innych funduszy publicznych.

Nie ma bowiem żadnej podstawy prawnej ani słusznej do przerzucania ciężaru utrzymania bezrobotnych na jednostki prywatne tylko dlatego, że były na tyle „nieostrożne” lub ludzkie, iż nie odmówiły mieszkań w swym domu ludziom pracującym, narażonym na następstwa niepomyślnych koniunktur gospodarczych.

Politykę społeczną usprawiedliwiają u nas często także zapewnianie przedsiębiorstw państwowych i samorządowych ludźmi bez odpowiedniej kwalifikacji z tytułu rzeczywistych lub urojonych zasług, w innych dzie-

dzinach położonych. Odnosi się to szczególnie do byłych wojskowych, podoficerów, nie mających dostatecznego zaopatrzenia.

Pozwolę sobie tu przytoczyć rażący przykład, wzięty z „Gospodarki Narodowej”. Od szeregu lat utarło się — pisze to pismo —

„że instytucje publiczne obowiązane są przyjmować do swych biur byłych wojskowych zawodowych. Szczególnie silny napływ normalnych emerytów wojskowych odczuwa administracja ogólna niższych instytucji oraz przedsiębiorstwo Polskich Kolei Państwowych. O ile nasze informacje są ścisłe, koleje państwowe przyjęły w ostatnim roku 20.000 byłych wojskowych, w znacznej części wysłużonych podoficerów.”

Bardzo słusznie pismo to podnosi szkodliwe następstwa takiego napływu pod względem finansowym, służbowym i społecznym. Tacy pracownicy bowiem muszą być lepiej opłacani, stosownie do swojej „rangi”, wyłączają ludzi kwalifikowanych od służby, łamią poczucie sprawiedliwości stając się przełożonymi ludzi fachowych i wnoszą do przedsiębiorstwa zupełnie obce i nieużyteczne pierwiastki wojskowego myślenia i działania.

Cóż to zresztą za polityka społeczna, która po drugiej stronie mnoży bezrobotnych, rozgoryczonych na państwo i społeczeństwo, usuwa ludzi fachowych i doświadczonych z posterunków, którym całe swe życie służyli, a powierza je ludziom nowym, którzy mogli być najużyteczniejszymi na swoich właściwych stanowiskach, tutaj

zaś dla braku doświadczenia i wiedzy fachowej stają się niebezpiecznymi dla życia i zdrowia własnego oraz publiczności. Polityka społeczna tego rodzaju odbija się najfatalniej na sprawności przedsiębiorstwa kolejowego, na zbyt częstych wypadkach kolejowych i na dobrej opinii, jaką dla naszych kolei zdobyli polscy kolejarze w świecie swoją fachową i rzetelną pracą w czasach powojennych.

Przykład powyższy poucza, że politykę „społeczną” można mianować inny rodzaj polityki, należącej do zupełnie innej sfery, u nas niestety rozpowszechniony i typowy we wszystkich urzędach i instytucjach publicznych. Są to już błędne drogi nie tylko polityki społecznej, ale polityki i systemu rządzenia w ogóle.

Co do przedsiębiorstwa kolejowego, usprawiedliwia się ów zwyczaj obawą przed strajkami kolejowymi i zabezpieczeniem się przed nimi za pomocą ludzi „pewniejszych”. Ale także ten sposób usprawiedliwienia nie byłby trafny ani słuszny. Najpierw dlatego, że sierżanci, zaaklimatyzowani w służbie kolejowej, stają się kolejarzami, solidarnymi z innymi kolegami. Po wtóre dlatego, że skutecznym środkiem przeciwko strajkom nie są polowiczne środki, ale ustrój narodowy, zapewniający wszystkim prawne warunki i proste drogi dojścia do sprawiedliwości.

STANISŁAW GŁĄBIŃSKI

Echa mowy Mussoliniego we Francji

Paryż (ATE). Mowa Mussoliniego została na ogół chłodno przyjęta nie tylko przez prasę lewicową, co jest rzeczą zrozumiałą, lecz nawet przez dzienniki prawicowe, sympatyzujące skądinąd z rządem faszystowskim.

Niezadowolenie wywołał zwłaszcza ustęp przemówienia, w którym Mussolini domaga się kolonii dla Niemiec.

Dziennik „L'Epoque” zaznacza ironicznie, że Mussolini miał doskonałą sposobność, aby wykonać szlachetny gest i ofiarować Rzeszy podział zdobytej niedawno przez Włochów Etiopii. Artykuł kończy się stwierdzeniem, że zagadnienie kolonialne zostało wysunięte nie tylko przez Berlin, ale i przez Rzym i że po zniesieniu klauzul

finansowych oraz wojskowych traktatu wersalskiego wysuwane są obecnie żądania najtrudniejsze do uregulowania.

„Paris Midi” pisze:

„Londyn ma z góry przygotowaną odpowiedź na roszczenia Rzeszy — że zwrot kolonii zależy od dominów. A jaka jest odpowiedź Paryża? Pod względem poprawy położenia gospodarczego Paryż od paru lat pozostaje w tyle za Londynem. Imperium kolonialne odczuwa stan niepewności, w którym żyje metropolia, a to doprowadza do nieporządków, co pewne czynniki cudzoziemskie nie wahają się wykorzystać.” (Chodzi o zaburzenia w Maroku — przyp. red.)

Aprilia — nowy tryumf faszyzmu

Rzym. (PAT). W drugim dniu obchodu 15 rocznicy „marszu na Rzym” Mussolini dokonał uroczystego wręczenia odznaczeń wojennych rodzinom poległych legionistów włoskich w Hiszpanii.

Ceremonia odbyła się u stóp grobu Nieznanego Żołnierza w obecności najwyższych przedstawicieli partii faszystowskiej, licznej grupy oficerów hiszpańskich i legionistów włoskich, pocztów poszczególnych broni armii, oraz 8 tys. członków milicji.

Mussolini w towarzystwie szefa delegacji narodowo-socjalistycznej min. Hessa wręczył rodzinom poległych i rannych 7 medali złotych, 49 srebrnych i 29 brązowych, po czym przyjął defiladę.

Po uroczystości nastąpiła inauguracja nowego miasta Aprilii zbudowanego na osuszonych błotach pomiędzy górami Lepini i Albańskimi. Jest to czwarte miasto po Sabaudii, Littorii,

Pontinii, wzniesione na dawnych bagnach pontyńskich. Aprilia leży najbliżej Rzymu, z którym połączona jest koleją. Mussolini wygłosił do ludności rolniczej i robotniczej dłuższe przemówienie.

Oświadczył, że Aprilia jest mu szczególnie droga, ponieważ została założona 25 kwietnia 1936 r., tj. w 160 dniu zwycięskiej wojny abisyńskiej, oraz oblężenia gospodarczego. Zapowiedział dalej, że w kwietniu 1938 r. założona będzie Pomezja, której inauguracja nastąpi 29 października 1939 roku. Mussolini oświadczył, że w ciągu niespełna 10 lat dokonano na dawnych błotach dzieła, które naprótno usiłowano zrealizować w ciągu 20 wieków.

Dzisiejsza uroczystość posiada charakter pokojowy — podkreślił Duce. Naród włoski pragnie pracować w spokoju, zarówno w kraju macierzystym, jak i na terenach imperium kolonial-

KOMUNALNY BANK KREDYTOWY POZNAŃ · 27. GRUDNIA 8

TAJEMNICĘ GWARANTUJE

KSIĄŻECZKA NA OKAZIČIELA

KSIĄŻECZKA WKŁADOWA NA OKAZIČIELA

WŁASNE KAPITAŁY 12 MILJONÓW

nego. W interesie wszystkich leży, aby spokój ten nie został zakłócony.

Zapewniwszy dalej, że troską rządu jest, aby koloniści stali się jak najprędzej właścicielami gruntów, na których pracują, mówca stwierdził, że rolnicy powinni powstrzymać się od osiedlania w wielkich miastach, aby zachować należyty stosunek pomiędzy poszczególnymi klasami społeczeństwa i zapewnić Włochom silną ludność wiejską.

5% poz. konwers. — za drobne odcinki — 58,—.

Z pożyczek komunalnych obracano mniejszą ilość — nie kwalifikującą się do notowania — 4½% oblig. m. Poznania z r. 1929 po 52,— w placeniu.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% listy zast. złote w złocie po 54,— w zaofiarowaniu, poza tym poszukiwano 4½% złotych listy zast. serii L. po 54,— bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

Z akcyj bankowych poszukiwano Bank Polski po 106,— również bez oddawców. 5% państw. poz. konwers. drobne odc. 58,— P.

4½% listy zast. złote w złocie przestemplowane Pozn. Ziem. Kred. (dawn. 4½% dol. listy zast. w zł — 8.9141 zł za 1 dol.) 54,— O. Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.

Poznań, 30. 10. 1937 r.

Standarty: 1) żyto 712 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies I. stand. 480 g/l., 4) owies II. stand. 450 g/l.

Ceny transakcyjne:

Owies I. stand. 15 tonn par. Poznań . . . 21,45

Ceny orientacyjne:

Żyto 22,00—22,25

Uspokobienie spokojne 26,75—27,25

Pszenica 23,00—24,00

Uspokobienie spokojne 22,00—22,25

Jęczmień browarowy 21,00—21,50

Uspokobienie spokojne 20,25—20,75

Jęczmień 700—717 g/l. 21,00—21,50

Jęczmień 678—678 g/l. 20,25—20,75

Jęczmień 638—650 g/l. 21,00—21,25

Uspokobienie słabe 20,00—20,25

Owies I. stand. 30,75—31,75

Uspokobienie spokojne 29,25—30,25

Owies II. stand. 22,25—23,25

Uspokobienie spokojne 46,25—46,75

Maka żytnia gat. I 0-50% 42,25—42,75

Maka żytnia gat. 0-35% 40,25—40,75

Maka żytnia gat. II 50-65% 37,25—37,75

Uspokobienie spokojne 32,25—32,75

Maka pszena gat. I 0-50% 29,25—29,75

Maka pszena gat. II 65-70% 15,00—15,75

Uspokobienie spokojne 16,00—16,25

Otreby żytnie stand. 14,75—15,25

Otreby pszenne grube stand. 15,75—16,75

Otreby pszenne średnie stand. 58,00—60,00

Otreby jęczmień 49,00—52,00

Rzepak zimowy 38,00—40,00

Siemie lniane 24,50—26,50

Gorzczyca 24,00—25,50

Groch Wiktoria 77,00—80,00

Groch Folgera 2,50—3,00

Mak niebieski 0,18

Ziemniaki jadalne 23,75—24,00

Ziemniaki fabr. za kilo % 20,25—20,50

Makuch lniany w taflach 24,75—25,50

Makuch rzepak. w taflach 24,50—25,50

Makuch słon. w taflach 42—43% 5,95—6,20

Srut Soja 6,45—6,70

Słoma pszena luzem 6,30—6,55

„ pszena prasowana 7,05—7,30

„ żytnia luzem 6,85—6,90

„ żytnia prasowana 6,85—7,10

„ owsiana luzem 6,05—6,30

„ owsiana prasowana 6,55—6,80

„ jęczmień luzem 7,60—8,10

„ jęczmień prasowana 8,25—8,75

„ nadnoteckie luzem 8,70—9,20

„ nadnoteckie prasowane 9,70—10,20

Ogólne uspokobienie spokojne

Ogólny obrót: 2239,2 tonn, w tym żyta 719

tonn, pszenicy 78 tonn, jęczmienia 117 tonn,

owsa 100

Udaremnione powstanie w Maroku

Ostre zarządzenia władz — W Fezie położenie jest wciąż b. poważne — Groźne ruchy w Marakeszu

Casablanka. (ATE). „United Press” donosi:

Położenie w Maroku jest w dalszym ciągu naprężone.

Ustalono, że przywódcy dążyli do

Przy pierwszych objawach

przeziębienia stosuje się Aspirin'e.

ASPIRIN'A

JEST WYRABIANA W POLSCE

ng 50 704

Wiadomości

Terror litewski wobec prasy polskiej na Litwie wzógł się w ostatnich czasach. Nie ma prawie dnia aby jedynie pismo w Kownie „Dzień Polski” nie było konfiskowane przeważnie za artykuły wstępne i wiadomości z Polski.

Min. lotnictwa Rzeszy gen. Goering udzielił jednemu w Niemczech kapitanowi-kobiecie, Hannie Reitsch odznaki upoważniającej do kierowania wojskowymi samolotami.

W Münsterze rozwiązany został Zw. Młod. Kat. Jednocześnie rozwiązano wszystkie mniejsze stowarzyszenia pozostające w łączności ze wspomnianym związkiem pod zarzutem uchylania przeciwko istniejącym przepisom.

Angielski min. wojny Hore Belisha oświadczył, że rząd brytyjski przeznaczył 7½ miliona f. szt. na modernizację koszar wojskowych.

Król grecki Jerzy, żegnany przez członków rządu, wysiadł wczoraj na pokład jachtu „Helias”, udając się w podróż po Europie. Król wylądował w Brindisi, skąd uda się na dłuższy pobyt do Rzymu.

wybuchu powstania na całym obszarze protektoratu marokańskiego i chcieli dokonać zamachu stanu. W chwili obecnej władze przez ostre zarządzenia zdaje się panują nad położeniem, lecz nie zdołano dotychczas aresztować wielu przywódców, których nazwiska są znane policji.

W Fezie, pomimo nadejścia posiłków wojskowych, położenie jest w dalszym ciągu poważne. Oddział Legii Cudzoziemskiej został otoczony przez tubylców, a z tłumu rzucono bombę. 6 osób odniosło rany.

W dzielnicy muzułmańskiej odbyły się burzliwe manifestacje przed uniwersytecie. Wojsko otoczyło gmach, w którym zgromadziło się wiele wybitnych osobistości. Nie zakończono jeszcze obsadzenia wspomnianej dzielnicy. Na głównych jednak ulicach porządek przywrócono.

W Casablance i w Port Lyautey po nadejściu silnych oddziałów przywrócono porządek. W tej ostatniej miejscowości dochodzenia wykazały, że przywódca muzułmanów Mohamed Diouri zwerbował znaczną ilość uczestników krwawych demonstracji z poza miasta za cenę 8 fr. dziennie. Diouri ma korzystać z poparcia finansowego zagranicy. W związku z tym aresztowano 60 osób.

Paryż. (ATE). „Paris Soir” twierdzi, że wybuchły rozruchy w Marakeszu, które miały na celu dokonanie zamachu stanu i utworzenie nowego rządu.

„Położenie jest wciąż poważne — pisze dziennik. — Oddziały wojsk przenikają stopniowo do miasta i starają się otoczyć gmach uniwersytetu, dokąd schronili się agitatorzy. Nad miastem krąży samoloty”.

Przeciw wciąganiu do polityki harcerstwa

Warszawa. (Tel. wł.). Z dużym zainteresowaniem oczekuje się dwóch zebrań dzisiejszych, mianowicie wyników debat Naczelnej Rady Harcerskiej, gdzie jest znany wniosek sędziego Grabowskiego, domagający się wycofania Zw. Harcerstwa z tzw. komisji porozumiewawczej, do której wchodzi „Strzelec” i Zw. Młodej Polski.

W Radzie Naczelnej zasiada przeszło 60 osób, w tym dwóch księży:

Przedłużenie wystawy

Paryż (PAT) Po uchwale biura międzynarodowego, które wyraziło swą zgodę na ponowne otwarcie wystawy paryskiej w roku 1938, obecnie ostateczna decyzja zależy już tylko od rządu, który z całą pewnością wyrazi swą zgodę, gdyż opinia kraju oddawna wypowiedziała się za ponownym otwarciem. Wszystkie organizacje gospodarcze Paryża zainteresowane w tej sprawie poczyniły energiczne starania u rządu.

W Min. Handlu opracowany już jest podobno projekt ustawy, który ma być

wniesiony do parlamentu celem prawnego rozwiązania sprawy oraz przystąpienia do nowych kredytów. Koszty wynieść mają — według pobieżnych obliczeń — około 600 milionów franków, która to suma musi uchwalić parlament w formie kredytów dodatkowych.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIEŻNA

Poznań, 30. 10. 1937 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z — — — — —

Przeciw ruszaniu terytorialnego stanu rzeczy w Europie

Należy stwierdzić, że mowę Mussoliniego, wygłoszoną przezeń w 15 rocznicę faszystowskiego marszu na Rzym, prasa włoska oraz niemiecka z jednakim przyjęła zapalem. I dzienniki zarówno włoskie, jak niemieckie jednako ją interpretują. Podkreślają one, że Mussolini obok żądania usunięcia bolszewizmu z Europy, wysunął nie tylko postulat „należnego (dla narodu niemieckiego) miejsca pod słońcem” Afryki, ale ponadto wypowiedział się za „koniecznością zrewidowania niektórych postanowień traktatów pokojowych”, co gazety włoskie i niemieckie nazywają „rewizją absurdalnych i krzyżujących klauzul pokojowych”.

Znamy to określenie; wiemy, że ma się na myśli klauzule terytorialne. Mialoby to zabezpieczyć pokój, a nam

wydać się, że powiodłoby to do nowej wojny światowej.

Ze się tak sprawę stawia w Berlinie, to więcej, niż zrozumiałe. Czy jednak w Rzymie jest się pewnym, że sąsiedzi Włoch nie wystąpiliby z pretensjami, godzącymi w terytorialny stan posiadania narodu włoskiego?

Polska opinia publiczna zdaje sobie w pełni sprawę z niebezpieczeństwa ruszania granic obecnych na kontynencie europejskim: gdziekolwiek by się zaczęło, zatarg, najpierw polityczny, dyplomatyczny, a następnie zbrojny przeniósłby się na kraje sąsiednie, na cały obszar Europy.

Dlatego Polska odnosić się musi ujemnie do niemiecko - włoskich postulatów, usiłujących ruszyć terytorialny stan rzeczy w Europie.

Ku wzmocnieniu stanu kupieckiego

Jedną z najbardziej znamiennych cech typu umysłowego Wielkopolan jest ich zamyślenie do pracy zbiorowej. Wielkopolanie lubią iść ławą, słusznie rozumując, iż zbiorowy wysiłek skuteczniej pozwala osiągnąć wielkie cele, niż choćby najświetniejsza indywidualna partyzantka.

Toteż historia Wielkopolski, zwłaszcza w okresie zaboru, znacząca jest szeregiem akcji społecznych o dużym i wszechstronnym zasięgu, który obejmował niemal całość społeczeństwa.

Wybitne indywidualności, jak dr Karol Marcinkowski, patron Jackowski, ks. prał. Wawrzyniak, właśnie w pracy zbiorowej znajdowały najlepsze oparcie dla swych wysiłków i ujęcie dla swych niepospolitych zdolności organizacyjnych.

Wielkopolanie chętnie poddają się autorytetowi wybitnych indywidualności, o ile dojdą do przekonania, iż prowadzą ich one ku celom społecznie pożytecznym. Na zaufanie Wielkopolan trzeba zasłużyć rzetelną pracą, prawością charakteru i bezinteresownością osobistą. Samą błyskotliwością talentu nikt ich nie pozyska.

Oto ramy, w jakich rozwijała się w Wielkopolsce praca na polu społecznym i zawodowym, uwieńczona tak pomyślnymi rezultatami.

Po wojnie, w niepodległym już państwie, szła ona tymi samymi torami, jakkolwiek w ostatnim dziesięcioleciu usiłowano wprowadzić do niej pierwiastki obce dotychczasowej tradycji. Powiedzmy wyraźnie — starano się

użyć organizacji społecznych i zawodowych do celów walki politycznej. Tym organizacjom, które uległy nowemu kierunkowi, nie wyszło to wszakże na dobre.

Do związków społeczno-zawodowych, które potrafiły zachować swą niezależność wewnętrzną, należy Wielkopolski Związek Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich (dawniej Związek Towarzystw Kupieckich). Toteż pracę jego obserwuje ogół z sympatią i życzliwością.

Być tylko jeden

Ksiądz Kneipp — i jest tylko jedna prawdziwa kawa słodowa, która szczyli się właśnie nazwiskiem swego wynalazcy. — Istnieje więc tylko jedna prawdziwa

Kawa Słodowa Kneippa!

Pr 33 707/6-39, 308316

Działalność organizacji kupieckich, rozwijająca się w ciągu kilkudziesięciu lat, poszczycić się może nader poważnymi wynikami. Nie ograniczała się ona wyłącznie do ciasno pojętej obrony interesów zawodowych. Organizacje kupieckie szkoliły swych członków do pracy społecznej, współdziałały z władzami i instytucjami dla osiągnięcia celów szerszych i donioślejszych, były czynnikami wychowania obywatelskiego. Ich zasługą było podniesienie znaczenia i godności kupca polskiego i przełamanie tradycyjnej niechęci społeczeństwa polskiego do „lokcia i miary”, co było wynikiem naszej kultury szlacheckiej.

W ostatnich latach do licznych innych zadań przybrał obowiązek bronięcia polskości zawodu kupieckiego na ziemiach zachodnich przed wciskającym się uporczywie wrogiem żydowskim.

W walce tej organizacje kupieckie mogą liczyć na pełne poparcie uświadomionego o niebezpieczeństwie żydowskim społeczeństwa wielkopolskiego.

Wielkopolski Związek Chrześcijań-

skich Zrzeszeń Kupieckich pragnie w najszerszych warstwach spopularyzować godło kupieckie które stanowi dowód przynależności do zrzeszeń kupieckich i jest niejako dokumentem solidności kupca Polaka-chrześcijanina. Ktokolwiek wejdzie do sklepu, zaopatrzonego w to godło, może ze spokojem i zaufaniem dokonać zakupów. Wszak właścicielem sklepu jest Polak-chrześcijanin, stojący na straży etyki kupieckiej.

Dla popularyzacji tego godła Związek rozpiął konkurs na podpis pod godło. Na innym miejscu podajemy warunki tego konkursu, który trwać będzie od 1 do 14 listopada rb. Niewątpliwie spotka się on z wielkim zainteresowaniem publiczności kupującej, a z drugiej strony spowoduje dość liczne jeszcze niestety koła kupieckie, które stronią od pracy organizacyjnej, do wstąpienia do zrzeszeń kupieckich.

Konkurs zatem ma cel podwójny: wyraźniejsze wyróżnienie solidnych placówek handlu polsko-chrześcijańskiego i wzmocnienie organizacyjne kupiectwa polskiego. I w tym leży jego doniosłe znaczenie.

Czy to możliwe?

7 obwodowa
5-lampowa
ultranowoczesna super-
heterodyna
tylko za
295 Zł.

Sprzedż na
raty od Zł. 21
mies. w czoło-
wowych firmach
radiowych.

KOSMOS RADIO

ng 52 441

PIWO prowadzi do dobrego bytu

DEWNOSC ZAUFANIE

Do Kupiectwa Chrześcijańskiego

Problem handlu i zdrowego stanu mieszczańskiego po raz pierwszy w dziejach wskrzeszonej Rzeczypospolitej staje się jednym z centralnych zagadnień żywo interesujących cały naród.

Proces powstawania i konsolidowania się kupiectwa chrześcijańskiego, obejmujący już dzisiaj całą Polskę, musi otrzymać właściwy kierunek dalszego rozwoju.

Trzeba zdecydować się na obranie właściwych dróg usprawnienia wymiany w Polsce; trzeba powiedzieć całemu społeczeństwu w jaki sposób sami będziemy realizować nasze plany, czego oczekujemy od państwa i społeczeństwa.

Trzeba ugruntować i wzmocnić wśród nas samych ducha wytrwałości w pracy nad utworzeniem silnego stanu mieszczańskiego w Polsce.

W Warszawie na wielkim Kongresie Kupieckim, który odbędzie się w dniach 13—15 listopada 1937 r. mamy tego dokonać.

Władze państwowe doceniają znaczenie i potrzebę podejmowanego przez nas dzieła. W uroczystościach i pr-

cach kongresu wezmą udział przedstawiciele najwyższych władz z Panem Prezydentem Rzeczypospolitej na czele. My kupcy ze swej strony musimy obecnością naszą zadokumentować chęć i wolę budowania zdrowego i sprawnego polskiego aparatu wymiany.

W świadomości, że reprezentujemy myśli i pragnienia całego społeczeństwa kupieckiego tkwić będzie siła i znaczenie uchwał i rezolucyj kongresowych!

Na kongresie muszą się spotkać kupcy ze wszystkich dzielnic naszego państwa!

Wzywamy więc Was, Koledzy Kupcy, byście wzięli liczny udział w tej

Wątroba jest filtrem dla krwi

Zanieczyszczona krew może powodować szereg rozmaitych dolegliwości, bóle artretyczne, wzdęcia, odbijania, bóle w wątrobie, niesmak w ustach, brak apetytu, skłonność do tycia, plamy i wyrzuty na skórze. Choroby zlej przemiany materii niszczą organizm i przyspieszają starość. Racjonalną zgodną z naturą kuracją jest normowanie czynności wątroby i nerek.

Dwudziestoletnie doświadczenie wykazało, że w chorobach na tle zlej przemiany materii, chronicznego zaparcia, kamieniach żółciowych, żółtaczce, otyłości, artretyzmie mają zastosowanie ziola „Cholekinaza” H. Niemojewskiego. Broszury bezpłatne wysła labor. fiz.-chem. Cholekinaza H. Niemojewskiego, Warszawa, Nowy Świat 5, oraz apteki i skł. apt. ng 52 813

wielkiej manifestacji, która zwróci na siebie oczy całej Polski.

Liczymy na to, że gromadnie i o- choczko przybędziecie do stolicy, która Was wzywa i oczekuje.

Naczelna Rada
Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego.

JEDYNI DAJĄ GWARANCJĘ DOBROCI

Wyroby Lab. Chem. Farm.

M. MALINOWSKIEGO

KREMY, PUDRY HIGIENICZNE,

ELIKSIRY, PROSZEK I PASTA DO ZĘBOW,

MYDŁO I KREM DO GOLEŃIA

MYDŁO, KREM I PUDER DLA DZIECI,

MYDŁA PRZETŁUSZCZONE HIGIENICZNE I LECZNICZE,

które przy badaniu klinicznym zyskały opinię wysokowartościowych.

Zwracać uwagę na firmę!

Lab. Chem. Farm.
Warszawa, Chmielna 4

Schuschnigg ostrzega nar. socjalistów

Wiedeń. (ATE). Obradowała pod przewodnictwem kancl. Schuschnigga rada przywódców „frontu patriotycznego” nad sprawą wpływu tzw. „ugody lipcowej” między Rzeszą i Austrią na politykę państwową.

Kanclerz przedstawił dotychczasowe zarządzenia, wydane w celu wykonania tej ugody. Oświadczył, że będzie nadal prowadził podobną politykę. Nieodpowiedzialnym przy tym jednak warunkiem jest wyłączenie z dyskusji sprawy wolności i niepodległości Austrii oraz wszelkiej działalności politycznej, idącej w tym kierunku poza „frontem

patriotycznym”.

Powyzsze oświadczenie uważają tu za ponowne ostrzeżenie pod adresem narodowych socjalistów, którzy wznowili obecnie agitację, prowadzoną szczególnie aktywnie przez kpt. Leopolda.

Wiedeń. (PAT). Oficjalnie donoszą:

Rozszerzane za granicą wiadomości o usiłowaniu dokonania zamachu na kanclerza związkowego dra Schuschnigga są pozbawione wszelkich podstaw. Nie było prób zamachu, ani też nie dokonano żadnych aresztowań.

PRZY OTYŁOŚCI stosuje się znana **SÓL MORSZYŃSKA** lub **WODĘ GORZKĄ MORSZYŃSKĄ**. Żądać w aptekach i składach aptecznych.

ng 46 661

Nadzwyczajna danina w Rzeszy?

Berlin. (PAT). Zebranie Reichstagu, nie zapowiedziane jeszcze wprawdzie urzędowo, lecz przewidziane według krążących pogłosek w ciągu przyszłego tygodnia, stanowi temat żywego zainteresowania kół politycznych i gospodarczych.

Słychać, że Reichstagowi przedstawione mają być do uchwalenia wnioski, które sięgną niezwykle głęboko w strukturę finansową społeczeństwa

niemieckiego. M. i. jest mowa o wprowadzeniu daniny nadzwyczajnej, która obciążyłaby przede wszystkim kapitał prywatny.

Z drugiej strony wobec tego, że sprawa kolonialna wysuwana jest w Niemczech ze szczególną siłą, usprawiedliwione są przypuszczenia, że na posiedzeniu dojdzie do jakiegoś oświadczenia w tej sprawie.

Gra Sowietów w Londynie

Londyn. (ATE). Podkomitet Nieinterwencji zebrał się pod przewodnictwem lorda Plymoutha.

W angielskich kołach politycznych wyrażano przed obradami nadzieję, że rząd sowiecki pod naciskiem innych mocarstw zgodzi się na projekt brytyjski w sprawie wycofania ochotników z Hiszpanii. Jednak wspomniane nadzieje zawiodły.

Na posiedzeniu amb. Majski wygłosił oświadczenie, w którym stwierdził negatywne stanowisko rządu sowieckiego i oświadczył m. i., że ZSRR nie może dalej ponosić odpowiedzialności

za politykę nieinterwencji w jej obecnej postaci.

Delegat niemiecki amb. von Ribbentrop zaznaczył, że stanowisko Moskwy jest równoznaczne z całkowitym odrzuceniem projektu angielskiego. Prace Komitetu nie mogą posuwać się na przód. Von Ribbentrop dodał, że nie może głosić w sprawie rezolucji, które by nie były przyjęte przez wszystkich i zwrócił się do przewodniczącego z prośbą o uczynienie nowej próby skłonięcia Sowietów do ustępliwości.

Od redakcji. Odnosi się wrażenie, że gra Sowietów w Londynie zmierzza do tego, aby wywierać nacisk na W. Brytanię w sprawie zatargu na Dalekim Wschodzie, który obecnie Moskwę specjalnie interesuje.

Z uniwersytetu we Lwowie

Lwów. (Tel. wł.). Sprawa przesilenia na uniwersytecie lwowskim nie została załatwiona.

Posiedzenie senatu nie mogło się odbyć, gdyż rektor zachorował, a prorektor prof. Longchamps bawi poza Lwowem. Dopiero po jego powrocie nastąpi nowe posiedzenie.

Dyskusja w Izbie Gmin

Londyn (ATE). Na posiedzeniu Izby Gmin toczyła się debata nad mową tronową w związku ze zgłoszonym przez partię robotniczą wnioskiem o wyrażeniu nieufności gabinetowi.

Przeciwko wnioskowi przemawiał min. spraw wewnętrznych sir Samuel Hoare, który oświadczył, że rząd jest w tym samym stopniu co partia robotnicza ożywiony chęcią utrwalenie pokoju i zagwarantowania bezpieczeństwa Anglii. Jedyne co dzieli go od opozycji jest różnica zdań w sprawie środków i metod koniecznych dla osiągnięcia tego celu. Minister podkreślił, że musi odeprzeć z całą stanowczością zarzut, jakoby rząd nie pracował z pełną świadomością nad konsolidacją pokoju.

Przechodząc do polityki wewnętrznej wskazał na rozwój gospodarczy Anglii, zaznaczając, że ogólna produkcja w ciągu 6 pierwszych miesięcy przekroczyła niemal o 50 pct wytwórczość za ten sam okres czasu w r. 1931. Następnie zapowiedział wniesienie projektów ustaw w sprawie uregulowania finansów i zadań władz komunalnych oraz ochrony przeciwlotniczej.

Mgła na Bałtyku

Hel. (PAT). Już od paru dni utrzymują się na Bałtyku gęste mgły. Pułap ich, niezwykle niski, utrudnia w godzinach rannych prawie do południa wyjazdy na połowy.

Nawigacja wzdłuż brzegów polskich odbywa się w tempie zwolnionym. Wszystkie urządzenia przeciwmglowe latarni morskich są czynne bez przerwy.

W godzinach popołudniowych tylko na krótki czas mgła ustępuje, pomimo to jest ciepło, gdyż na Helu w czasie dnia temperatura utrzymuje się na wysokości 16 stopni. Temperatura morza natomiast jest bez zmian.

„Mewia rafa”

Puck. (PAT). Urząd Morski po ukończeniu prac nad utworzeniem kanału wjazdowego do portu rybackiego i wysypianiu przez drogę ssącą sztucznej plaży przystąpi do prac nad przekopaniem wielkiej mielizny zatoki Puckiej, zwanej „Mewia Rafa”.

Mielizna ciągnie się na przestrzeni 11 km od brzegów Kępy Puckiej aż do Helu. Płytkość jej nie pozwala na wejście do portu w Pucku większych jednostek morskich. Przekopany kanał oznaczony zostanie pływającymi bojami morskimi.

Statki toną

Montevideo. (PAT). Skutkiem szalejącej w okolicy wyspy Trinidad burzy zatonięły dwa statki żeglugi przybrzeżnej.

Wiadomość, która rozeszła się wczoraj wieczorem o zatonięciu angielskiego statku „Heraclides”, nie potwierdza się.

Autobus w rowie

Grenoble. (PAT). Autobus, utrzymujący połączenie między Grenoble i Gao, spadł ze znacznej wysokości do rowu.

Dwie osoby zostały zabite, a 19 rannych, z czego kilka ciężko.

Pod Szanghajem

Szanghaj. (PAT). W pobliżu parku Jessfield wybuchł pocisk artyleryjski zabijając dwóch żołnierzy brytyjskich, a raniąc trzech.

W tym samym czasie odłamkami pocisku artyleryjskiego został na ulicy Ju-Ju-En w pobliżu parku Jessfield zabity żołnierz brytyjski, a dwaj cywilni Chińczycy są ciężko ranni.

Czytajcie i abonujcie

„Ilustrację Polską”!

„Pakt czterech” a Polska

Berlin (Tel. wł.). W swej mowie w hotelu Adler, o której donosiliśmy pokrótce, Rosenberg powołał się na wykład pt. „Europa”, który wygłosił w 1932 i ma, jak twierdził, związany z tym projekt „paktu czterech”. P. i. oświadczył:

„Do tego projektu powinny wejść nowe siły, wynikające z obecnych warunków w urope, a mianowicie — państwo polskie. Jest to dziś rzeczą naturalną.”

Katastrofa „lux-torpedy”

Warszawa. (Tel. wł.). W piątek po godzinie 21. kiedy „lux-torpeda” wracała do Katowic, po przeciwnym torze jechał pociąg towarowy, przyczem z jednego wagonu wystawała duża belka stalowa, która rozpruła całą zewnętrzną część „lux-torpedy” i uszkodziła przewody, wskutek czego wagon stanął. Zniszczeniu uległo również podwozie.

Gdyby belka znajdowała się wyżej, jadący doznałby poważnych obrażeń. Pasażerów „lux-torpedy” przewieziono do stacji Rosprza, skąd po 3-godzinnym oczekiwaniu ruszyli innym wagonem do miejsca przeznaczenia. (w)

Przeciw zaparciu

stolca i hemoroidom zaleca się stosować Kaskaryn Leprince. Dawka 1 lub 2 pigułek wieczorem podczas jedzenia. Koszt mały — torebka 40 groszy. — Do nabycia w każdej aptece. ng 50 817

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO ŻEGRZE-CHARTOWO

Zebranie plenarne w niedzielę 31 bm. o godz. 15 w lokalu p. Kaniewskiego w Żegrzu.

KOŁO RATAJE

3 lekcja kursu kandydatów w niedzielę 31 bm. o godz. 15 na sali p. Przybeckiego na Ratajach.

KOŁO JEŻYCE

Zebranie plenarne we wtorek 2 listopada na sali S. N. przy ul. św. Marcina 65 m. 9.

KOŁO OSIEDLE

Zebranie plenarne w czwartek 4 listopada o godz. 20 w lokalu własnym, ul. Witkowska 21.

Zmiana opakowania proszków z Kogutkiem

Niniejszym zawiadamiamy Sz. Odbiorców proszków „Migreno-Nervosin” z Kogutkiem, że chcąc im dać takowe w wykonaniu najbardziej higienicznym, bez dotyku rąk ludzkich, a całkowicie wytwarzanych mechanicznie, stopniowo wprowadzamy proszki te w nowym opakowaniu w turekach higienicznych.

Obecnie znajdują się w sprzedaży proszki z Kogutkiem w dotychczasowym opakowaniu i w nowym opakowaniu (w turekach).

Upewniamy się o odnoszenie się z zupełnym zaufaniem do nowego opakowania (w turekach), gdyż ani skład proszków, ani też ilośćowa ich zawartość nie uległy żadnej zmianie.

Po zużyciu starego opakowania proszki „Migreno-Nervosin” z Kogutkiem będą wytwarzane tylko w higienicznych turekach. Tg 21 699

Mokotowska Fabr. Chem. Farm. Adolf Gasecki i Synowie S. A. w Warszawie.

Pierwsze półroczne budżetowe

Po ogólnikowym komunikacie o tymczasowych zamknięciach budżetowych za pierwsze półrocze 1937/38 otrzymaliśmy obecnie za pośrednictwem „Wiadomości Statystycznych” bardziej szczegółowe cyfry, które pozwalają na ocenę sytuacji budżetowej w bieżącym okresie. Będzie to ocena tylko częściowa, ponieważ jak to już nieraz podnosiliśmy, obecny budżet obejmuje tylko część wydatków państwa, jako że poza nim istnieje jeszcze t. zw. gospodarka pozabudżetowa, zawarta w planie inwestycyjnym i rozmaitych operacjach kredytowych.

O ile idzie o stronę wydatkową, możemy zatem rozpatrywać tylko budżet administracji, z którego w statystyce znikła obecnie rubryka pod nazwą „wydatki nadzwyczajne” czyli inwestycyjne. Jest to potwierdzenie naszej poprzedniej uwagi o gospodarce pozabudżetowej. Wobec tego o wydatkach powiemy tylko krótko, że były one w pierwszym półroczu o 40 milionów mniejsze od połowy sumy rocznej, przewidzianej przez budżet. Można by to uznać za oszczędności, o ile nie zachodzi tutaj odroczenie niektórych wypłat na drugie półrocze.

Znacznie wyraźniej przedstawia się dochodowa strona budżetu, obejmująca normalne dochody z danin publicznych, monopolów, przedsiębiorstw państwowych i tzw. dochody administracyjne.

Dochody z danin publicznych i monopolii przyniosły w pierwszym półroczu 49,7 pct sumy rocznej, a zatem niemal równą połowę. Jest to wynik dobry, ponieważ pierwsze półrocze budżetowe jest u nas „chude”. Można ten wynik uznać za objaw poprawy konjunktury gospodarczej.

Nie wszystkie źródła dochodowe tej grupy są równo wydajne. Najlepiej dopisują cła, a to z powodu zwiększonego importu i zniesienia niektórych premii wywozowych, które były przedtem potrącane od ogólnej sumy wpływów celnych. Niezłe przedstawiają się także monopole i podatki pośrednie, które jedne i drugie przyniosły powyżej 50 pct sum rocznych. Mamy tu dowód zwiększonej konsumpcji, wynikającej z lekkiej poprawy gospodarczej.

Gorzej dopisały podatki bezpośrednie, z których wpłynęło tylko 44 pct sumy rocznej. To właśnie źródło będzie znacznie wydajniejsze w drugim półroczu, w którym przypadają większe płatności podatku dochodowego i

gruntowego, oraz wykup świadectw przemysłowych.

Ciekawy obraz przedstawiają przedsiębiorstwa państwowe. Kiedy w innych latach wpłaty przedsiębiorstw na cały rok nie dochodziły nawet do połowy sumy prelimitowanej, to w roku bieżącym w pierwszym półroczu przedsiębiorstwa wypłaciły około 57 pct sumy rocznej. Ze lasy państwowe z 44 milionów prelimitowanych na cały rok wypłaciły już 29 milionów, to jeszcze nie jest tak bardzo dziwne, bo cena drewna, za przyczyną właśnie lasów państwowych, jest bardzo wysoka. Dziwne natomiast zjawisko zachodzi w rubryce kolei państwowych, które za cały rok ubiegły wypłaciły do skarbu 9,6 miliona złotych, a za pół roku bieżącego aż 14,5 miliona. Czyżby aż tak znakomicie poprawił się ruch na kolejach?

Ze się poprawił to nie ulega wątpliwości. Tu jednak zauważyć musimy, że wyżej przytoczona suma wpłat ko-

lei do skarbu nie może być uważana za wskaźnik konjunktury kolejowej. Zachodzi tu taka operacja, że minister kolei jedną ręką wpłaca do skarbu dość znaczne sumy, a drugą czerpie z funduszy pozabudżetowych, objętych planem inwestycyjnym, znacznie większe sumy na inwestycje kolejowe, których koszty pokrywano dawniej z dochodów eksploatacyjnych.

Widzimy tutaj, że równowaga budżetowa w pierwszym półroczu, wyrażająca się 2-milionową nadwyżką, osiągnięta została nieco sztucznie. Gdyby koleje nie były zasilane ze źródeł pozabudżetowych, to pierwsze półrocze zamknęłoby się kilkunastomilionowym deficytem.

Znaczny spadek wykazują dochody administracyjne, które przyniosły zaledwie 34 pct sumy rocznej i o 14 milionów mniej niż w pierwszym półroczu ubiegłego roku. Nie możemy bliżej objaśnić tego zjawiska. Prawdopodobnie wyjaśnienia tego udzieli rząd Sejmowi na zbliżającej się sesji budżetowej.

Ogólnie biorąc, dochody skarbu można określić jako dość dobre, co nie powinno być zachętą do zwiększania wydatków, a raczej ułatwić pewne reformy w dziedzinie podatkowej.

M. K.

Pończochy Jubileuszowe Kałamajskiego półmatowe, trwale w 25 modnych odcieniach para tylko 2.50 zł. Pończochy Jubileuszowe mają tysiące zwolenniczek.

Pg 33521/38 39

PULSA

ŚRODKI DO ZĘBÓW

OD WIEKU PRZODUJĄ

FAKTY i OCENY

Droga, która nigdzie nie zaprowadzi

W związku z oświadczeniem szeregu osób, głównie z Poznania i Katowic, wyrażającym solidarność z postulatami zawartymi w deklaracji J. I. Paderewskiego — o którym wczoraj donosiłszy — „Warszawski Dziennik Narodowy” — pisze:

„Musimy stwierdzić, że dla wyprowadzenia Polski na tory pomyślnej przyszłości zgoda nie wystarczy ani amnestia polityczna, ani złagodzenie systemu policyjnego, ani nawet „demokratyczne” wybory (które w takiej np. dzisiejszej Francji okazują się nie tyle lekarstwem, co właśnie źródłem choroby).

„Polska wymaga innych całkiem środków zaradczych. O wiele głębiej sięgających i o wiele bardziej zasadniczych.

„Ale tych nam nie da ani drogowskaz Ignacego Paderewskiego, ani nowopowstała partia, grupująca ludzi minionej już w Polsce epoki.”

Droga, na którą wstąpili ludzie minionej w Polsce epoki, nigdzie nie zaprowadzi.

Klub parlamentarny OZN

Dlaczego „Ozon” dąży do utworzenia klubu parlamentarnego?

„Czy „Ozon” — zapytuje „Słowo” wieńskie — w tej chwili nie posiada ważniejszych i większych kłopotów, niż organizowanie klubu? Wszyscy wiedzą, że tak, że plk Koc ma do rozstrzygnięcia we własnym sztabie szereg trudności personalnych, że ma wewnętrzną opozycję, z którą się jeszcze nie uporał, że dotychczasowe wyniki prac kierowników obydwu sektorów są tak marne, iż wymagają poważniejszego ugruntowania. Wydawałoby się więc, że Ozn powinien mieć pewną hierarchię swych zadań: najpierw uporządkowanie własnych wewnętrznych stosunków, ustalenie konkretnej linii politycznej, stworzenie zrębów organizacji itd. Dlaczego więc plk Koc zmienia naturalny porządek rzeczy? Dlaczego zaczyna organizować „Ozon” w parlamencie, kiedy właściwie nie ma „Ozonu” w kraju?”

„Słowo” sądzi, że dlatego, by klub taki stał się podporą rządu w okresie sesji sejmowej. „Ozon” bowiem nie jest przygotowany do objęcia władzy i spodziewa się, iż będzie gotowy to uczynić na wiosnę.

Czyżby nowa konsolidacja?

„Sanacyjno”-konserwatywny „Czas” donosi, że w najbliższym czasie zostanie zwołany do Warszawy ogólnopolski zjazd b. działaczy „młodzieżowych”, niezależnie od ich kierunku ideowo-organizacyjnego, celem sformułowania zasadniczych wytycznych dla ruchu „młodzieżowego” w Polsce.

Zjazd ten, poza wyłonieniem stałego porozumienia b. działaczy, ma zainicjować i zrealizować zwołanie kongresu aktywnych działaczy młodzieżowych, zwłaszcza z terenu akademickiego, którzy by zajęli wyraźne stanowisko w sprawach, dotyczących życia społecznego młodego pokolenia akademickiego.

Zapowiedź ta brzmi bardzo niejasno i tajemniczo. Nie wiadomo, kto występuje w inicjatywę tego zjazdu?

Na usługach Żydów

Odbyło się zebranie grona profesorów i docentów w Warszawie, na którym omawiano sprawę getta ławkowego na wyższych uczelniach, występując przeciw niemu w imię zasad humanitarnych i demokratycznych. W zebraniu tym udział wzięli w większości profesorowie pochodzenia żydowskiego lub z Żydami związani. Organizatorami zaś byli prof. Arnold i znany z ostatnich wystąpień filosemickich prof. Kotarbiński.

Wobec tego nie dziwimy się — ale też i nie zazdrościmy, — że ostatnio, w dniu imienin, jak donosi żydowski „Nasz Przegląd”, prof. Tadeusz Kotarbiński otrzymał od studentek-Żydówek bukiet róż.

HT

Gdzie się schować?

nawet w mysiej norze jest jasno jak w białym dniu, odkąd ludzie powkręcali nowe żarówki

TUNGSRAM KRYPTON

Tg 21 728

Kto będzie oskarżał inż. Doboszyńskiego?

Kraków. (Tel. wł.) W ostatnich dniach zapowiadane są w Krakowie zmiany w miejscowej prokuraturze. Zmiany te mają objąć dwóch wiceprokuratorów: dra Szypułę i dra Klimczyka. Prok. Klimczyk ma zostać przeniesiony do Katowic, natomiast wiceprok. Szypuła do Poznania i to na stanowisko wiceprokuratora apelacyjnego.

Zapowiedź przeniesienia prok. Szypuły z Krakowa do Poznania wzbudziła duże zainteresowanie. Jak bowiem wiadomo prok. Szypuła był oskarżycielem w obu procesach o „Myslenice” — tak w procesie inż. Doboszyńskiego, uwolnionego jak wiadomo

przez ławę przysięgłych, jak i w procesie jego towarzyszy, których poważna część również została przez sąd uniewinniona. Według zapowiedzi z kół sądowych prokurator Szypuła miał w grudniowym procesie inż. Doboszyńskiego wystąpić ponownie w roli oskarżyciela publicznego. Obecnie wobec zapowiadanego przeniesienia prok. Szypuły niewiadomo kto zajmie fotel oskarżyciela.

Przy powiększeniu gruczołu krokowego i cierpieniach pęcherza naturalna woda gorzka Franciszka Józefa jest niezastąpionym środkiem przeczyszczającym, działającym delikatnie i niezawodnie. Zapytajcie się Waszego lekarza.

Tg 21 742

Popieraj przemysł prawdziwie polski.

KSIAŻKA, która poszerzyła OJCZYZNĘ

MELCHIOR WAŃKOWICZ

„NA TROPACH SMĘTKA”

5-te wydanie w ciągu niespełna roku.

Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska” S. A.

Warszawa, Nowy Świat 23/25

Tg 21 751

Hemoroidy

są przyczyną złego samopoczucia i t. p. Należy bezwzględnie usunąć te dokuczliwe cierpienia. Przy hemoroidach stosuje się

Anusol

— GOEDECKE —

Do nabycia w aptekach.

12 czopków zł. 5,-
6 czopków zł. 3,-

Lew i Wilczyca

Rywalizacja Anglii i Włoch na morzu Śródziemnym i w Afryce

Nie masz dziś ważniejszego zagadnienia politycznego w Europie zachodniej jak rywalizacja Wielkiej Brytanii i Włoch na Morzu Śródziemnym i w Afryce. Nastąpiła ona po długim okresie przyjaźni między tymi dwoma państwami, doszła do największego napięcia w czasie wyprawy włoskiej do Abisynii, dziś zaś zmierza ku złagodzeniu. Jednak nie ku końcowi, bo jej przyczyny nie zostały usunięte i nic nie zapowiada, by usunięte być mogły.

Dlatego to, a zwłaszcza w czasie, gdy w Genewie może przyjść na porządek dzienny sprawa skreślenia Abisynii z listy członków Ligi Narodów, warto zwrócić uwagę na książkę „Méditerranée, Mer Rouge. Routes impériales”, napisaną przez p. Carlo Cito di Bitetto i wydaną przez znaną firmę Grosset w Paryżu.

Książka ta ma znaczenie aktualne i cel wyraźny — przekonać Anglików, że ich interesy na morzach Śródziemnym i Czerwonym oraz w Afryce nie są sprzeczne, że doskonale da się przeprowadzić współdziałanie dwóch państw, że możliwy jest powrót do dawnej serdecznej przyjaźni.

Argumentacja autora nie jest dla nas przekonująca. Wydaje się nam, że między interesami Wielkiej Brytanii i Włoch we wskazanych powyżej dziedzinach istnieje zasadnicza i trwała sprzeczność, że możliwe jest tylko ułożenie wzajemnych stosunków na czas pewien, że zwłaszcza obecnie nie ma powodów do ostrego konfliktu. Te rozdziały omawianej tu książki, które mówią o konieczności porozumienia włosko-angielskiego, interesują nas tedy tylko jako wyraz dążeń polityki włoskiej w chwili obecnej.

Wartość obiektywną natomiast ma to wszystko, co dotyczy dziejów stosunków włosko-angielskich na morzach Śródziemnym i Czerwonym, oraz w Afryce i co wyjaśnia w sposób dobitny całe zagadnienie. Kto się przeto chce zapoznać z obiektywnymi danymi sprawy, dla tego książka p. Cito de Bitetto może być bardzo pożytecznym przewodnikiem.

Anglicy usadowili się na Morzu Śródziemnym już dawno. Zaczęli się nim jednak szczególnie interesować od czasu przekopania Kanału Suezkiego, a więc od r. 1869. Datę tę musi zapamiętać każdy, kogo interesuje polityka W. Brytanii, bo przekopanie Kanału Suezkiego stworzyło Anglii nową, najkrótszą drogę morską do Indji. Od tego czasu zajęły morze Śródziemne i Czerwone bardzo ważne miejsce w polityce angielskiej.

W przewidywaniu otwarcia tej drogi zorganizowali Anglicy w r. 1868, pod pretekstem ekspedycji karnej, wyprawę wojskową do Abisynii. Gen. Napier pobił wojska negusa Teodora pod Magdala i miał losy Abisynii w swych rękach. Wycofał się jednak z tego kraju dla powodów dziś jeszcze nie wyjaśnionych.

Dla czuwania nad Kanałem Suezkim objęli Anglicy w r. 1882 protektorat nad Egiptem, w r. 1898 zakończyli podbój Sudanu, a w r. 1919 postarali się w czasie rokowań pokojowych o mandat do zarządu w Palestynie. Można by wyliczyć szereg innych jeszcze pozycji zajętych przez Anglię wzdłuż tej wielkiej i ważnej dla nich drogi do Indji.

Spotykała Anglię na tej drodze od r. 1869 Włochy, lecz nie były one dla niej niebezpieczne — aż do czasu gdy także utworzyły Imperium, gdy droga przez morza Śródziemne i Czerwone stała się dla Włoch także jedyną komunikacją morską z ich Cesarstwem afrykańskim. Kanał Suezki stanowi wrota, których zamknięcie odciąłoby Afrykę wschodnią włoską od metropolii.

I oto mamy pierwszy powód do starć i nieporozumień między Włochami a Anglią.

Istnieją jednak jeszcze powody inne. Ażeby je zrozumieć, trzeba wziąć do ręki mapę Afryki wschodniej i bliżej się jej przypatrzeć.

Pamiętamy, że źródłem bogactwa Egiptu i Sudanu jest muł urodzajny, przynoszony corocznie przez wody Nilu. Otóż wody swe otrzymuje Nil częściowo za pośrednictwem tzw. Nilu Niebieskiego z jeziora Tana, które leży na terytorium Abisynii i jest dziś w posiadaniu Włoch. Przy technice współczesnej można dopływ wody z jeziora Tana zwiększyć lub też powstrzy-

mać. Stąd znaczenie dla Anglii tego, kto panuje nad tym jeziorem.

Jeżeli dalej przyjrzyć się mapie Afryki wschodniej, to widzimy, iż od południa aż do północy od Kapsztadu do Kairu ciągnie się nieprzerwany szereg posiadłości angielskich. Naprzeciw Madagaskaru przylega do tych terytoriów kolonia portugalska, a potem, dalej na północy Abisynia. Z Portugalią jest Anglia w dawnej, serdecznej przyjaźni, włoska Abisynia nie jest dla niej natomiast bardzo dogodna.

I oto mamy przed sobą dwa dalsze powody, które sprawiają, że Anglia nie może być zadowolona z powstania Imperium włoskiego w Afryce: usadowienie się Włoch przy drodze prowadzącej wzdłuż Afryki wschodniej z południa na północ poprzez posiadłości angielskie i opanowanie przez Włochy jeziora Tana, z którego Nil czerpie swe życiodajne dla Egiptu i Sudanu wody.

Na plan pierwszy wszakże wysuwa się zagadnienie Morza Śródziemnego. Tutaj Włochy są u siebie. Półwysep Apeniński wrzyna się głęboko w to morze, a Sycylia jest jego przedłużeniem w kierunku wybrzeży afrykańskich. Między Sycylią a tym wybrzeżem położona jest mała wysepka Pantelleria, którą Włosi niedawno gruntownie ufortyfikowali.

Włochy dla swego bezpieczeństwa muszą panować na Morzu Śródziemnym; Anglia dla utrzymania swej drogi do Indji musi mieć na tym morzu zupełną swobodę. Stąd rodzi się konflikt, stąd narasta współzawodnictwo

między dwoma krajami, przypominające konflikt między Rzymem i Kartaginą w starożytności.

Patrząc na to wszystko z punktu widzenia historycznego, badając teraźniejszość, dochodzimy do wniosku, że mamy tu do czynienia z zagadnieniem trudnym i skomplikowanym, które ma w sobie zarodki dalszych konfliktów w przyszłości.

Z takiej oceny położenia wszakże — jakżeśmy to już wspomnieli na początku — nie wynika wcale, byśmy się mieli spodziewać wojny lub nawet poważnego zatargu między Włochami i Anglią. Obydwóm państwom jest dziś potrzebny pokój — Anglia nie jest gotowa do wysiłku zbrojnego, Włochy potrzebują czasu, by strawić swą zdobycz. Dlatego to jest rzeczą prawdopodobną, że wysiłki kierowników polityki W. Brytanii i Włoch mogą dać na czas obecny pożądany wynik, że dojdzie do normalizacji stosunków między Rzymem i Londynem w duchu też stawianych przez p. Carlo Cito de Bitetto.

Mamy pewne wątpliwości, czy sposób argumentowania włoskiego autora może trafić do przekonania opinii angielskiej, dla której bodajże książka jest przeznaczona, — lecz to nas mniej obchodzi. Dla czytelnika polskiego na plan pierwszy wysuwają się dzieje stosunków włosko-angielskich na Morzu Śródziemnym i w Afryce, oraz stan obecny tych stosunków. Dlatego to zainteresowała nas omówiona tu książka.

STANISŁAW KOZICKI

0 nieznanych zasługach Wielkopolan

mówi najnowsze dzieło ADOLFA NOWACZYŃSKIEGO

„Warta nad Wartą”

Dziełem tym zasłużył sobie Nowaczyński na **najwyższą wdzięczność serc Wielkopolan.**

Wydanie książki pod każdym względem **wytworne**, ozdobione 27 inicjałami Leona Praużyńskiego i kolorową okładką kompozycji Wita Gawęckiego, obejmuje 244 stron druku. Cena zł 4.50 (z przesyłką pocztową poleconą zł 5.30). Do nabycia w administracji pisma naszego oraz we wszystkich księgarniach.

Stronnictwo Narodowe zaporą przeciwkomunistyczną

Niedawno temu pisałem w „Kurierze Poznańskim” na temat niebezpieczeństwa komunistycznego w Wielkopolsce. Wysunąłem wtedy twierdzenie, że jedyną dziś tamą przeciw komunizmowi w Polsce jest Stronnictwo Narodowe. Obecnie chciałbym to twierdzenie szerzej omówić i umotywić.

O zwycięstwie Stronnictwa Narodowego w walce z komunizmem zdecydują i już od dłuższego czasu decydują trzy momenty, a to: idea, ludzie i organizacja.

Komunizm, trzeba to przyznać, dysponuje swoistą ideą. Idea ta jest wprawdzie dosyć płytka i wulgarna, odwołuje się do najniższych instynktów ludzkich, ale mimo to bierze w swe władanie nie tylko szerokie masy

ludowe, lecz nawet dość dużą część inteligencji. Idea komunistyczna daje w pewien sposób zarysowany obraz przyszłości i to przyszłości rzekomo szczęśliwej.

Stronnictwo Narodowe wysuwa jako swą ideę miłość Ojczyzny i walkę w służbie narodu i państwa. Dąży do narodowego państwa, zbudowanego na podstawie nauki Chrystusa, do oczyszczenia Polski z żydostwa oraz do zapewnienia najszerszym warstwom narodu znośnych warunków bytowania, gdyż bez tego człowiek nie może być świadomym i odpowiedzialnym członkiem narodu. Stronnictwo Narodowe zwraca się do najszlachetniejszych instynktów, dremiących w duszy ludzkiej, aby wykrzesać w człowieku ducha ofiarności, tak bardzo

KAMPANIA WYBORCZA W BRAZYLII

Entuzjastyczne powitanie kandydata na prezydenta dr Armanda Sallesa w Porto Alegre.

potrzebnego w pracy i walce narodowej.

Komuniści starają się zorganizować jak najszerze warstwy społeczne ze specjalnym uwzględnieniem robotników i chłopów, jakkolwiek oczywiście nie rezygnują z inteligencji. Taki skład partyjny daje i dawał komunistom bardzo dużą siłę uderzenia i wytrwania w walce politycznej. Ludzie najniższych warstw społecznych wykazują bowiem w walce politycznej bardzo dużo uporu, poświęcenia i odwagi. Ludzi tych poza tym nie można tak łatwo sterroryzować. Stronnictwa polityczne, za którymi opowiadają się szerokie masy, mają zawsze bardzo duże możliwości zwycięstwa politycznego.

Stronnictwo Narodowe zdając sobie z tych pewników sprawę od początku swego istnienia odwoływało się do najszerzych warstw ludności i opierało na nich swą politykę. Nic tedy dziwnego, że dziś jest organizacją polityczną, złożoną właśnie z ludzi tych najszerzych warstw. Na wsi Stronnictwo nasze jest bardziej chłopskie, aniżeli najbardziej patentowani ludowcy, a w mieście składa się przede wszystkim z robotników i rzemieślników. Fakt opierania naszych szeregów na najszerzych warstwach społecznych jest wielkim zabezpieczeniem Polski przed przewrotem komunistycznym. Oczywiście nie znaczy to, aby się zadowolić tym, co jest, i spocząć na laurach. Stan ten należy polepszać, to znaczy grupować w Stronnictwie w dalszym ciągu nie tylko masy ludowe, ale także i inteligencję polską, dotychczas w swej masie narodowo dość obojętną.

Posiada wreszcie Stronnictwo Narodowe organizację. Jest ona liczna, obejmuje bowiem setki tysięcy ludzi. Staje się ona coraz bardziej zwartą i sprawną, jakkolwiek nie dysponuje wielkimi funduszami. Nasi przeciwnicy nigdy by nie uwierzyli, jak śmiesznie małymi sumami opędza Stronnictwo swoje potrzeby. (Społeczeństwo polskie musi przyjść Stronnictwu Narodowemu w dobrze zrozumiałym swoim interesie z pomocą materialną).

Gdyby jednak Stronnictwo posiadało tylko te trzy skarby, a prowadziło złą politykę, to nie stałoby się głównym przeciwnikiem komunizmu i główną nadzieją Polski. Najważniejszą bowiem przyczyną powodzenia Stronnictwa, które z niego właśnie zrobiło polityczne ramię Polski w walce z komunizmem, to trafność dotychczasowej taktyki politycznej Stronnictwa Narodowego. Skierowało ono zupełnie świadomie swój główny front walki przeciw Żydom, jako podstawie ewentualnej rewolucji komunistycznej w Polsce.

Dużo było czynników w Polsce, które sugerowały Stronnictwu przejście do tak zwanej akcji czynnej, do krwawej rewolucji. Na tym tle nastąpiło nawet wyjście ze Stronnictwa części młodzieży warszawskiej, która sformowała ONR.

Rewolucyjne pomysły w stylu ONR-u należą już do historii. Dziś próbuje się na odmianę wziąć Stronnictwo na lep paktów, ugod, konsolidacji i konfederacji, aby je na tej drodze rozbroić moralnie i politycznie.

Ale i ta droga zawiedzie. Stronnictwo Narodowe ma bowiem większe zadania i ambicje, aniżeli to wydaje się różnym „politykom”. Musi ono przebudować całokształt życia narodu i państwa w takim stylu, aby w Polsce nigdy nie był możliwy nie tylko przewrót komunistyczny, ale najmniejszy nawet zgola wpływ żywiołów bolszewickich.

Dr KAROL STOJANOWSKI

Chaos w Meksyku

Społeczeństwo meksykańskie jest mocno zaniepokojone zataczającym coraz szersze koła w tym kraju terrorem, którego głównym motorem jest osławiony przywódca czerwonych syndykatów Lombardo Toledano. Nawet rząd zdaje się być bezsilnym wobec coraz gwałtowniejszych przejawów tej skrajnie lewicowej i wprawowej akcji. Prezydent republiki ma skrośwane ręce, nie ulega bowiem wątpliwości, że w razie najmniejszego z jego strony sprzeciwu zostałby natychmiast ustracony. Niewątpliwie w najbliższym czasie Meksyk stanie wobec dwóch alternatyw: rewolucja à la Sowiety albo też wyraźny zwrot na prawo. (KAP).

Uroczystości pod pomnikiem Kościuszki

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego“)

Nowy Jork, 19 października. Zakończeniem tegorocznego cyklu uroczystości, mających na celu upamiętnienie i uczczenie bohaterów polsko-amerykańskich, była w niedzielę, 17 bm., akademii kościuszkowska, urządzona w szkole wojskowej Stanów

skania niepodległości tutejszego kraju. Następnie kpt. McLean zaprosił uczestników akademii do zwiedzenia West Point i polecił kadetom pochodzenia polskiego zajęcie się gośćmi. Delegaci polscy, przybyli do West Point, udali się brzegiem rzeki Hudson

Skala w West Point z angielskim napisem: „Ogród Kościuszki 1779”. (Fot. PAN, NY)

Zjednoczonych w West Point, której plany opracował generał Kościuszko.

W dniu 17 bm. przypada 160. rocznica bitwy pod Saratogą, w której Kościuszko wziął do niewoli angielskiego generała Burgoyne, co przyczyniło się do uzyskania niepodległości Stanów Zjednoczonych. Równocześnie w dniu 17 bm. minęło 120 lat od chwili zgonu generała Tadeusza Kościuszki.

Akademii w West Point otworzył pięknym przemówieniem dr Franciszek L. Martuszecki, występując w imieniu Komitetu Obywatelskiego i Okręgu I Związku Sokółów Polskich w Ameryce. Następnie przemawiał w imieniu dyrekcji akademii w West Point kapitan Donald McLean, który oświadczył, iż „obchodząc dziś 120 rocznicę zgonu generała Tadeusza Kościuszki, czcimy i wyrażamy naszą głęboką cześć dla wszystkich trzech naszych bohaterów (Kościuszko, Pułaski i Krzyżanowski), którzy dopomogli do uzyskania budynki fortecznej, gdzie znajduje się tzw. „ogród Kościuszki”, w którym nasz sławny rodak spędzał chwile odpoczynku i gdzie też opracowywał pla-

ny budowy West Point i przygotowywał projekt obrony i bitwy pod Saratogą. W ogródku tym na skale wyrity jest napis „Kościuszkowski Garden 1779”. U skały tej bije źródło, nad którym Kościuszko siadywał.

W budynku muzealnym akademii w West Point, pod numerem 2713, przechowywana jest szabla Kościuszki, oznaczona jako „Sword of General Thaddeus Kosciuszko”. Dzięki uprzejmości komendanta akademii uczestnicy uroczystości kościuszkowskich w West Point mieli możność dokładnego obejrzenia tej szabli.

Na zakończenie uczczenia rocznicy bitwy pod Saratogą i rocznicy zgonu Tadeusza Kościuszki odbyła się parada kadetów akademii West Point w liczbie 1.600. (bs)

PROSZEK
do pieczywa

BUDYNIE I GALARETKI

to wyroby lepsze od zagranicznych.
Pg 33 804/9-39,577 617

Suba

Walka o ustrój państwa w Jugosławii

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego“)

Białogród, w październiku. Ostatnio sprawą, która do głębi poruszyła społeczeństwo w Jugosławii, była kwestia ratyfikacji konkordatu ze Stolicą Apostolską. Jak wiadomo, wystąpił przeciw niemu Cerkiew prawosławna oraz stronnictwa opozycyjne, mimo, że swego czasu, jeszcze za panowania króla Aleksandra, sprawę tę same przygotowywały do realizacji.

Dziś jednak przemogły walory aktualno-polityczne i sprawa ratyfikacji konkordatu stała się wygodnym atutem dla walki z rządem Stojadinowicza. Nawet partia katolickich Chorwatów dra Maczka nie poparła konkordatu. Wobec tego premier Stojadinowicz ratyfikacji konkordatu nie przedłożył Senatowi i sprawa ta uległa dalszemu odroczeniu.

Obecnie na porządek dzienny spraw politycznych w Jugosławii wypłynęła sprawa porozumienia stronnictw opozycyjnych i ich zamierzeń.

Ścisłe w rocznicę tragicznej śmierci króla Aleksandra Zjednoczyciela przywódcy trzech opozycyjnych serbskich stronnictw lewicowych, rozwiązanych w 1929 r., podpisali porozumienie z przywódcą opozycyjnego stronnictwa Chorwatów drem Maczkim.

Celem tego porozumienia jest zmiana konstytucji Jugosławii i to nie na drodze legalnej, przewidzianej przez obowiązującą konstytucję, ale przez przewrót, którego dokonać by miała Rada Regencyjna.

Przywódcy porozumienia wychodząc z założenia, że w Jugosławii nie ma jednego narodu, lecz są trzy: Serbów, Chorwatów i Słowenów, chcą wprowadzić ustrój federacyjny czy na-

wet unię personalną nie kwestionując jednak zagadnienia dynastii Karadzordżewiczów.

Przeciwko tym tendencjom, godzącym w wartość dzisiejszej Jugosławii, z tak wielkim trudem budowanej przez Aleksandra I, wystąpiła zarówno opozycja prawicowa, stojąca na gruncie jedności narodu jugosłowiańskiego, jak również rząd i stronnictwo Jugosłowiańskiego Zjednoczenia Radykalnego (w którym oprócz pewnych kół Serbów są i Słowenicy i muzułmanie), które chce kwestię chorwacką uregulować przez stworzenie tzw. wielkich samorządów na drodze legalnej reformy konstytucji.

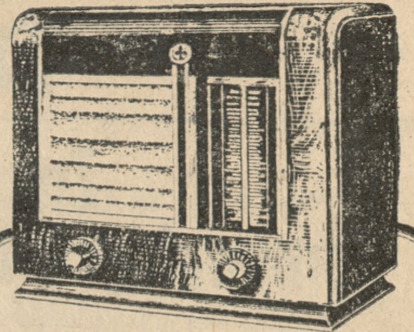
Rada Regencyjna orzekła wprawdzie, że absolutnie nie zgodzi się na jakikolwiek przewrót i że uważa, iż sprawy rewizji konstytucji nie należy poruszać przed uzyskaniem pełnoletności przez króla Piotra II.

Nie ulega wątpliwości, że większa część społeczeństwa serbskiego, a nawet słoweńskiego, daleka jest od hasła, głoszonego przez porozumienie opozycji lewicowej.

Nie po to tyle krwi przelano dla idei jugosłowiańskiej, by teraz, w dwadzieścia blisko lat istnienia zjednoczonego państwa, cały dorobek przekreślić. Niebezpiecznym by to było w sytuacji, w jakiej się Jugosławia znajduje na Bałkanach.

Dlatego to spodziewać się należy, że zdrowa idea jednoci zwycięży nad tendencjami ośrodkowymi, za którymi w dużej mierze kryje się żądza dojsia do władzy.

WEGBE

Najwyższa klasa techniki radiowej

Superheterodyny Capello sezonu 1937/38 są pod każdym względem starannie skonstruowane. Szczególnie nacisk położono na idealne odtwarzanie całej skali tonów. Zasięg obejmuje Europę i kraje zamorskie.

Kto tylko może, niech nie szczędzi małe różnice w cenie aparatu Capello. Niezamyślony odbiór przez szereg lat różnicę tę wyrówna.

TYP „CAPRI”

5 lamp, 7 obwodów, zakresy fal 15 — 2000 m, zawór częstotliwości zwierciadlanych, pełna automatyka i wyrównanie fadingu, płynna regulacja barwy i siły dźwięku, elektrody, głośnik koncertowy, pobór energii 50 Watt.

CAPELLO
Super-radio

Licencja:
Radiofabrik INGELN - Wien

Tg 21 745

Projekt ordynacji wyborczej

Lwowski oddział „Zarzewia”, który w swoim czasie powołał specjalną komisję pod przewodnictwem posła Bronisława Wojciechowskiego dla opracowania projektu nowej ordynacji wyborczej, obecnie na zebraniu w dniu 25 bm. uchwalił przedłożone tezy w następującym brzmieniu:

1. Ilość mandatów do Sejmu podwyższyć do ilości powiatów plus mandaty z miast wyłączonych.
2. Podwyższyć liczbę mandatów, przypadających na miasta wyłączone.
3. Wybory osobowe, a nie listy.
4. Prawo wyborcze dla obywateli, którzy ukończyli 24 lat życia, oparte na zasadach powszechności, równości, bezpośredniości i tajności głosowania, z tym, że każdy wyborca nazwisko kandydata, na którego głos oddaje, winien własnoręcznie wypisać na karcie wyborczej w języku polskim. A więc analfabeci wykł. żeni.
5. Bierne prawo wyborcze przysługuje obywatelowi, umięcemu czytać i pisać po polsku, który zbierze na swoje nazwisko tysiąc uwierzytelnionych podpisów.
6. O wyborze posłów decyduje względna większość oddanych głosów.
7. Okręg wyborczy obejmuje dwa powiaty, wybierając dwu posłów, z których co najmniej 1 musi być narodowości polskiej.
8. Osobna kuria żydowska.

Projekt nie jest ani nowy, ani ciekawy, ani — przede wszystkim — aktualny. Ujawnia jedynie nastroje w pewnych sferach „sanacyjnych”.

Zebranie S. N. w Inowrocławiu

W Inowrocławiu odbyło się wielkie zebranie antyżydowskie Stronnictwa Narodowego, przeznaczone dla kupiectwa i rzemiosła. Odbyło się ono przy tłumnym udziale członków stronnictwa i jego sympatyków. Referat o znaczeniu bojkotu żydowskiego, o roli Żydów w państwie naszym i ich rozkładowej robocie wygłosił red. Czapiński z Poznania. Referat przerywano burza oklasków. Zebranie zakończono odśpiewaniem „Hymnu Młodych”. (ik)

WRAŻENIE POBYTU
W AFRYCE

POD PALMAMI
MA...
KTO UŻYWA MYDŁA
TROIKA

O UPOJNYM ZAPACHU
TROIKAJNEJ ROŚLIN,
NOŚCI I WYSOKICH
WALORACH HYGIEN.

KAWALEK 50 GROSZY

HENRYK ŻAK
POZNAŃ

Mydło do golenia

à la crème „Miaflor”

Nr. 2024

daje tustą i miękka pianę
i przyjemne golenie.

Jak Żydzi przenikają do Wielkopolski

Wszystkie dzielnice kraju zapatrzone są w Wielkopolskę, w jej serce — Poznań, jako we wzór przyszłej Polski narodowej. Wizja przyszłej Polski w narodowych masach kształtuje się na podobieństwo ziem zachodnich.

Dlatego też tak chętnie z zachodu czerpie się elementy gospodarcze, zaprawione do walki z żydostwem i sięga się do sił moralnych wielkopolskiego społeczeństwa, które od wielu dziesiątków lat wychowywane w idei wszechpolskiej, na całą Polskę śle swoich pionierów ideowo-gospodarczych.

Niestety, są jeszcze w Wielkopolsce — nieliczni na szczęście — ludzie, którzy napelniają żydowskie kieszenie. Nie wchodząc w motywy postępowania tych ludzi stwierdzić należy z całą stanowczością, że jakiegokolwiek one były, wszelkie popieranie Żydów uznać trzeba za szkodnictwo narodowe, dla którego nie ma żadnego usprawiedliwienia. Każdy, kto wrzuca do żydowskiej kieszy pieniądze, powinien zrozumieć, że prędzej czy później te same pieniądze będą jako broń wraza obrócone przeciwko niemu i wszystkiemu, co narodowe i polskie.

Istnienie zastępu ludzi, obojętnych na sprawę żydowską, sprzyja żydowskiej penetracji gospodarczej ziem zachodnich i ułatwia Żydom ich dywersyjną robotę na wszystkich odcinkach życia gospodarczego. Weźmy konkretny przykład.

Co najmniej od roku Poznań i Wielkopolska w ogóle zarzucana jest kilimami tandetnej produkcji żydowskiej z terenu Kołomyi, Kossowa, Zabłotowa i innych. Żydzi, licząc się z ostrożnością wielkopolskiego nabywcy, stosują tu swoiste, właściwe sobie metody. Między innymi nabierają naiwnych ludzi „na huculów” względnie „górali”, których używają do pośrednictwa. Tych, dla których istotną rzeczą jest polskie pochodzenie towaru, pośrednicy zapewniają, że firma jest chrześcijańska, innych znowu zdobywają taniocścią i możliwością kupna towaru na raty.

Sama treść umów, jakie przedkłada się przy sprzedaży kilimów do podpisu, jest naogół tak skonstruowana, że kupujący w wypadku sporu jest z góry skazany na przegrana. Rezultat jest taki, że rzekoma tanioc kończy się na stwierdzeniu, że kupiło się tandetę, a ratalny zakup znajduje swój finał przed sądami. Dopiero przed sądem cały spryt żydowski wychodzi na jaw, a naiwny Polak spostrzega swoje błędy, lecz, niestety, zawsze, pótno, bo sprawy wygrystają Żydz, którzy, w dodatku trzeba zapłacić koszty sądowe i adwokackie.

Tę penetrację ziem zachodnich prowadzą następujące firmy żydowskie:

- 1) Benna Lieber i Amalia Thau, wytwórnia kilimów w Zabłotowie.
- 2) Tillingier i Steiner — tamże.
- 3) Izaak Letlich w Kossowie.
- 4) Salomon Steiner — tamże.
- 5) Salomon Grunberg w Kołomyi.
- 6) Häusler, 7) Regina (!) Roth i 8) Raza Fuks — wszyscy w Kołomyi.

W innych branżach penetrują Poznań Szmel Orelka i Międzyrzecki Ber z Łodzi oraz księgarnia Frommera.

Wymienione wyżej firmy, to tylko cząstka, którą udało się nam uchwycić z całości szerokiej żydowskiej akcji na ziemiach zachodnich.

Czas najwyższy naprawić błędy i skończyć z transakcjami, rzucającymi cień na piękną kartę ziem zachodnich.

J. R. s.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Znaczenie Komunalnych Kas Oszczędności

Z okazji przypadającego na 31 października „Dzień Oszczędności” poświęcamy poniższe uwagi rozpatrzeniu zadań Komunalnych Kas Oszczędności, których rola w procesie gromadzenia oszczędności i rozprowadzanie ich w formie kredytów rozwinęła się znacznie na zachodzie Polski w okresie powojennym.

Komunalne Kasy Oszczędności zorganizowane zostały na podstawie rozporządzenia Pana Prezydenta R. P. z dnia 13 kwietnia 1927 r. Obejmują one dzisiaj swą siecią organizacyjną całą Polskę. W przeciwieństwie do istniejących już przed wojną w b. dzielnicy pruskiej Kreissparkassen i Städtische Sparkassen — polskie K. K. O. są instytucjami prawa publicznego i osobami prawnymi. Ogólna liczba K. K. O. w Polsce wynosi 360.

Komunalne Kasy Oszczędności mają swój ustrój autonomiczny w postaci związków rewizyjnych, których jest 4, i to z siedzibą w Warszawie, Lwowie, Katowicach i Poznaniu. Związki te utworzyły Związek Związków Komunalnych Kas Oszczędności z siedzibą w Warszawie. Poznański związek rewizyjny łączy w sobie K. K. O. województwa poznańskiego i pomorskiego w liczbie 100.

Celem Komunalnych Kas Oszczędności jest krzewienie idei oszczędności, docieranie do jak najszerzego mas ciułaczy i zaspakajanie potrzeb kredytowych swego środowiska przez udzielanie dogodnego kredytu. Terenem działania poszczególnych kas jest dla kas powiatowych zasadniczo obszar jednoosobnego powiatu, dla kas miejskich obszar danego miasta. Istnienie tego rodzaju instytucji finansowych o zasięgu mniej lub więcej lokalnym ma swoje głębokie uzasadnienie. Instytucje te, zrosnięte z terenem działalności swej i doskonale z nim obeznane, w najskuteczniejszy sposób potrafią docierać do wszystkich kategorii ciułaczy, nawet najdrobniejszych i tym samym najskuteczniej współdziałać w procesie kapitalizacji. Z drugiej strony kasy te, znając strukturę gospodarczą swego terenu działania oraz potrzeby ekonomiczne i kredytowe jego mieszkańców według ich ciężaru gatunkowego, najracjonalniej i najbardziej celowo rozporządzać mogą kredytami. W ten sposób dokonuje się rozgraniczenie zadań między instytucjami finansowymi o zasięgu ogólnopolskim a komunalnymi kasami oszczędności, które odciażają tamte przez zaspakajanie potrzeb kredytowych lokalnych. W szczególności działalność kredytowa K. K. O. obejmuje udzielanie drobniejszych pożyczek rzemieślnikom, drobnym kupcom i przemysłowcom. Składane zatem w komunalnych kasach oszczędności pieniądze służą w przeważającej mierze do zaspakajania potrzeb kredytowych klientów miejscowych.

Rzecz oczywista, że kasy te o tyle tylko potrafią zadość uczynić potrzebom kredytowym swego środowiska, o ile rozporządzają odpowiednimi środkami czyli innymi słowy o ile wpływają do nich oszczędności i depozyty. Popieranie w tym względzie Komunalnych Kas Oszczędności, jest zatem równoznaczne z współpracą nad rozwojem i rozbudową gospodarczą jednoosobnego środowiska.

Krótkie informacje gospodarcze

— W pierwszych 9 miesiącach r.b. obroty handlowe Włoch z zagranicą przedstawiały się następująco (w mld. lirów): przywóz wyniósł 10,4, wywóz — 7,6; ujemne saldo handlowe wyniosło zatem 2,7.

— Handel Włoch ze swymi koloniami przedstawiał się w okresie sprawozdawczym następująco (w mld. lirach): eksport do kolonii wyniósł 1,993, przywóz zaś z kolonii do Włoch 2,48.

— Ukazał się ostatnio we włoskiej gazecie urzędowej dekret, przewidujący trzy miliardy lirów na budowę dróg w Abisynii. Suma ta rozdzielona została na cztery raty roczne, z których pierwsza znajduje się w budżecie państwa na r. 1937-38.

— Rząd japoński wydał bezwzględny zakaz używania żelaza przez przedsiębiorstwa prywatne, a więc przede wszystkim dla celów budowlanych.

— W Singapurze od pewnego czasu wyładowuje się towary, przeznaczone dla Szanghaju, gdyż pomieszczenia skladowe w Hong-Kongu są przepełnione wskutek niemożności ekspedycji towarów do Chin.

— Światowa produkcja pojazdów mechanicznych osiągnęła w roku gospodarczym 1936-37, zakończonym w sierpniu r.b., 6 378 tys. sztuk. Największą dotychczasową produkcją z r. 1929 wyrażała się ilością 6 283 tys. sztuk, była więc mniejszą od produkcji z r. 1936-37.

Wkłady złożone w Komunalnych Kasach Oszczędności są wszechstronnie zabezpieczone i pupilarnie pewne. Odnosny związek komunalny, a więc powiat wzgl. miasto poręczają całość i bezpieczeństwo wkładów swoim majątkiem i siłą podatkową swoich mieszkańców. Gospodarka K. K. O. podlega stałej i wszechstronnej kontroli. Związki rewizyjne dokonują w Kasach częstych rewizji, badając całokształt ich gospodarki, celowość zarządzeń organów Kasy oraz pewność zabezpieczenia udzielanych pożyczek. I tak przeprowadził poznański związek rewizyjny w 1936 r. — 49 rewizji, 28 lustracji, 78 kontroli odsetków i 82 kontrole bilansów. Niezależnie od tego Związek w licznych wypadkach, o ile okazało

się to potrzebne, interweniował przez swych delegatów na miejscu.

Oprócz związków rewizyjnych wykonują nad Kasami stały nadzór bezpośrednie władze nadzorcze i władze centralne, jakimi są Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ministerstwo Skarbu. Niezależnie od tego Kasy posiadają stałe komisje rewizyjne, wyłonione z własnych władz samorządowych.

Równocześnie komunalne kasy gwarantują zupełną tajemnicę wkładów.

Rozwój komunalnych kas kształtuje się pomyślnie. Dowodem tego choćby fakt, że zrzeszone w Poznańskim Zw. Rewizyjnym K. K. O. zdołały do końca roku bilansowego 1936 zebrać poważną sumę 139.760.000 zł wkładów, z czego przypada na największą na terenie związku K. K. O. miasta Poznania — zł 32.000.000.

Jeżeli więc Komunalne Kasy Oszczędności tak znakomicie wywiązują się zarówno z zadania gromadzenia oszczędności jak zaspakajania potrzeb kredytowych, należy im się ze strony społeczeństwa szczególne poparcie, i to nie tylko ze względów lokalno-patriotycznych, ale także obywatelskich i ogólnopolskich.

Rok założenia 1824

JÓZEF FRAGET

właśc.: MARIA ŚWIATOPOLSKA MIRSKA

Fabryka Wyrobów Srebrnych, Platerowych i Biel-Nik

Pragnąc umożliwić szerokim warstwom zaopatrzenie się w bezwzględnie, dobrą zastawę platerową i Biel-Nik (alpaka) rozpoczynam

SPRZEDAŻ RATALNA

po cenach ściśle fabrycznych

w magazynie: **POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 11, tel. 11-95**

n. 51811

Nagrody w konkursie Związku Zrzeszeń Kupieckich: „Przez hasło do celu“

Jak już o tym poprzednio donosiliśmy, wyznaczonych jest w konkursie związkowym na hasła pod godło kupieckie, prócz trzech nagród pieniężnych w łącznej kwocie zł 200, ca 300 premii towarowych. Wymieniamy tylko 40 par jedwabnych pończoch damskich, pulowery, swetry, bluzki, komplety damskie, 10 par bucików damskich, materiał na kostium, kupony jedwabiu, popelin i innych materiałów.

Zwracają uwagę również 2 serwisy kawowe na 6 i 12 osób, stojak do kwiatów, wazon krysztalowy, zegar biurkowy, śliczna puderniczka, olbrzymie bombonierki, kilka etui do papierosów, teczka skórzana, torebki damskie, kapelusze, kołdry, konfekcja dziecięca, najróżniejsze sprzęty domowe, sportowe, 15 opon rowerowych oraz wiele bonów na bezpłatny zakup u poszczególnych firm.

Przypominamy, że dokładne warunki konkursu oraz kupony na odpowiedź otrzymać można w każdym przedsiębiorstwie handlowym, zaopatrzonym w godło kupieckie. Na jednym kuponie umieszczyć można jedno tylko hasło, jednakże każdy może wypełnić dowolną ilość kuponów, które w zamkniętej kopercie z napisem

„Konkurs“ złożyć można w przedsiębiorstwach zaopatrzonych w godło, względnie też przesłać pod adresem: Wielkopolski Związek Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich, Poznań, al. marszałka Piłsudskiego 37.

Związek zwraca się niniejszym do swych członków o zaopatrzenie się w godło kupieckie, umieszczenie go w najbardziej widocznym miejscu oraz o ofiarowanie dalszych nagród i premii.

Na hasło propagandowe pod powyższe godło Włkp. Związek Chrześc. Zrzeszeń Kupieckich rozpisal konkurs.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Wartość depozytowa papierów państwowych na wadli i kaucje.** Aktualna wartość depozytowa państwowych papierów procentowych oraz akcji Banku Polskiego, przyjmowanych przez urzędy państwowe tytułem kaucji i wadium przedstawia się następująco: 5% pożyczka konwersyjna z 1924 r. — 45 zł; 5% konwersyjna kolejowa z 1926 r. — 45 zł; 4% premio-wa pożyczka serii III z 1930 r. po 5 dolarów — 40 zł; 6% pożyczka narodowa z 1933 r. — 50 zł; 3% państwową rentą ziemską z r. 1933 — 40 zł; 3% premio-wa pożyczka inwestycyjna z 1935 r. — 65 zł; 4% pożyczka konsolidacyjna z 1936 r. — 65 zł; 4½% wewnętrzna pożyczka państwowa z 1937 r. (Świadczenia tymczasowe) — 70 zł; 6% pożyczka dolarowa z 1920 r. (100-dolarowa) — 330 zł; 7% pożycz. stabilizacyjna z 1927 r. (100-dolarowa) — 440 zł; 7% stabilizacyjna w funtach szterlingów — 1820 za 100 funtów szterlingów; 8% pożyczka dillonowska z 1925 r. — 350 zł za 100 dolarów;

7% pożycz. włoska (tytoniowa) z 1924 r. — 20 zł za 100 lirów; akcje Banku Polskiego — 75 zł za 100 nominalnej wartości.

(k) **Dalsza pomoc finansowa na akcje osiedleńcza kupiectwa polskiego na ziemiach wschodnich.** Jak to już prasa podawała, Bank Gospodarstwa Krajowego przeznaczył 200 tys. zł na pomoc finansową dla kupiectwa polskiego ziem zachodnich, osiedlającego się na wschodnich ziemiach polskich. Kwota ta bardzo szybko została wyczerpana, co skłoniło organizację kupiectwa polskiego do zwrócenia się do Banku o powiększenie kredytów. Doceniając całkowicie doniosłość przedsięwziętej przez kupiectwo ziem zachodnich akcji, przeznaczył Bank Gospodarstwa Krajowego na ten cel dalsze 200 tys. zł, które rozprowadzane są za pośrednictwem aparatu Banku Związku Spółek Zarobkowych.

O ekspansję gospodarczą Wielkopolski

Na terenie Centralnego Okręgu Przemysłowego w okręgu sandomiersko-radomskim powstają nowe wielkie możliwości dla poszczególnych części kraju. Powstające liczne na olbrzymią skalę zakrojone zakłady przemysłowe zatrudnią już w najbliższej przyszłości dziesiątki tysięcy rąk robotniczych, podnosząc siłę nabywczą społeczeństwa wymienionego okręgu.

W chwili obecnej Centralny Okręg Przemysłowy znajduje się in statu nascendi. Dlatego też dla należytego zorganizowania nowego ośrodka przemysłowego równoległe do fabryk musi powstać polski handel i wytwórczość rzemieślnicza. Tutaj wielka rola Wielkopolski, posiadającej jeszcze pewnie kapitały i nadmiar ludzi w handlu i rzemiośle.

W dotychczasowej akcji kolonizacyjnej popełniamy pewien błąd. Wysyłamy bowiem na teren kolonizowane kupców, którzy zwiążają swoje placówki w Wielkopolsce, by założyć na kresach nowy skład handlowy. W najlepszym zaś razie udają się na kresy poznańskie, którzy nie mieli tutaj swoich przedsiębiorstw, co jest dla Polski zachodniej już nieco lepszą formą ekspansji. W ten sposób powstają na terenach kolonizowanych przedsiębiorstwa nie związane organicznie z tutejszą dzielnicą. Tymczasem idea ekspansji winno być tworzenie placówek handlowych i przemysłowych z dala od Wielkopolski w taki jednak sposób, by pozostawały one w jak najściślejszej zależności gospodarczej od Wielkopolski. Uskutecznić to można jedynie przez zakładanie oddziałów handlowych firm, mających swoje centrale w woj. poznańskim. Dopiero tak pomyślana ekspansja będzie celowa z punktu widzenia interesów terenu kolonizowanego i Wielkopolski.

Poza tym należałoby zwrócić uwagę na konieczność prowadzenia ekspansji gospodarczej Wielkopolski w okresie najbliższym przede wszystkim ku Centralnemu Okręgowi Przemysłowemu, gdzie powstają nieprawdopodobnie wprost — w świetle naszych stosunków wielkopolskich — możliwości gospodarcze. (az)

(k) Aukcje poznańskie krokiem do rozwoju przemysłu owocowo-warzywnego.

Wobec pomyślnego wyniku urządzonych ostatnio przez zarząd targów Poznańskich aukcyj na wełnę, owoce i drzewa owocowe, zamierza dyrekcja tych Targów dążyć do wybudowania w Poznaniu wielkich hal targowych, które by nie tylko zasilaly rynek poznański, ale również rynki sąsiednich województw. Według oświadczenia dyrektora Targów p. Krzyżankiewicza dążyć będą Targi do zorganizowania na terenie Poznańskiego silnego przemysłu przetwóczego owoców, po wysortowaniu zaś materiału do przeróbki i eksportu nadmiaru tych przetworów zagranicę. W tym celu konieczne jest wybudowanie w Poznaniu chłodni oraz przechowalni owoców i jarzyn, przeznaczonych zarówno dla producentów jak i dla hurtowników. Urządzenia takie łącznie z halami targowymi ułatwią regulowanie cen rynkowych.

(k) **Przetarg buhajów rozplodowych w Poznaniu.** W dn. 27. b.m. odbył się w Poznaniu przetarg buhajów rozplodowych, zorganizowany przez Wielkopolski Związek Hodowców Bydła Nizinnego czarnobiałego. Ogółem spędzono 21 buhajów. Przetarg poprzedzony został licencją (licencjonowano 10 buhajów), wypunktowaniem na użytkowość przodków buhajów oraz premiowaniem. Wszystkie buhaje zostały sprzedane; przeciętna za buhaje wyniosła 1355 zł.

(k) **Hodowla owiec na Pomorzu.** Na terenie pow. morskiego rozpowszechniona jest hodowla owiec runnych, których ilość obliczana jest na 20.000 sztuk. Owce te, według zdania fachowców hodowlanych, są bardzo wartościowe pod względem gatunku ruń. W największej ilości hodowana jest owca tzw. „kaszubska”, charakteryzująca się runem długim i cienkim, zbliżając się tym samym do gatunku merynosów. Wielkim utrudnieniem w hodowli owiec runnych jest niezorganizowany rynek zbytu na wełnę. Sprawa ta zainteresowała się ostatnio czynniki miarodajne, tak że spodziewać się należy w niedługim czasie odpowiedniego zorganizowania zbytu.

Z ZAGRANICZY

(z) **Niemiecka produkcja rolnicza.** Niemiecki Instytut Baana Konjunktury ogłosił w tygodniowym sprawozdaniu dane, dotyczące wartości niemieckiej produkcji rolnej w roku gospodarczym 1936/7. Z zestawienia tego wynika, że globalna wartość tej produkcji wynosi 11,9 miliarda R. M., jest zatem o 0,3 miliarda wyższa, niż w r. 1935/6 i więcej niż o 3 miliardy wyższa niż w roku najcięższej depresji gospodarczej, tj. 1932/33. Z obliczenia Instytutu wynika również, że i ilościowo produkcja rolna zwiększyła się w okresie 1936/37 r. Jeśli bowiem wskaźnik produkcji w okresie 1927/28 i 1928/29 przyjmujemy za 100, to wskaźnik dla r. 1936/37 wyniesie 113, wobec 110 w r. 1935/36. Zdaniem Instytutu zmniejszenie produkcji rolniczej w Rzeszy jest znacznie większe, niż równoczesny przyrost ludności. Na głowę ludności przypada obecnie więcej jednostek produktów rolniczych niż w latach 1927—1929.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Październik
31
Niedziela

Ważne numery telefonów:

Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Pocztowcy: 15-60 i 28-36
Pocztowcy taksówk.: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeż. 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niegolewskiego) 7-82; Plac Świątkrz. 49-80; Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-55; Rynek Wilecki 66-35; W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-57.
Poczt. biuro zleceń: 49-28. Zegarynik: 07. Centr. miedzym. 00. Inf. tel. 09. Biuro napr. 08. Inform. dworc. 67-41. Dw. autob. 67-19. Lotnisko 78-45.

jest, wobec zbliżającego się adwentu, sezonem na śluby. (pt.)

WYSTAWY

— * **Z Tow. Przyj. Sztuk Pięknych** (pl. Wolności 18). Wystaw jednego z najwybitniejszych akwarelistów polskich Apolonia Kędzierskiego z Warszawy mieszącego się w Salonie Tow. Przyj. Szt. Pięknych i potrwa jeszcze tydzień, na co zwraca się uwagę tym, którzy wystawy tej dotąd nie zwidzili.

Salon otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w niedziele i święta od godz. 12—15. Wstępne 50 gr. dla młodzieży kształcącej się 25 gr. wycieczki ponad 10 osób placą po 10 gr. (o.)

RÓŻNE

— * **Ze Zrzeszenia Kupców Chrześc. Jan.** Członkowie Koła Kupców Branży Towarów Krótkich, Galanterii i Modnych Artykułów Damskich Zrzeszenia Kupców Chrześc. Jan. zjednoczyli w ub. środę fabrykę wyrobów dzianych firmy Karolewski i Pluciński przy ul. Woźnej 12. Wycieczkę przewodniczył wiceprezes Zrzeszenia p. Zdzisław Koźlicki. Fachowych objaśnień udzielał na miejscu współwłaściciel fabryki p. Pluciński. Na specjalne podkreślenie zasługują urządzenia techniczne fabryki i urządzenia higieniczne dla pracowników. (kl.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Niepotrzebny alarm pogotowia.** Wczoraj o godz. 14.30 zaalarmowano Pogotowie Ratunkowe (66-66) na ul. Skarbową 4 wiadomością o śmiertelnym wypadku kobiety wskutek upadku z okna. Po przybyciu na miejsce okazało się, że mieszkanka suterenu Jadwiga J. w wyniku jakiegoś sporu upozorowała atak histerii z wszelkimi szczegółami, jak upadek na ziemię, brak tchu itd. Sprawa ta będzie miała dla „bohaterki” zająścia jeszcze niemiłe następstwa. (kl.)

KRONIKA SADOWA

— * **Uniewinnieni.** Przed Sądem Okręgowym w Poznaniu toczyła się rozprawa przeciwko Karolowi Kalinowskiemu, ziemianinowi z Pomorza i jego kuzynowi Harytonowi Hosiowskiemu. Karol Kalinowski pozostawał pod zarzutem nakłaniania swego pasierbca Jana Hosiowskiego do zrzeczenia się praw po zmarłej matce za kwotę 900 zł. Haryton Hosiowski był oskarżony o współudział w tym przestępstwie. Sad Okręgowy po przeprowadzonej rozprawie, która ciągle była odraczana, obu oskarżonych uniewinnił. (k.)

— * **Uniewinniony.** Przed Sądem Grodzkim w Poznaniu toczyła się rozprawa przeciwko 33-letniemu Antoniemu Stachowiakowi z Poznania (ul. Półwiejska 28), oskarżonemu o przywłaszczenie sobie 455 zł, które otrzymał jako kaucję od 37-letniego ksiązkowego Władysława Zbrozeczka (ul. Niegolewskiego 3). Na rozprawie ujawniono, że pieniądze te przyjął żona oskarżonego jako prywatną pożyczkę. W tym stanie rzeczy sad oskarżonego uniewinnił. (k.)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na Fundusz	
podróżnika śp. Kazimierza Nowaka	
W. W.	50,— zł
Januszek Rajewski, Jarocin	1,— „
Józef Wiśniewski	4,— „

razem z poprz. pokwitowanymi 426,70 zł

Na pogorzelców wsi Roszki-Ziemaki	
Zygmunt Popowski z okazji otwarcia składu papieru p. Bol. Popowskiej, Marsz. Focha 155	5,— zł
Zbrane od członków Obozu Wszechpolskiego, Rybnik	48,10 „
Zbrane na odprawie kierowników kół Stronnictwa Narodowego pow. konińskiego w dniu 17. 10. rb.	8,50 „
Ks. Stan. Guzik, Dźbów	5,— „

razem z poprz. pokwitowanymi 4116,79 zł

Na pomnik Serca Jezusowego: J. K. 1., Wł. Polski, Potrzebowice, ku uczczeniu pamięci śp. dra Zb. Jerzykowskiego 3,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 115,— zł.

Na Zakład św. Józefa: Maria Paszkowska i Wanda R. zamiast światła na grobach śp. Leona Paszkowskiego i Janki Reimanówny z prośbą o modlitwę 5,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 15,— zł.

Na biedne dzieci Górczyna: Zygmunt Popowski z okazji otwarcia składu papieru p. Bol. Popowskiej, M. Focha 155 50,—, razem 50,— zł.

Niedziela
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Wigili, Antoniny b. | Wawelska
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Godzimira | Wawelska

Słońca: wschód 6.45, zachód 16.26
Długość dnia 9 godzin 41 minut
Księżyc: wschód 3.43, zachód 14.56
Faza: 3 dzień przed nowiem

Widac, że tę bieliznę prano w Radionie!

Bo taką białosć może nadać bieliznie tylko Radion. Radion usuwa brud z każdej zakładki, nigdzie nie zostawia ani śladu brudu i bielizna jest na wskroś czysta.

Używajcie do prania Radionu! Przy powolnym gotowaniu bielizny w Radionie wytwarzają się miliony drobnych pęcherzyków tlenu, które na wskroś przenikają tkaninę, usuwając z niej dzięki temu wszelki brud.

RADION

**PIERZE BIELIZNĘ „NA WSKROŚ”
WYRÓB SCHICHT-LEVER S. A.**

Manifestacja w święto Chrystusa Króla

Jutro, w niedzielę, 31 bm. przeciągną ulicami Poznania liczne pochody parafialne, które zjedzą się na godz. 18 przed pomnikiem Najśw. Serca Jezusowego, gdzie nastąpi wspólna manifestacja religijna.

Program manifestacji przed pomnikiem: Hymn papieski i narodowy — odegra orkiestra wojskowa; wspólny śpiew: „Chrystus Wodzem”; publiczne wyznanie wiary; przemówienie J. E. ks. biskupa Dymka i błogosławieństwo i hymn „Boże coś Polskę”.

TRASY POCHODÓW

poszczególnych parafii pod Pomnik Wdzięczności:

Parafia św. Marcina: godzina wyjścia 17.15; trasa: św. Marcin, Piekary, Ogrodowa, Fr. Ratajczaka, św. Marcin, Al. Piłsudskiego od Banku Ziemstwa Kredytowego.

Parafia farna: godz. wyjścia 17.00; trasa: ul. Gołębia, Wrocławska, św. Marcin, Al. Piłsudskiego od Banku Ziemstwa Kredytowego.

Parafia św. Wojciecha: godzina wyjścia 17.00; trasa: Plac Działowy, Babiniskiego, Młyńska, Pl. Nowomiejski, Cieszyńskiego.

kowskiego, Wały Jana III i Al. Piłsudskiego od strony Zamku.

Parafia Bożego Ciała: godzina wyjścia 17.00; trasa: Strzelecka, Pl. Świętokrzyski, św. Marcin, Al. Piłsudskiego od strony Zamku.

Parafia archikatedralna: godzina wyjścia 16.50; trasa: Chwaliszewo, Wielka, Stary Rynek, Nowa, Pl. Wolności, 27 Grudnia, Pierackiego, Al. Piłsudskiego od strony Zamku.

Parafia św. Łazarza: godzina wyjścia 16.45; trasa: Marsz. Focha, Most Dworcowy, Towarowa.

Parafia jeżycka: godzina wyjścia 17.00; trasa: Kościelna, Dąbrowskiego, Jasna, Al. Piłsudskiego od strony Kaponier.

Parafia św. Michała: godzina wyjścia 17.15; trasa: ul. Śniadeckich do Grunwaldzkiej, Przecznicza, Al. Piłsudskiego do pomnika.

Apel do wszystkich katolików

W związku ze zbliżającym się świętem Chrystusa Króla Akcja Katolicka zwraca się do wszystkich katolików z następującym apelem:

Zakup nalepki do udekorowania okien!

Przygotuj na czas chorągwie o barwach kościelnych i narodowych!

Odiż kilka groszy na zbiórkę ofiar w kościele i na ulicy na cele Akcji Katolickiej!

Weź udział w uroczystej akademii w hołdzie Chrystusowi Królowi w niedzielę, 31 bm. o godz. 12.15 w auli Uniwersytetu!

Niech nie zabraknie Ciebie w parafialnym pochodzie manifestacyjnym ku czci Chrystusa Króla!

Akwizytor pocztowy informuje:

— * **Służba świąteczna na poczcie.** W zbliżające się dni świąteczne (31 bm. i 1 listopada) służba na poczcie jest następująca: W niedzielę jest normalna służba świąteczna tj. w czasie od godz. 9—11 odbywa się przyjmowanie listów poleconych bez dopłat specjalnych. Doręczanie poczty (jednorazowo) odbędzie się w drugim dniu świątecznym tj. w dzień Wszystkich Świętych. W dniu tym rozpocznie się także doręczanie emerytur. (kl.)

KRONIKA MIASTA POZNANIA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 30 października 1927 r.

Związek Młodych Drogerzystów obchodził 30-lecie swego istnienia. — Stow. Młodzieży Polskiej „św. Marcin” obchodziło uroczystość 10-lecia swego istnienia. Równocześnie odbyło się poświęcenie „Ogniska” poznańskiego okręgu Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej. — Odbył się ogólnopolski zjazd Sodalitacji Marińskich Młodzieży Akademickiej.

W Wielkopolsce przed 100 laty

Dnia 30 października 1837 r.

Dobra szlachetka Słupia Wielka, w pow. średzkim, przez Dyrekcję Ziemstwa oszacowane na 35 098 talarów (dzisiejszych 210 000 zł) zostały przez sąd główny ziemski w Poznaniu wystawione na licytację publiczną. — W Mosinie urządzono ekspedycję pocztową. Z Mosiny do Staszewa chodziła dwa razy pocztą osobowa — tzw. kariolka; cena wynosiła za milę (7,5 km) 5 sgr (dzisiejszy jeden zł-ty). Zaprowadzono również połączenie osobowe między Wolsztynem, Międzychodem i między Grodziskiem i Pniewami. Pocztą kursowała tu także dwa razy na tydzień. — P. Józef Łukasiewicz z Poznania awizował swe dwutomowe dzieło „Obraz historyczno-statystyczny miasta Poznania w dawniejszych czasach” i zapraszał publiczność do prenumeraty dzieła, która wynosiła 3 talary (18 zł dzisiejszych).

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Koło Śremian.** W piątek, 5 listopada o godz. 20 odbędzie się w lokalu przy restauracji hotelu „Polonia” (wejście od ul. Stolarskiej) zebranie powakacyjne Kola, na którym m. in. przeprowadzi się pogawędkę nt. przyszłych prac Kola. Obecność członków obowiązkowa. — Jednocześnie zarząd prosi wszystkich członków i kandydatów o zgłaszanie swoich obecnych miejsc zamieszkania oraz wszelkiej korespondencji do zarządu Kola u kol. prezesa (ul. Grobla 19 m. 10).

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Bezpłatny kurs pielęgniarstwa.** Dnia 5 listopada upływa termin zgłaszania się na bezpłatny kurs pielęgniarstwa organizowany przez Polski Czerwony Krzyż. Zgłoszenia przyjmuje i informację udziela biuro Okręgu Wielkopolskiego P. C. K., Wały Zygmunta Augusta 2, tel. 31-09. (o.)

KRONIKA MIEJSCOWA

KOMUNIKAT „ORBISU”. Ostatni pociąg popularny do CZĘSTOCHOWY organizowany przez Stowarzyszenie Właścicieli Piekarni na ogólną pielgrzymkę tego Stowarzyszenia odepłdję z Poznania w dniu 6 listopada br. Cena biletu zł 10,20. Zgłoszenia P. B. P. „ORBIS”, Poznań, Pl. Wolności 3.

ng 52 896

— * **Kierownik biura inspekcyjnego Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Poznaniu** mgr Bogdan Szymański został mianowany wicedyrektorem urzędu pocztowego Warszawa 1. P. Szymański, który ukończył w Poznaniu gimnazjum św. Marii Magdaleny i studiował na Uniwersytecie Poznańskim, obejmuje nowe stanowisko w najbliższych dniach.

— * **Sezon na śluby.** W czasie dzisiejszego przedpołudnia przed urzędnikiem tutejszego Urzędu Stanu Cywilnego zawarto 33 małżeństwa. Miesiąc listopad

MYŚL O PRZYSZŁOŚCI I OSZCZĘDZAJ

Wspaniały pogrzeb śp. gen. Dowbora Muśnickiego

Lusowo. (Tel. wł.). Dziś przed południem w kościele parafialnym w Lusowie rozpoczęło się uroczyste nabożeństwo żałobne za duszę śp. gen. Dowbora Muśnickiego.

Na pogrzeb przybyły niezliczone delegacje różnych organizacji byłych wojskowych z całej Polski. Plac przed kościołem wypełniły szereg oddziałów wojskowych: dywizjon kawalerii z proporczykami, spowitymi kirem, dywizjon artylerii i batalion piechoty oraz orkiestra ułanów i pułku piechoty im. króla Karola rumuńskiego.

Szczupłe nawy kościoła lusowskiego wypełniły po brzegi liczne delegacje ze sztabami, przedstawiciele organizacji oraz towarzysze broni zmarłego.

Dowódcę OK VII reprezentował płk Kohutnicki, zarząd główny Dowborczyków — generałowie Wroczyński, Ostachowicz i Poniatowski, płk Więckowski i ks. prałat Jachimowski, oddział poznański — prezes Juszcak i sekretarz inż. Klimkowicz. Ponadto przybyły delegacje Dowborczyków z najdalszych zakątków kraju, Gdyni, Sosnowca, Ostrowa Mazowieckiego, Łodzi, Częstochowy, Włocławka, Przasnysza, Grajewa, Kielc, Wilna, Nowogródka i innych miast. Zarząd miasta Poznania reprezentowali wiceprezydent inż. T. Ruge, radca Zaleski i inż. Skotarek, dzielnicę wielkopolską „Sokoła” — prezes Karge i sekretarz Fellner. Zarząd Główny Związku Halerczyków — płk Zaremba i mjr Rost. Korporacja „Lechia”, której Zmarły był ojcem, zjawiała się w komplecie z inż. Głowackim na czele. Również przybyła delegacja korporacji „Chrobria” z Poznania z p. Witoldem Jesksem i „Batoria” z Wilna z fil. Nuszelem i kom. Wysockim. Zarząd Okręgowy Stronnictwa Narodowego reprezentował dr Meissner, Zarząd Grodzki S. N. pp. Frankowski i Skrzypczak. Również przybyła delegacja śródmieścia z proporcjami.

Z duchowieństwa uczestniczyli w uroczystościach żałobnych J. E. ks. biskup Dymek, ks. dziekan Wilkams, ks. prałat Prądzyński, ks. prałat Medlewski, ks. radca Putz, ks. prałat Jachimowski, ks. prob. Czeszewski, ks. prob. Skowronek, ks. prob. Radomski,

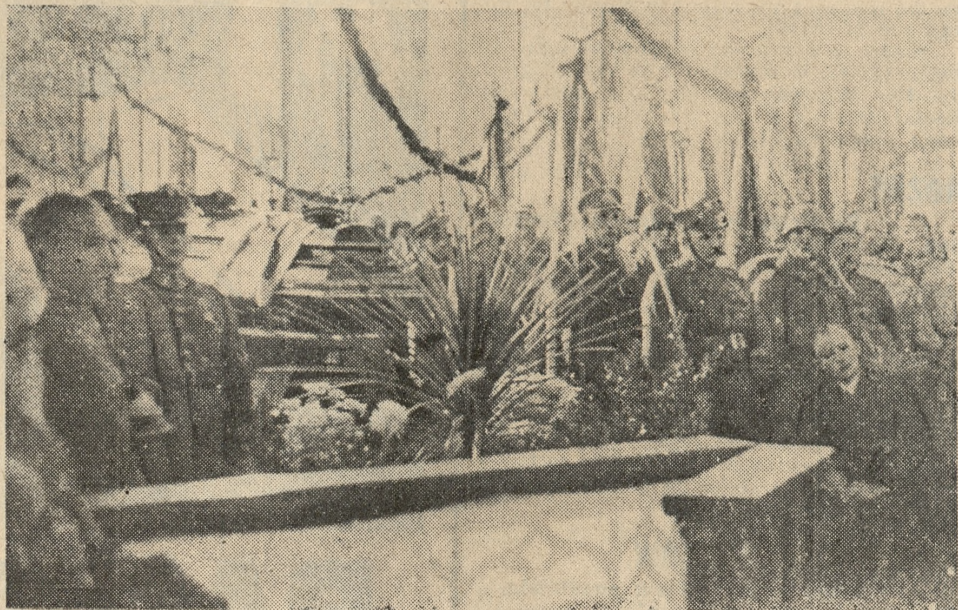
ks. kapelan 4 pułku Dowborczyków ks. Gawęcki z Grajewa, ks. Tworowski, b. żołnierz 4 pułku strzelców, kap. Dowborczyków.

Z rodziny uczestniczyli w pogrzebie syn Olgierd, podchorąży, i córki Janina i Agnieszka.

Wśród uczestników pogrzebu zauważyliśmy hrabiego Adama Zamoyskiego, b. ministra Władysława Seydę, b. prezydenta Ratajskiego, b. prezesa

ny poprowadził J. E. ks. biskup Dymek, który przybył na pogrzeb w towarzystwie ks. kapelana Mizgalskiego. Przed kościołem nad trumną wygłosili przemowy: gen. Jan Wroczyński, były szef sztabu Wojsk Wielkopolskich, i b. minister b. dzielnicy pruskiej Władysław Seyda. Nad grobem zaś przemówił kapelan Tworowski.

Depesze kondolencyjne nadesłali gen. Władysław Sikorski, gen. Skier-

Nabożeństwo żałobne w kościele lusowskim.

Związku Powstańców i Wojaków dra Stanisława Celichowskiego.

Kościół lusowski wypełniony po brzegi, udekorowany został zielenią. W koło metalowej trumny, na której wieku złożono szablę Zmarłego, czapkę żołnierza Wojsk Wielkopolskich i korporantkę korp. „Lechia”, ustawia się warty honorowa z obnażonymi szablami, wystawiona przez Dowborczyków, korpus oficerski, organizacje powstańcze, oraz żołnierze armii czynnej z karabinami na ramieniu. Dokoła wyrósł las sztandarów, spowity w krepę.

Wigilie odprawił ks. dziekan Wilkams w asyście ks. prob. Skowronka i ks. prob. Radomskiego, śpiewaną mszę żałobną ks. prałat Jachimowski z Warszawy, dziekan I dywizji I korpusu Dowborczyków w asyście ks. wik. Mejertherta i ks. Wawrzyniaka. Przy bocznym ołtarzu nabożeństwo za duszę śp. generała Dowbora Muśnickiego odprawił ks. Tworowski. Po nabożeństwie żałobnym wygłosił kazanie, charakterystyczne piękną postacią śp. gen. Dowbora Muśnickiego, ks. prałat Jachimowski.

Egzekwie odprawił i kondukt żałob-

ski, gen. Żeligowski, gen. Odyniec, płk. Belina-Prażmowski, ksiądz Jerzy Radziwiłł i inni.

Str. Narodowe wysłało następującą depeszę:

Pani Agnieszka Dowbor-Muśnicka Batorowo

Z powodu zgonu śp. Ojca WPani, Generała Józefa Dowbora Muśnickiego, Dowódcy I Korpusu Polskiego na Wschodzie, Organizatora i Dowódcy Armii Wielkopolskiej, przesyła wyrazy prawdziwego żalu i współczucia.

Zarząd Główny Stronnictwa Narodowego

Pani Agnieszka Dowbor-Muśnicka Batorowo

Najserdeczniejsze słowa współczucia przesyła Stronnictwo Narodowe w Poznaniu z powodu straty ukochanego Ojca, pierwszego organizatora wojska przeciwo-komunistycznego na Wschodzie, a na Zachodzie twórcy zwycięskiej armii Wielkiej Polski.

Dr Czesław Meissner
Dr Tadeusz Wróbel

Z WIELKOPOLSKI

— * **INOWROCŁAW.** Program święta Chrystusa Króla obejmuje: uroczyste nabożeństwo we wszystkich kościołach i zbiórke uliczną na cele Akcji Katolickiej. O godz. 12.30 odbędzie się wielkie zebranie katolickie w sali Parku Miejskiego. Referat wygłosi adw. Przybyszewski, o godz. 15 wyruszy z kościoła garnizonowego pochód manifestacyjny na Rynek, gdzie nastąpi odczytanie rezolucji, po czym błogosławieństwo w kościele św. Mikołaja.

— W dniu 26 czerwca w nocy właściciel nieruchomości w Gniewkowie 64-letni Narcyz Słosecki pilnował swego ogrodu. Pod plotem zastał trzech osobników usiłujących wejść do ogrodu. Zderzeniowy Słosecki oddał dwa strzały z bronią. Kula ugodziła 14-letniego Mariana Tabaczńskiego w lewy policzek, wchodząc ponad lewym obojczykiem do klatki piersiowej i przebiła lewe i prawe płuco, błonę i wotrobie. Tabaczński zmarł w kilka chwil później. Słosecki stanął przed Sądem Okręgowym z Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Inowrocławiu. — Oskarżony tłumaczył się tym, że strzelał na postrach, a kula przypadkowo trafiła denata. Zeznania świadków jak i biegłego dra Bydka częściowo potwierdziły tłumaczenie oskarżonego. Sąd Okręgowy skazał Słoseckiego na 1 rok więzienia, 40 zł opłaty sądowej i zapłacenie kosztów sądowych. Karę więzienia oskarżonemu zawieszono warunkowo na 3 lata. (tk)

— * **KEPNO.** Do chorego dziecka w wieku przedszkolnym p. Muczka z Kobylagóry przywołany lekarz stwierdził tyfus, wobec czego zarządzone izolowanie dziecka w szpitalu.

— Na linii autobusowej Kepno — Kobylagóra — Ostrzeszów kursują obecnie 2 autobusy.

— Trzecie propagandowe „Wielkopolska bez Żydów” organizuje miejsc. Kolo Stron. Nar. Jest to tydzień zmniejszonej propagandy antyżydowskiej. W niedzielę 31 bm. odbędzie się w sokolni wielkie zebranie publiczne na którym przemawiać będą prelegenci zamiejscowi nt. popierania polskiego handlu i polskiej wytwórczości. Na zebranie to zarząd S. N. zaprasza tych wszystkich, którym sprawa unarodowienia handlu i przemysłu polskiego leży na sercu. (km)

— * **KROTOSZYN.** Na jednym z ostatnich targów miejscowe Stronnictwo Narodowe zorganizowało pikietowanie jednego w naszym mieście składu żydowskiego Wolfa Bilskiego, który pod Ratuszem we własnym lokalu prowadzi handel sprzętów kuchennych. Rozdawano również ulotki, które miały na celu uświadamianie o konieczności omijania Żydów i kupowania wyłącznie u swoich.

— Rolnikowi Franciszkowi Puśleckiemu z

Bartoszewie, powiatu rawickiego skradziono rower wartości 60 zł pozostawiony na chwile przed tut. szpitalem miejskim.

— Jeszcze w ciągu listopada rb. trwać będzie rejestracja poborowych rocznika 1917. Wszyscy więc mężczyźni tego rocznika, którzy dotychczas nie spełnili swego obowiązku, zgłosić się winni w tym terminie z dokumentami osobistymi w Zarządzie Miejskim, ratusz, pokój 5. (jk)

— * **LESZNO.** W sprawie przemytu dewiz zapadł przed tut. sądem wyrok, mocą którego skazani zostali: handlarz Wlekiński Pł. na 10 miesięcy więzienia i 1500 zł grzywny, żona jego na 20 zł grzywny, Robert Feige, właśc. folwarku, na 400 zł grzywny.

— Na nowym cmentarzu katolickim rozpoczęto budowę pomnika na grobie śp. ks. proboszcza St. Jankiewicza. Nagrobek wykonany będzie z piaskowca czerwonego w kształcie sarkofagu. (lr)

— * **MOGILNO.** Publiczne posiedzenie Rady Miejskiej odbyło się tu we wtorek pod przewodnictwem wiceburmistrza Gieźka, na którym pozwisto nast. uchwały: w sprawie budowy nowego pieca 6-cioretortowego w gazowni, uchwalono uzyskać dotację z Funduszu Pracy. Dodatki komunalne do podatków: dochodowego, od nieruchomości, od patentów akcyzowych i świadectw przemysłowych, uchwalono w tej samej wysokości jak w roku ubiegłym. Regulamin targów małych zmieniono, z tym, że zezwala się handlarzom na kupno już od godziny 9, a nie jak dotąd od godz. 11. Rada Miejska udzieliła także przewłaszczenia na parcele użytkową p. Konieczkovej z Padnieńska, i zezwoliła Cechowi Szweskiemu na umieszczenie herbu miasta na sztandarze organizacyjnym. Sprawy umorzenia opłat zaległych za zużycie gaz przekazano komisji rewizyjnej. Do założenia na boisku sportowym przewodów gazowych i wodociagowych Rada Miejska się przychyliła.

— Jako sprawców rozbójni na drodze ujęła policja Edmunda Domerskiego lat 27 i Czesława Partuszcza lat 20 z Jeziora Wielkiego. Obydwóch osadzono w więzieniu śledczym.

— Złote gody pożycia małżeńskiego obchodzili pp. Jaa i Rozalia Graczykowie z Mogilna.

— W związku z odbywającym się w Mogilnie bojkotem składów żydowskich odbędzie się w sobotę 30 bm. w sali Domu Katolickiego wielkie publiczne zebranie przeciwydowskie, na którym przemawiać będzie znawca kwestii żydowskiej w Polsce delegat Stronnictwa Narodowego z Poznania. (rój)

— * **OBORNIKI.** W kościele parafialnym pobogosławiony został ślub p. Władysławy Winieckiej z kupcem p. Czesławem Olejnikiem z Obornik. Ślubu udzielił brat młodej pani ks. wik. Winiecki w asyście ks. prob. Szymańskiego i ks. wik. Helki, wygłasz. do nowożeńców oko-

licznościowe przemówienie po czym odprawił uroczystą mszę św. Pienia kościelne w czasie ślubu i mszy św. wykonał chór kościelny św. Cecylii. — W Wolsztynie odbył się ślub p. Wiktorii Przytuśzałówny z członkiem S. N. p. Marianem Siwkien.

— W ogrodzie p. Rozalii Kabatowej zakwitła pod koniec października po raz drugi w tym roku róża.

— W związku z przeprowadzoną na terenie naszego powiatu akcją bojkotu sklepów żydowskich pod hasłem „Oborniki i powiat bez Żydów” odbyło się w lokalu Hotelu pod Orłem z ramienia S. N. w obecności kupców i rzemieślników zebranie sprawozdawcze z dotychczasowych wyników pikietowania. Na wstępie uczczono przez powstanie pamięć nagłe zmarłego, zasłużonego gen. śp. Dowbora Muśnickiego.

— Stwierdzono, że chociaż praca pikietarzy jest odpowiedzialna i b. ciężka, narażona nieraz na prowakacje ze strony Żydów i ich pacholków, z uwagi na dotychczasowe postępy, akcja ta staje się celowa, przeto postanowiono bojkot sklepów żydowskich nadal utrzymać. Żydostwo wszelkimi siłami pragnie doprowadzić by usunąć pikiety i różne wyszukuje argumenty. Policja zabiera Młodym opaski biało-czerwone z napisem „Stronnictwo Narodowe”. Ażeby zatem okres walki gospodarczej dał naprawdę pożądane wyniki, całe kupiectwo winno otoczyć pikiety sympatią, uznaniem i opieką. (Sto)

— * **RAWICZ.** Zmarła tu śp. Scholastyka Zielińska, przewodnicząca Bractwa Różańcowego Matek.

— Teatr Narodowy wystawił dnia 26 bm. na sali strzelniczej „Skapca” Meliera.

— Gromada Sielec Nowy uroczystość obchodząca niedawno setną rocznicę swego istnienia. Uroczystość tę rozpoczęła msza św., odprawiona na intencję gromady, po czym nastąpiło odsłonięcie pamiątkowej tablicy na odnowionej kaplicy, która obecnie pozostaje pod opieką gromady. Następnie odbyła się okolicznościowa akademii w miejscowej szkole, na której wygłoszono referat pt. „Historia państwa i uwłaszczenie włościan”, odczytano historie gminy oraz odegrano dwa utwory sceniczne. (rs)

— * **ROGOŹNO.** Małżonkowie Emil i Julianna z Szymańskich-Feierabendów obchodzą w piątek 5 listopada jubileusz 25-lecia pożycia małżeńskiego. Msza św. w intencji Jubilatów odprawiona zostanie w tym dniu o godz. 7 rano w kościele paraf. w Rogoźnie.

— * **SREM.** Sąd Grodzki rozpatrywał sprawę karna przeciwko Żydom, handlarzom bydlęmi, 26-letniemu Martinowi Landmannowi i Leonowi Landmannowi, zam. przy ul. Szkolnej 3. „Przyjaciół” ich 25-letniemu rybakowi Franciszkowi Lawniczakowi i kupcowi 29-letniemu Marianowi Barańskiemu, oskarżonym o groźbę popełnienia zbrodni i o użycie przemocy bezprawnej celem zmuszenia innej osoby do działania, zaniechania lub znoszenia (występek z art. 250 i 251 k. k.). W dniu 13 lutego rb. o północy weszli wszyscy oskarżeni w stanie podchmielenym do restauracji hotelu „Bazar” i poczęli się awanturować, hałasując i zabierając z bilardu kule bilardowe. A kiedy na wyzywające żądanie Martina Landmanna właśc. lokalu Antoni Kosmowski odmówił wydania im wódki i określił ich zachowanie słowami „wysłiznięcie jak bandyci”, osk. M. Landmann i Fr. Lawniczak schwycili za kije, którymi pobili gospodarza, personel i gości. Na skutek bijatyki lokal został zdemolowany, meble zniszczone, szyby powybijane, a właściciel lokalu wraz z gośćmi musiał się salwować ucieczką do ogrodu i wzywać pomocy. Awanturnicy po jakimś czasie opuścili restaurację i kiedy ponownie chcieli wtargnąć do wnętrza, zastali drzwi zamknięte. Wówczas jeden z nich groził popełnieniem zbrodni zabójstwa i rozbil ze złości kilkanaście szyb w oknach. Sąd na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego uznał winę osk. Martina Landmanna i Fr. Lawniczaka za udowodnioną i skazał ich za występki z art. 241 k. k. (pobicie i używanie niebezpiecznych narzędzi) na karę więzienia przez sześć miesięcy zawieszając warunkowo wykonanie kary na okres 3 lat, osk. L. Landmanna i M. Barańskiego z braku dostatecznych dowodów winy uniewinnił. (su)

— * **ZBASZYN.** W ub. niedzielę odbyło się w wiosce pogranicznej Nadni pod Zbaszyniem zebranie informacyjno-organizacyjne w celu powołania do życia nowego Oddziału Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży męskiej Oddział w Nadni. Na zebranie przybył delegat z centrali Poznańskiej, który wygłosił bardzo treściwy referat organizacyjny.

— KSM żeńskie z Nadni urządziło w niedzielę piękne ognisko. Program składał się z 15 uroczystości, w których oprócz Nadni występowały dziewczęta z Zbaszyna, Stefanowa i Perzyna.

— Ostatnia składka na dokończenie budowy Domu Katolickiego w Zbaszynie przyniosła 146,01 zł.

— Ostatnio podczas przeprowadzonej rewizji celnej w pociągu pociągów na tut. stacji granicznej znaleziono ukryte 450 zł u niej. p. Haliny Schreiber. Poza tym u niej ukryto Niemca Marcina Tynickiego, którego Urząd Celný skonfiskował a pasażerów oddał Policji Granicznej, która odstawiła ich do więzienia grodzkiego w Zbaszynie, gdzie niebawem odpowiadać będą przed Sądem Okręgowym z Poznania na sesji wyjazdowej w Zbaszynie. (zb)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 29 bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

B. profesor muzyki Stanisław Dolbicki i Wiktorja Woszkówna z domu Szymańska, pomocnik kolodziejski Stanisław Jahns i Zofia Tomaszczyńska z Słepuchowie, pow. obornicki; robotnik Jan Maciejewski i pracownica Joanna Bramborówna; robotnik Stefan Dybizański i bufetowa Anieli Wesolowska; robotnik Szczepan Kurasz i Walentyna Nęrkowiakówna w Konarzewie, powiat poznański; slusarz Marian Szczepaniak i Zofia Kadzewska w Sremie; malarz Władysław Garliński i fryzjerka Maria Macierzyńska; droźnik Józef Sikora w Roszkach i Pelagia Janowiczówna; stolarz Czesław Mrówka i robotnica Teresa Majchrakówna w Ławicy, pow. pozn.; kupiec-książkowie Franciszek Bachorz i Barbara Lutomska; owdowiały robotnik Franciszek Olejnik i gospodyni Franciszka Marciniakówna w Sielinku; stolarz Kazimierz Kubiak i krawcowa Prakseda Nawrotówna w Ławicy Miasto ogród; biurowy Władysław Kozłowski i ekspedientka Helena Hoffmannówna, pomocnik szwewo-cholewkarski Ignacy Kortus w Porajynie, pow. nowotomski i Franciszka Duda w Zbaszynie.

Zgony

Dnia 30 bm. zapisano następujące zgony: Adam Konkol, robotnik, 57 lat; Piotr Witt, robotnik, 43 lata, zam. w Łasku, pow. poznański; Maria Wieckowska z domu Dyzmańska, wdowa, 69 lat; Rudolf Latanowicz, ksiązkowy, 27 lat; Weronika Mayówna z domu Olkówna, 37 lat.

POGODA

POZNAŃ, 30 października 1937.

Temperatura 7 godz. + 8,6, 13 godz. + 13,6.

Ciepłota

7 godz. 750,7 mm. umiarkow.

13 godz. 752,0 mm.

tendencja barom.: ciśnienie wzrasta

Zachmurzenie

7 godz. pochmurno

13 godz. pogodnie

Wiatr

7 godz. kierunek poł.-wsch., szybkość 9 m/sek.

13 godz. kierunek wsch., szybkość 7 m/sek.

Temperatura w dniu 29 października rb. była:

najwyższa + 13,6 o godz. 14

najniższa + 8,2 o godz. 6,30

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:

Po rannych mgłach w dzień słonecznie i pogodnie przy temperaturze bez większych zmian.

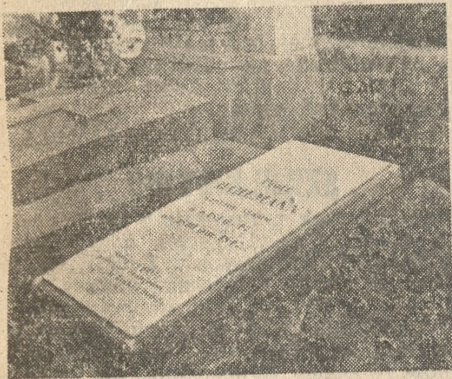

TYM CO ODESZLI.

Dzień umarłych — miasto cichnie — kłopoty codzienne schodzą na plan dalszy, myśli ogółu zwracają się w stronę tych, co przed nami tworzyli, bogate duchowe zostawiali spuścizny, trudem żywota, kroplą krwi gorącej, hojnie oddanej w imię sprawy wielkiej. Tłumy całe znikają za murami cmentarnymi. Idziemy za nimi; na szerokich, jesiennym liściem zastanych przestrzeniach bieleją płyty nagrobne, wyrastają pomniki, ciężkimi bryłami tkwią sarkofagi.

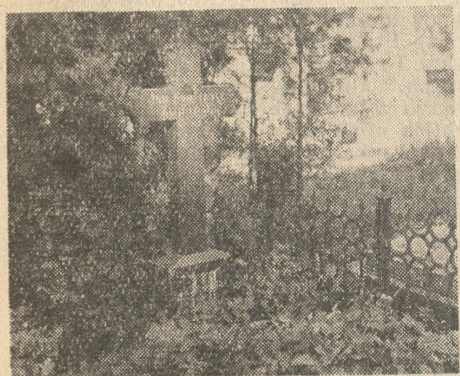
Krótkie, żołnierskie życiorysy, zwyciężone jak słowa komendy i jak jej brzmienie, podrywające w zbożnym milczeniu przesuwające się tłumy, dobiegają groby. Żadnej emfazy — liryzmu, nadętego patosu, proste i twarde, takie jak życie tych, co w mogilnej spoczywają ciszy.

Wieżenie stanu! Oficer Wojsk Polskich! Weteran powstań narodowych! Kosynier!... I przesuwają się korow-

Grób śp. Piotra Dahlmanna, więźnia stanu.

dem historia wieku ubiegłego, rycerski rapsod pradziadów, tych spod Stoczka zwycięskich i tych, co klęsk, zaznali w krwawym epizodzie styczniowym i tych, co dróg wyzwolenia szukali nie w dziarskim żołnierskim szeregu, lecz cichą pracą na warsztacie oświaty budowali przyszłość Oj-

Mogila śp. Jana Konstantego Żupańskiego czynny, a w zamian za trud szli, dzwoniąc stałą kajdan, na wielkim gościńcu niewoli. Mijamy grób za grobem, na niejednym nawet i tych kilku słów brak, bo nie zezwolił na nie najeżdźca, który nawet grobom mówić wzbraniał, nazwisko tylko przemawia i to do

tych, co przeszłość umiłowali i umieją się w szepty tradycji wsłuchiwać. Po latach zapomnienia należy się

PIĘKNY POMNIK POWSTAŃCA WIELKOPOLSKIEGO

Na cmentarzu parafialnym w Wolsztynie znajduje się piękny pomnik z kamienia, ustawiony staraniem rodziny na grobie śp. Franciszka Kaczmarskiego, poległego w roku 1920 na polu chwały pod fortami Grodna. Pomnik, wykonany przez artystę-rzeźbiarza poznańskiego Jana Żoka, świadczy pięknie o kulcie dla zmarłego bohatera.

dziś tym grobom samotnym od nas opieką.

Tą zasadą kieruje się zarząd miasta naszego, który dąży do przeprowadzenia ewidencji wszystkich grobów

Krwawa rozprawa z kłusownikami

Kościan. (Tel. wł.) W dniu 28 bm. pomiędzy godz. 22 a 23 w lesie majątności Borowo, pod Czempinim, leśnik Eryk Ast oraz polowy Jan Wawrzyniak z Borowa napotkali dwóch kłusowników, polujących na bażanty. Wawrzyniak oddał strzał ostrzegawczy, w tej chwili jeden z kłusowników wyskoczył z krzaków i widząc przed sobą leśnika Asta, wystrzelił doń z fuzji, trafiając go lekko w głowę. Ast upadł, lecz po pewnym czasie wstał i zaczął gonić kłusownika. Ten po raz drugi strzelił, trafiając leśnika w nogę. Na pomoc pierwszemu przybiegł drugi kłusownik i uderzył Asta nożem w plecy. Teraz na pomoc podskoczył polowy Wawrzyniak i wywiązała się ogólna walka na kolby, noże itd.

Wynik ten nocnej „bitwy” był taki, że Wawrzyniak otrzymał postrzał z rewolweru w lewą rękę, Ast natomiast mimo, iż był trzykrotnie ranny, zdołał w obronie własnej uderzyć jednego z kłusowników kolbą w głowę, a drugiego nożem w pierś. Kłusownicy zbiegli w stronę lasu państwowego w Sloninie.

W tym czasie znajdowało się przypad-

kowo w pobliskim Borowie trzech posterunkowych, którzy zaalarmowani odgłosem strzałów przybyli na miejsce wypadku i wszczęli pogon za kłusownikami oraz zajęli się rannymi Astem i Wawrzyniakiem. W lesie slonińskim znaleziono zupełnie wyczerpanego, pokutego, 26-letniego kłusownika Władysława Wójcika z Czacza, drugiego zaś Romana Rzyckiego, lat 24, również z Czacza, odnaleziono w zagrodzie Jana Olejnika w Sloninie. — Odstawiono ich do Czempinia. Tam wszystkich czterech uczestników walki opatrzył doraźnie dr Polczyński.

Na miejscu wypadku policja znalazła 6 ubitych bażantów, flower, rewolwer i fuzję. Dalsze dochodzenia w toku.

„Dzień Oszczędności”

Dziś z okazji tegorocznego obchodu „Dnia Oszczędności” młodzież, zorganizowana w szkolnych kasach oszczędności, zawiązała w godzinach przedpołudniowych gmach P. K. O. i jego nowoczesne urządzenia Młodzieży oraz jej rodzicom zwraca się uwagę na skrupulatne przejrzenie ulotki propagandowej, wydanej przez wojewódzki komitet obchodu „Dnia Oszczędności”. Czytelnicy, którzy znajdą na ulotce 1 drukarski, otrzymają, jeśli błędnie zgłoszą w Komitecie wojewódzkim, książeczkę z wkładem zawiązkowym w wysokości 10 złotych.

Dziś o godz. 13 w pięknie udekorowanej sali centrali K. K. O. odbyło się wobec władz tejże kasy publiczne losowanie premij książeczek premiiowych. Wylosowano 184 premie po 100, 50 i 25 złotych. Przy ul. Nowej w gmachu centrali zwraca uwagę pomysłowa dekoracja zewnętrzna, przedstawiająca olbrzymią skarbnicę na tle barw narodowych z emblematem K. K. O.

Jutro, w niedzielę, jako właściwym „Dniu Oszczędności”, przejdzie ulicami miasta Poznania pochód, wyposażony w transparenty propagandowe oraz ulotki. (pt.)

*Mydło Gala
wzbudza zachwyt
wszystkich pań.*

- Jego piękny zapach trwa aż do osiatka, a skóra zachowuje go długo.
- Jego obfita i łagodna piana pielęgnuje skórę, odświeża i upiększa cerę.
- Jego największa zaleta: cena 50 groszy i wielka wydajność w użyciu.

MYDŁO Gala ELIDA

Śp. ks. Józef Pieniążkiewicz

W dniu 26 października rb. odbył się w Wałkowie, pow. krotoszyńskiego, wspólny pogrzeb śp. ks. Józefa Pieniążkiewicza, proboszcza parafii wałkowskiej, który w dniu 1 listopada rb. miał obchodzić 25-lecie pracy duszpasterskiej w tejże parafii. Kondukt żałobny w otoczeniu około 40 księży prowadził ks. dziekan Śniatała z Dobrzyca, który wygłosił wzruszającą mowę żałobną. Ostatnią posługę oddało kochanemu duszpasterzowi około 3 tysiące wiernych.

Śp. ks. Józef Pieniążkiewicz, ur. 17. 2. 1866 w powiecie szubińskim, studiował po maturze gimnazjalnej teologię w Monasterze, następnie w Poznaniu i Gnieźnie. Wyświęcony 12. 3. 1892 na kapłana przeszedł do szkolnictwa. Przez 8 lat był profesorem religii i języków w prywatnym pedagogium w Ostrowie pod Wieloniem. Zrezygnował następnie ze świetnie zapowiadającej się kariery urzędniczej i objął probostwo w Psarskim, powiat Szamotyły. Jako wybitny mówca upatrzony był na kandydata poselskiego z zagrożonych powiatów nadnoteckich i zapewne byłoby zabłysnięcie jego nazwisko w parlamencie berlińskim, atoli śp. ks. Pieniążkiewicz nie pragnął rozgłosu i przyjął probostwo w Wałkowie, pow. krotoszyńskiego, gdzie od 1. 11. 1912 pracował w cichej, wśród oddanego mu ludu. W czasach klęsk, pożaru, gradobicia, czy kilkuletniej suszy, był dla swej parafii oparciem i pociechą. Wiele młodzieży studiującej zawdzięczało mu ukończenie nauk. A jak dbał o świątynię mu powierzoną, świadczy nowe, o przeszłości tonie dzwony. Prawie w przeddzień swego srebrnego jubileuszu w parafii wałkowskiej zmarł nagle, tknięty paraliżem, do ostatniej chwili czynny. R. i p.

Katastrofa na dworcu w Strzelnie

Strzelno. (sn) W ubiegły czwartek o godz. 21.45 maszynista pociągu osobowego, zdążającego z Mogilna do Strzelna, wskutek silnej mgły przeoczył czerwone światło, czyli zamknięty wjazd, i mimo zahamowania pociągu, ten wjechał na boczny tor. Lokomotywa wpadła na stojące tam wagony towarowe, przy czym dwa z nich zostały zdruzgotane, parowóz zaś pociągu osobowego zarył się w ziemię. Pasażerowie nie odnieśli na szczęście żadnych obrażeń, jedynie wskutek nagłego zahamowania pospadali z miejsc.

Wezwany pociąg ratowniczy z Mogilna przywrócił szybko porządek na torze.

Kopnięty przez konia

Kórnik (lk) W Dzieńmierowie, wiosce pod Kórnikami, zdarzył się wczoraj w godzinach południowych nieszczęśliwy wypadek w zagrodzie gospodarza Jankowskiego.

Pasierb p. Jankowskiego 28-letni Edoława Mańdziak wchodząc do stajni kopnięty został przez konia tak nieszczęśliwie, że doznał pęknięcia czaszki, poza tym ma on głęboką ranę na lewej skroni. W stanie beznadziejnym przewieziono go do szpitala w Poznaniu.

Sprawa małżonków Grzyłów umorzona

Jak się dowiadujemy, prokuratura Sądu Okręgowego w Poznaniu umorzyła dochodzenia przeciw małżonkom Grzyłom, obwinionym o siedmiokrotne trucieliństwo swych dzieci.

Kowała Kleofasa Grzyła i jego żonę Annę, mieszkających w Poznaniu na Zawadach, w bloku 4, przy ul. św. Wincentego, aresztowano, jak swego czasu donosiliśmy, pod zarzutem usunięcia swoich siedmiorga małych dzieci przez otrucie ich odwarem z tytoniu i maku, oraz przekłuwania główek szpilkami.

Przeprowadzono ekshumację zwłok dzieci Grzyłów i badanie w Zakładzie Medycyny Sądowej. Sądowa ekspertyza lekarska wykazała bezpodstawność stawianych Grzyłom zarzutów o masowe zabójstwo własnych dzieci. W takim stanie rzeczy prowadzący dochodzenia prokurator Sądu Okręgowego Garszyński stawiał wniosek o umorzenie dochodzeń.

Nastąpiło wobec tego zwolnienie małżonków Grzyłów, którzy przebywali w areszcie od początku października. (kl)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

CO WIDAĆ OD MORSKIEGO OKA?

Zjazd w Zakopanem — Czemu auta nie dojechały? — Musieliśmy milczeć... — Na trupach kosodrzewu — Barbarzyństwo — I bezprawie — Naruszona ustawa Naruszona własność — Kiedy przemówi województwo? — Kiedy przemówi sąd?

W Ionie Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego istnieje międzyoddziałowa komisja dla robót w górach. Co-rocennie zjeżdżają się jej członkowie oraz delegacji oddziałów P. T. T. (tak się w skrócie Towarzystwo Tatrzańskie nazywa). Niedawno komisja tatrzańska — a są jeszcze dwie: zachodnio- i wschodnio-karpacka — urządziła zjazd w Zakopanem. Mieli być również obecni delegaci Klubu Czeskosłowackich Turystów, jako, że sąsiadują z nami przez Tatry i wiele ich poczytań żywo zaprzęta polskie sfery turystyczne. Pojechałem do Zakopanego jako delegat zarządu Poznańskiego Oddziału P. T. T.

Pierwszego dnia obrad lało uczciwie; nasi goście z tatrzańskiej skalnej granicy nie zobaczyli w ciągu dnia nawet Giewontu przez okna. Dopiero pod wieczór nieco się wypogodziło. Następnego dnia po śniadaniu wsiadliśmy do kilku obszernych aut i ruszyliśmy szosą ku Morskiemu Oku. Była cudna jesień tatrzańska: na ciemnej ścianie borów smrekowych krwawiły się plamy jarzębin i rdzawe kępki buków. Niebo prawie przeźroczyste, bez żadnych chmur, przyrzekało pogodę przynajmniej do zmrzchu.

Zdziwiło mnie, że nasze auta nie dojechały do Morskiego Oka i zatrzymały się na szosie w odległości około 200 metrów od zabudowań schroniska. Tam właśnie, gdzie odchodzi w górę stara perć P. T. T. do Doliny Pięciu Stawów przez zbocza Opalonego i Świątówkę. Dlaczego?

Wkrótce zrozumiałem, o co chodziło gospodarzom zjazdu. Nie chcieli prowadzić gości z zagranicy nad Morskie Oko. Nie chcieli pokazywać zniszczenia, jakie tam zapanowało. Podczas całej bowiem konferencji milczeliśmy, my, Polacy, o wszystkim, co się tam dzieje. Mówiliśmy o odnowieniu i konserwacji różnych perci turystycznych na obszarze całych Tatr, ale ani pary z ust się nie puściło o zawstydzającym najeździe, jakiego dokonali handlarze Tatr na okolicę Morskiego Oka.

Widziałem już fotografie tego barbarzyństwa — ale na własne oczy postanowiłem się przekonać. Toteż, gdy uczestnicy naszej wycieczki ruszyli węzłem ku limbom przy perci do pięciostawiańskiego schroniska — wyknęłem się z aparatem fotograficznym ku Morskiemu Oku.

Tuż u podnóża południowej moreny, na której szczycie zbudowano przed laty drewniane schronisko, znajduje się mały placik dla samochodów. Poniżej szary budynek starego schroniska. Obok przejścia do schroniska znajduje się wielki głaz granitowy. Został on zużytkowany do „turystyki”. Takiej, jaką rozumieją tatrzańscy wędrowni przekupnie kielbasy, wódki i piwa; na kamiennej płaszczyźnie wykuło wielkimi literami „Witamy — P. Z. N. — 1937”. Tak właśnie, jakby w tej chwili miała tu wejść nowopoślubiona para małżeńska z małego miasteczka. To Polski Związek Narciarski wita w ten sposób amatorów dzikiego piękna naszych Tatr.

Wspinam się pod górę szeroką ścieżką; po kilku sekundach jestem na szczycie moreny, skąd roztacza się do- brze mi znany widok na ciemne wody Morskiego Oka. I stąd ogarniam okiem to, co się stało. Bo tam, gdzie jeszcze tego sierpnia zieleniła się kosówka, dziś, jakby szeroka rana, otworzyła się nowa ścieżka. Szeroka na przeszło metr, przecina i kawałkuje zbocza Opalonego, wije się pomiędzy kosodrzewiną i wznosi ku Dolinie Za Mnichem.

Pejzaż Morskiego Oka zmienił się zupełnie. Nie jest to zwykła, wąska perć tatrzańska, taka jak te, o których pisał przed laty gazda na Kosińcu i Medyce, Jan Gwalbert Pawlikowski — a z których zdobywali Tatry Chałubiński, Wikiewicz, Walery Eliaszyński, Radzikowski i Karłowicz. Na pierwszy rzut oka sztuczna, szeroka, jaskrawo- biała, opatrzona podmurowaniem, ściekami na wodę, wysypana żwirem, jak aleja w wielkomijskim parku. Powstała na miejscu, gdzie od stuleci rósł bujny kosodrzew. Wytepiła go Robotnicy wycieli toporami kręte ko- nary, a stopy martwych gałęzi ponali-

li. Zwęglone szczątki leżą poniżej całymi naręczami. Im bardziej się wznoszę, tym zniszczenie większe i smutniejsze.

Teren, który został w ten sposób zniszczony jest wspólną własnością górali przeważnie ze wsi podhalańskiej Białka — oraz Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, które posiada 21 procent udziałów. Towarzystwo nie dało i nie byłoby dało nigdy pozwolenia na podobną barbarię: górale nie mieli żadnego w tym interesu, by na nią się godzić. Polski Związek Narciarski wykupił od górali jakąś znikomą część udziałów i przystąpił do niszczenia stoków Opalonego.

Dlaczego Polski Związek Narciarski?

Idzie o to, by połączyć dworzec kolejki na Kasprowym Wierchu z Morskim Okiem i przysporzyć pasażerów wagonikom. Prezesem wspomnianego Związku jest wiceminister komunikacji, twórca kolejki na Kasprowy, inż. Aleksander Bobkowski.

Polski Związek Narciarski wyciął tę drogę nie uzyskawszy zgody od innych współwłaścicieli odnośnych gruntów. Przy trasowaniu zniszczono cały pas kosodrzewiny, mimo, że pozostaje ona pod opieką ustawy państwowej, i że ciąż jej nie wolno. Mniejsza już o to, że ścieżka jest przeznaczona dla letnich turystów a nie dla narciarzy w zimie, a więc ze zadaniami i doświadczeniem Związku Narciarskiego nie ma żadnej łączności. Ma go natomiast z kolejką na Kasprowy, którą zorganizował prezes P. Z. N. wice- minister komunikacji, inż. Aleksander Bobkowski.

Wycięcie kosówki jest bezprawiem, jest naruszeniem ustawy państwowej, której przekroczenie grozi karą.

Czy Związek Narciarski zostanie ukarany i kiedy? Dotychczas to nie nastąpiło. A jest i drugie bezprawie. Upomniało się o nie naruszone w swych prawach Polskie Towarzystwo Tatrzańskie — wnosząc skargę sądową przeciw Związkowi Narciarskiemu. Kiedy skarga ta będzie rozpatrzona?

Przed rokiem Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, jako naruszony w swych prawach współwłaściciel terenów na szczycie Kasprowego Wierchu, wniosło do województwa krakowskiego sprzeciw, z powodu że własnością jego rozporządziło się bezprawnie Towarzystwo Budowy Kolejki Linowej. Do dnia dzisiejszego nie otrzymało żadnej w ogóle odpowiedzi. Widać władze wojewódzkie w ogóle tym sprzeciwem się nie zajęły.

Teraz idzie o skargę sądową przeciw Polskiemu Zw. Narciarskiemu. Polskie Towarzystwo Tatrzańskie czeka na wyznaczenie terminu rozprawy. Jak długo będzie czekało?

Dr Jerzy Młodziejowski
Poznań

Pisma nadesłane

„Hedycyna Praktyczna”. Zeszyt 13. Treść: L. Namysłowski: „Próba syntez nowych wiadomości o zastosowaniu witamin w lecznictwie i stanowiący ich w świecie biologii”. — K. Bross: „List Ludwika Bierkowskiego do Ludwika Gasińskiego”. — Oceny krytyki: Lekarz katolik wobec jednostki i społeczeństwa. Dr med. Piotr Radło. — Encyklopedia farmaceutyczna. Dr Ludwik Rządowski. — Przegląd prasy lekarskiej. — Sreszczenia: Chirurgia. — Zmarli. — Kalendarzyk zjazdowy. — Książki nadesłane. — Dział literacki. — Adr. Red. Poznań, Szlęgowska 1.

„Przyroda i Technika”. Nr. 8. Treść: J. Paczowski: „Roślina i siedlisko”. — J. Zaświlichowski: „Metody wytwarzania barwnych odmian motyli”. J. Kostrzewski: „Gród prasłowiański w Biskupinie w świetle dotychczasowych rozkopywań”. — E. Stenz: „Ozon atmosferyczny”. — J. Zimowski: „Fale krótkie na usługach nauki”. — W. Kollis: „Projekt wielkiego kanału żegluga łączącego Gdynię z Wisłą”. — Sprawy bieżące. — Postępy i zdobycze wiedzy. — Rzeczy ciekawe. — Co się dzieje w Polsce. — Książki nadesłane. — Słowniczek. — Adr. Red. Warszawa, Hoża 28, m. 6.

„Przegląd Pedagogiczny”. Nr. 17. Treść: „Wobec prób strajku nauczycielskiego”. — Ign.: „Przed nową zmianą uposażenia”. — O jednaka miare. — A. Czekalski: „Realizacja programu. Zagadnień życia współczesnego”. — S. Trzeci polski Zjazd Matematyczny”. — Prof. dr L. Bykowski: „Wszechświatowski Kongres Pedagogiczny w Lublinie”. — Pt.: „Z ruchu zawodowego”. — Komunikaty Zarządu Głównego. — Z życia Kola Warszawskiego TNSW. — Kronika. — Z żalobnej karty: s. p. dr Stanisław Wętkowski. — Adr. Red. Warszawa, Bracka 18.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Jak powstał w Polsce notariat Ciekawe to zagadnienie poruszył w ostatnim zeszycie „Przeglądu Historycznego” dr Sylwiusz Mikucki. Rozprawa ta stanowi jego wykład habilitacyjny na Uniwersytecie Jagiellońskim; wyjaśni w niej jak to instytucja notariatu przedostała się z Włoch do Polski. Z wywodów autora wynika, że notariat został zaszczerpiony do nas przez kościół, w której to instytucji przede wszystkim był rozpowszechniony. Obok tej pracy, rzucającej jasny promień światła na początki naszych urządzeń prawnych znajdujemy w zeszycie „Przeglądu Historycznego” szereg innych prac z zakresu dziejów Polski i powszechnych. Z ważniejszych zaznaczamy tutaj rozprawę dyr. Siemińskiego o polityce sejmowej króla Stefana Batoroego, ks. Żywczyńskiego, o początkach rządów biskupa Łętowskiego w Krakowie (rok 184). M. Pawlicowej — o działalności dyplomatycznej ks. Adama Czartoryskiego, wreszcie dr Dutkewicza — o udziale Polaków w wojnie persko-afgańskiej 1837 r. Z pośród wychowanków poznańskiego uniwersytetu dwóch zamieścił tutaj swe rozprawy, a mianowicie dr Willame o stosunkach na dworze drezdeńskim podczas wojny 1809 roku, oraz dr Kieniewicz, który opublikował w dziale miscellaneów kilka listów Mazziniego do ks. Adama Sapiehy. (J. St.)

W NAUKOWYM POZNANIU

Poznańskie Tow. Pedagogiczne odbędzie zebranie w sobotę, dnia 30 października 1937 r., o godz. 20-tej w Instytucie Psychologicznym U. P. (ul. Fredry 10). Dr Marian Wachowski wygłosi odczyt nt. „Przygotowanie do zawodu robotnika rolnego”.

TEATR

Jubileusz aktora. P. Antoni Piekarski, aktor i reżyser teatru Ziemi Pomorskiej obchodzi dzisiaj 30-lecie pracy scenicznej. Uczeń znakomitego aktora krakowskiego Przybyłowicza, pracował zrazu w teatrze Majdrowicza w Sosnowcu, potem w Łodzi. Krakowie, Poznaniu, Warszawie, Grudziądzu. Organizował m. in. przedstawienia pod gołem niebem jak „Kościuszkę pod Racławicami” (w Racławicach i w Krakowie), „Turniej rycerski” (na Wawelu 1928), „Żywe szachy” na rynku Starego miasta w Warszawie 1930 i „Konfederatów Barskich” pod murami Jasnej Góry w r. 1932. Na przedstawienie jubileuszowe obiał Rostworowskiego „Kajusa Cezara Kaligulę”, w którym odegra rolę tytułową. Jubileusz odbędzie się dzisiaj w Toruniu.

CO SŁYCHAĆ PRZEZ RADIO?

Wiecej staranności z płytami, bo zdarzają się coraz częściej duże niestaranności. Jeden z radioluchaczy żali się przed nami, że we wtorek o 14.15 nadała stacja poznańska audycję mającą zaprezentować sztukę dyrygentką wybitnego kapelmistrza włoskiego Lorenza Mollaioli. Poza intermezem z „Pajaców” i przegrywką do „Carmeny” były to same urywki z „Aidy”, brane z kompletu płyt tejsze opery, nagrań pod batutą Mollaiolo, przy czym niektóre usteypy powtarzały się, po dwa razy, a czasem zapowiadano co innego, zaczynało co innego i przerywano. Jeżeli audycje nazywa się szumnie: „Profile artystyczne: Lorenzo Mollaioli”, to należałoby przeprowadzić ją schludniej i nie tak domowym sposobem.

LITERATURA

Przykłady z beletrystyki polskiej. P. Zofii Nalkowskiej „Granica” została przełożona na język francuski, czeski, estoński, angielski, węgierski, niemiecki, zaś tłumaczenie chorwackie, duńskie i słowackie jest w toku. Razem dziewięć języków. „Nie-dobra miłość” ma za sobą przekład francuski, niemiecki, angielski, duński, czeski i węgierski. Poza tym „Choucas” ukazały się już dawniej po francusku, zaś „Romans Teresy Hefnert” po czesku.

Z osłej łaki. Z Berlina donoszą nam (bt): Do uwag o literaturze francuskiej zabrał się w „Voelksischer Beobachter” niejaki p. A. Heinz Riecke, tłumacz w tym celu usteypy z Alberta Thibaudeta „Dzieje literatury francuskiej od 1789 do dzisiaj”, które wyszły w r. 1936. Słynny krytyk francuski pisze bardzo interesująco, coż kiedy do komplikacji p. Rieckiego nie można mieć zbytniego zaufania. Aby tłumaczyć, trzeba znać język z którego się tłumaczy, a p. Riecke pisze np. że komediopisarz paryski Porto-Riche zatrzymował w Odeonie w r. 1891 „wraz ze swoim tłumaczem: Réjane”. P. Rieckemu nie przyszło na myśl, że z pisa- szącego po francusku autora nie trzeba na francuskie tłumaczyć. Nie zorientował się w tym nawet i wtedy, gdy w tekście Thibaudeta przyszło mu po raz drugi przekła- dać zwrot o „zgotowanym (Porto-Riche’owi) etryumfie, który podzielił ze swoim godnym podziwu tłumaczem”. Tymczasem sprawa jest zupełnie prosta. Teatr francuski, o którym p. Riecke pisze, jest dlań równie obcy, jak francuski język. Gdyby tak nie było, wiedziałby, że Réjane była słynną paryską aktorką że wyrażenie „son inter- préte” odnosi się w tym związku do niej, jako do pierwszej wykonawczyni (inter- pretatorki) roli tytułowej w „Amoureuse” Porto-Riche’a. Jest to jedna z najkomicz- niejszych gaff, od jakich roją się zgłajch- szalowane pisma Trzeciej Rzeszy.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Tablica pamiątkowa S. Przybyszewskiego. Z Inowrocławia piszą nam: W 10-lecie śmierci St. Przybyszewskiego w miejskie realizują myśl Towarzystwa Miłośników Nauki i Sztuki w Inowrocławiu, żeby na ścianie domu przy ul. Sołankowej 58, gdzie Przybyszewski mieszkał w maju i czerwcu 1927, wmurować pamiątkową tablicę ku jego czci. Tablicę tę przygotował artysta rzeźbiarz Wawrzyniec Kaim. (Im)

W APLICZCE KUJAWSKIEJ

Z Inowrocławia piszą nam: Trochę za mało interesujemy się pejza- zem i sztuką ludową równin kujawskich. Artyści mogliby częściej je na płótnie czy na płycie utrzymywać. W miasteczkach i po- wioskach co krok, napotyka się kościoły, krzyże, rzeźby, obrazy, które świadczą, że region kujawski nie ustępuje innym na tym polu, a nad niejednym ma wyższość. Ot, chociażby taka kapliczka w Rechcie.

O sześć km od Strzelna, w wiosce Rech- ta, widać w wieniu zieleni starą drewnia- ną kapliczkę. Ciekawy ten zabytek budo- wnictwa drewnianego liczy sobie prawie 300 lat, a tylko odrzwia z czerwonej cegły psują nieco jego wygląd w ciasnym wne- trzu czysto i ładnie; znajdują się tu trzy ołtarze. Główny, bogato rzeźbiony, ma obraz ludowego artysty, pochodzący z XVII wieku, przedstawiający św. Barbare. Boczne, ołtarze mniej okazałe, w lewym znajduje się rzeźba ludowa, przedstawia- jąca Zesłanie Ducha Świętego, pochodząca z XVII wieku. W drugim bocznym ołtar- zu mieści się mniej ciekawy obraz św. Józefa z Dzieciątkiem Jezus z XIX wieku.

Ponad amboną znowu prymitywnie, bodaj najcenniejszy ze wszystkich, przed- stawiający alegorycznie scenę Męki Pań- skiej. U wejścia do prezbiterium na bel- cie poprzecznej Chrystus na krzyżu, rzeźba ludowa, Matka Boska i św. Jan pod krzy- żem, to już rzeźby innego dłuta o charak- terze barokowym. Rechta należy do para- filii polanowieckiej, jest mało znana, a ślicz- na jej kapliczka na odludziu, rzadko kto odwiedza. O kaplicy krąży wśród ludu wiele pięknych legend.

M. Dereżyński.

SZKOLNICTWO

Kalendarzyk przyrodniczy wydało bar- dzo zasłużone Towarzystwo. Przyrodnicze im. Stanisława Staszica w Łodzi. Jest to 32-u stronicowa książeczka kieszonkowe- go formatu z wielu dobrymi rysunkami i artykułkami. Wiecej najpierw 10 przyka- zań, taki „dekalog” dla młodych przyrod- ników ze szkoły powszechnej ale również i z gimnazjum. Wszystkie zdania przepo- nione są gorącą miłością natury i propaga- ją ochronę wszystkiego co żyje, rośnie i kwitnie. Takie zresztą postulaty kładzie na barki nauczycielom przyrody i geogra- filii ministerialny program nauczania. W dalszym ciągu mamy terminowy kalendar- zyk na każdy miesiąc nowego roku szkol- nego z odpowiednim rysunkiem winieto- wym i rubrykami na zapiski stanu pogody. Wybrano też wierszyki na każdy mie- siąc (Pola, Konopnickiej, Tetmajera, Asny- ka, Belzy i innych). Króciutkie nowelki i opowiadania ze współżycia młodzieży z pospolitymi zwierzętami są dobrze napi- sane i zawierają zawsze głęboką myśl mo- ralną. Autorami są nawet młodociani li- teraci z ławy szkolnej, co jeszcze bardziej zbliża czytelników do sympatycznego Ka- lendarzyka. Dobrze byłoby, rozpowszech- niać to wydawnictwo w całej Polsce; moż- na je otrzymać bezpłatnie w administracji w Towarzystwie w Łodzi (Park Sienkiewi- cza). Autorami są panowie: E. M. Potę- ga i A. Rothert. (jmi)

POLONICA WŁOSKIE

Polska — Italia. Zwiększające się u nas zainteresowanie faszyzmem i w ogóle roz- wojem współczesnych Włoch ma swój wy- raz w organie, który od lat 3 pojawia się w Warszawie. Warto zajrzeć do „Polonia — Italia”, gdzie w każdym numerze znajduje się ciekawe przyczynki do spraw polsko- włoskich. Podziwiać trzeba geniusz wo- dza, który dźwignął swój kraj politycznie, wojskowo i ekonomicznie, co porównać można tylko z poczynaniami Napoleona. Podziwiać trzeba i naród, który trwa wie- ki, siejąc w świecie zachodnim zarody kul- tury o pochodzeniu antycznym. Czyniły to szczególnie uniwersytety prowincjonal- ne. Jednemu z nich czyli bolońskiemu poświęcono jest osobny artykuł. U nas pielegnuje się rozwój warszawskiego, gdy prowincjonalne nie mogą doczekać się no- wych katedr. A szkoda, bo mają one świetne tradycje i doniosłą misję miejsco- wą. Inaczej było w dawnych i jest w no- wych Włoszech. T. Gr.

Książki nadesłane

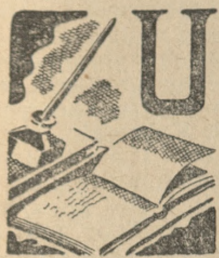
Prof. dr Ludwik Górki: „Własność prywatna, jej znaczenie i granice”. Poznań 1937. Biblio- teczka Akcji Katolickiej nr. 76.
Dr Czesław Streszewski: „Współczesne ten- dencje rozwojowe gospodarstwa światowego i ich znaczenie dla realizacji nowego ustroju”. Poznań 1937. Biblioteczka Akcji Katolickiej nr. 75.
Ks. dr Antoni Roszkowski: „Kronika faszyst- zka”. Poznań 1937. Biblioteczka Akcji Katolickiej nr. 74.

FELIETON KULTURALNY

Ze wspomnień o wieku ...dwudziestym: France i Proust

Napisał dr Władysław Folkierski, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego

Pamiętniki i pamiętnikarstwo — Następcy Marii Baszkircew — Rosja i Francja —
Tolstoj widziany z... dołu — Semicka przyjaciółka Anatola France'a — Człowiek
asymetryczny — Jak Proust patrzył i mówił — I jak słuchał muzyki — Ważny
dokument — Żłudna jasność i także ciemność.

KAZUJE się w chwili obecnej dużo wspomnień i pamiętnikowych notatek poświęconych zaraniu naszego wieku. Zaczęło się to roku zeszłego od sym-

bolizmu. Teraz przesuwa się to na przód ku wojnie, ku jej wybuchowi. Że zaś język francuski zawsze celował w takiej literaturze pamiętnikowo-krytycznej, nie dziw, iż z dużym zainteresowaniem śledzimy te wspominki. Garść z nich, jako dobry początek, wyciągam tu dziś, ku uciechu czytelnika, z książki zresztą — niefrancuskiego autora, choć dobrą francuszczyzną pisanej.

Idzie mi o „Wspomnienia minionego czasu” Rosjanki Marii Szajkiewicz (*). Jest to jakby młodsza o lat parę dziesiątków siostra owej Marii Baszkircew, która tak do dziś widoczny ślad była wyżyłobiła na awangardzie literackiej lat 90-ych ubiegłego stulecia. Maria Szajkiewicz, podobnie jak tamta, malarka i pisarka, ma ogromne znajomości, duże w sobie zapasy intuicji i dużą pamięć. Wyrosła stąd wspomnienia ujmujące tym, że — o dziwo — autorka mówi o sobie nieźmiernie mało, tyle tylko, ile potrzeba do zorientowania się w jej życiu zewnętrznym, które niesie ze sobą kolejne fale interesujących nas znajomości.

Jest w tym wszystkim i pewien ciekawy element komparatywno-psychologiczny, a też i polityczno-kulturalny. Równoległe do rozwijania się aliansu francusko-rosyjskiego szła na przełomie dwu wieków także i coraz wyraźniejsza penetracja wątku rosyjskiego w francuskie myślenie i artystyczne tworzenie. Stąd owa prawdziwa psychoza rosyjskości, która przed wojną torowała drogę serdecznemu przyjęciu, jakie po wojnie czekało w Paryżu rosyjską emigrację. Dostojewski stanowił tu łącznik, a wraz z nim Rimskij-Korsakow, Mussorgskij, balety rosyjskie. Pierwszorzędnymi ambasadorkami okazały się kobiety. Cały urok, całe „laissez-aller” Rosjanki nadawały się do tego doskonale. Po francusku mówiły śpiewnie i mięcej od samych Francuzów. We Francję wchodziły się wcale dobrze, we Francję romantyczną i symboliczną, we Francję nie tradycyjną i nie nacjonalistyczną. Pewna rewolucyjność i anarchiczność uczucia i myślenia torowała różami ślana drogę przyszłej XX-wiecznej percepcji komunizmu i gotowości do tworzenia Frontu Ludowego...

Na takie tło, pospiesznie tu zarysowane, rzucimy teraz garść faktów, interesujących i wcale dokumentowych. Na sam początek zacytujmy dziecinne wspomnienie o Lwie Tolstoju, jeszcze z Moskwy, przed emigracją ojca autorki do Francji. Dziecko wyszło kiedyś z ojcem na spacer, prowadzone za rączkę. Nagle przystanął.

Z dołu do góry wzdłuż okiem, spostrzegam osobę, która nas zatrzymała. Wyssokie buty z cholewami, szerokie spodnie; długa broda; w środku oblicza olbrzymie nozdrza; jeszcze wyżej krzaczaste brwi. Słyszę: Leon Mikołajewicz. Domyślam się: Tolstoj!

Pamięta wiadomość, jaką ów na muzyka wyglądający olbrzym podawał: śmierć Czajkowskiego w Petersburgu. Mamy tu próbkę stylu autorki: Tolstoją ogląda dziecinny okiem z dołu — tak jak malarze japońscy malują niekiedy żdźbło trawy, niby ogromne drzewo, z dołu uchwycone i rzucone na płótno.

Dorastająca w Paryżu panna, malarsko uzdolniona, weszła w rodzinę malarską poślubiwszy syna znanego

(*) Marie Scheikévitch: Souvenirs d'un temps disparu. Paris chez Plon.

portrecisty Carolusa Durana. Za jednym zamachem weszła w wielki świat paryski. U hrabiego Primoli, znanego mecenasa sztuki, prawnika Lucjana Bonaparte, księcia Canino, spotyka w r. 1905 panią Arman de Caillavet, Żydówkę, protektorkę i przyjaciółkę Anatola France'a.

Stosunek ten znamy. Tłumaczy on całe tzw. semickie myślenie France'a i wciąż powtarzaną legendę o jego żydowskim pochodzeniu. W rzeczywistości wystarczyła ambianca salonu pani de Caillavet i poddanie się jej wpływowi. Nie mówiąc o tym, że badając dzieła France'a z okresu jego znajomości z panią Caillavet, trzeba bardzo uważać, by na jego rachunek nie wliczyć całych stron, które są autorstwa jego przyjaciółki...

Otóż tych dwoje spotkamy żywcem uchwyconych na kartach notatnika Marii Szajkiewicz. „Kiedy pani Arman de Caillavet wymawiała słowa: Anatole France, cedziła ich sylaby, zamykała oczy i potrząsała głową”. Zaiste, brak tu tylko cmoknięcia, ale jakżeżby to wyrazić po francusku? Gości swych, w salonie na avenue Hoche, witała pani Arman de Caillavet słowami: „On tam jest” i wskazywała głową stronę, gdzie France'a szukać należało. Są to jego najlepsze lata, tuż po ukazaniu się czterech tomów „Vie contemporaine”, opłatającej się o postać Monsieur Bergeret. Już wtedy był Anatol France — mimo swego cudownego stylu — uosobieniem braku jakiegokolwiek harmonii:

Całe jego oblicze było asymetryczne — nos długi i krzywy, jeden koniec wąsów uciekał do góry, a drugi zwisał ponuro. Zaś brodka kierowała się w stronę przeciwną. Oczy żywe, bystre, lśniły na twarzy żółtej, zgorzkniałej, chaotycznej. Miał też i dwa głosy: jeden nosowy, zgryźliwy, drugi od pewnych okazji, namaszczone i poważny.

Mówił trudno, cofał się, zaczynał na nowo, rzucając w prawo i lewo wystraszone spojrzenia. Mawiał o sobie, iż w rozmowie wciąż przekreślał to, co powiedział, by powiedzieć lepiej, tak, że owe skreślenia, których nie czuje jego czytelnik, dochodzą uwagi jego słuchacza... — Pani de Caillavet miała poczucie misji, którą wypadło jej spełniać wokół osoby i pióra France'a. Miarkowała jego wybuchy, a też i kieżała jego lenistwo. Anatol France słuchał jej rad niewolniczo, tzn. niekiedy potrząsał łańcuchem, ale bezskutecznie. Trwało to długo, tak długo, aż ją poczył zdradzać na rzecz starych aktorek i młodych pokojówek.

Tu właśnie poczyną się France starczy. Pamiętamy go dobrze. „Nienawidziłam — pisze autorka — jego sposobu oczerniania i brudzenia wszystkich, najszczerzych i najpiękniejszych uczuć”. Umysł ten, na wskroś negatywny, zostawił dzieło żywe tam, gdzie z bezgranicznym sarkazmem prześwietał anarchiczność demokratycznego ustroju Trzeciej Republiki. Stąd sympatie, jakimi go darzą, po dziś dzień, i Maurras i Daudet.

Istotnie serdeczne, poważne związki łączyły naszą autorkę z Marcelim Proustem, autorem dzieła dużej miary, może największej w ostatnim okresie literatury francuskiej. Wynalazca nowej techniki powieściowej, autor wielkiego fresku obyczajowego, odczytanego jakby wstecz z własnej pamięci, jest twórcą „W poszukiwaniu minionego czasu” zwłaszcza poeci własnego dzieciństwa, własnej mło-

dości, własnego przedzierania się ku percepcji świata i ludzi. Metoda tego poszukiwania jest bardzo nowa, bo nie dedukcyjna, raczej indukcyjna. W pamięci drzemia ślady, które trzeba ożywić. Są to wspomnienia wrażeń, a raczej uśpione wrażenia zapędów, dźwięków i widzeń. Wystarczy na nie spojrzeć, by poczęły drgać, żyć i rość na nowo. Z nich wytrysnie i cała konstrukcja przeszłości. Ale na początku było żywe, choć uśpione wrażenie...

Proust był bratem znakomitego lekarza i profesora, gorącego nacjonalisty i zwolennika „Action Française”. Matką ich była Żydówka. Historyk Prousta w przyszłości rozpoznał w nim walkę dwu ras, nieraz tragiczną, ale na pewno dla dzieła ważką: i zgnubną i twórczą.

Nasza pamiętnikarka poznała go w r. 1911 i zbliżyła doń w czasie wykończania i drukowania pierwszych tomów „Du côté de chez Swann”. Zawsze blade, wątłego zdrowia, był cały w oczach:

Wzrok jego błdził nieustannie, niezmordowanie, nie spoczywając pozornie na niczym. Był to wzrok jednakowoż tak przenikliwy, że wiedziało się od razu, iż ma się do czynienia z bezlitosnym spozostzegawcą.

Nieźmiernie, aż dotkliwie uprzejmie, bał się wczynie urazić kogoś lub obrazić. Nagradzał rozmówcę wielką kokieterią rozmowy. Chciał każdego czymś obdarzyć w rozmowie, czymś ciekawym, niekoniecznie kompletem. Inaczej jednak, niż u France'a, rozmowa była u niego podobną do jego pisanego stylu, a raczej może książki były tylko ciągiem dalszym jego monologu, rwanego, cofającego się, poprawiającego i wczynie nawiązującego. „Skreślenia” są u niego aż nadto widoczne także i dla czytelnika. Tyle tylko, że jest w nich pewna metoda: dają do coraz ściślejzego chwywania rzeczywistości w wyraz. Styl Prousta podobny jest nieco do wzoru matematycznego: trzeba go umieć rozwiązać. Nawiasy są tam w klamrach, a klamry w wężkach, tyle tylko, że nie dochodzi tam nigdy do całkowitej precyzji. Jakiś nawias pozostaje tam zawsze niezamknięty. Jest to niedomknięcie myśli na nieskończoność komplikacji człowieka.

Pierwszym zapuszczeniem sondy w tajemnice rzeczywistości i sztuki było zainteresowanie się Prousta gotykiem za przewodem ukochanego Ruskina. Po dziś dzień w Amiens kościelni sprzedają książkę Ruskina o tej katedrze w przekładzie młodego Prousta. Pamiętam własne moje zdziwienie, gdy przy tej właśnie okazji, w jasnym, przestronnym ogromie katedry w Amiens opadły mnie zewsząd postaci Proustowskie, zaiste bynajmniej nie religijne w tonie...

Proust jest więc człowiekiem, który zanim zrozumiał brzydotę życia, pojął piękno gotyku. Dlatego snąc mógł tamtę brzydotę wytrzymać, przez nią przebrnąć, zachować w sobie wizję niebieskiego kwiatu dzieciństwa i młodości.

Zresztą lubił muzykę i przy jej dźwiękach zapadał cały w słuch: wiadomo, jest przecież autorem sonaty Vinteuila:

Kiedy słuchał muzyki, jego spojrzenie, tak badawcze w rozmowie, stawało się całkiem dalekie: nie poruszał się, głowa zarzucona w tył zdawała się ugiąć pod ciężarem czarnych gęstych włosów. Miał przy tym dziwną moźność zwiwania się w sobie, zdolność dziecinna zazwyczaj: ręce miał gibkie, okręcające się o siebie, nogi opłatał ściśle, niby lany.

Wspomnienia pani Szajkiewicz przynoszą i nowy, ważny dokument do egzegezy Proustowskiej. Oto nieraz

TEOCZYĆ
NIE WYPADA

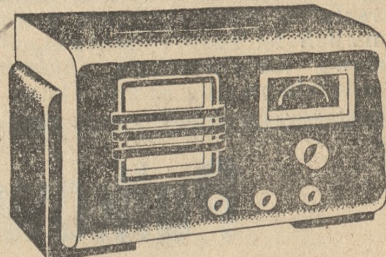

chyba — że
demonstrują

ECHO

ECHO 4127 - Z 3 LAMPY OD-
BIORNIKA NA PRĄD ZMIENNY.
(2 PENTODY). WYPOSAŻENIE
WŁAŚCIWE DROGIM WIELO-
LAMPOWYM ODBIORNIKOM. ZA-
SIĘG IMPONUJĄCY. ZNAKOMITA
SELEKTYWNOŚĆ. UNIWEERSAL-
NY PRZELĄCZNIK NAPIĘĆ
OSZCZĘDNE ZUŻYCIE PRĄDU.

ZA GOT. ZŁ 198,—
SPŁATY DO 15 RAT

PIENIĄDZE ZAPŁACONE
ZA ECHO
ZOSTAJĄ W KRAJU

krytyka domyślała się jakby nieuświadamionego narastania dzieła Prousta i stawiała śmiało hipotezę jego bezplanowości. Hipoteza ta jest błędna. W r. 1915, w początkach wojny, autorka zapytała autora Swanna (wymawiał: Swan), jakie też będą dalsze losy bohaterów? W odpowiedzi Proust poprosił o egzemplarz „Od strony Swanna” i wpisał tytułem dedykacji streszczenie, wcale dokładne, całości „A la recherche du temps perdu”. W r. 1915, a pewno i dużo wcześniej, wiedział więc Proust, dokąd zmierza!

Przechodząc myślą te sylwetki France'a i Prousta czuje rodzącą się we mnie pewną wątpliwość. Mówi się wciąż o dokładnym odpowiadaniu sobie myśli i mowy, a o tym, że kto jasno myśli, ten jasno pisze i na odwrót...

W rzeczywistości bywa jednak inaczej. Prousta styl jest nieznośny, ale dzieło jego narzuca się głębią analizy uśpionych i budzących się warstw pamięci. France'a styl jest kryształowy, ale jakież zraza pustką, którą przez ten kryształ widać. Bo, okazuje się, jasność języka może być żłudna, a tym bardziej jego ciemność.

Władysław Folkierski

Kraków

Do BERLINA

Wycieczki 4 i 7-dniowe w dn. 11. i 18. XI.
zł 72,— z paszportem. Registermarki.

FRANCOPOL

Poznań, św. Marcin 58. Telefon 41-04

ng 6117

Kupujcie tylko
kalosze, deszczówki i śniegowce
„Schweikerta”

ng 52 756

O nieznanych zasługach Wielkopolan

Warszawska „Depsza“ zamieściła wielki felieton recenzyjny o najnowszej książce Adolfa Nowaczyńskiego „Warta nad Wartą“. Z recenzji tej wyjmujemy następujące wyjątki:

„Wyrosły te szkice, jak wyjaśnia Autor w przedśłowiu, na tle „nieuleczalnej już animozji do miarodajnej w rodzinnym mieście (nad Wisłą i Rudawą) „mętałości“ oraz zastarzałej admiracji dla moralnej i intelektualnej struktury społeczeństwa nad Wartą. Cokolwiek zatem z rzędnosci i przekory“.

Dzięki tej animozji do Polski B i tej admiracji dla Polski A, czytelnik, w rzeczach i ludziach swojskich rozmilowany i dobrej, smakowitej polszczyzny amator, przeczyta jednym tchem, z rosnącą przyjemnością, dwadzieścia kilka szkiców biograficznych, tudzież „przyczynków“ i sensacyjnych szczegółów, mistrzowską ręką nakreślonych i zawartych w tomie pierwszym „Warty nad Wartą“. Drugi tom na warsztacie. A la bonheur!

Nowaczyński jest człowiekiem jednolitym, bez reszty, no i szermierzem zapalczywym, ponoszonym fantazją rycerską w galopie inwektyw, zawsze superlatywnych. Ale i superlatywnych pochwał, kiedy mu się kto „uda“. Ten mistrz pamfletu potrafi być również wymownym adwokatem, namiętnym obrońcą. Oskar Wilde uważał połowiczność za grzech najcięższy. Takim grzechem Adolf Nowaczyński nigdy się chyba nie obarczył. „Udała się“ Nowaczyńskiemu Wielkopolska, gdy ją przed laty bez mała czterdziestu pierwszy raz poznał i podziwiał. Ten podziw, ten szacunek dla solidnej kultury wielkopolskiej — pisze — jeszcze wzrosły, gdy dołączyło się do nich nadto współczucie dla — co tu obwiać w bawelne! — wyzyskiwanych, krzywdzonych, postponowanych, degradowanych“. Albowiem:

„Wielkopolanie zapłacili za niepodległość najhojniej, bo i krwią i złotem. Zrzucili jarzmo niewoli własnym samodzielnym wysiłkiem. Zdobyli się na wykup od Niemców dóbr materialnych i warsztatów pracy. Przez pierwsze lata na ich barkach spoczywał ciężar finansowy utrzymywania zmontowanego aparatu państwowego. Skarb Na-

rodowy zaistniał dzięki ich ofiarności pieniężnej. Stali się śpichlerzem artykułów rolniczych. Dawali polskiej armii najlepszego, najfachowszego, serio żołnierza. Uczyli swym przykładem rodaków praworządności, dyscypliny, rygoru, sumiennosci, rzetelności podatkowej, rządności gospodarczej, harmonii socjalnej i... wyścigu w pracy. Patriotyzm ich urzeczywistniał się w obowiązkowości, w inicjatywie, w czynieniu, w ofiarności, a nie w deklamacjach, w „pyskowaniu“, w tromtadracjach, w piosenkach, blaszkach i emblematkach. Równocześnie potrafili pozostać nadal najwyżej zorganizowanym terytorium i zdolali utrzymać do słowną Polskę A i nadal zachodnioeuropejski standard życia obywateli, czystość miast, schludność ludności, wysoki poziom szpitalnictwa, szkolnictwa, wodociągów, dróg, mostów, bruków, ogrodów, parków, wychowania fizycznego, higieny, co wszystko, jak wiadomo, kosztuje sporo. No a wreszcie wielki egzamin, summa cum laude zdany: Pewuka.

Co za to? Jak się im wywdzięczyła

za te świadczenia nad miarę Polska B, Bebe, Cece itd.?

Dwie inflacje, interwencjonizm, etatyzm, fiskalizm, dyktantyzm, eksperymentalizm, pożywania i poniszczona sieć banków prywatnych, położenie na łopatki wysokiego rolnictwa, nadłamanie gałęzi przemysłu, związanych ze wsią, spauperyzowanie, zrównanie w dół, zbliżanie do barbarzyńczego Wschodu, asymilowanie do Polski B, wreszcie zaciskanie pasa i zaciskanie zębów. Ci rodacy niepodległość odzyskując opłacili dosłownie najświeższą, im Polska dosłownie nie dostała się darmo. Rolnicza dzielnica, utraciwszy olbrzymio chłonne rynki zbytu, musiała przedstawić swój cały system gospodarczy. Za czym przestawiła, i to, jak zawsze, fortunnie i wzorowo. Z prowincyj, dających najwyższe sumy podatkowe skarbowi państwa, idą teraz podatki mierniejsze. Już Wielkopolska nie jest ani „oazą kapitałową“, ani „dojną krową“. Najrzadniejsza, najsolidniejsza, najwzorowiej prowadząca się dzielnica zepchnięta została do rzędu województw normalnie wybredniatych. Że atoli odporność, hart, prężność, żywotność, teżyżna i... talentyzm ekonomiczny tkwią i krążą nadal we krwi tego plemienia, tego gatunku polskiego,

przeto w ostatnich czasach znów odzyskać się daje pewne wydzwignięcie się z padołu kryzysowego, i są już widoczne przedświty gospodarczej prosperitas.

— Głupia Polska bez Poznania — mawiano dawniej.

— Poradzim sobie bez Poznania — mówi się obecnie.

„Przy kryzysach ministerialnych ludzie z Polski dosłownie A nie są brani w rachubę, nie wchodzić ni w grę, ni w rozgrywkę, ni w gierki“. Nie nadają się istotnie do rozgrywek i gierki, wymagających listej podłości i malpiego sprytu. Za to — przypomniał Nowaczyński — Wielkopolanie szli, gdy ojczyzna wzywała w erze zmierzchu zawsze pierwsi: za Kościuszką, Napoleona, w 1830—31, 1846, 1848 i 1863, dając i wodzów i bohaterów i żołnierzy... Kiedy w latach 1846 i 1848 próbowali rwać więzy i zrzucić kajdany, nikt im z reszty Polski nie przybywał z pomocą... Więc się z czasem jeszcze więcej zamknęli...

A w Warszawie

„wyrobiła się opinia, że ludzie z nad Warty samostarczalni są w granicach swej dzielnicy, ale na eksport w Polskę i wzywać się nie nadają, nie są ministerialni, nie kwalifikują się do pierwszych skrzypiec i na solistów niezdatni“.

Z tą tedy krzywdzącą opinią o Wielkopolanach rusza do boju Krakowianin z urodzenia i „warszawista“ z miejsca pobytu, słowem „Galicjak z Kongresowy“, jak się patrzy, narowistego Pegaza dosiadłszy i brylantowym piórem zbrojny...

Autor recenzji (L. B.) omówiwszy następnie poszczególne rozdziały książki, tak kończy swe rozważania:

„Takie oto rewelacje wyczynia mistrz Adolf w tomie pierwszym swej „Warty nad Wartą“, spłacając Wielkopolsce, przemilczanej, postponowanej i niedocenionej, dług podziwu, wdzięczności i szacunku, zaciągnięty jeszcze za czasów studenckich.“

*

„Warta nad Wartą“ w cenie zł 4,50 jest do nabycia w administracji pisma naszego oraz we wszystkich księgarniach.

NA ŚWIĘTO CHRYSYTA KRÓLA

*Ku Tobie dni nasze biegą
kolem udręki i bólu,
przez radość słów modlitewnych.
przez hymn gorący serca...
O, Chryste Królu!*

*Na zwiędłym liści kobiercu
jesień cierpienia splata...
i w mgłę je zanurza biała —
Dziś — kiedy hymn zwycięski
błękitem przestworzy wzłata —
w białych skrzydłach pokoju
nad światem —...*

*Ku Tobie dni nasze biegą —
drogą usłaną cierniem...
ku Tobie, Chryste nasz Królu
Miłosierny!*

*Ku Tobie pieśń nasza płynie
i hymn dziękczynny miłości,
Ku Tobie płyną nasze
smutki i wszystkie radości!*

*Przez dni jesiennych
ciche zamieranie,
przez cud najświętszy
Twego Zmartwychwstania!*

*O, spraw Chryste Królu
niech życie nasze
na lepszą się dolę odmieni —
Niech spłynie z serca
hymn dziękczynny,
wniosłem uczuciem
myśli przyczynę
Ku Tobie Chryste!
— by ludzkie serce
znękanie troską,
nową nadzieją odżyło...
I niech narody złączy braterstwem
Wiara —*

*Nadzieja —
i Miłość!*

JÓZEF BARANOWSKI.

Poznań.

Pułkownik Molski

Napisał Adolf Nowaczyński

Zasłyszano się tam o nim swego czasu to i owo i przeczytało coś niecoś, przeważnie szczegóły raczej przykre. Że był sobie taki in illo tempore grafo-man i wierszokleta od siedmiu boleści, coś w guście księdza Baki i Sotera Rozbickiego. W pamięci miało się wer-set: „idzie Molski za nim oda“. I że żył za Stanisława Augusta i że był raczej pośmiewiskiem społecznym, ino że szambelanem, a może nie był szambelanem, i że w ogóle nie warto o czym mówić i za czym szukać.

„Poezji“, wydanych przez pułkownika, nie było ani w bibliotekach publicznych, ani w prywatnych, ani w antykwariatach. Powinny były tkwić gdzieś w księgozbiorach wielkopolskich, jako że facetus pochodził stamtąd, ale też nie tkwily. Wreszcie, wreszcie po latach znalazł się egzemplarz, ale znacznie późniejszy, bo z r. 1858, drukowany u A. Ginsa w Warszawie pt. „Wyjāti z pism“. Dla poszukiwacza i lowcy curiosów duża radość. Trzeba będzie zatem przekonać się „własnoręcznie“, czy ten Molski zasłużył na taką kiepską renomę u współczesnych i potomnych, czy rzeczywiście to „gość niewydarzony“, częstochowski rymarz i figura zgoła komiczna, czy werdykt historyków literatury „szalny. Jeżeli bowiem myłka (jedna z tysięcy), to trzeba go jak najspieszniej znowu na przekór wyciągniętego zrehabilitować i może posadzić wyżej? Jak ex ungue leonem tak z jednego tomika (więcej nie było, można już zaopiniować, czy to grafo-man czysty czy mieszany. No, ale przede wszystkim kto zacy? personalia?

Materiał żywotopisowy tak w encyklopediach jak i podręcznikach omal żaden. Urodził się i umarł, żył lat 71, pochowany w r. 1822. Służył w Konfederacji Barskiej i dosłużył się, jak sam zapewnił, rangi pułkownika. To już plusy.

„Z młodych lat wystawiony na wojenne huk Nie miałem czasu pojąć rymotwórczej sztuki“.

W roku 1791 „wyszedł“ z innymi na emigrację do Francji, po czym dużo podróżował:

„Widziałem nad Sekwaną i nad Tybrem kraje,
Znam Niemcy, znam Szwajcarskich ludów obyczaje,
Których krain podróżną nie dotknąłem stopą
Radziłem się wędrowców oznanych z Europą“.

Kiedy „oznany“ z Europą wrócił do kraju, nie osiadł w Księstwie Poznańskim, gdzie się urodził, ale w Warszawie, w której miał kamieniczkę, a pod którą folwark Sekociny. I tu czuł się jak pączek w maśle. Zresztą gdzie ruszyć, byli tu wtedy sami swoi bliźni z nad Warty i Welny: generał Dąbrowski, minister Breza, Staszic, Bogusławski, Krupiński, Kopczyński, Surowiecki, Morawscy, Toruńczycy Śniadeccy, Toruńczycy Skarbkiwie, Słazak Maciejowski, najulubieńszy aktor Bonawentura Kudlicz. Gdzie ruszyć. Pułkownik Molski jako Warszawianin, „w mieszkaniu“ już za panowania Stan. Augusta, zżył się z Warszawą. Znał wszystkich i wszyscy go znali. Widzi się to z tego tomiku. Na wszystkie imieniny, urodziny, zarczyny, jubileusze, srebrne wesela pułkownik punktualnie dostarczał wierszy okolicznościowych z dostawą do domu. Wyrobił sobie specjalność w wierszowaniu toastów i... nekrologów rymowanych. Spóźnił się tylko raz w życiu, ale to już kardynalnie i feralnie. Na wzór eposu Dymy Tomaszewskiego: „Jagiellanida“ wysmażył swoje wielkie dzieło „Stanisłaidę“, ale wręczyć mógł to królowi dopiero, kiedy Poniatowski wyjeżdżał. I wtedy to król miał mu powiedzieć melankolijnie: „Spóźniłeś się niestety, mości szambelanie“... I stąd się przyczepił szambelański tytuł do niego, aczkolwiek autentycznym szambelanem był wtedy Wolski (Litwin), także literata, ale nie tak... popularny... jak Molski.

Kiedy się założyło „Warszawskie Towarzystwo Naukowe“, bądź co bądź rodzaj dzisiejszej Akademii, Molski w kilka lat został członkiem całkiem normalnym (rodzaj dzisiejszego „Wawrzonu“). To mu musiało dodać splendoru i podnieść okolicznościową produkcję toastowo-nekrologową. Jako rymopis już renomowany i członek W. T. N. bywał Molski także na słynnych recepcjach u generała Wincenego Krasińskiego, gdzie się zbierało o-bóz klasyków i toczyły zażarte debaty i dyskusje literackie. Kuchnia świetna (szef Francuz), wina węgierskie. Do współbiedniadników należała cała stołeczna intelektualna elita konserwatywna i frankofilska. Klasycy czy pseudoklasycy, ale bądź co bądź całkiem europejskie wysoce wykształcone, erudycyjne, pełne poluru i szlifu figury. Dość powiedzieć, że w salach, obwieszonych zagranicznymi dziełami wielkiej Sztuki malarskiej, przewijali się tacy pisarze, jak biskup Woronicz, biskup Albertrand, Niemcewicz, prezes Teatru Osiński, redaktorzy: Dmochowski, Grzymała, Kiciński, pułkownik Godebski, generał Morawski, generał Kropiński, profesorzy uniwersytetu („Aleksandrowskiego“), no i z czasem wreszcie dopuszczeni reprezentanci nowego modnego antyromantycznego, antyfrancuskiego romantyzmu: Brodziński, Odyniec i inni. Dyskusje, zakrapiane maślaczem, stały, bywało, na bardzo wysokim poziomie. Szef klasyków Osiński zwalczał Odyńca, przemawiali Feliński, Wężyk, Bentkowski, padały cytaty z Wergila i z Delilla, deklamowano Corneille'a i Lafontaine'a. „Fedre“, „Elektrę“.

Na takim tle i w takiej koniunkturze nasz plk Molski musiał wyglądać bardzo smętnie. Wśród prymasów i prymusów prymityw. Sądząc bowiem po tomiku, przynoszącym dobór jego specjalów rymowanych, p. Marcin wykształcenie miał albo minimalne albo raczej żadnego. Tabula rasa, rasowa, ale rasa. Z całej orientacji klasycznej z całej ideologii i terminologii znał właściwie tylko kilkanaście terminów i tymi operował w swej radosnej twórczości. Terminami tymi były: Venus, Mars, Bacchus, Bellona, Melpomena,

Kupido, Homer, Horacjusz. W Teatrze Narodowym nie bywał, zdaje się, nigdy. W kawiarniach literackich, gdzie z niego pasy darto, a ody traktowano jako camera obscura, także nigdy. Na muzyce ani w ząb, na sztukach „nadbodnych“ nic, ani Byrona, ani Waltera Scotta nie miał w ręce, gazet, których w one lata była obfitość, nie czytywał, Werthera identyfikować musiał z Wertheimem (bank na Miodowej), a Odyńca z Ordyniem, redaktorem... „De-kameronu“ (sic!).

Z przeszło sześćdziesięciu „utworów“ czy stworów, zamieszczonych w tomiku, przegląda czy przejawia się przy pewnej inteligencji i pewnym nawet dowcipie (sarkazmie) kultura jak na owe czasy w Warszawie (aktywnie intelektualna) zgola pasterska, staroświecka, wojskowo-malomiastkańska, nieco kwestarska, a nieco brukowa. Jak tedy ten „poeta“ i członek W. T. N. prezentował się na posiedzeniach Akademii, lub na obiadach u generała Krasińskiego, można to sobie wyobrazić. Musiał tam być takim popychem i taką poduszką do szpileczek złośliwców, jak drugi taki nieuleczalny rymodławca, niejaki Marcinkowski. Toteż pan Marcin szybko zwał pismo nosem, czyli doszedł do przekonania, że te wysokie regiony umysłowe to nie dlań środowisko i że ze swoim symplizmem nie kwalifikuje się na wyżyny, na których:

„Są na koniec chełpliwe szumne wierszoklety,
Których pycha nie zna granic.
Prócz nich nie masz, nie było, nie będzie
Oni wszystkim, drudzy za nic“.

Nie chcąc być „za nic“ drugim Marcinkowskim, Molski posiadał się znacznie niżej, wycofał się ze środowiska wysoko intelektualnego i przeniósł do burżuazji, w milieu kamieniczników, podrzędnych doktorów, adwokatów, urzędników sądowych i administracyjnych, kupeców. I tu znowu sypał wierszowane gratulacje, ody, winszunki, nekrologi, nawet na obałunek. Skala społeczna przyjmujących od niego gratulacje miewała niestęchaną rozpiętość. Jest i generał Dąbrowski i arcybiskup Raczyński, jest i jego poko-

Nowela

Dotychczasowe rozważania nasze dotyczące powieściowego rodzaju literatury pięknej, jakkolwiek dla powieści właściwej zakończone, byłyby niepełne, gdybyśmy nie dodali do nich kilku osobnych uwag o noweli. Rozmianami wielokrotnie od powieści mniejsza, właśnie z powodu tej swojej małości fizycznej nowela w porównaniu z powieścią wymaga pewnych odchyleń w metodach ujmowania jej i traktowania. Zasadniczo wszystkie pierwiastki, wymienione w naszej analizie treści i „anatomii” formy powieściowej, wchodzą również do noweli, a różnica istnieje tylko w obszarze treści przedmiotowej oraz w sposobach stosowania czynników artystycznych.

Pisarze nowocześni często nie biorą pod uwagę tej okoliczności, że nowela nie jest małą w rozmiarach swoich powieścią, a błąd ten prowadzi ich do mechanicznego pomniejszania całego utworu we wszystkich jego częściach równomiernie, skutkiem czego zamiast utworu powstaje potworek literacki. Można to porównać do nieumiejętności wielu dawnych malarzów, którzy w ten sposób malowali dzieci, że równomiernie we wszystkich członkach pomniejszali ciało ludzi dorosłych. Nie zdawali oni sobie sprawy z tego, że wzajemne stosunki wielkości wszystkich części ciała u dzieci są zupełnie inne, niż u dorosłych. Wiemy, jakie stąd powstawały przykre i śmieszne nagie karykaturki ludzkie. Coś podobnego dzieje się obecnie u wielu pisarzy, mierzających siły swoje na... nowela.

Treść przedmiotowa w ilości jej zdarzeń, osób i miejsc pisarze ci uściuplają lojalnie i odpowiednio, ale to (jak mi się zdaje) nie tyle pod wpływem lojalności, ile pod naciskiem braku fizycznego miejsca w noweli. Natomiast w charakterze swoim powzięta przez nich treść przedmiotowa bywa często tylko jak gdyby epizodem jakiejś o wiele większej całości, a stąd nowela ich staje się strzępem nieistniejącej powieści, co jest błędem i w założeniu samym i powoduje dalsze błędy w następstwach natury artystycznej. Zbyt szeroko (bo na miarę powieści) traktowane te i owe szczegóły, ogólnikowo zbyt lub całkiem po-

minięte tło, wielkie, dekoracyjne „ma-
żnięcie” pędzla (co wyraża się po pro-
stu... gadatliwością) tam, gdzie potrze-
ba zwartej w rysunku i wytwornej w
akordzie kolorystycznym grupy plam,
oraz wiele innych uchybień, na tym
samym podłożu wyrosłych, cechuje,
niestety, ogół nowel współczesnych. A
tego wystarczy, aby uczynić z nich
starcze, lilipucie potworki powieściowe.

Ale prócz całej gromady fizycznych
zastrzeżeń istnieje dla noweli jeden
uprzedni warunek duchowy, który o
jej wartości rozstrzyga, mianowicie
ton, w jakim w wyobraźni i we wzru-
szeniu twórcy nowela powstaje. Z góry
przewidzianą klęską dla noweli jest
zasadniczy ton pospolitości i fotogra-
ficznego realizmu, żadnym artystycz-
nym nastawieniem nie kierowanego.
Z powodu drobnych rozmiarów swoich,
jak brosza w rękach artysty-złotnika,
tak nowela, gwałtowniej i głośniejsz niż
duże utwory, wymaga dla swego po-

wstania najcenniejszego materiału i
najwytworniejszej roboty, w jedną ca-
łość stopionych na płomieniu zachwy-
cenia artysty. W tym kierunku nowela
(powiedzmy — rzetelna nowela) naj-
bardziej zbliża się do poezji lirycznej,
która zaczyna się tam, gdzie śpiew się
zaczyna.

Wszystko zatem, co w powieści da
się jeszcze znieść i wytrzymać w mate-
rialie żelaznym, lub żelbetonowym (na-
przykład), odpowiednio kute lub lane,
w noweli musi być złotem i srebrem,
albo marmurem i drogim kamieniem,
odpowiednio cięte i cyzelowane. Za-
równo wysokie stanowisko umysłu,
wiedza rzetelna i szlachetna postawa
moralna, jak świeżość artystu i czysta
głębia wzruszeń wyróżniać muszą no-
welę już w jej stanie henoidalnym, aże-
by, przechodząc w realizację, mogła bez
dysjonansów posługiwać się najwytwor-
niejszymi środkami artystu poetycz-
kiego. A kto zadatków takich nie po-
siada, lepiej uczyni, zakładając wy-
twórnię pospolitych guzików krawiec-
kich.

STANISŁAW PIENKOWSKI

NOTATNIK

ŻYDOWSKA „CAMERA OBSCURA”

„Wiadomości Literackie” prowadzą na
swych łamach stałą rubrykę pt. „Camera
obscura”. W rubryce tej publikują, — za-
opatrując w odpowiednio „dowcipne” ko-
mentarze, — zebrane z różnych pism wy-
ciinki, godne, zdaniem redakcji „W. L.”, po-
tępienia. Potępia się więc tu i wysmiewa:
błędy korektorskie, lapsusy językowe
oraz... wszelkie antysemickie i antybolse-
wickie wystąpienia.

Jak całe „Wiadomości”, tak i „Camera
obscura” trzyma się pozorów najzupełniej-
szej „bezzstronności” i „obiektywizmu”. Z
równym zapalem wysmiewa się błąd ko-
rektorski w „Naszym Przeglądzie” czy w
„Hajnie”, co każdy przeciwnik żydów
skierowany zwrot w prasie polskiej. „Wi-
dzisz, kochany czytelniku, jacy my jeste-
śmy sprawiedliwi! Piętnujemy przecież
tak samo swoich, jak i tamtych. Widzisz
— tu jakiś endeck pochwala bojkot żydow-
skiego handlu. Piętnujemy, wysmiewa-
my, drwimy! Ale — tu obok: pocziwy
żydek zamiast „poświęcić” napisał „powie-
ścić”. Ha, ha, ha! Piętnujemy, wysmiewa-
my, drwimy! Widzisz, kochany czytelniku,
jacy my jesteśmy bezstronni!”

Dowcipy „Wiadomości Literackich” są
często bardzo „cienko krajane”. Dobrym
przykładem jest notatka w „Camerze” skie-
rowana przeciwko „Kurierowi Pozn.” pt.

„Wpadunek „Kuriera Poznańskiego”. Ogło-
sił „K. P.” niedawno felieton Magdaleny
Samozwaniec pt. „Zebrało mi się na „ży-
danie”. Wpadł biedny „Kurier”, bo felie-
ton był przecież... parodią antysemickiego
artykułu. Inteligentny, kulturalny, dow-
cipny człowiek nie może przecież kpić z
Żydów, wymyślać na nich, przyznać się do
tego, że mu natrętne Żydy gardłem wyla-
żają. Antysemici mogą być tylko mato-
ły, zakute tby „ordynarne chamy”. Więc
„W. L.”, stwierdziwszy, że Magdalena Sa-
mozwaniec jest dowcipną, ciętą satyrycz-
ką, suponuje, iż mogła ona napisać swój
felieton tylko po to, aby zrobić kawał „Ku-
rierowi”. Baaardzo dowcipnie! Bardzo
sprytnie! Przyznajemy! Nigdy zresztą Ży-
dom sprytu nie zaprzeczaliśmy.

Najlepszym dowodem tego sprytu jest
cała rubryka „Camera obscura”. Inne
pisma znają również podobne rubryki, ale
żadne nie wpadło na tak sprytny pomysł
ich redagowania. Wygodny i oszczędny!
Pół wielkiej strony wypełnia się „Camera”
i to prawie nie kosztuje. Prawie dar-
mo, „za bezdarmo”. Ogłasza się po prostu
nieustający konkurs wśród czytelników
na odpowiednie wycinki z prasy. Konkurs
z nagrodami w sumie... 25 złotych. Za
trzy łamy druku — 25 złotych, to napra-
wdę tanio!

Sprytnie, bardzo sprytnie, panie Gry-
cendler...

Aktualne wydawnictwa Akcji Katolickiej

Naczelny Instytut Akcji Katolickiej
prowadzi wydatną działalność wydaw-
niczą. Poszczególne rozprawy uka-
zują się w wydawnictwach seryjnych,
z pośród których wysuwają się na plan
pierwszy: „Książnica Akcji Kato-
lickiej”, „Biblioteka Akcji Katolickiej”,
„Kultura katolicka”, „Idee i życie”,
„U źródeł społecznego ładu”, „Szkoła
czynu”. Serie liczą po kilkanaście i
kilkadziesiąt pozycji.

Hasło Akcji Katolickiej na rok
1937-38 — „katolickie zasady społeczne
podstawą socjalnej przebudowy świa-
ta” — rozwinięte zostało w kilkudzie-
sięciu publikacjach, jakie ukazały się
w „Bibliotece Akcji Katolickiej”. Pu-
blikacje te to w znacznej mierze refe-
raty wygłoszone na czerwcowym po-
znańskim Międzynarodowym Kongre-
sie ku czci Chrystusa Króla i warszaw-
skim III. Studium Katolickim (5—10
września 1937).

Wśród tych prac znajdują się mię-
dzy innymi następujące: „Założenia filo-
zoficzne katolickiej myśli społecz-
nej” — ks. dr Fr. Sawicki, „Katolicka
myśl społeczna na tle współczesnych
doktryn społecznych” — ks. prof. Wł.
Krawczyk, „Przyszłość myśli kato-
licko-społecznej i możliwości jej reali-
zacji” — ks. dr Jan Piwowarczyk, „Za-
sięg i charakter zainteresowań kato-
lickiej myśli społecznej” — ks. dr Ste-
fan Wyszyński, „Wpływ nauki kościoła
na kształtowanie się myśli społecz-
nej” — ks. Jan Stepa, „Własność pry-
watna, jej znaczenie i granice” — prof.
dr L. Górski, „Korporacjonizm” — ks.
dr Antoni Roszkowski, „Metafizyka
komunizmu a mądrość Chrystusowa”
— ks. dr Aleksander Zychliński,
„Współczesne próby przebudowy u-
stroju społecznego a postulaty katolic-
kie” — ks. dr Edward Kozłowski. To
tylko kilka dowolnie wybranych prac
z pośród kilkudziesięciu, poświęconych
oświeceniu i rozprowadzeniu naj-
nowszych hasła Akcji Katolickiej. Roz-
prawy te warto poznać i przemysleć.
(j. w.)

Czytajcie i abonujcie „Ilustrację Polską”

A tak kończy:

Zaklinam cię w imieniu sławy,
Ocal mnie swoim talentem.
Skoro do walnej rozprawy
Przyjdzie z Starym Testamentem.
A spazrony doświadczeniem,
Słubuję w imieniu cnoty,
Z Abrahama pokoleniem
W żadne nie wchodzić roboty.

Jak się to musiał sumitować i eks-
kuzować konfederata Barski i członek
W. T. Przyjaciół Nauk, kiedy popadł w
konflikt ze swym warszawskim Sza-
ją...

W roku 1820.

Finale:

Jak widzimy z tych próbeczek i cy-
tatek, nie pozbawiony był dowcipu
i humoru Gaskończyk ze... Wscho-
wy. Czasami szło mu to rymowanie
gładko i zgrabnie, czasem kulawo,
chropawo i z wpadkami. Mental-
ność najtypowiej z Rokoka, z ery Bur-
bonów i... Poniatowskich, Hedonista.
Cokolwiek i dworak i pieczeniarsz i...
Horacjusz swojskiego fasonu, Siba-
ris...

Ale jednak i w tym sybarycie i
podchlebaczku coś się tam kołatało
i coś innego inszego głębszego doby-
wało, czasami immo ex corde. Są w tym
zbiorku, wydanym w r. 1858 przez war-
szawską (żydowską) księgarnię A.
Ginsa, dwa wiersze poważne, reflek-
syjne, religijne („Powrót do Boga”,
„Rezygnacja”), godne pióra jeżeli już
nie... Woronicza, to może Książni-
na. Skrócone kwalifikowałyby się nawet...
nawet... do podręczników szkolnych.
W każdym razie wcale szlachetne i w
nastroju podniosłym. Co prawda i one
wymagałyby pewnego retuszu i skory-
gowania przez panów polonistów. W
jednym z nich stary grzesznik słysząc
już za drzwiami kroki Wszechmożnej
Kostusi kaja się i prosi Pana Boga
o... prolongatę o... dalszy termin.
Zaczyna się tak:

Na spróchnie łodzi bez steru i wiosła
Burza mnie wśród skał swym pędem
zaniosta...

„Spróchna”... to nie bardzo... u-
dale słowo... Takich nieudalych by-
wało wiele... I z tej przyczyny nie
laureatus poeta we Wschowie natus.

jówka Łusia, która wyszła za mąż, jest
i modystka ze sklepu. Do radcy stanu
Kozmiana, szefa obozu klasyków, au-
tora arcyopematu o „Ziemiaństwie”,
pisze dowcipnie:

„Twój raport w Sejmie był dla ziomek
plastrem.

Uwielbiam chemika głowę,
Co umiał zrobić wapno alabastrem
Przez czarodziejską wymowę.”

No a do marchandemodki panny
Urszuli Linter, to już pisał całkiem we
frywolnym stylu Trembeckiego czy
Węgierskiego:

Nie dzisiaj wszyscy przyjaciele czuli,
Którzy mieszkają w stolicy,
Obchodzą święto Urszuli.
U pani Dahlen przy Długiej ulicy,
Jest tam panią grzeczna i przystojna.
Ma piękne serca zalety,
Musi być sama od natury strojna,
Gdy inne stroi kobiety.
Czegóż mam życzyć przyjemnej

Urszulce?
Chłopca godnego Urszulki!
Szczęśliwy, kto ją zobaczy w koszulce
Szczęśliwy kto bez...”

Jeżeli się zważy, że to powinszowa-
nie koncyptował omal siedemdziesię-
cioletni gentleman, nie sposób nie po-
dziwiać wigoru tak zvarsovianizowa-
nego... Wielkopolonusa...

Afektami bowiem i sentymentami
zawsze pan pułkownik ciążył ku swej
bliźszej dzielnicowej ojczyźnie, ciążył
ku... Ciężeniowii.

W stałej najzażyłszej przyjaźni żył
bowiem głównie z rodziną Raczyn-
skich, z Atanazym, z Edwardem oraz
z arcybiskupem gnieźnieńskim Igna-
cym Raczynskim, w którego letniej re-
zydencji Ciążeniu rad często przeby-
wał. Ten Ciążęń nadgraniczny ciągle
się przewija w pułkownika wierszy-
kach i wierszydkach:

Niech sobie inni mieszkańcy Warszawy
U wód szukają zdrowia lub zabawy,
Dla mnie trzynowie w Ciążeniu
mieszkanie
Za Eger, Toeplitz, za Carlsbad stanie.

Ponieważ przez majątek Ciążęń
przechodziła właśnie granica pruska,
przeto bawiło go bardzo, że:

„Polożenie Ciążenia w rzadkim jest
rodzaju

Krówka obiad ma w Polsce... nocleg
w pruskim kraju”.

Obok Raczynskich w równie ser-
decznej przyjaźni przez całe życie po-
zostawał z rodziną generała Dą-
browskiego w Winnogórze i nie omijał
żadnej okazji, żeby nie winszować pa-
ni Barbarze z Mięcielskich (drugiej ge-
nerała żonie) i córeczce „Bogulinie”,
późniejszej Bogusławowej Mańkow-
skiej, świętynych „Pamiętników” autor-
ce. Nie trzeba zatajać, że i w tej i w
drugiej rodzinie wielkopolskiej mocno
go przyciągały magnesy kulinarne.
Radowała mu się dusza, gdy przycho-
dziło albo zaproszenie albo prezenci-
ki z nad Warty i Prosną:

„Ktoś w granatowej sukmanie
Właśnie, kiedy jem śniadanie,
Wchodzi i pyta: mieszka tu pan Molski?
„Tu” rzekłem, co chcesz?
Mam list z Wielkopolski”.

Jechał tedy na wieś na „wyżerki”
(pulardy i półgęski) ziemiańskie bar-
dzo ochoczo pan Molski, ale równie o-
choczo (nabrawszy tuszy) wracał do u-
lubionej Warszawy usprawiedliwiają-
c się w ten sposób:

„W wielkiej bardzo jest różnicy
Wieś ponura od stolicy.
Bawi nas latem, lecz w zimie
Człek tam ziewa albo drzemie”.

Natomiast bawił go tak latem jak
i w zimie, tak w mieście jak i na wsi
równomiernie stale i trwale... spiri-
tus rector, czyli alkohol i to we wszyst-
kich swoich odmianach i postaciach,
najszczególniej jako szampan i „bur-
gunt”, ale i jako londyński porter lub
szwedzki „puncz”. W co drugim omal
wierszu jest mowa a to o „lampkach”,
to o... beczkach węgla lub francuza,
bo:

„Nawet rzymski kościół od dawnej
pamięci
Corocznie na cześć Jana wino dla nas
święci”.

Hungaricum tedy było dla pułkow-
nika „poety” osłoda i jasna słoneczna
stroną jego żywota, podczas gdy bête
noire, zmora i utrapieniem niejaki...
Szaja...

Z tym Szają pułkownik procesuje
się lat kilka ze zmiennym szczęściem.

Szaja jest lokatorem w kamieniczce
Molskiego, niebacznie wpuszczonym z
dużą rodziną, nie chcącym się za nie
wyprowadzić. Sporo wierszyków ad-
resowanych do adwokatów, którzy pro-
wadzą procesy z Szają w różnych in-
stancjach, napomyka o tym Szaji. Wi-
dać z nich, jaką potęgą w Warszawie
były Szaje już w latach 1815-1825.
Skarży się na to nasz Wschowianin
(urodzony we Wschowie) w wierszu
wyjątkowo... erudycyjnym:

Choćbyś miał list Leibnitzów,
Gassendich, Newtonów,
Koperników i Massonów (sic),
Nikt za wekslem tych imion szeląga ci
nie da.

Lecz gdy przemówisz językiem
Użytym w Frenklów kantorze,
On twym będzie przewodnikiem,
Przejdiesz i lądy i morze.

Żydożercem jako rówieśni mu i spo-
tykani często Staszic czy Niemcewicz
nie był pan pułkownik. Do modnego
wówczas chirurga lekarza Hirschfelda
pisze tak samo gorąco serdeczny pane-
gir jak do innych aryjskich Eskula-
pów. Ale jednak rosnąca na drożdżach
arogancja Szajów niepokoi go i irytu-
je. I wtedy zdobywa się nasz rymorób
na mocne akcenty i na bardzo trafną
charakterystykę:

Do uczczenia soboty cóż nam jest
powodem?
Rocznica niewiniątek z okrutnym
Herodem?
Zginęły dziatki, ale co za szkoda,
Ze nie wyginał cały ród Heroda!
Trafił przez morza, góry, pustynne
przeprawy

Od Betlehem do Warszawy.
Nie zabija on dla wiary,
Wydziera tylko talary.
Na okutej leżąc skrzyni
Gada jak Anioł, jak Lucyper czyni.

Określenie: „gada jak Anioł, jak
Lucyper czyni” śmiało określić można
jako świetne... „Nie zabija on dla
wiary, zabiera jeno talary”... Lokator
Szaja musiał się tedy dobrze dać we
znaki pułkownikowi, skoro wiersz do
swego mecenasa Kiedrzyńskiego (też
Wielkopolski) tak zaczyna Molski:
Dzisiaj na Temidy szale
Wchodzi ze mną sprawa Szaji,
Co od lat siedmiu zuchwałe
Na moją kieszeń się czai.
Lękam się by ten Mojżesza potomek
Nie targnął się na mój domek.

NOWINY TECHNICZNE

Reklama świetlna po amerykańsku

Reklama świetlna zdobyła sobie w świecie handlowym od szeregu lat pełne prawo obywatelstwa szczególnie w tych branżach, które zajmują się produkcją wyrobów masowych. Oczywiście reklama dobra, bo reklama źle obmyślana, wykazująca brak odpowiedniego podejścia psychologicznego będzie zawsze bezwartościową, bez względu na to, do jakiego rodzaju technik reklamowych by należała. Oczywiście tej własnej reklamy psychologicznej, prowadzonej na wielką skalę, jest Ameryka, gdzie między innymi narodziła się też nowoczesna reklama świetlna. Nic więc dziwnego, że technika reklam świetlnych doczekała się tam szczególnego rozkwitu.

U nas zagadnieniami reklamy i propagandy zajmują się wyłącznie „wydziały propagandy” poszczególnych przedsiębiorstw. Tam obmyśla się z mniej lub większą pomysłowością kampanie reklamowe i tam też padają projekty reklamy świetlnej. Wtedy wyszukuje się odpowiedni projekt, wynajmuje gdzieś kawał dachu i zamawia instalację w jednej z firm elektrotechnicznych.

Zupełnie inaczej rzecz ta wygląda w Stanach Zjednoczonych. Istnieją tam bowiem osobne przedsiębiorstwa, których specjalnością jest sprzedawanie reklam świetlnych. Przedsiębiorca, stwierdziwszy, że dany punkt nadaje się na umieszczenie reklamy świetlnej, zwraca się do właściciela, wynajmuje miejsce nad dachem, a często także całą fasadę budynku, i wznosi tam odpowiednie rusztowania stalowe. Po ustaleniu dla jakich branż miejsce to nadawałoby się najlepiej, firma przygotowuje projekty reklamowe i zwraca się do odpowiednich fabryk. Jeżeli propozycja zostanie przyjęta, przedsiębiorca zakłada kompletną instalację na własny koszt, a od reklamującej się firmy pobiera dzierżawę miesięczną, w której mieści się już dostawa prądu, obsługa instalacji, zamiana przepalonych lamp, wszelkie naprawy itd.

Skuteczność propagandową takiego obrazu świetlnego oblicza się na trzy

lata. Przez okres ten, jak twierdzą znawcy, obraz opatrzył się dostatecznie i stracił na atrakcyjności.

Wszystkie większe reklamy świetlne w Ameryce, szczególnie zaś w Nowym Jorku, należą do modnego obecnie gatunku „spektacular”, tzn. obrazów ruchomych, trzeba przeto wykonać mnóstwo automatów, przeznaczonych specjalnie dla danego obrazu i służących do włączania i wyłączania na zmianę niezliczonych ilości lampek, tworzących całość obrazu.

Konstruktorzy ruchomych obrazów świetlnych mają do pokonania niemałe trudności techniczne już chociażby dlatego, że wszelkie bez wyjątku części muszą być konstruowane indywidualnie dla każdego obrazu i że stosowanie jakichkolwiek części standardyzowanych jest zupełnie niemożliwe. Wiele kłopotu sprawiła okoliczność, że

kawy. Była to olbrzymia filiżanka, z której ulatniała się zachęcająco para gorącego napoju. Pary tej dostarczał rurociąg przedsiębiorstwa ogrzewań centralnych New York Steam Corporation, niestety, para skraplała się, a na przechodniów Broadway'u padał nieustanny deszcz. Usunięcie tego niedomagania przez izolację cieplną i ogrzewanie rurociągu wymagało niemało zachodu.

Pomysłowość nowojorskich „reklamiarzy świetlnych” niemal że nie ma granic, szczególnie gdy chodzi o ustanawianie nowych „rekordów”. Tak więc niedawno na szczycie 330-metrowego Empire State Building, gdzie według pierwotnych projektów miał stanąć maszt kotwiczny dla sterowców, pewnego wieczora zajaśniał olbrzymi żarzący się papieros, z którego ulatniał się niebieskawy dymek. Poni-

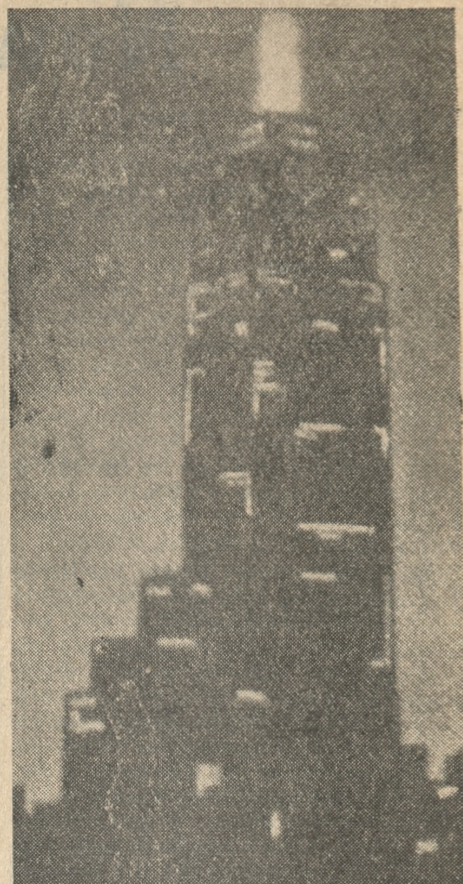
Barwny i ruchomy obraz wznosi się do wysokości 10 pięter. Koszt tej instalacji wyniósł przeszło milion dolarów.

stałe płaszczyzny obrazu mogą zajmować nie więcej, niż 35 pct powierzchni rusztowania, inaczej bowiem najsilniejsze rusztowanie nie wytrzymałoby naporu wiatrów. Puste więc przestrzenie trzeba ponadto różnymi wymyślnymi sposobami wypełniać potokami światła.

Ponieważ każdy obiekt reklamowy jest „prototypem”, więc zdarzają się też czasami przykre niespodzianki, tak np. w Nowym Jorku na Broadway'u wzniesiono reklamę wielkiej palarni

żej jaśniało „na cztery strony świata” nazwisko fabrykanta. Jest to „najwyższa reklama świetlna na świecie”.

Przy Columbus Circle umieszczono ostatnio reklamę o czternastu zmianach obrazu. Jest to „najruchliwsza reklama świetlna na świecie”. Na Broadway'u zajmuje cały blok pomiędzy 14-tą i 15-tą ulicą reklama znanej fabryki gumy do żucia. Widać tam barwne rybki tropikalne, pływające w zielono-niebieskim oceanie. Siedem i pół tony aparatów elektrycznych

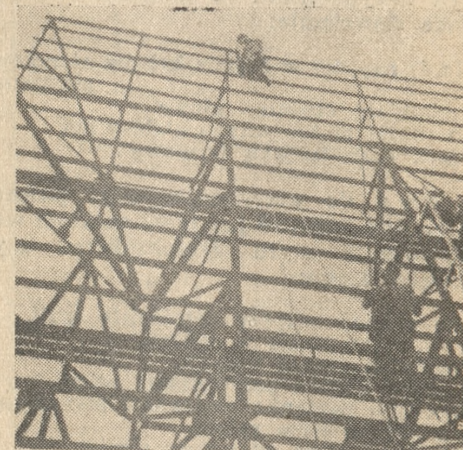
Na szczycie Empire State Building, na wysokości 330 m wznosi się olbrzymi papieros, reklama jednej z fabryk papierosów.

wmontowano w centralę rozdzielczą na poddaszu. Długość kabli elektrycznych wynosi przeszło 112 km. Zainstalowano 406 m rur neonowych nie licząc setek tysięcy żarówek, które zużywają tyle prądu elektrycznego, ile zużywa miasto o 10.000 mieszkańców. Całość waży 110 ton. Na szczęście pomysł powzięto przed rozpoczęciem budowy gmachu, który wzmocniono odpowiednio, aby udźwignął ten ciężar. Koszt samej tylko instalacji elektrycznej wyniósł przeszło milion dolarów. Jest to najdroższa reklama świetlna na świecie.

Mr. Douglas Leigh, młodzieniec lat 27, niedawno jeszcze skromny elektromechanik w Alabamie, dziś najpoważniejszy „spec” od reklam świetlnych w Nowym Jorku, powiedział niedawno, na zapytanie jak mu się powodzi:

— Sprzedać reklamę świetlną nie jest wcale trudno. Najgorzej jest ze sfinansowaniem tej sprawy!

Wierzymy mu na słowo. (a c h)

Na dachu niebetyku montuje się potężne rusztowanie. Wkrótce będzie tu „reklama świetlna do wynajęcia”.

Nie należy odkładać na ostatnią chwilę kupna

FUTRA

z firmy

A. SCHOLL i s-ka

Warszawa, Marszałkowska 124

Nr 52068

Poznań, Pl. Wolności 8 1 ptr.

Warszawa, w październiku.

Filmowe tygodniki aktualności „Foka” i „Paramounta” już przed kilkoma miesiącami zniknęły z polskich ekranów. Ostał się jedynie tygodnik aktualności „PAT” uzupełniony wymiennym serwisem zagranicznym. Dla bywalca kinowego jest to duży cios, amerykańskie tygodniki bowiem wyróżniały się nie tylko świetnymi zdjęciami, ale przede wszystkim pozwalały widzom „naocznie” oglądać najdonioślejsze wydarzenia minionych dni.

Ileż to razy poświęcały taśmę na uchwycenie emocjonujących momentów wyścigów konnych na torach Anglii, Francji, czy Ameryki. Mielismy wówczas możliwość podziwiania wspaniałych placów wyścigowych, olbrzymich piętrowych trybun, doskonałych urządzeń technicznych, no — i widzieliśmy, że za granicą staję do wyścigu wcale pokazuje stado koni.

Nasi „koniarze” mimo woli przenosili się myślami na polskie tory wyścigów konnych. Pewnie, tor w Ławicy pod Po-

znaniem ma dużo usterek, ale przyznać trzeba, że jest „sielski anielski”, miły i bardzo malowniczy. Zgrabna trybuna, przed nią zielen toru, dalej trochę piasku, pagórki, lasek, słowem: teren efektowny optycznie. Koniki ruszają sprzed trybuny i przed nią finiszują, ale w międzyczasie podbiegają pod wzgórze, pedzą w dolinę, znikają na długie sekundy w lasku, przeskakują rowy i płoty, dostarczając widzom sporo emocji, o nasileniu proporcjonalnym do stawki, jaką gracz złożył w cześć totalizatora.

Już inaczej przedstawia się tor wyścigowy w Warszawie. Położenie idealne, bo w samym śródmieściu. Tak idealne, że przeszkadza rozbudowie stolicy i tor musi za rok przenieść się na przedmieście Służewiec. Urządzenia „historyczne”. Drewniana trybuna z wierzchołkami i ozdóbkami, miejsca stojące — jakby pod dachem stodoły, gdzieś daleko z boku, tak, że nazwano je „Syberią”. Sam teren płaski, długi ował, poprzecinany wstęgami torowiska. Co tu dużo opisywać: zabytek i ty-

le! Ale tak bezstylowy i bezwartościowy, że nawet zapalony antykwariusz nie miałby z niego pociechy.

Ten oto plac wyścigowy i wydarzenia na nim godne są pióra autora powieści sensacyjnych, ale z gatunku tych, jakie kupuje się w kiosku po 10 gr za tom. A więc sensacja brukowa, niezdrowa. Zrobić z tego scenariusz i nakręcić film, znaczący, aby narazić się cenzurze. Literatura, sztuka, prasa, teatr, czy film podlegają cenzurze, ale życie?

Tymczasem na torze stołecznym dzieją się dziwne, jakich nie ukaże najbardziej fantastyczny sen. Jesienny sezon wyścigowy ma się ku końcowi, więc na plac przybierają liczne rzesze, by odbić straty poniesione w ciągu roku. Totalizator notuje zawrotne obroty, ponad 300.000 zł w powszednim dniu. Również na torze odbywają się rozgrywki, słabi jeźdźcy bowiem pragną naprawić reputację, choć niosą na grzbiecie sławnych żoków. W wyścigach długodystansowych puszcza się naprzód przeciętnego konia, a gdy zbliża się meta jest już zapóźno, by minąć lidera.

Bywają lepsze „kawalki”. Oto metę mają jako pierwszy zdecydowany „fuks”. Na widowni szmerek, nie ulega bowiem wątpliwości, że totalizator wypłaci rekordową sumę. A tu masz, zaledwie 15 zł za pięć. Sprawa jasna: zbyt wiele osób było

przedwcześnie wtajemniczonych w przebieg wyścigu, ale jeden nie zdradzał się przed drugim i cichutko stawiał na przyszłego „fuksa”. Żokeje mają — widać — całkiem dobrze w głowie!

Wyniki ostatnich dni budziły zastrzeżenia. Przeprowadzono nawet dochodzenia, lecz ich przebiegu nikt nie zna. Wiadomo tylko, że kilku jeźdźców spieszono na kilkanaście dni i ukarano grzywnami. Czy to jednak pomoże, czy ustana „machlojki” torowe i wypadki trzymania konia wysuwającego się na czoło za czaprak? Bo i tak bywało!

Wyznawcom totalizatora nie można niczego wytłumaczyć. Wiedzą, że coś nie jest w porządku, ale dalej stawiają ciężko zapracowane złotówki, ba, nawet setki złotych. I nie zawsze własnych! Niby w przekonaniu, że cudze pieniądze przyniosą szczęście. Najwni! Dziś wielu z nich zajmuje miejsce w więzieniach, lub staje przed kratkami sądowymi, albo zgola życie przepłaca lekkomyślnością. Jak ten zredukowany kelner, Gąszewski, który uciulane 4.000 zł — owoc 15 lat pracy — postanowił szybko powiększyć. Chodził z żoną na wyścigi, grał w totalizatora i został... bez grosza. Po prostu „pewniaki” zawodzili, lub mrowiane „fuksy” przynosiły groźne.

Czwartkowa prasa stołeczna przyniosła wiadomość: „Dwie nowe ofiary totalizatora”.

Gąszewski zastrzelił żonę i popełnił samobójstwo!

A — Z.

Czy w Abisynii panuje spokój?

Abisynia znowu na porządku dziennym — „Greuelpropaganda”? — Angielskie niekonsekwencje — Likwidacja dedzaka Hailu — Wykonanie „planu sześciolatniego” Lessony Czy Abisynia stanie się prowincją włoską?

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego”)

17 października

Jakże niedawno była jeszcze Abisynia centralnym punktem każdej dyskusji politycznej, przedmiotem wstępnych artykułów, tematem tygodników filmowych, a przede wszystkim powodem najgłębszej troski mężów stanu. Potem etopskie cesarstwo zdążyło jednak pójść już w zapomnienie, zepchnięte z pierwszych stron dzienników przez wir życia politycznego, pędzący z coraz większą i niebezpieczniejszą szybkością.

Od pewnego czasu jednak, ściślej od kilku tygodni, zagadnienie abisyńskie znowu zwróciło na siebie powszechną uwagę. W prasie całego świata pojawiły się bowiem alarmujące wiadomości o wybuchu powstania tubylców w centralnych i północnych prowincjach kraju. Zwłaszcza lewicowa prasa francuska i część angielskiej dały folię swym nieprzemyślnym urazom do Włoch faszystowskich, przynosząc wielolamowe komunikaty z Abisynii, w których ogólną sytuację w podbitym kraju określano jako kompletny chaos i rozprężenie. Czytelnicy znają już przedrukowane przez „Kuriera Poznański” wynurzenia dawnego korespondenta wojennego londyńskiej „Sunday Chronicle”, który z ramienia tego pisma uczestniczył w kampanii abisyńskiej. Komentując ostatnie wypadki stwierdza on w konkluzji, że: 1) obecnie w kraju panuje całkowita anarchia, 2) Abisynia jest dziś daleko niebezpieczniejsza dla białego podróżnika, niż była za panowania Haile Selassie, 3) w kraju panuje głód, dający się we znaki nie tylko Włochom, lecz bardziej jeszcze tubylcom...

Aby wyrobić sobie obiektywny sąd o tym, co się obecnie dzieje we włoskiej Abisynii i choć w przybliżeniu zdać sobie sprawę z panujących tam stosunków, trzeba z dużym krytycyzmem ustosunkować się do wszelkich wiadomości pochodzących ze źródeł antyfaszystowskich. Takie zaś nastawienie cechuje — jak wiadomo — wspomnianą wyżej prasę. Uderza też w nich niekonsekwencja: wszystkie doniesienia dzienników londyńskich i paryskich z Abisynii stwierdzają, jakoby kraj ten był obecnie hermetycznie zamknięty dla cudzoziemców i że najobrotniejszy choćby dziennikarz nie przebieje muru trudności wyjazdowych, o ile nie jest wypróbowanym faszystą. Skąd więc dokładne reportaże z kraju o tak dobrze strzeżonych granicach.

Nie ulega natomiast żadnej wątpliwości, że Abisynia istotnie była w ostatnim czasie widownią zorganizowanej akcji oporu ze strony tubylców i krwawych starć z regularnymi formacjami włoskimi. Nie tają tego sami Włosi; urzędowa agencja Stefani podała przecież cyfrę 2357 poległych lub zmarłych z ran oficerów, podoficerów, żołnierzy i milicjantów włoskich od 1 stycznia r.b., z czego na sam ubiegły miesiąc przypada 102 zabitych lub zmarłych z ran. Cyfry te świadczą wymownie o poważnych rozmiarach

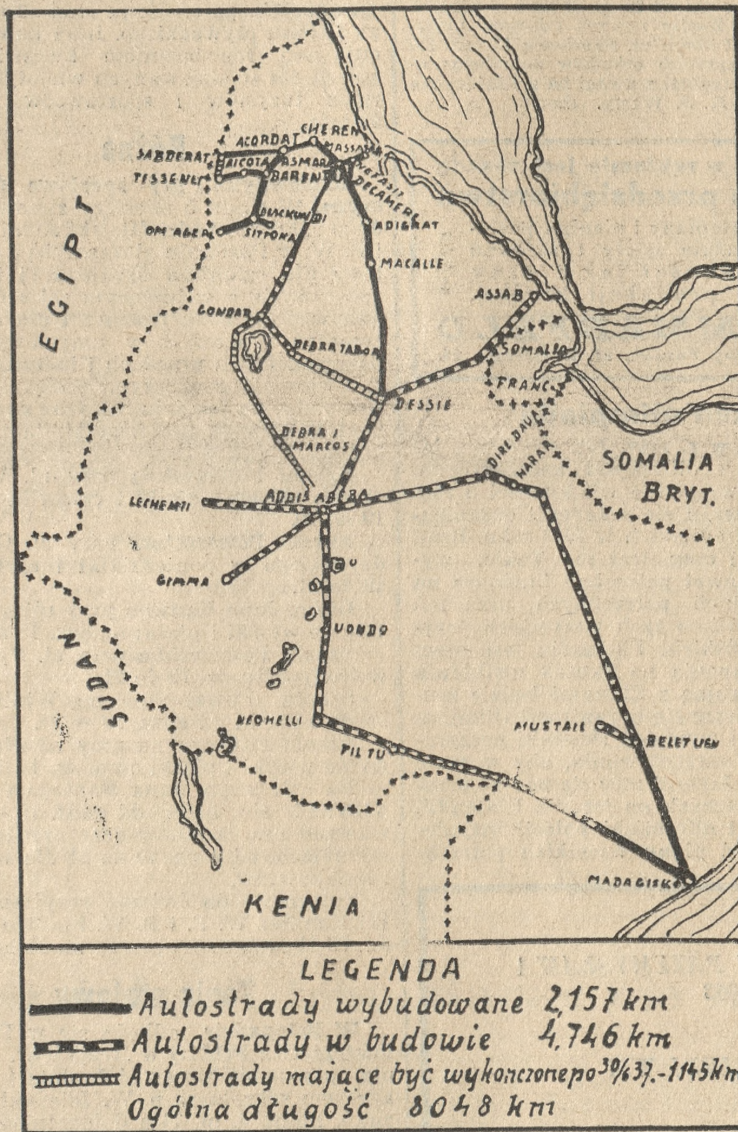

Słynne wodospady na Nilu Błękitnym, na których powstać ma potężna elektrownia.

walk, zwłaszcza, że nie obejmują wcale strat wojsk kolorowych, którymi polegli Włosi dowodzili.

Dedziak Hailu Chebbede, którego niedawno przysięgłe wiernopoddanej władze włoskie zaufały, pozosta-

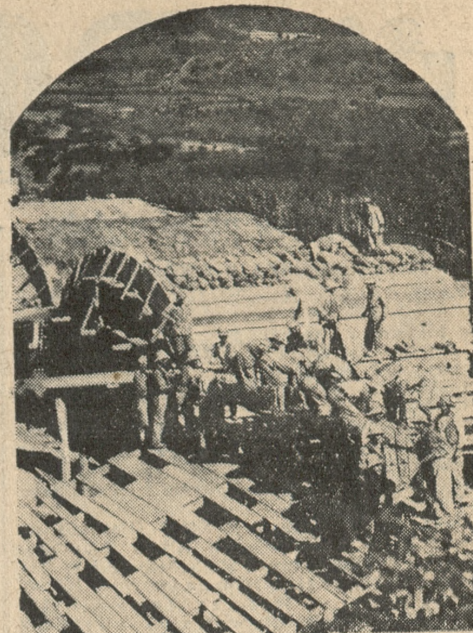
nizony włoskie. Po kilku lokalnych sukcesach spotkali się powstańcy z silną ekspedycję karną, która kolejno wytopiła i zlikwidowała grasujące bandy. Hailu i jego dowódcy zostali również wylapani i rozstrzelani.

Mapka sieci dróg w Abisynii, których budowa przewidziana jest „sześciolatką”.

wiając mu zupełną wolność osobistą, zbuntował się niepodziwianie, zbiegł ze stolicy w okolice Dessie i tam zdołał zgromadzić w okół siebie kilka tysięcy powstańców, rekrutujących się z doborowych oddziałów dawnej armii negusa. Buntownik podzielił swe siły na sześć band, które podjęły walkę partyzancką napadając na poszczególne gar-

W oświetleniu tych faktów można by rzeczywiście wysnuwać dalekoidące wnioski o stosunkach w faszystowskim cesarstwie. Lecz sytuację rozpatrywać należy na płaszczyźnie ogólnych warunków kolonialnych. O ile dawniej podbite zostały Indie, a jednak po dziś dzień niektóre ich prowincje nie zostały jeszcze całkowicie spacyfiko-

Budowa schronu betonowego w okolicy Lechenti (prow. Sidamo).

wane! W Waziristanie toczą się w tej chwili walki przy użyciu samolotów i czołgów, a cała granica Afganistanu jest terenem ustawicznych buntów. Dalekie od zupełnego spokoju są też stosunki panujące w głębi Maroka francuskiego, a walka z Abd el Krimem była jedną z najcięższych wojen historii kolonialnej...

Abisynia jest świeżo podbitym obszarem, trzykrotnie większym od Polski. Trudno wobec tego przypuszczać, by w rok zaledwie po zajęciu jej mogły tam panować stosunki całkowicie pokojowe. Ostatnie starcia i ekspedycje przeciwko dedziakowi Hailu uważać trzeba za etapy normalnego toku pacyfikacji tego olbrzymiego terytorium, a ilość poległych Włochów wyda się znikomą, jeśli zestawimy ją ze stutysieczną armią, stacjonowaną w abisyńskich garnizonach. Zwłaszcza, że relacje osób powracających z „Africa Orientale Italiana” (a uzyskanie wizy wjazdowej wcale nie jest zbyt trudne), stoją w dużej sprzeczności z wiadomościami ze źródeł antywłoskich. Ogólne warunki bezpieczeństwa w europejskim znaczeniu tego słowa mają być bez porównania lepsze, niż pod berłem ostatniego negusa, a udostępnienie tubylcom nieznanym im przed tym udogodnień cywilizacyjnych miało zjednać wśród nich znaczne już zastępy szczerzy współpracowników nowego regime'u, szczególnie w krajach podbitych i uciskanych przez Selassie'go i jego poprzedników, a te stanowią więcej, niż połowę obszaru cesarstwa. Ten historyczny stan rzeczy pozwala Włochom na bardzo skuteczne stosowanie starożymskiej zasady „divide et impera”...

Trudności aprowizacyjne w Abisynii nie ma być zupełnie. Wielkie włoskie przedsiębiorstwa handlowe, które na podstawie licznie już przyznanych koncesyj operują na terenie cesarstwa, bardzo chwalą sobie nowopozyskany olbrzymi rynek i jego niebywałe możliwości. Od pierwszej chwili po podboju położyli też Włosi szczególny nacisk na natychmiastowe kontynuowanie przez tubylców pracy na roli i zwykłych zajęć gospodarczych, siłą zmuszając nawet do tego opornych.

Z największą energią realizuje się równocześnie potężny „plan sześciolatni”, przedstawiony przez ministra dla Afryki Włoskiej, p. Lessony w maju r.b., a mający przekształcić pod każdym względem Abisynię, jak o tym swego czasu Czytelników informowaliśmy. Z włoskich kół kolonialnych wyrażają nawet przekonanie, że wykonanie planu będzie mogło ulec skróceniu o cały rok, że „sześciolatką” zamieni się w faszystowską „piatiletkę”. Za prawdziwością tego przypuszczenia wydaje się przemawiać choćby fakt, że z ogólnej długości 8,048 km dróg bitych wykończono już 2,157, zamiast przewidzianych 1,600, zaś 4,746 km jest w budowie od 1 lipca r.b.

Dużo jeszcze wody upłynie, zanim ziszczą się marzenia faszystów i zanim Abisynia upodobni się do metropolii, zanim można będzie ogłosić ją prowincją Włoch, jak to ostatnio uczyniono z Libią. W każdym razie przyznać trzeba, że dąży się do tego wytrwale i konsekwentnie. A dotychczasowe poczynania faszystów nakazują poważnie liczyć się z jego projektami. Za utarczki z opornymi powstańcami tubylczymi, jakich z pewnością będzie jeszcze wiele, jak w sprawie wszystkich podbitych koloniach, trudno uważać za poważną przeszkodę na drodze do tego celu.

J. K.

Gubernator Gondaru gen. Pirzio-Biroli dokonuje otwarcia nowego mostu na drodze Gondar — Addis-Abeba.

Oświadczenie.

Na ostatnio pojawione ogłoszenie w prasie przez firmę Philips S. A., twierdzące, jakoby na aparaty marki tej firmy, nabyte w moim przedsiębiorstwie, nie udzielano gwarancji, oświadczam, iż w dalszym ciągu sprzedaję aparaty Philips, udzielając 1-roczonej gwarancji.

CENTRUM-KAMIŃSKI

Poznań, Stary Rynek 13-14

Przedsiębiorstwo istniejące od 38 lat.

ng 51 995-6

SPORT

Kalendarzyk na niedzielę

MISTRZOSTWA PIŁKARSKIE

Klasa A: Godz. 11 — Pentatlon i Admira na boisku Ośrodka WF przy ul. Bukowskiej; Cybina i Pogoń na Śródcie; San i Stella (Gniezno) na Arenie; Legia II i KPW II Poznań na boisku przed stadionem.

Godz. 14 — Polonia II (Poznań) i Warta II w Głównie.

Na prowincji — W Kościanie: Unia i Sokół (Leszno). W Lesznie: Polonia II i Kościński KS.

Klasa B: Godz. 11 — Naprzód i Czarni przy al. Puławskiego.

Godz. 14 — Britania i Sokół (Poznań) na Śródcie; Blask i Szamotulski KS w Starolecie; Legia III i Stomil przed stadionem; KPW III Poznań i Orkan (Fabianowo) na stadionie KPW.

Na prowincji — W Lesznie: Sokół (Leszno) i Pogoń (Smigiel); w Rawiczu: Sokół (Rawicz) i Dyskobolia (Grodzisk); we Wrzesznie: Victoria i Korona III.

SPOTKANIA TOWARZYSKIE

Jubileusz HCP. — Godz. 9 — Warta IV — HCP IV, godz. 10.30 Poznań — HCP III, godz. 12.30 Korona — HCP II, godz. 14 defilada, godz. 14.30 Luckenvalski S. V. — HCP I. Wszystkie spotkania odbędą się na boisku Warty.

PIĘŚCIARSTWO

Stella — Warta, spotkanie o drużynowe mistrz. okręgu, w niedzielę o godz. 19.30 w cyrku Olimpia.

PIŁKA RĘCZNA

Goplana — A. Z. S. spotykają się w koszykówce w niedzielę o godz. 11 w hali Okr. Ośrodka.

Mistrzostwa najmłodszych piłkarzy

W ubiegłą niedzielę ukończone zostały również rozgrywki półfinałowe o mistrzostwo juniorów okręgu poznańskiego, do rozegrania bowiem pozostało już tylko jedno spotkanie Polonia (Poznań) z Unią (Swarzędz).

W mistrzostwach uczestniczyło ogółem 30 drużyn, podzielonych na osiem grup; przy czym obowiązkowo w rozgrywkach uczestniczyć musiały drużyny klubów ligi PZPN, ligi okręgowej i klasy A.

Uprawnieni do gry byli zawodnicy urodzeni w latach 1920 do 1923 dlatego też czas gry był skrócony do dwa razy po 35 minut z przerwą 10-minutową.

Rozgrywki półfinałowe wyłoniły w siedmiu grupach mistrzów, którymi są: KPW Ostrów, Unia (Kościan), Polonia (Leszno), San, Sparta (Poznań), Cybina i Legia. W grupie VI o mistrzostwo zadecydować ma niedzielne spotkanie Polonii z Unią swarzędzką, przy czym w razie zwycięstwa mistrzem zostanie Unia; w przeciwnym razie na pierwszym miejscu utrzyma się lepszym stosunkiem bramek Warta I, na drugie miejsce zaś wysunie się Polonia. Trzy spotkania w grupie I i jedno w grupie VIII nie zostały jeszcze zweryfikowane, lecz nie mają one wpływu na pierwsze miejsce, które bezapelacyjnie zajęły w grupie I — KPW Ostrów a w VIII — poznańska Legia.

Mistrzowie ośmiu grup rozegrają na wiosnę finał w jednej grupie grając każdy z każdym po dwa razy.

Tabelki rozgrywek w poszczególnych grupach przedstawiają się następująco:

Grupa I: 1) KPW Ostrów 12 p. (6 gier), 2) Sokół (Kepno) 2 p. (4), 3) Polonia (Kepno) 2 p. (4), 4) Ostrowia 0 p. (4).

Grupa II: 1) Unia (Kościan) 10 p. 2) Młodzież (Mosina) 8 p. 3) Kościński KS. 3 p. 4) Sokół (Mosina) 2 p.

Grupa III: 1) Polonia (Leszno) 4 p. 2) Rawicki KS 2 p. 3) Sokół (Leszno) 0 p.

Grupa IV: 1) San 10 p. 2) KPW Poznań

8 p. 3) Stella (Gniezno) 3 p. 4) Pentatlon 2 p.

Grupa V: 1) Sparta (Poznań) 10 p. 2) Admira 10 p. 3) Blask 2 p. 4) Pogoń 2 p.

Grupa VI: 1) Warta 17 p. (6, 23:11), 2) Unia (Swarzędz) 7 p. (5, 10:12), 3) Polonia (Poznań) 5 p. (5, 10:12), 4) Korona 3 p. (6).

Grupa VII: 1) Cybina 10 p. 2) HCP 9 p.

3) Warta II 4 p. 4) Grom 1 p.

Grupa VIII: 1) Legia 6 p. (3 gry), 2) Britania 2 p. (7), 3) Czarni 0 p. (3).

Kolarstwo

W sobotę o godz. 19 w sali HCP wyścigi kolarskie na specjalnej maszynie wyścigowej.

Piłka nożna

Zarząd P. O. Z. P. N. ogłosił zarządzenie Polskiego Związku Piłki Nożnej w związku z podjętą akcją tepienia objawów brutalności i dziczenia na zawodach piłkarskich. Zawodnicy za wszelkie przewinienia będą surowo karani, zaś boiska, na których będzie dochodzić do ekscesów publiczności, będą zamknięte. Drużyny winny wchodzić na boisko w komplecie, a po ukończonym spotkaniu zobowiązane są wziąć do środka sędzię i razem z nim opuścić boisko. Poza tym drużyny mają opuścić boisko w otoczeniu porządkowych, którzy po odprowadzeniu zawodników do szatni winni odczekać, aż publiczność całkowicie się rozejdzie. Na zawodach piłkarskich na każdy tysiąc publiczności musi przypadać najmn. 10 porządkowych. Poznańskie władze piłkarskie ze swej strony zapowiedziały systematyczną kontrolę, czy kluby zarządzania P. Z. P. N-u przestrzegają.

W sobotę o godz. 15 na boisku HCP czwórmeż błyskawiczny juniorów: Warta, Cybina, Polonia i HCP.

Piłka ręczna

K. P. W. Treningi sekcji piłki ręcznej (koszykówki, siatkówki męskiej i żeńskiej) KPW Poznań odbywają się dla panów we wtorki i piątki od 19 do 21 oraz w niedzielę od 9 do 11, dla pań we czwartki od 19 do 20 oraz w niedzielę od 11 do 13. Zapisy nowych członków przyjmuje sekretariat klubu ul. Skarbowa 10 pok. 24. Wzywa się wszystkich członków do pilnego uczeszczenia na treningi z uwagi na zbliżający się termin turnieju K. S. Warty. (kom)

Uczciwość w reklamie jest zasadą naszego przedsiębiorstwa

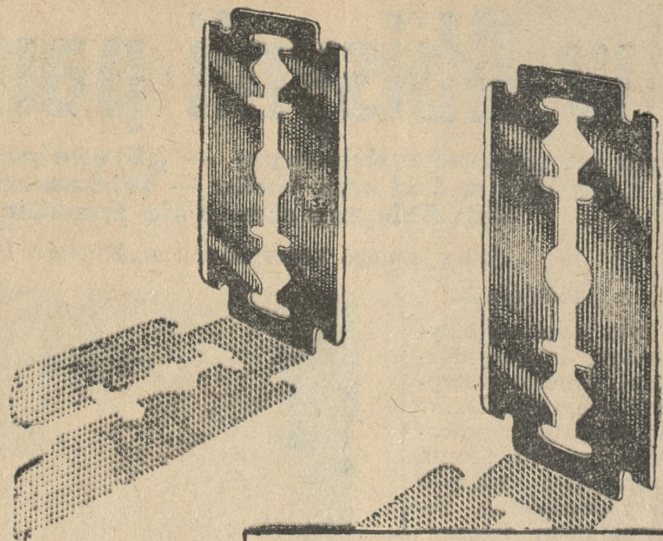
Nasze fortepiany i pianina posiadają wszelkie zalety i zarówno co do jakości jak i ceny przodują produkcji krajowej.

B. SOMMERFELD

Skład fabryczny Poznań, ul. 27 Grudnia 15.

Przed olimpiadą

O igrzyska w r. 1940. Jak wiadomo, japoński komitet olimpijski kategorycznie zdementował wszystkie wiadomości o rzekomym zrzeczeniu się — Japonii organizacji Igrzysk Olimpijskich w 1940 roku. Rząd japoński jak i magistrat m. Tokio, wyasygnowały nawet potrzebne fundusze na budowę wszelkich potrzebnych urządzeń olimpijskich. Mimo tych wszystkich przygotowań japońskich, Finlandia jest przekonana, że Japonia na skutek uwikłania się w długą wojnę z Chinami będzie musiała jednak zrzec się organizacji Olimpiady. Na wszelki wypadek Helsinki poczyniły wszelkie przygotowania, aby w razie zrzeczenia się Japonii móc się podjąć przeprowadzenia igrzysk na terenie Finlandii. Fiński komitet olimpijski polecił inżynierom opracować plany wszelkich potrzeb-

ELEKTRYCZNIE ODPUSZCZANE NIEBIESKIE GILLETTE

Z WYKROJEM

MAJĄ:

- NIEZWYKŁY HART
- SĄ NIEBYWALE OSTRE
- TRWAJĄ DŁUŻEJ
- GOLA NAJLEPIEJ

DUŻA PACZKA 3⁵⁰

MAŁA PACZKA 1⁷⁵

GILLETTE z WYKROJEM PASUJĄ DO WSZYSTKICH APARATÓW GILLETTE

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

Zamiast zapowiedzianej opery „Cyganeria” odebrana zostanie dziś ciesząca się stale wielkim powodzeniem operetka „Zemsta nietoperza”.

W niedzielę po południu „Ijola” po cenach znizowanych. Z przedstawieniem tym, opera ta zjeździe na dłuższy czas z afisza.

W niedzielę wieczorem oczekiwana z wielkim zainteresowaniem nowość operetkowa „Wieczna tęsknota” Oskara Felixa z muzyką Fr. Grothea, w tłumaczeniu St. Roy’a. W operetce, tej udział biorą pierwsze siły naszego zespołu z nowo pozyskaną primadonną Mary Didur-Zaluską na czele, która odtworzy główną postać w tej interesującej akcji. Reżyseruje Maria Janowska - Kopczyńska — nowe dekoracje Z. Szpingiera. Dyryguje kapelm. Wiktor Buchwald.

„Dama Pikowa” w dniu Wszystkich Świętych. Dorocznym zwyczajem Teatr Wielki daje stosownie do powagi święta umarłych przedstawienie o poważnej treści. Tym razem afisz zapowiada piękną operę Piotra Czajkowskiego „Dama Pikowa” w znakomitej obsadzie artystów, która zgodnym zaniem pracy fachowej należy do reprezentacyjnych przedstawień naszej sceny operowej.

Poznańskie Towarzystwo Muzyczne

urządza na początek swego sezonu w czwartek, 4 listopada o godz. 20.15 w sali św. Marcina Wieczór Muzyki Kameralnej w wykonaniu

Polskiego Kwartetu Smyczkowego

(Z. Jahnke, Wł. Witkowski, Tań. Szulc, Dezyd. Danczowski). W programie kwartety smyczkowe Brahmsa, Szymanowskiego i Czajkowskiego. Biletów 3, 2, 1, 0,50 zł. Przedprzedaż u p. Szrejbrowskiego, ul. Fredry.

dg 24 828

Zofia Sobiech Zofia Szrejbrowska

dwie młode artystki staną przed publicznością poznańską 8 listopada w sali św. Marcina. Z. Sobiech znana jest już jako bardzo utalentowana śpiewaczka estradowa, występowała kilkakrotnie w koncertach, gdzie mogliśmy ocenić jej głos bardzo piękny, intuicję artystyczną, wielką kulturę muzyczną i doskonałą szkołę. Z. Szrejbrowska, którą również kilkakrotnie słyszyliśmy, jest absolwentką tutejszego Państw. Konserwatorium Muzycznego. Bardzo zajmująco zestawiony program predystynuje te dwie młode artystki na wyżyny prawdziwej i wielkiej sztuki.

Koncert ten wzbudził w sferach artystycznych wielkie zainteresowanie i mamy nadzieję, że publiczność poznańska zaszczyli swą obecnością koncert, dając dowód, że popiera prawdziwą sztukę i szczerzy talent młodych artystów.

zg 28 145

Wzmocni i Ciebie!

NAJPOPULARNIEJSZY OBYWATEL GRODU PRZEMYSŁAWA

Ostatni w Poznaniu weteran z r. 1863

*

WZOROWY PORT RYBACKI W WIELKIEJ WSI

*

SZTANDAR POLSKI NA ŁADOŁDZIE

Bogato ilustrowany reportaż z wyprawy na Grenlandię

*

GRZMIĄ ARMATY POD SZANGHAJEM

*

POLSKI DZIEŃ W AMERYCE

Przeszło 50 000 Polaków w imponującym pochodzie przez Piątą Ave

*

DZIŚ ICH WSPOMINAMY...

Przechadzka po najstarszym cmentarzu poznańskim

*

Najnowszy przegląd mód w „TYGODNIU KOBIECYM” — Ulubiony przez najmłodszych czytelników „TYDZIEŃ MŁODZIEŻY” wraz z KONKURSEM O NAGRODY — Nowości filatelistyczne — Moc HUMORU — POEZJA — ROZRYWKI: szarady, brydż i szachy, a przede wszystkim początek NIEZWYKŁE FRAPUJĄCEJ I AKTUALNEJ POWIEŚCI młodszego, zdolnego autora Bohdana Peplowskiego pt.

DROGA Z CHIN

Oto co znajdujemy w najnowszym numerze w artystycznej szacie wychodzącego od dziesięciu lat tygodnika

„JLUSTRACJA POLSKA”

Ludzie, którzy przeżyli własną śmierć

Umarli wracają do domu z własnego pogrzebu

Być obecnym i przytomnym na własnym pogrzebie, to sytuacja okropna, która zamarza krew w żyłach. A przecież są wypadki, w których sztuka lekarska nie potrafi wyraźnie odróżnić śmierci od letargu. O takim wypadku donoszą świeżo z Jugosławii.

We wsi P. zmarła właścicielka Lascevic. Przez całe życie odmawiała ona sobie wszystkiego i głodowała, ale po jej śmierci znaleziono u niej większą gotówkę, która — według ostatniej woli zmarłej — użyta być miała na piękny pogrzeb. Okazał się jednak żalobny i znajdował się już w połowie drogi do cmentarza, kiedy nagle powstała panika. Ludzie, znajdujący się w pobliżu trumny, wydawali przeraźliwe okrzyki i uciekali w popłochu. Z trumny odezwało się nagle gwałtowne stukanie, tak iż niosący trumnę byłiby ją z przestachu bez mała rzucili na ziemię.

Kiedy trumnę postawiono na ziemi, stukanie stało się jeszcze gwałtowniejsze. Wreszcie znalazł się jakiś odważny uczestnik pogrzebu, który podszedł do trumny i otworzył ją. Zaledwie uniesiono wieko, a domniemana nieboszczka

podniosła się w trumnie. Ponieważ przekonano się, że nie chodzi tutaj o żadne „strachy” a tylko żywą osobę, przeto i innym wróciła odwaga. Otuloną więc w cieplejszą odzież nieboszczkę i odwieziono do domu.

Po przyjęciu posiłku zaczęła opowiadać, co przeżyła w czasie letargu. Słyszała wszystko, co się dookoła niej działo, ale nie potrafiła dać żadnego znaku życia. Dopiero w drodze na cmentarz odzyskała władzę w członkach i zaczęła stukać.

Z historii znany jest cały szereg wypadków stanów letargicznych. Do najsłynniejszych należy wypadek Marcellego Prevost, autora znanego romansu „Mannon Lescaut”. Na skutek wykonanego nań zamachu i odniesionych ciężkich obrażeń, uważano go za umarłego. Na szczęście lekarz sądowy dokonał mial na jego ciele sekcji. Lecz zaledwie poczyniono pierwsze do tego przygotowania, nieboszczka ożyła. Stało się to tak nagle, że lekarz dostał wstrząsu nerwowego i udać się musiał na dłuższą kurację.

Także o sławnej francuskiej artystce dramatycznej Racheli, która żyła w pierw-

szej połowie 19-go wieku, jest wiadomym, że w chwili, kiedy zwłoki jej miały być zabalsamowane, ożyła i pierwszą swoją „śmierć” przeżyła jeszcze o wiele lat.

Dziwnym zbiegiem okoliczności, właśnie we Francji w tych czasach częste były wypadki letargu. Dlatego to senat francuski w roku 1866 uchwalił specjalne przepisy, mające zapobiec pogrzebom osób zagrożonych w letargu. O dziwnym wypadku letargu opowiada także kardynał Dubet. Lekarze uznali za umarłego pewnego młodego księdza, gdy tymczasem znajdował się on tylko w ciężkim omdleniu. Dopiero po 48 godzin wróciła mu przytomność. Tym młodym księdzem był nie kto inny jak — kardynał.

Chociaż wypadki grzebania osób w stanie letargu są rzadkie, nie można się dziwić, że ludzie, których stać na to, czynią zarządzenia, by jeszcze z grobu dać mogli znak życia. I tak ostatnio pewien milioner amerykański zarządził w testamencie, że w trumnie jego umieszczony winien być mikrofon, połączony z megafonem na zewnątrz grobowca. Mechanizm ten winien być przez cały rok po jego śmierci trzymany pod prądem. Kk.

Miłość od pierwszego wejrzenia

W tych dniach zakończył się romans, rozpoczęty przed 37 laty. Miłość obudzona w r. 1900 przetrwała przeszkody i lata, by zatrzymać wreszcie w r. 1937.

Bohaterką tej niezwykłej historii jest księżna Lichnowska, wdowa po słynnym dyplomacie, który był ambasadorem cesarstwa niemieckiego w Londynie w chwili wybuchu wojny w r. 1914. Bohaterem romansu jest siwowłosy major angielski w służbie dyplomatycznej mr. Pety.

Zaczęło się to więc w r. 1900 w Monachium. Księżna Lichnowska była wówczas młodą panną, hrabianką Arco.

Na pewnym balu poznała młodego również attaché poselstwa angielskiego mr. Pety. Miłość od pierwszego wejrzenia ogarnęła młodą parę. Ale rodzice panny Arco nie chcieli zgodzić się na małżeństwo Niemki z cudzoziemcem, choćby w służbie dyplomatycznej. Panna posłusznie poddała się woli rodziców i z rozdartym sercem wy-

szła wkrótce za mąż za ks. Lichnowskiego. Młody attaché również ożenił się ze swą angielską kuzynką.

Mijały lata, a młodzi nie widywali się wcale, mimo że przez pewien czas mieszkali oboje w Londynie. Przeszła wojna europejska. W r. 1923 umarł ks. Lichnowski. W tymże samym roku major Pety rozwiódł się ze swoją żoną.

Księżna Lichnowska i major Pety byli wolni. Okazało się wówczas, że oboje przechowywali w sercach mocne uczucie, zrodzone na balu w Monachium. Zmieniło się od tego czasu wiele na świecie, posiwały włosy obojga, ale uczucia ich pozostały niezmienione.

Major Pety dowiedział się, że jego ukochana powróciła do rodzinnego Monachium. Pojechał za nią, odszukał ją, i tu w tym mieście, gdzie przed 37 laty narodziła się miłość, poprosił ją o rękę. Ślub odbędzie się za kilka dni w Londynie.

W Ameryce wynaleziono nowy przyrząd mający dać podstawy treningu do ujeżdżania dzikich koni. Na zdjęciu widzimy piękną Amerykankę przy nowym sprzęcie.

4 WIELKIE REWELACYJNE FILMY NA SPECJALNYCH PRZEDSTAWIENIACH

południowych o godz. 12-tej
i po południowych o godz. 3-ciej
W NIEDZIELE, 31 PAŹDZIERNIKA br.
i w PONIEDZIAŁEK, 1 LISTOPADA br.
w kinach:

APOLLO

o godz. 12-tej w południe
Najpiękniejsze arcydzieło SZEKSPIRA
SEN NOCY LETNIEJ
realizacji słynnego MAXA REINHARDTA.
Bilety od 40 groszy.

O godz. 3-ciej po południu
Potężny i wzruszający epos morski
BOHATEROWIE MORZA
GREDDIE BARTHOLOMEW — SPENCER TRACE — LIONEL BARYMORE — MICKEY ROONEY.

METROPOLIS

o godz. 12-tej w południe
Kapitałna komedia wiedeńska
PAN BEZ MIESZKANIA
LEO SLEZAK — HERMAN THIMIG — ADELA SANDROCK — PAWEŁ HORBINER — HILDE v. STOLZ — LIZZI HILZ-SCHUH. Bilety od 40 groszy.

O godz. 3-ciej po południu
Monumentalny film genialnego CECIL B. DE MILL'a

WYPRAWY KRZYŻOWE
LORETTA YOUNG — HENRY WILCOXON — JOZEF SCHILDKRAUT. Bilety od 40 gr.
ng 51 854

JUTRO PREMIERA „WIECZNEJ TESKNOTY”

Pierwszą nowością tegorocznego repertuaru operetkowego, będzie jutrzejsza premiera „Wiecznej tęsknoty”. Ta wybitnie nowoczesna operetka ujrzała poraz pierwszy światło kinkietów dopiero w ubiegłym sezonie na scenie opery wrocławskiej; zdobyła tam ogromny sukces. Scena nasza zaprezentuje tę niezwykle ciekawą operetkę po raz pierwszy w języku polskim, w przekładzie wybornego tłumacza p. Stanisława Roya. Od szeregu tygodni zespół artystyczny w codziennych próbach pod reżyserkim kierownictwem p. Janowskiej i kapelmistrzowskim p. Buchwalda studiował tę nowość operetkową, która w pięknej oprawie dekoracyj-

nej p. Zygmunta Szpingiera i z efektywnymi występami baletu, stanowić będzie przedstawienie o wysokim poziomie artystycznym.

Akcja „Wiecznej tęsknoty” jest z gatunku najwytworniejszej komedii, o dialogu niezwykle dowcipnym i interesującym. — Są to dzieje nowoczesnej śpiewaczki, tęskniącej do sławy artystycznej (wieczna tęsknota), której jej broni zazdrosny mąż. Można śmiało twierdzić, że operetki o tak wybitnej wartości scenicznej a zarazem o tak prawdziwie nowoczesnej a wysoce melodyjnej muzyce (kompozycji Franciszka Grothego) scena nasza jeszcze nie wystawiła.

Niewątpliwie też zaciekawi wszystkich nowy zespół artystów, którzy wystąpią w jutrzejszej premierze, a na którego czele ujrzymy znakomitą primadonnę p. Didur-Zaluską oraz nowo pozyskanego tenora p. Richtera. Wesołą parę wodewilową stanowią: ulubieniec publiczności p. Fontanówna oraz świetny komik p. Szczepański. Również p. Horskigo jak i wyborną artystkę charakterystyczną p. Trojanowską ujrzymy w głównych rolach „Wiecznej

Kaszel dusi i tchu złapać nie można

pluća i oskrzela przepelnione są flegmą, organizm broni się przy pomocy kaszlu usuwając ją nazewnątr. Nie zawsze jednak organizm zdoła obronić się sam, często kaszel jest suchy, flegma trudna do usunięcia, wówczas wskazane są środki odlegniające i łagodzące podrażnienia kaszlowe. Jednym z takich środków są

zioła Magistra Wolskiego przeciw cierpieniom płucnym ze znakiem ochronnym „Pulmosa”, zawierające rzadką roślinę chińską Schin-Schen. Usuwa one załęglenie, podrażnienie kaszlowe i duszność. Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach.

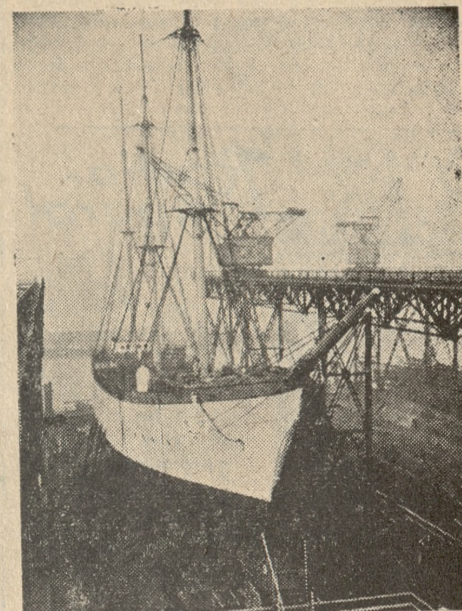
n 52 505

Reumatykom

szczególnie dają się we znaki nagłe i częste zmiany pogody. Bóle reumatyczne i artretyczne usmierza Togonal. Tabletki Togonal stosowane w dawkach po 2 do 3 tabletek 3 lub 4 razy dziennie przynoszą ulgę w tych cierpieniach.

Togonal

ng 50 618

Dziś w południe spuszczone zostanie na wodę w Hamburgu nowy żaglowiec szkolny niemieckiej marynarki wojennej. Na zdjęciu widzimy nowy statek niemieckiej marynarki.

ng 50 645

„Wiecznej tęsknoty”, której premiera w jutrzejszą niedzielę niewątpliwie zgromadzi tłumy publiczności.

Światowa wystawa filatelistyczna

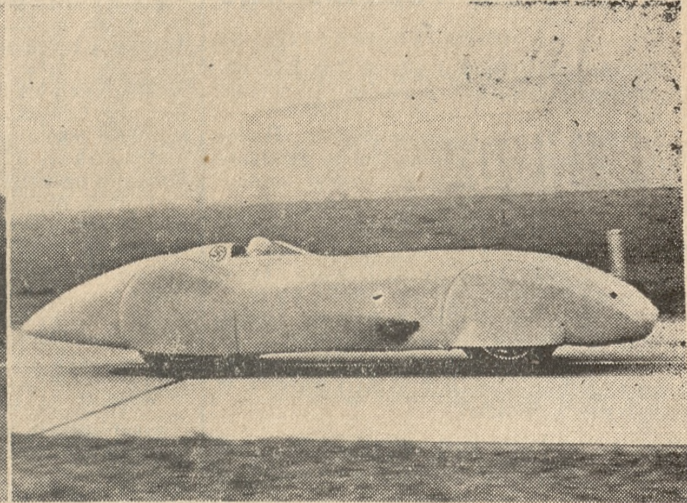
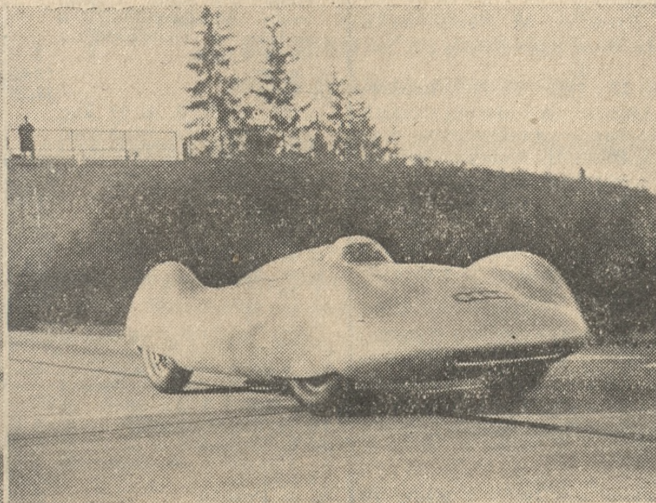
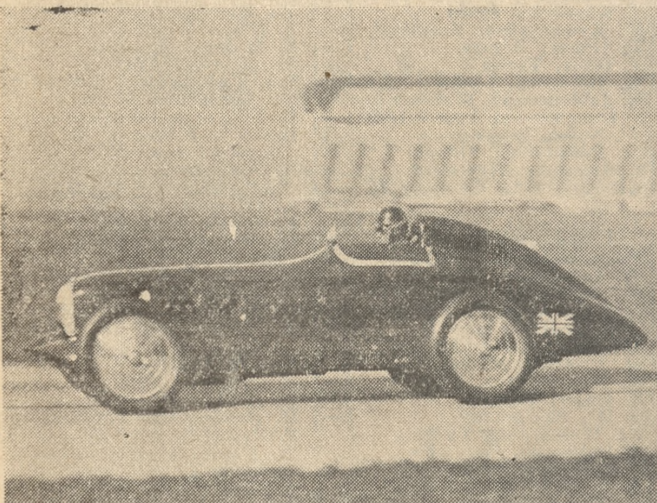
W dniach od 26 czerwca do 4 lipca roku przyszłego zorganizowana zostanie w Pradze wszechświatowa wystawa znaczków pocztowych. Protektorat nad wystawą obejmie prezydent Republiki Czechosłowackiej, dr Edward Benes.

Jak wynika z dotychczasowych licznich zgłoszeń, wystawa zapowiada się imponująco. Dotąd zapowiedziały swój udział w wystawie filatelistycznej Stany Zjednoczone i szereg krajów europejskich.

POWODZENIE

— Jak ci się powodzi z nowo założonymi ulami?
— O, bardzo dobrze! Miodu jeszcze nie zebrałem, ale za to pszczoły pożyły już dwóch wierzycieli. („Mercury”)

NOWOCZESNE POTWORY

Postępujący coraz bardziej rozwój techniki silników spalinowych powoduje, że samochody osiągają coraz potworniejsze szybkości i coraz to różnorodniejsze kształty. Nowoczesne holidy, osiągające szybkości, które dochodzą do 400 km. walczą na wszystkich torach świata o palmę pierwszeństwa. Na zdjęciu widzimy od lewej: angielskiego kierowcę mra Gardnera, trenującego na jednej z autostrad niemieckich. W środku Rosemeyer na „Auto Unionie” trenuje na torze samochodowym pod Frankfurtem nad Meusem, wreszcie z prawej Caracciola na potężnym samochodzie marki Mercedes-Benz.

ŻYCIE SOKOLE

Ćwiczenia jesienne „Sokoła” strzelińskiego

Ćwiczenia polowe na terenie Strzelno-Gębice były wspaniałą imprezą z dziedziny wychowania fizycznego. Na zew „Sokoła” stawili się licznie do ćwiczeń Podoficerowie Rezerwy, Harcerstwo, Straż Pożarna, Związek Rezerwistów, Poczta P. W., „Sokół” z Gębic, Kwieciszewa i Bronisławia z pp. oficerami rezerwy na czele.

W „Sokole” każda sprawa rozpoczyna się i kończy z Bogiem. Stosownie więc do tego nasamprzód o godz. 8 mej uczestnicy manewrów wzięli udział w mszy św. odprawianej w Strzelnie w kościele farnym. Około godz. 9-tej na placu przed Parkiem Miejskim nastąpiła zbiórka uczestników, skąd po złożeniu raportów, udzieleniu instrukcji i bliższych informacji całość wyruszyła na wyznaczone sobie linie i posterunki.

Równym, miarowym krokiem, z uśmiechem na ustach i z miną pełną zadowolenia szli uczestnicy drogą Łąki — Złotywo, wszędzie budząc zainteresowanie licznej ludności. Im bliżej celu duch zagrze-

wał się coraz więcej, rósł zapal do walki, która miała rozegrać się u bram Gębic z „nieprzyjacielem”. Rzetelnie napracowali się „szperacze” przemierzając duże przestrzenie w poszukiwaniu ukrytego w terenie nieprzyjaciela. Na tyłach posuwała się drużyna sanitarna złożona z naszych druhów.

Na słynnym trakcie Napoleońskim, niedaleko Gębic, ćwiczenia przybrały szersze rozmiary. Dążył się słyszeć odgłosy strzałów i bomb. Zwartym szeregiem coraz bliżej dochodzono do celu. Kilka samochodów osobowych na czele markowało czołgi. Na jednym z bocznych dróg pojawiła się kawaleria „Sokoła” prac w kierunku Gębic. Entuzjazm obecnych wzrósł, odgłosy strzałów, głośnie okrzyki i strona niebieska, dowodzona przez prezesa „Sokoła” w Strzelnie, p. sędziego Majcherkiewicza, znalazła się w Gębicach, dzielnie wypierając wroga, stronę czerwoną. W Gębicach obecni uczestnicy manewrów urażeni zostali smacznym obiadem żołnierskim. Na zakończenie ćwiczeń o godz. 15-tej w Gębicach odbyło się uroczyste zebranie „Sokoła” gębickiego z udziałem gości strzelińskich, po czym uczestnicy wyruszyli spowrotem do Strzelna.

Stroną czerwoną (w Gębicach) dowodził p. burmistrz Radomski. Pluton kawalerii prowadził p. por. rezerwy Pankowski. Funkcję rozjemców pełnili po stronie niebieskiej pp. por. rezerwy sędziego Głowacki i por. rezerwy Ciesielski. Po stronie czerwonej p. por. rezerwy Petras, a u kawalerii p. por. rezerwy Kowalczyk. W roli „szpiega” wystąpił bardzo udatnie p. Teresiński naczelnik O. S. P., w przebraniu dziada przedzierając się na stronę czerwoną. Wszyscy ci, którzy w imprezie tej nie wzięli udziału, niechaj żałują, bo była naprawdę pożyteczna i dla ducha i dla ciała, a przede wszystkim wykazała, że „Sokół” każdej chwili gotów jest stanąć w obronie Ojczyzny, gdy tylko tego zajdzie potrzeba.

J. NADOLSKI

Gdzie nabyć tanio i dogodnie

Radio-aparat

Ten oto bezkonkurencyjny wybór wybitnie markowych fabrykatów przedstawi przodujący od szeregu lat w dziedzinie radiotechniki reprezentacyjny magazyn radiotechniczny

CAPELLO
HORNYPHON
KAPSCHE
MINERVA
PHILIPS
RADIO-UNION
TELEFUNKEN

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO RADIOWE
Z O. O.
POZNAŃ, UL. FR. RATAJCZAKA 39. tel. 34-30
Pg 33 486-39.177

Zjazd prezesów i naczelników we Lwówku

W niedzielę odbył się w lokalu dh. Romana Foreckiego zjazd prezesów, naczelników i skarbników gniazd Okręgu Lwóweckiego. Reprezentowanych było 10 gniazd. Nie wystąpił delegatów: Opalenica, Niewierz, Terespotockie, Pakosław. Nieobecność usprawiedliwił Porążyn.

Po zagajeniu obrad przez wiceprezesa dh. Maćkowiaka zabrał głos delegat Dzielnicy dh. Fellner i przedstawił obowiązki, jakie czołowi nasi przedstawiciele mają do społeczności. Ze sprawozdań wiceprezesa druha Maćkowiaka, prezesa okręgowego Wydziału Sokolice — dh. Maćkowiakowej, naczelnika — dha Galasa, naczelniczki — dhny Mińskiej i skarbnika — dha Zimnego wynika, że okręg pracuje dobrze, utrzymuje stały kontakt z gniazdami przez lustrację administracyjną i techniczną, a nawet w bieżącym roku wysłano referenta oświatowego z wykładami.

Ze sprawozdań prezesów i naczelników wynika, że gniazda we Lwówku i Pniewach pracują bardzo dobrze, kilka innych — dobrze, a parę — słabo. Gniazda wiejskie uskarżały się, że w zimie nie mają gdzie ćwiczyć, skutkiem czego, pracę techniczną trudno prowadzić, a zebrania członków odbywają się w prywatnych mieszkaniach.

W programie na przyszłość wysunięto przede wszystkim konieczność pogłębienia strony technicznej, administracyjnej, finansowej i zajęcie się młodzieżą sokolą. Na liczne zapytania delegat Dzielnicy udzielił wyjaśnień. Na wniosek dha Sobkowskiego z Pniew, uchwalono złożyć prezesowi okręgu dh. dr. Szamborskiemu życzenia jak najszybszego powrotu do zdrowia.

Po zjeździe dh. Fellner pouczył skarbników, jak mają prowadzić od 1 stycznia 1938 r. kasy, rozdając potrzebne druki.

Powszechne wykłady Uniwersytetu Poznańskiego

(Seria I).

Piątek 5. 11.: Prof. Ludwik Jax-Bykowski, System szkolny Niemiec współczesnych;

Sobota 6. 11.: Doc. Karol Zaleski, Biologiczne uzasadnienie racjonalnego zwalczania chorób (i szkodników) drzew owocowych;

Wtorek 9. 11.: Prof. Zygmunt Wojciechowski, Jak Polska przyjęła chrześc.

Sroda 10. 11.: Doc. Karol Górski, „Dzieje naszego pisma”; z przeżyciami;

Piątek 12. 11.: Wykl. Stanisław Dedio, Wino w życiu cesarzy rzymskich;

Sobota 13. 11.: Prof. Adam Wodziecko, od czego zależą losy jednostki i narodu w oświeceniu eugeniki?

Wtorek 16. 11.: Prof. Tadeusz Grabowski, Rola Leszna w dziejach reformacji w Polsce;

Sroda 17. 11.: Doc. Adam Wiegner, Czym nie jest logika;

Piątek 19. 11.: Doc. i zast. prof. Marian Z. Jedlicki, Ruch rexistowski w Belgii;

Sobota 20. 11.: Prof. Kazimierz Tymie-

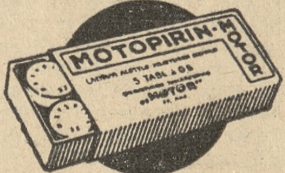
niecki, Narodziny polskiego nacjonalizmu (w XIV);

Wtorek 23. 11.: Prof. Witold Klinger, Kiedy powstały przepowiednie Wernyhory?

Sroda 24. 11.: Doc. Karol Stojanowski, Wielkopolska pod względem antropologicznym;

Piątek 26. 11.: Prof. Józef Kostrzewski,

MOTOPIRIN- MOTOR przeciw GRYPIE, KATAROM, PRZEZIĘBIENIOM.

Preparat równorzędny z najlepszymi zagranicznymi.

ng 51 732

Gniezno pogańskie i wczesnopiastowskie w świetle nowych odkryć (z przeżyciami);
Sobota 27. 11.: Doc. Wiktor Steffen, W granie krzyżów (z przeżyciami);

Wtorek 30. 11.: Doc. Teofil Kucharski, Zdrowie to także F. O. N.;

Sroda 1. 12.: Dr. Janusz Staszewski, Zamki i miasta krzyżackie — wspomnienia z podróży (z przeżyciami);

Piątek 3. 12.: Doc. Franciszek Łabędziński, Czy palenie tytoniu jest szkodliwe dla ustroju ludzkiego?

Sobota 4. 12.: Prof. A. M. Skalkowski, Tragedia i legenda Babińskiego;

Poniedziałek 6. 12.: Doc. Hieronim Markowski, Cesarz August (na dwutysieczną rocznicę jego urodzin) (z przeżyciami);

Wtorek 7. 12.: Prof. Tadeusz Silnicki, Paryż (z przeżyciami);

Piątek 10. 12.: Roman Pollak, Polacy nad Piawę w 1918 r.;

Sobota 11. 12.: Doc. Mieczysława Ruxerówna, Patos w sztuce greckiej (z przeżyciami);

Poniedziałek 13. 12.: Doc. Julian Rżóska, Zbiorowiska zwierząt i prawa nimi rządzące;

Wtorek 14. 12.: Prof. Mikołaj Rudnicki, O Germanach w dorzeczu Wisły i Odry (z przeżyciami).

Wykłady odbywać się będą o godz. 20 w sali XVII Collegium Minus. Cena biletu wstępu na jeden wykład 30 gr dla dorosłych, 15 gr dla młodzieży i wojskowych niższych stopni.

Korzystnie
WYTWORNE PŁASZCZE
u I. KONKIEWICZA
Nowa 8
Ng 50 299

Do szeregu!

Dopóki do reszty nie zostały jeszcze pokryte koszty budowy poznańskiego Pomnika Wdzięczności, dopóty macie czas, by przystąpić do zaszczytnych szeregów armii ofiarodawców na ten monument narodowo-religijny, symbolizujący wdzięczność narodu polskiego, wobec Boga za wskrzeszenie Ojczyzny!

Datki uprasza się nadsyłać do Komitetu Budowy Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu, ul. św. Marcina 69, m. 17, za blankietem P. K. O. na konto czekowe nr. 207 470.

Zapisani do złotej księgi pamiątkowej ofiarodawców, zapewniając sobie za życia i po śmierci, udział w łaskach płynących z ofiary mszy św., odprawianej w każdy pierwszy piątek miesiąca w kościele poznańskim Księży Jezuitów w intencji żyjących i zmarłych współfundatorów Pomnika.

Przypominamy czytelnikom, że od połowy października otwarte są Praktyczne Kursy Języka Francuskiego, Kursy Handlowe, Kursy dla dzieci i młodzieży oraz WYŻSZE STUDIUM JĘZYKA FRANCUSKIEGO.

Ze względu na szybką metodę nauczania oraz na niskie opłaty radzimy zapisać się jak najprędzej w Sekretariacie Kursów (Seweryna Mielżyńskiego 26/27) otwartym codziennie od godz. 17—19-tej. dg 24 919

**NA SEZON
JESIENNY**
POLECAM
Swetry
Pulowery
Trykotażę
Pończochy
Rękawiczki
ng 50 911
K. Łowicka
Wielki wybór
Ratajczaka 40
Ceny przystępne

Wyjaśnienie

W związku z notatką pt. „Wies przeciw Żydom”, która ukazała się w nr. 476 „Kur. Pozn.” p. A. Jankowiak przesyła nam wyjaśnienie, że na zebraniu Rady Powiatowej Kółek Rolniczych pow. poznańskiego nie stawiał wniosku, lecz zapytanie, jakie stanowisko zajmuje Rada w kwestii żydowskiej i jak zamierza się ustosunkować do bojkotu Żydów. Na zapytanie to oświadczone, że Rada zajmuje stanowisko takie, jakie zajmuje całe narodowe uświadomione społeczeństwo, realizując hasło „Swoją drogą do swego”. Prezes Rady przyrzekł ponadto w najbliższym komunikacie do zarządów Kółek Rolniczych wydać w tej sprawie odnośne polecenie. Stanowisko to akceptowała i poparła jednogłośnie cała Rada, a więc poparł to stanowisko również p. Janakowski z Goleźewa, o którym mylnie podano, że głosował przeciw.

Na bezzwłoczne wypłacenie

Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu
ofiarowali do dnia 10 października 1937 r.:

Opisane do dnia 10 października 1937 r.

228 02

Ze Skarby przy Pomniku
wybrano:

21. 9. 37 6.29
22. 9. 37 24.58
23. 9. 37 17.06
24. 9. 37 6.81
25. 9. 37 16.10
26. 9. 37 19.06
27. 9. 37 16.59
28. 9. 37 22.80

i N. N. z gorącą prośb. o
modl. dla córki o stałą
pracę, wczesny ślub i o
zmianę w postępowaniu
meza i ojca 2.—

29. 9. 37 13.69
30. 9. 37 17.70

i int. Koch. S. J. pr. kie-
rui nami i Łaska Twoja
niech nas prowadzi i
wzmocnia

1. 10. 37 25.03
2. 10. 37 24.48
3. 10. 37 12.61
4. 10. 37 21.47
5. 10. 37 16.64
6. 10. 37 5.63
7. 10. 37 20.73
8. 10. 37 13.04
9. 10. 37 6.73
10. 10. 37 16.28

Dr Karchowski, Poznań 5.—
Heliodor Koczowski, Poznań
za otrz. l. z pr. o dal. 25.—
H. K. i „Słoneczko” 3.—
B. T. Poznań 5.—
J. Chajęcka, z podz. za
odebr. l. 3.—
N. N. Poznań 2.—
Wł. Wiśniewski, Piotrków
Kuj. 2.—
Pol. Zielińska, Poznań 5.—
Susicka, Poznań 1.—

H. P., Sroda z podz. za od.
l. z pr. o zdr. i dal. opie-
kę 20,— mkn. w zlocie
N. N. przez Zw. Abstynen-
tów 1.—

F. Hadyniak i M. Zala-
chowski, Poznań, 25% z
kalendaryków 50.—
M. Hologa, Wodzisław Śl. 3.—
F. Górka, Lesko 5.—
A. Trzepizur, Szopienice z
podz. za szczęśl. przebieg
operacji 5.—
Z. Kłosowicz, Sroda 5.—
St. Kromczyński, Szamotyły 6.—
L. Górny, Brozo 1.—
J. Gaca, Toruń 5.—
K. Górka, Lesko 5.—
L. Jablonowski, Warszawa 1.—
J. Dmochowski, Iwje k/Lidy 2.—
W. Nosek, Mirgoszca 5.—
M. Roeslerowa, Gdynia 3.—
Z. Wrońska, Krzywd 2.—
A. Litkowski, Chelmża 15
raja 2.—
St. Scisłowski, Toruń 10.—
Z. Lebszenstein, Warszawa 5.—
Skarżyńska, Krotoszyn 2.—
W. Leksander, Kraków 3.—
St. Szydłowska, Smigiel z
pr. do N. S. P. J. o zdr.
dla siostry i blog. B. 2.—
Rektor J. Römert, Szubin 5.—
M. Pisarski, Mikulice 5.—
M. Sobierajczyk, Hilarów 2.—
Z. Bajer, Toruń 2.—
J. W., Skalmierzyc 5.—
Fr. Wesolowski, Tuchola 5.—
B. Debowski, Katowice 5.—
J. Skrzypek, Cieszyń 5.—
Z. Nowicka, Bydgoszcz 5.—
St. Urban, Wieleń 2.—
Wł. Ciałowski, Poznań 3.—
Herzfeld & Victorius Sp.
Ake., Grudziądz ofiary
od niektórych pracown. 39.—

Z. Wiczerski, Koźmińskie
Zakł. Rolniczo - Przemsl.
w Koźminie z pr. o zdr. i
powodzenie w przedsię-
biorstwie 50.—

H. Olzhauserówna, Bole-
chów 3.—
Pouk. St. Lipiński 50.—
K. Sliwka, Bielsko 5.—
T. Ziolkowski, Lwów 5.—
M. Komorowska, Szczekoci-
ny 3.—
J. Owoc, Rabczyn 90.—
W. Biomukiewicz, Wilno 290.—
J. Lipka, Katowice 190.—
R. Małecka, Piastów 1.—
M. Marczak, Piastów 1.—
Inż. T. Lekrzycki, Poznań 80.—
St. Nowakowa, Kepno 3.—
E. Szewczyk, Szczakowa 1.—
Inwalida W. Żernik, Kostu-
chna na podz. N. S. J. z
całej rodziny 150.—
St. Karasiewicz, Poznań 10.—
J. Zukowska, Skala 1.—
R. Kozak, Bogdanki 1.—
H. Studzińska, Toruń-Mo-
kre 5.—
Prof. A. Timler, Poznań 5.—
K. Poźniakowa, Lwów 1.—
B. Bulkowska, Pabianice 5.—
A. Mitkiewiczówna, Cho-
rzów o zdr. 5.—
J. Szt. Rychtal 3.—
A. Janota, Lwów 2.—
E. Kozłowski, Lwów 1.—
H. Bączkowska, Toruń 5.—
P. Danczuk, Zawalów 1.—
W. Borowczykowa, Poznań
z podz. 5.—
A. Włodzyńska, Katowice 5.—
Fr. Wasik, Leszno 1.—
St. Raab, Nowy Sącz 2 5.—
St. Arendtowa, Rypin 5.—
E. Dzikowski, Bydgoszcz 5.—
G. Janasówna, Gdynia 19.—

Konto P. K. O. nr. 207 470 — Sekretariat Poznań, św. Marcina 69, m. 17

MONOSTER
idealny
automat
strojeniowy
TYLKO W ODBIORNIKACH
PHILIPS
demonstracja i sprzedaż w firmie
M. Jankowski
plac Wolności 9
Tel. 23-12
Radio — Aparaty
Przybory Elektrotechniczne

Nowa radiostacja w Szwecji

W Hörby (południowa Szwecja) doko-
nano niedawno uroczystego otwarcia no-
wej radiostacji o sile 100 KW. Stację tę
zbudowano w celu usunięcia przeszkód
w transmisji z radiostacji szwedzkich wo-
bec bliskości silnych stacji nadawczych
niemieckich i duńskich. Dotąd ta część
Szwecji posiadała niewielką radiostację o
sile 10 KW, która obecnie okazała się zu-
pełnie bezużyteczną i niewystarczającą.

Radiostacja w Hörby położona jest na
wysokości 162 m nad poziomem morza i
jest drugą z kolei pod względem mocy
stacją radiową w Szwecji. Najsilniejszą
jest radiostacja w Motalen o sile 150 KW,
wzniesiona w 1934 r. Nowozbudowana
stacja nadawcza słyszana jest doskonale
zarówno w Szwecji jak i za granicą, oraz
na okrętach, znajdujących się na morzu,
a ponadto w północnych okolicach Szwec-
cji, w których to stronach na ogół odbiór
jest bardzo utrudniony.

Budowa stacji trwała dwa lata i po-
chłonęła dotąd sumę 1.3 miln. koron, tj.
o 150.000 koron mniej, niż przewidywał
kosztorys. Wobec powyższego projektuje
się obecnie budowę drugiego masztu, co
ulepszyłoby jeszcze bardziej odbiór w pół-
nocnej Szwecji. Wszystkie materiały nie-
zbędne do budowy stacji zakupiono w
kraju i tylko ¼ ogólnej sumy wydano w
Niemczech na niezbędne instalacje i urzą-
dzenia wewnętrzne. Nowa stacja rozpo-
częła swą działalność transmisją bicia
dzwonów na ratuszu w Sztokholmie.

Londyn w ciemnościach

5 listopada rb. odbędzie się na wielką
skalę próba zaciemnienia miasta w obro-
nie przed symulowanym atakiem z powie-
trza. Naloty napastnicze odbędą się w no-
cy między północą a 2 godziną. Cały apa-
rat obrony przeciwlotniczej i gazowej, łącznie
z pomocniczymi siłami cywilnymi bę-
dzie uruchomiony. Ma to być próba gene-
ralna skuteczności dotychczasowych środ-
ków i sposobów obrony z ziemi. Ataki mają
dotknąć głównie wschodnie dzielnice i
przedmieścia Londynu i na północ od Tam-
izy. W obrębie tych dzielnic znajdują się
składy i przystanie nad Tamizą.

Za ogłoszenia i reklamy odpo-
wiada administracja w osobie Antoniego
Leśniewicza w Poznaniu.

z Dyżmańskich

I voto Woytun, II voto Prus-Kordek Maria Anna Więckowska

zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, w dniu 29 października 1937 r., opatrzona Sakramentami św., przeżywszy lat 69. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 1 listopada, o godz. 15 z kaplicy cmentarnej parafii OO. Zmartwychwstańców. Msza św. żałobna odprawi się w środę, 4 listopada, o godz. 8 w kościele Zmartwychwstania Pańskiego.

Pograżeni w głębokim smutku

córki, zięciowie i wnuki.

Zakład Pogrzebowy W. Duchewicz, G. Wilda 56.

Dnia 29 października 1937 r. zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój ukończony mąż i ojciec, ś. p.

Ignacy Bajerlein

przeżywszy lat 34. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 1-go listopada r. b. o godzinie 1,15 w południe z domu żałoby.

W ciężkim smutku pograżona

żona, dzieci i rodzina.

Pozna, Droga Urbanowska 3.

zg 28155

W Święto Wszystkich Świętych, 1 listopada, o godz. 17-tej na cmentarzu farnym (ul. Bukowska-Grunwaldzka) odbędzie się

uroczyste kazanie

przy Krzyżu Pamiątkowym oraz zapalenie zniczy ku uczczeniu poległych i zmarłych powstańców wielkopolskich z następującym programem:

- 1) Werbel marsz Chopina — odegra orkiestra, podczas której przedstawiciele władz, wojska i organizacji zapalają symboliczne znicze.
- 2) Z dymem pożarów — odegra orkiestra wojskowa.
- 3) Requiem aeternam — odśpiewa chór męski pod dyrekcją prof. Klichowskiego.
- 4) Kazanie wygłosi ksiądz mansjonarz Jany.
- 5) Wspólną modlitwę odmówi ksiądz prałat-prepozyt Steinmetz.
- 6) Salve Regina.
- 7) W mogile ciemnej — odegra orkiestra.
- 8) Witaj Królowo — wspólny śpiew z towarzyszeniem orkiestry.

W Dzień Zaduszny, 2 listopada, o godz. 9-tej w kościele św. Marcina przy wielkim ołtarzu odprawione będzie

nabożeństwo żałobne

na które to uroczystości zaprasza i o wspólną modlitwę prosi

zg 1343/4

Zarząd Towarzystwa
Uczestników Powstania Wlkp. 1918/19
im. Ignacego Paderewskiego.

Przewielebnemu Ks. Prob. Tybiszewskiemu, Ks. Prob. Hejduckiemu, K. Dr Falkiewiczowi, Ks. Jakubczakowi, wszystkim, którzy w tak ciężkiej dla nas chwili, okazali tyle współczucia i serca, za składane wieńce oraz wszystkim Znajomym i Życzliwym za tak liczny udział w pogrzebie naszego kochanego męża i ojca, ś. p.

Józefa Litkowskiego

składamy serdeczne

Bóg zapłać!

zg 28149

Żona z dziećmi.

W czwartek, dnia 4 listopada 1937 r., w dziesiątą bolesną rocznicę śmierci syna naszego, ś. p.

Franciszka Nitschego

odprawi się

msza św. żałobna

w kościele parafialnym na Jeźcach o godz. 7,30 rano, o czym donoszą

zg 28132

rodzice i rodzeństwo.

Przewielebnemu Księdzu Profesorowi Skórnickiemu za łaskawy udział w pogrzebie, Księdzu Kapelanowi Szpitala SS. Miłosierdzia za ostatnie słowa pociechy na drogę wieczności, Panu Dyrektorowi Okręgu Poczty i Telegrafów plk. Wallnerowi za okazane wyrazy wielkiego współczucia i opiekę nad pozostałą rodziną, Panu Wicedyrektorowi Mgr Kurowskiemu, pp. Naczelnikom Wydziałów i Kierownikom Oddziałów Dyrekcji Okr. P. i T., pp. Naczelnikom poznańskich urzędów pocztowych, a w szczególności p. Naczelnikowi Styburskiemu, Oddziałowi PPW. Poznań 3, Chórowi i Orkiestrze, tudzież wszystkim Kolegom, Przyjaciołom i Znajomym za złożone liczne dowody współczucia, nadesłane wieńce i kwiaty oraz za odprowadzenie na wieczny spoczynek, ś. p.

Witolda Bereźniaka

składa wyrazy podziękowania i serdeczne

Bóg zapłać!

Poznań, w październiku 1937 r.

żona z rodziną.

zg 28142

Dnia 29 października 1937 r. zmarł nagle, ś. p.

Adam Konkol

pracownik Gazowni Miejskiej.

W Zmarłym straciła Dyrekcja Gazowni Miejskiej długoletniego, sumiennego i gorliwego pracownika, a współpracownicy życzliwego Kolegę. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 31 października 1937 r. o godz. 16,30 z kostnicy cmentarnej parafii Bożego Ciała w Dębcu.

Dyrekcja i pracownicy Gazowni Miejskiej
ng 52 897

Dywany - Chodniki - Firany

MATERIAŁY DEKORACYJNE — SERWETY

Koldry na puchu, wełnie i wacie

poleca tanio

MAGAZYN BLAWATÓW

W. GROSZKIEWICZ

Poznań, St. Rynek 59

Wielki wybór nowości na suknie i płaszcze.

P 33 830-43,5

Praktyka moja

znajduje się obecnie przy

Rzeczypospolitej 21

ng 52818

Otto Lüneburg

Poznań

Dentysta

Tel. 24-65

Od 1. XI. 1937 r. przyjmuje tylko prywatnie

Dr M. Luzziński

Specjal. w chorobach nerwowych

Aleje Marcinkowskiego 26 — Telefon nr 56-55

godziny przyjęć od 10—12 i 4—6

Pg 33 808-43,154

Dr R. E. Matuszewski

przeprowadził się

nl. Marsz. J. Piłsudskiego 3 I piętro tel. 14-80

zg 28158

WIELKA WYSPRZEDAŻ POSEZONOWA TAPET

dg 24786-7

po niebywale niskich cenach

Wysilkowy Dom Tapet S. Stryszyk

Aleje Marcinkowskiego nr. 19 Telefon 12-92

+ Niedosłyszysz? +

Nie męcz się dłużej! Nieoceniony aparat „Original-Akustik” nadzwyczaj skuteczny, użył niewątpliwie Twojemu cierpieniu. Tysiącrotnie wypróbowany! Niewidoczny, donośny i nie drogi. Żądajcie bezpłatnego prospektu z firmy: Akustik Gesellschaft, Berlin Rkdf. Przedstawiciel: K. Greger, Poznań, ul. 27 Grudnia 18. Pg 29 71

Pieco
„Szczubera”
dobrze grzeją

sq
nadzwyczaj trwałe
oszczędne i tanie

St. Kowalski
MATERIAŁY BUDOWLANE
POZNAŃ, PL. WOLNOŚCI 17.
TEL. 29-76.

ng 52 889

OBUWIA

na sezon jesienno - zimowy

najkorzystniej

„ELKA”

wł. L. Kosicka, św. Marcin 62

Azygnaty Kredyt. Firma chrześc.

zg 28144

A. 1/37 b

czyści i szoruje

Wyrób Polskiej Spółki Akcyjnej „PERSIL” w Bydgoszczy

Pg 33 800-P. 817

św. Huberta 3. XI.

WIECZÓR MYŚLIWSKI

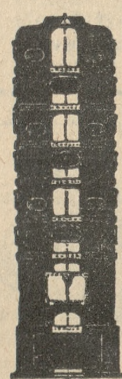
w RESTAURACJI

„POD STRZECHĄ” PLAC WOLNOŚCI 7

Specjalności myśliwskie

zg 28 157

w potrawach i napojach.

PIECE Cyrkulacyjne

PRZENOSNE

(Syst. MALCZEWSKICH ZAKŁADÓW)

do ogrzewania:

pomieszczeń warsztatowych,
kin,

magazynów,

hal i t. p. w różnych

wielkościach produkują:

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE
ST. WEIGT SP. AKC.
ŁÓDŹ, UL. SENATORSKA 7/9

zg 49 480

Szkło

okienne, ogrodowe, ornamen-
towe, dachowe itp.

szyby wystawowe i lustra
Obrazy i listwy na ramy

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła S. A.
Poznań, Woźna 15. Tel. 28-63

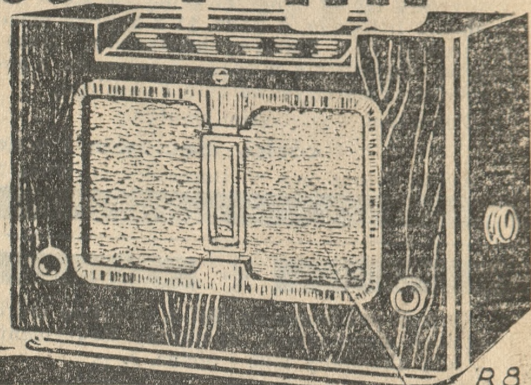
Oddział w Łodzi, ul. W. Gury 15, tel. 152-53

tajemnica powodzenia Superheterodyny

PHILIPS Super 4-38

za gotówkę

340

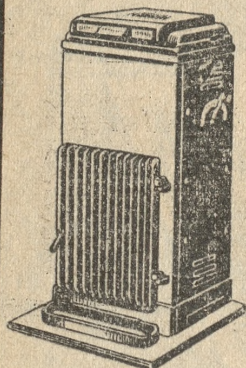

1. 7 WYSOKOSPRAWNYCH OBWO-
DÓW
2. WYSOKOCZUŁY „ANTIFADING”
3. CIĄGLĄ REGULACJĄ BARWY TONU
4. 3 ZAKRESY FAL
5. CECHOWANA JEDNOBARWNA
SKALA
6. SKRZYŃKA Z SZLACHETNEGO
DRZEWA
7. CENA

przy zaliczce zł 24
na 15 rat po zł. 24¹⁰ miesięcznie

NOWOCZESNE PIECE

ciągłego palenia
systemu amerykańskiego
Fabrykatu Herzfeld-Victorius

dostarcza: Wyrób krajowy
Specjalny Skład:
pieców kąpiel. węgl. i ga-
zowych, wanien, umywa-
lek, klozetów. Rur gazo-
wych, wodociągowych
i kanalizacyjnych.

Lisiewicz i Ska

Sp. z o. o.
Poznań, ul. Żydowska 2/3, tel. 35-62

Lampy Elektryczne

w wielkim wyborze wprost
z wytwórni dg 24708

Skrzypczak - Poznań
św. Marcina 27 podwórko II p

SKŁAD
maszyn-żelaza

i pokrewnej branży
kupię. Oferty szczegó-
łowe z ceną do Kuriera
Pozn. pód zg 28 141.

Posiadamy najnowsze wiadomości
z dziedziny mody

Polecamy

Tkaniny wełniane na płaszcze
Suknie i kostiumy
Jedwabie - welwety - koronki - tiule

F. KAŻMIERSKI

Specjalny skład bławatów
Stary Rynek 38/39

Zima za pasem pora uszczelniać okna

metalowym uszczelniaczem z fosforbrązu

SUPERHERMIT

Trwale i pewne uszczelnienie okien i drzwi, niema
chorób z zaziębienia — 30% oszczędności na opale

Inż. Rubiński, tel. 37-48

zg 28 110 Poznań, Starołęka W. 3

ROYAL

najbardziej udoskonalone
Maszyny do pisania
w Poznaniu

BOLESŁAW SŁUPSKI

ul. 3-go Maja 4

Z powodu śmierci

skład żelaza i kolonialny z nieruchomością

w najlepszym położeniu, pewna egzystencja
zaraz do sprzedania lub do wydzierżawienia
Rudolf SCHIEFELBEIN, Czarnków n/Notecią

zg 28121

ODZIEŻ
ochronna - zawodowa
znana ze swej trwałości

B. HILDEBRANDT
Poznań
St. Rynek 75/74
Gdynia
Świętojańska 51

Ng 51 493/4

Uporekliwe
ZAPARCIE STOLCA

zatrzuca organizm, pogarsza
samopoczucie, odbiera apetyt,
oraz chęć i zdolność do pracy.
ZIOŁA Z GÓR HARCU
DRA LAUERA

stosowane przy zaparciu (obstruk-
cji) są łagodnym naturalnym środ-
kiem przeczyszczającym, wydalają
niestrawione resztki pożywienia
stosują się również skutecznie
w chorobach nerek, wątroby,
pęcherzyka żółciowego (kamicy),
reumatyzmie, artrytyzmie,
hemoroidach i otyłości.

ZIOŁA Z GÓR HARCU
DRA LAUERA

ng 52 503

Skład

bławatów i towarów krótkich dobrze
prosperujący w najlepszym położeniu przy
rynku zaraz do **wydzierżawienia** i wraz
z towarami do objęcia.

Zgłoszenia przyjmuje w dni powszednie
B. SKORACKA, Śmigiel, Rynek nr. 10

ng 52 898

Na sezon zimowy

zg 28,46

tel. 57-18 **POGOTOWIE ELEKTRYCZNE** tel. 57-18

— czynne bez przerwy dniem i nocą —

Prosimy korzystać. Instalacje oraz naprawy siły i świa-
tła także przemysłowe. Remont dźwigów osobowych
i ciężarowych również przezwijanie motorów, wykonuje
szybko, sumiennie i fachowo na dogodnych warunkach

SPÓŁDZIELNIA ELEKTROTECHNICZNA

w Poznaniu ul. św. Marcina nr 75

JUŻ!!!

ukazał się w nowym, estetycznym
opakowaniu, mój niezawodny od 20 lat
znany **środek przeciw odciskom**

„Ki-Ki-Ri-Ki”

Zadać we wszystkich aptekach, dro-
geriach i perfumeriach. Wytwórnia:
I. KUCHARSKI, Poznań, Dolna Wilda 4.

Właściciele kamienic!

Zima się zbliża, pamiętajcie o
naprawie pieców.

Skora i rzetelna, fachowa obsługa zg 28134

P. SZYMAŃSKI

ULICA STRUMYKOWA 39

Tel. 71-37 Budowa pieców - Sprzedaż kalfi Tel. 71-37

SUKNA

MATERJAŁY BIELSKIE

ORAZ DODATKI DOUBRAŃ
W WIELKIM WYBORZE!
POLECA
ZAWSZE NAJTANIEJ

N. WOJCIECHOWSKI

POZNAN - ST. RYNEK 90 I PIĘTRO

TELEFON 5435

ASYGNATY KREDYT

FARBY LAKIERY

fabryki J. Perek, Leszno, po cenach fabrycznych
Poznań, Wodna 13. Tel. 53-26

Najnowsze

Jesienne
Modele

OBUWIA

Pierwszorę-
dne wyroby
Przystępne
ceny

FR. ROGOZIŃSKI i S-KA

Stary Rynek 64

Pg 29 753-38,132/4

Zyska spokój i pewność mienia
Kto zapłaci składkę za ubezpieczenie od ognia
 do dnia **15 listopada**

gdyż wtenczas w razie pożaru

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH w POZNANIU

pośpieszy z rzetelnym wynagrodzeniem szkody

ng 51871-2-3

ODDZIAŁY: POZNAŃ — OSTRÓW — BYDGOSZCZ — TORUŃ — GDYNIA

**Wysmienite Koniaki
 Liktery - Wina**

Kaźmierskiego

zadowolnią najwybred-
 niejszych smakoszy

Nowość: Staruszek Somorski

**Radość
 zadowolenie**

sprawią Pani domu zapasy dobrej bielizny!

Doskonałe płótna bez apretury, gwarantowane inletry,
 ręczniki, stołowizna i wszystko potrzebne dla domu.
 poleca po nowych niższych cenach

W. S. SCHUBERT

Centrala:
 Stary Rynek 86

Poznań

Salon Sprzedaży w Bazarze:
 Aleje Marcinkowskiego 10

Sztuczne światło osłabia oczy
 nie chronione dobrymi okularami

od

K. Gregera, 27 Grudnia 18

Dostawca Ubezpieczalni Społecznej

JURKOWSKIEGO

KURSY KIEROWCÓW
 SAMOCHODOWYCH
 POZNAŃ
 DĄBROWSKIEGO NR 79
 TEL. 78-80

dg 24 701/2

MAJĄTEK

300—500 mórg kupię,
 wpłace 75 tys. zł. dobra zie-
 mia przy szosie i mieście.
 Oferty Kurier Poznański
 zg 28 131

OBRAZY PRAWY
 WITOLD LEWORSKI
 WROCŁAWSKA 36

dg 24 767/8

Wróciłem

Dr med. Rola-Szadkowski

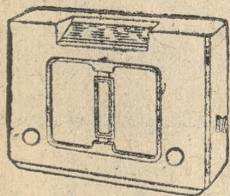
lek. specjalista chor. płuc i serca

Poznań, 27 Grudnia 16, I.

Tel. 41-72

Odbiorniki Philipsa jednak są najlepsze

sprzedaż w/g. najdogodniejszego systemu ratalnego

DASZAK i WALCZAK

Poznań Św. Marcin 18

przy ul. Ratajczaka tel. 1459

dostarczamy i montujemy urządzenia głośnikowe dla
 Kościołów — Szkół — Szpitali i t. d. Ng 51 523

Piece stałego palenia

systemu amerykańskiego wyrobu H. i V.
ZAPEWNIAM stałą i równomierną temperaturę
 przy najniższym zużyciu opału.

STALE NA SKŁADZIE

Jan DEIERLING i S-ka

Tel. 35-43 Poznań, ul. Szkolna 3 Tel. 35-18

Kupuj — tylko w firmie chrześcijańskiej

B. OKOPINSKA Poznań
 Pocztowa 1

Ponczochoy — Rekawiczki — Śwetry
 Trykotaze — Płótna — Bieliznę
 Wełnę — Nici

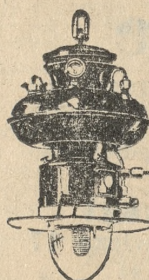
dg 24834/5

Bo tam — **Ceny najniższe a wybór największy**

Kamienica

4-piętrowa z 3 komfortowymi wolnymi
 mieszkaniami à 6 pokoi, całkowicie od-
 nowione w pierwszorzędym stanie,
 centr. ogrzewanie. Lokale nadają się
 na biura. Oferty składać „Kurier Pozn.”
 pod zg 28 140

DOBRE ŚWIATŁO

to podwójna wydajność pracy!
 to ochrona oczu i nerwów!

LAMPY NAFTOWO - ŻAROWE

MAXIM i LUMEN

niezbędne

gdzie niema elektryczności!

Bez knotów, nie kopca, pełna bezpieczeńność!

Br. Śniegocki POZNAŃ
 Fr. Ratajczaka 2

CENNIKI ODWROTNIE.

Przedstawiciela

na okręg Poznański poszukuje Generalna Reprez. na Pol-
 skę Aparatów „Rapid”, do szycia i spajania pasów, drzewa
 itd. systemem uproszczonym — drutem. Zgłaszać się do
 Hotelu „Continental”, Poznań, dnia 31. bm. i 1. 11. br.
 w godz. od 11 do 13-tej lub piśmiennie do firmy Dom Han-
 dlowy „Prudential”, Łódź I, skrz. p. 284. ng 52 755

UNDERWOOD

maszyny do pisania

ORIGINAL - ODHNER

maszyny do liczenia

Wyłączne zastępstwo na Poznańskie i Pomorskie

A. SMÓLSKI, Poznań

Bukowska 1, m. 10. Telefon 73-49

Zastępcy rejonowi poszukiwani.

**Dynamo-maszyny,
 silniki elektr., liczniki**

110 220 440 wolt prąd stały sprzedaje ze składu
 Zakład Elektr. **JULIAN SZWEDE**,
 Warszawa, Kopernika 14. dg 249 8

Modne krawiectwo
Firma

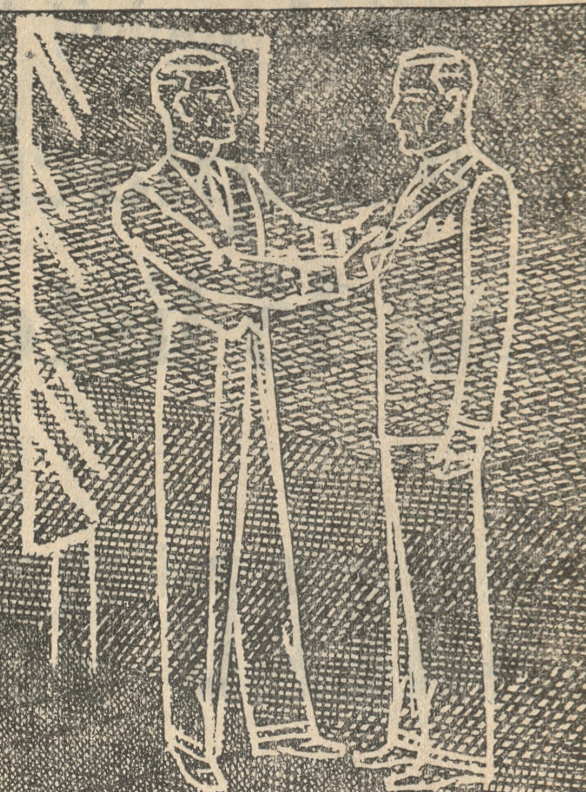
EDMUND RYCHTER
U SZCZYTU DOKONAŁOŚCI

Szesciu nadobnych krawców - każdy w swoim zakresie tworzą z dobrego najlepsze

Niedościgniony wybór w materiałach

EDMUND RYCHTER POZNAŃ
FR. RATAJCZAKA 2
WROCŁAWSKA 15
WROCŁAWSKA 14

OSTRÓW (WLKP.) RYNEK, UL. KALISKA

Jan Gąsiorowski
dypl. mistrz zegarmistrzowski
Poznań
AL. MARSZ. PIŁSUDSKIEGO 7
naprzeciw zamku — Tel. 55-40

OMEGA
ZEGARMISTRZOSTWO PRECYZYJNE
Własna pracownia. zg 28188

Dobrobyt i serce młodego
dobrze usytuowanego kupca z Poznania — za
małżeństwo z miłą i kulturalną panią. Zgło-
szenia Kurier Poznański zg 28143

**LAMPKI
NAGROBKOWE**
POLO
ZAWSZE NAJPIĘK-
NIEJSZE W OALENIU
WYTRZYMUJE
SIŁY WIATRA

POLO

Pg : 1 430 40 62 624, 8

NOWOŚCI
JESIENNO - ZIMOWE Salon mód S. WĘZYR
Plaszcze - Suknie - Kostiumy poleca pl. Wolności 11 (pod filarami)
dg 24888

2 Lokale
sklepowe w nowym domu przy przynajmniej
ulicy handlowej, blisko rynku, o powierzchni
50 m² każdy, jasny, z przyległymi pokojami,
i dużymi piwnicami, w całości lub pojedynczo
zaraz do oddania.

Mańkowski
Tczew, Mickiewicza 17
Telefon 1491
zg 28147

MLECZARNIA

kopalnia złota, zupełnie nowo wybudowana przerabia
przeciętnie 8000 litrów dziennie wszystkimi prawami
eksportowymi, najnowocześniejszą urządzoną w dobrej
okolicy, w południu Poznańskiego na sprzedaż.
Oferty do Kuriera Poznańskiego pod zg 28118.

Poszukujemy na prowincję zaraz:

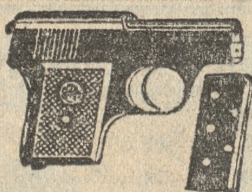
- maszynistki-korespondentki**
polsko-niemieckiej, ze znajomością stenografii i bie-
głego pisania na maszynie bezbłędnie w obu językach
Siły obeznane również z księgowością mają pierw-
zeństwo.
- księgowej wzgl. księgowego**
samodzielnego pracownika młodszego, umiejącego
także załatwiać korespondencję w języku polskim
i niemieckim.

Oferty tylko rutynowanych sił należy złożyć w
języku polskim i niemieckim, podając wysokość pre-
tensji do Biura Ogłoszeń „PAR” Poznań, Al. Marcin-
kowskiego 11 sub: Pg 33 882-43,136.

CZY WIECIE

że śliczny mał i świeżość w pożą-
danej karnacji nadaje cerze roś-
linny, miękki, niewidocznie przy-
legający, nie zatykający porów

**PUDER
ABARID**

DARMO 50 naboju met. otrzyma każdy bezpłatnie, kto
zamówi u nas BROWNING Magazyn
6-cio mm., wyrzucający sam gilzy po każdym wystrzale do celu,
metalowymi kulkami lub śrutem do ptactwa. Zapewnia bezpie-
czeństwo osobiste. Cena wraz z eleganckim futerałem 4,90 (zam.
52). Karta na broń niepotrzebna. **AUTOMAT** 8-mio strzałowy
18,45; 100 sztuk naboju met. alarm. 3,65. Wysyłamy za zalicze-
niem pocztowym. ng 52504

MIECZYŚLAW POZNAŃSKI, WARSZAWA, Chłodna 51/K.

DOŁĘGLIWOŚCI JAMY BRZUSZNEJ

Bóle w dołku, niesmak, brak apetytu, odbijanie,
zgaga, szaro-żółta cera — oto kilka cech zaburzeń
żołądkowo-kiszczkowych, powstałych z przejeđe-
nia, zatrucia alkoholem lub zepsutymi pokarmami.
W tych wypadk. stosuje się przy odpowiedn. diecie

ZIOŁA ŻOŁĄDKOWO-KISZKOWE

Dra BREYERA nr. 3

DO NABYCIA WSZĘDZIE! WYTWÓRNA POLHERBA, KRAKÓW-PODGÓRZE

PROPAGANDOWY KURS SAMOCHODOWY

20 zł wykłady teoretyczne
do 50 zł wykłady teoretyczne i nauka jazdy
Zgłoszenia przyjmuje do dnia 6 XI br.

„WARSAM” Poznań, Jeżycka 52
zg 28156

Poszukuję od 15. 11. 1937 r.

I. technika dentystycznego

który posiada nadzwyczajne zdolności w modnej technice
odlewów złota. Okres próbny zastrzeżony. Znajomość języ-
ka polskiego i niemieckiego. Własnoręcznie pisane oferty
z odpisami świadectw, podaniem wynagrodzenia przy wol-
nym utrzymaniu i stancji oraz z dołączeniem fotografii do
administracji Kuriera Poznańskiego zg 28136.

KONKURS

na przeprowadzenie pomiarów rzeki Dolnej Kamionki, na
przeźwrozi 10 km, w powiecie Sepólno-Krańskie. Zgłosze-
nia przyjmuje i informacji udziela: Przewodn. Leonard
Cyckowski, Mała Cerkwica, p-ta Kamień Pom., pow. Sepól-
no-Krańskie. zg 28133

Wspólnika

z kapitałem 20—40 000
złotych z możliwością
osobistego udziału dla
dobrze wprowadzonego
przedsiębiorstwa, mają-
cego dużą przyszłość roz-
wojową. poszukuje się.
Zgłoszenia do „Kuriera
Poznańskiego” zg 28152

Drogeria

dobrze prosp., byt zapewniony
z powodu objęcia innego przed-
siębiorstwa **zaraz do sprze-
dania**, wpl. 5000 zł. Zgłosze-
nia „Kurier Poznański” zg 28151

CIEPLE LATO Piece
OSTRA ZIMA

kwintowe już od zł 3,85
iryskie już od zł 28,50
stałopalne już od zł 55,00
przenośne już od zł 85,00

Gnom
ogrzewa natychmiast
i oszczędza do 60% paliwa
garnerskie części piecow-
nicze, narzędzia ślusar-
skie, kowalskie, stolarskie,
instalatorskie itd.

Okucia budowlane
nowoczesne i zamki bez-
pieczne. Korzystnie źródło
dla pp. Mistrzów.

Przewodnik
Poznań, św. Marcin 30.
Tel. 15-71.

Dla Pań aluminiowe i emalia-
wane naczynia ku-
chenne. Towary sta-
lowe. Noże nierdzew-
ne itd.

Przyjmujemy asygnaty
Kredyt.
dg 24613

Glaetznier
POZNAŃ-JASNA 19
TEL. 6580

**DOSTARCZA
UKŁADA**

PARKIET
Z WOŁYŃSK.
DĘBINY

oraz
Kafle do pieców
Pg 88 497-43,153

Na zimowe długie
wieczory wypożyczaj
książki
tylko w
Księgarni Antykwaracie
Pierackiego 20
Ostatnie nowości miesięcznie 1,50
u nas też kupisz i sprzedasz
najkorzystniej wszystkie
książki polskie i w obcych
językach. dg 24920

Łódź motorowa 40 koni
dwa **PROMY** 52 i 42 tony
na sprzedaż z powodu
likwidacji cegielni.
„IMPREGNACJA”
Bydgoszcz, Marsz. Focha 4
Tel. 1214 i 1215
ng 52 814

Komunikat

Ubezpieczalni Społecznej w Poznaniu

Ubezpieczalnia Społeczna w Poznaniu przypomina, że pracodawca jest obowiązany zgłosić wstąpienie do pracy (formularz nr 1) oraz wystąpienie z pracy (formularz nr 6) każdej zatrudnionej osoby niezależnie od tego na jaki okres czasu i na jakich warunkach ją przyjął — i także w tym wypadku gdy pracownik jest zatrudniony u kilku pracodawców równocześnie.

Formularze należy wypełniać czytelnie we wszystkich rubrykach.

Zauważa się, że niektórzy pp. pracodawcy zaniedbują wypełnić rubryki dotyczące:

- 1) numeru konta, które każdy pracodawca posiada w Ubezpieczalni i na którym księguje się każde obciążenie lub wpłatę (podobnie jak przy wpłatach na konto P. K. O.). Ubezpieczalnia nadmienia, że numer konta pracodawcy (N. K. P.) jest wymieniony w nakazach płatniczych i we wykazach stanu zatrudnienia. Osobom, które numeru swego konta nie znają, lub dotychczas nikogo nie zatrudniały, podać go biuro Ubezpieczalni (kartoteka pracodawców) ul. Dąbrowskiego 12/16 III ptr., pokój 14.
- 2) numeru legitymacji ubezpieczonego, którą posiada każdy pracownik jeżeli po 1. I. 1934 r. był kiedykolwiek zatrudniony. Pod tym numerem prowadzone są wszystkie akta ubezpieczonego i ewidencja przebiegu ubezpieczenia. Numer ten obowiązuje na terenie wszystkich Ubezpieczalni.
- 3) poprzedniego pracodawcy (na formularzu nr. 1), u którego ubezpieczony ostatnio pracował. Ta rubryka ma między innymi na celu umożliwić Ubezpieczalni przejęcie ewidencji ubezpieczonego z poprzedniej Ubezpieczalni dla zachowania ciągłości ubezpieczenia.

Ubezpieczalnia zwraca uwagę, że przestrzeganie w.w. wskazań leży w interesie tak pracodawcy jak i pracownika, gdyż wszelkie ew. nieścisłości w zgłoszeniach i wymeldowaniach powodują omyłki oraz opóźnienia w wymiarze składek i udzielaniu świadczeń.

Zaniechanie zgłoszenia może zaś narazić pracodawcę nie tylko na sankcje karne przewidziane w ustawie o ubezpieczeniu społecznym i prawie o przekroczeniach, lecz także i na ew. odpowiedzialność cywilną wobec pracownika pozbawionego przez niezgłoszenie należnych mu świadczeń. Wedle orzeczenia Sądu Najwyższego nie usprawiedliwia pracodawcy uprzednia zgoda pracownika na zaniechanie zgłoszenia.

LIKWIDACJA!

Podaje się do wiadomości iż z dniem 3 listopada 1937 r. sprzedawca będziemy po każdej możliwej cenie większe ilości porcelany stołowej, szkła, fajansu, emalii, aluminium, galanterii oraz sprzętów kuchennych.

Zwracając uprzejmie uwagę na rzadką okazję korzystnego zakupu prosimy zarezerwować ew. zapotrzebowanie na dni najbliższe.

ADAM SZYDŁOWSKI, WRONIECKA 4
Porcelana, szkło, sprzęty kuchenne.

Piwnicy

50—80 metrów kwadratowych suchej, ciemnej, głębokiej poszukuje. Może być na przedmieściu. Ewentl. z placem pod szopę. Oferty pisemne: Biuro Ogłoszeń „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod „58.263”.
Pg 33 850-58.263

Przedstawiciela

rutynowanego dobrą prezentacją, zaprowadzonego w cukrowniach, piekarniach, fabrykach cukrów i lemoniad na Poznań i Poznańskie. Zgłoszenia **ŻAK, Poznań, 27-go Grudnia 2.**
zg 28 153

Tapety Ceraty

gładkie, adamaszkowe meblowe, wózkowe, obrusy

Dywany

Chodniki, Dywany z linoleum, bouclé, ceratowe i pluszowe

Linoleum

podłogowe i stołowe

Kokosowe

chodniki i wycieraczki

Zb. Waligórski
Poznań Bydgoszcz
Pocztowa 31 Gdańska 12
Przyjmuje się asygnały „Kredyt”

Pg 33 452-39.160

Glaetzer
POZNAŃ-JASNA 19
DOSTARCZA TEL. 6580
UKŁADA 4680
IPŁYTY
POSADZKOWE-ŚCIENNE

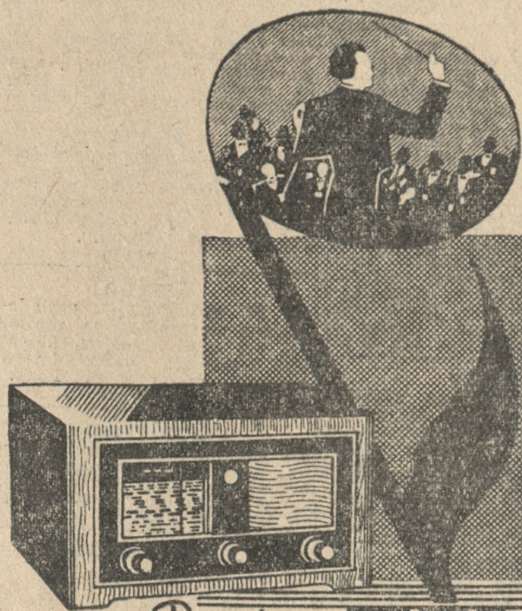
ORAZ
Kafle do pieców
Pg 33 896-13 152

C-a 400 m²

blachy cynkowej w tablicach do krycia dachów sprzedam bardzo tanio. Zgłoszenia „Kurier Poznański” zg 28 154

Czujnego psa

kupisz najtaniej przez DROBNE OGŁOSZENIE w „Kurierze Poznańskim”
zg 1316

KAŻDY TON

ODTWARZANY JEST Z NIESPOTYKANĄ MAESTRIĄ

PRZEZ SUPERHETERODYNY TELEFUNKEN

FENOMEN, SYMPHONIC, STRADIVARI, DE LUXE.

KAŻDY Z NICH JEST MISTRZEM W SWEJ KLASIE.

Radio

TELEFUNKEN

harmonia tonów-symbol jakości

Odbiorniki Telefunken wystawiane są na Ogólnopolskiej Wystawie Radiowej w Bydgoszczy

FUTRALISY, SKÓRY

wszelkiego rodzaju, wielki wybór, najnowsze modele, ceny korzystne

dogodne warunki spłaty
dg 24 593 tylko u

Jana Willmana

Poznań, Plac Wolności 7 podwórko I. piętro

PIĘKNA CERA

wynikiem starannej pielęgnacji skutecznym kremem i dobrym pudrem „Sekret Piękności” Anida.

SEKRET PIĘKNOŚCI ANIDA
Pg 33 799-71.201

Licytacja Nieruchomości

Dnia 1 grudnia 1937 r. w Sądzie Grodzkim w Poznaniu zostanie sprzedana na licytacji

willa o 3 mieszkaniach

położona przy ul. Warszawskiej 151 w Poznaniu, oszacowana na zł 36.000.—. Cena wywołania wynosi zł 24.000.—, kaucja zł 3.600.—. Możliwe przejęcie nisko oprocentowanej, długoterminowej pożyczki hipotecznej zł 20.000.—.

Przy licytacji należy przedłożyć zezwolenie Zarządu Miejskiego na kupno nieruchomości.

Informacji udziela ng 52 931

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

oddział w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 6.

W. KONKIEWICZ

POZNAŃ - STARY RYNEK 8.

polca

PŁASZCZE - UBRANIA - MUNDURKI SZKOLNE
znane z doskonałego kroju, trwałego materiału i przystępnej ceny
Modne welny na ubrania i płaszcze. Olbrzymi wybór.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i. w. z. a. = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1611 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10.45.

1. DOME - PARCELE

Domy
dwa w Kaliszu, — dochodowe z wolnym placem 50% udziałów, okazję sprzedam za 160.000 zł. Informacje: Warszawa, Wiktorowska 8 — gospodarz. ng 50 625

Wille
ogrodem w Zabikowie sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zg 41 180

Dom
ze składem lub miejscem na skład w centrum lub na przedmieściu kupię. Wyczerpujące informacje pod Bryk Makowiak, Kurnatowice, poczta Kwilcz, powiat Międzybórz. zg 41 480

Wille
kilkomieszkaniowa, wpłaty 22.000 reszta amortyzacja, sprzedam. — Oferty Kurier Poznański zg 41 095

Parcele
na Debu 600 m² blisko dworca, nadająca się pod budowę lub interes sprzedam. — Zgłoszenia Wolska 13, m. 5, — Paczyński Wojciech. zg 40 578

Willke
(za Cytadela) ul. Pasieka, 27 — sprzedam. zg 40 881

Sprzedam
korzystnie wille 43 morgi ziemi, w mieście Gnieźnie, wszelkie wygody, piękne położenie za gotówkę. Oferty Kurier Poznański zg 40 823

Kamienica
Łazarz nowobudowana 9.500 dochodu, wolna stępiowa 88.000, — wpłaty 35.000, — reszta amortyzacja

Kamienica
nowobudowana, 2.900 — dochodu 30.000, — wpłaty 10.000, — wiele innych, mniejszych, większych kamienic — domów wybór, polecam

Nowak,
Święty Marcin 22. zg 40 895

Willke

czynszowa, ogrodem, przy ruchliwej ulicy we Wrzesznie sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zg 40 754

Dom

piętrowy w Bydgoszczy sprzedam cena 26.000, — wpłata połowa. — Dombek, Bydgoszcz, Lubelska 23. zg 51 738

Sprzedam lub zamienię

2-piętrowy dom ze składem w centrum Bydgoszczy. Dochód roczny 5.000 zł., wpłata 25.000 zł. Bydgoszcz, Św. Trójcy 27, m. 6. ng 51 740

Parcele

na dogodnych warunkach sprzedam. Ign. Bajerlein, Koszyńska 12. zg 41 234

Parcele

za Cytadela tanio sprzedam. Winiary, ul. Włocławska 6. zg 41 260

Parcele

na Solcu sprzedam. Górna Włocławska 75 — 8. zg 41 328

Dom

nowy, komfort. przy tramwaju, sprzedam. cena 25.000, — wpłaty 20.000, dochód roczny 2.900, — Zgl. Wolski, Starolecka 13. zg 41 351

Kamienica

komfortowa dochód 12.000, — cena 105.000, — wpłaty 50.000, — reszta amortyzacja. Oferty Kurier Poznański zg 41 603

Kamienica

nowa dochód 8.500, — cena 68.000, — Oferty Kurier Poznański zg 41 602

Dom

nowy bez stępi ul. Czesłowska 5 korzystnie sprzedam. Skład węgla, Piekary 6. zg 41 568

Kamienica

w centrum, dochód 22.000. Cena 200.000. Telef. 12 01. zg 41 806

Parcele

Św. Roch. Włocławska, Rataje 40 zg 41 364

Urządnic państw.

przyjmie administratorstwo domu, energiczny, rzutki, zna wszelkie sprawy zakresu administratorstwa. Oferty Kurier Poznański zg 41 888

Parcele

Rataje ul. Polanka 3 020 metr. korzystnie sprzedam. Skład węgla Piekary 6. zg 41 567

Administrację domu

przyjmie urzędnik państwowy, długoletni administrator większej nieruchomości, z pierwszorzędny referencjami ewentl. kaucja. Zgłoszenia Kurier Poznański zg 41 521

Kamienice

komfortowa, Park Wilsona, bez stępi, dochód 11.000, — cena oraz wpłata ugodowa. Oferty Kurier Pozn. zg 41 470

Kamienica

wolna stępi podatków, składami 24.000, — wpłaty 16.500.

Kamienica

nowa 3 000 dochodu, wpłaty 18 000

Willa

dwumieszkaniowa ogrodem 16 000 wiele innych, Rutkowski, Poznań, Półwiejska 5. zg 41 978-9

Poszukuję

współnika do kupna kamienicy. Dochód roczny 5 800. Cena idealnej połowy 25 000 — wpłaty 18 000 Zgłoszenia Kurier Poznański zg 41 742-3

Domek

wilka, morga ogrodu, dochód 2.584, trzy pokoje wolne Solcu sprzedam 18.500. Oferty Kurier Pozn. zg 41 894

Willa

dochodowa, bezpodatkowa oraz stępi, centrum Poznania zamienię na Majątek Ziemiński, Poznańskie. Oferty Kurier Poznański zg 42 206

Dwupiętrowkę

amortyzacja. G. Potworowskiego 16. zg 41 724

Kamienica

nowa, 52.000, wpłaty 30.000, — dochód 6.000, — Bloch, Aleje Marcinkowskiego 15 — 5. zg 41 740

Kamienica

ulica Szewska, dochód 8 789,88, wpłata 40.000, — Oferty Kurier Poznański zg 41 893

Kamienica

w Poznaniu dwa fronty 26 jedno i dwupokojowych mieszkań, bez ochrony lokatorów, 11 tys. brutto dochód, z powodu podziału rodzinnego sprzedam spieszenie, cena 80 tysięcy wpłaty 65 tysięcy. Zgłoszenia „Par” Poznań, pod „43.116”. Pg 33 869-43.116

Kamienica

nowa komfortowa 6.640 dochodu, 53.000, wpłaty 35.000, reszta amortyzacja. Majka, Ratajecka 10. zg 41 874

Kamienica

centrum handlowe, dochód 22.000, cena 170.000, wpłaty 80.000. Zgłoszenia Kurier Pozn. zg 41 820

Dom

nowy sprzeda właściciel 4X pokój i kuchnia w Debu. Górna Włocławska 73, m. 20. zg 41 811

Dom

nowy piętrowy 11.000, — sprzedam Górczyn, Promienista 110. Ng 52 009

Kamienice

komfortowa Rynek Łazarzski dochód 7.400, — za 65.000, — wpłaty 40.000, —

Wille

komfortowa 5 mieszkaniowa dochód 3.400, — wpłaty 17.000, — przejęcie amortyzacji, sprzeda Kwiatkowski, Działuńskich 10. Ng 52 012

Dom

nowy kupię wpłaty 10 tys. reszta amortyzacja. Zgłoszenia Kurier Poznański zg 42 101

Willa

przy tramwaju trzymieszkaniowa składem 33.000, — wpłaty 20.000, Kostenski, Pocztowa 15 — 2. zg 42 123

Kamienica

kilka składów, główna ulica tanio sprzedam.

Kamienica

4 składy najlepszy punkt miasta sprzedam. Zgłoszenia Agentura Kuriera Poznańskiego, Kościeln. ng 52 886

Piekarnię

dom, miejsce powiatowym, blisko rynku sprzedam. Oferty Kurier Poznański zg 42 257.

Parcela

ul. Gen. Koscińskiego 740 m² na sprzedaż. Zgłoszenia Kurier Poznański zg 42 217.

Parcela

Rataje ul. Włocławska 900 m² na sprzedaż. Zgłoszenia Kurier Poznański zg 42 219

Dom

blisko Parku Wilsona, ogród, garaż za cenę 35.000 zł. Oferty Kurier Pozn. zg 42 218

Sprzedam

nowy dom, dochód 6.000, wpłaty 35.000, pośredniczący wykluczeni. — Wskaże Kurier Poznański zg 42 375

2. PIENIĄDZ

5.000,—

ulożenie. Proszę propozycje. Oferty Kurier Poznański zg 41 876

Wspólniczki

samoletniej farmaceutki z kapitałem i udziałem w pracy poszukuje właściciel apteki pomorskiej. Oferty nianonimowe Kurier Poznański zg 24 898

Przedstawicielstwo

poważnego koncernu samochodowego poszukuje współpracowników. — Oferty Kurier Pozn. zg 42 383.

Stangret

kawaler, wysłużony kawalerzysta potrzebny do koni wyjazdowych. Majętność Kamarki, poczta Kornatowo, Pomorze. zg 42 238

5.000,—

posiadam. Propozycje Kurier Poznański zg 41 505

Urzędniczka

która pod zastaw wypożyczy 1.000,— zł otrzyma w wolnych godzinach prowadzenie księgowości. Oferty Kurier Poznański zg 41 573

Przedsiębiorstwo

artykułu pierwszej potrzeby, dobrze zaprowadzone sprzedam korzystnie. Oferty Kurier Poznański zg 40 826-7

Poszukuję

pożyczki 5—10 tysięcy złotych na hipotekę na większe gospodarstwo. Oferty Kurier Poznański zg 42 021-2

3. LETNISK I UZDROWISKA

Milowody

lecza nerwy, serce. Informacje: Administracja Milowody. — p. Oborniki, Wilk. Ng 48 830

4. OSOBISTE

Gorsety

Biustonosze poleca

Pracownia

Gorsetów „Wanda”
Leonetyna Sychowska, Ratajecka 27
zg 41 772

Lampki

na groby, znicze i świece poleca najtaniej Drogeria Sanitas, Feliks Hybsz, 3 Maja 6.
Pg 33 829-43.4

W sprawach reklamy
korzystaj z pomocy Wydziału
Propagandy Kuriera Poznań-
skiego zdg 29 003

Pania
w czarnym kostiumie z perłami,
będąc w towarzystwie dwóch
pani dnia 28 o godz. 19-tej w ci-
kierni „Georgea” prosi obserw-
ujący i obserwowany pan o poda-
nie adresu do Kuriera Pozn. pod
zdg 42 323

Boczek wieprz. 1/2 kg 0.75
karbonada 1/2 kg 0.50; głowy
wieprz. 1/2 kg 0.25; uszy wieprz.
1/2 kg 0.25; zebarka 1/2 kg 0.40;
wątrobiana 1/2 kg 0.60; mysi-
ska 1/2 kg 1.— parzona krakow-
ska 1/2 kg 1.— balerony 1/2 kg 1.—
nerki 1/2 kg 0.55 poleca Bekon,
Wielka 20, telefon 25-55.
Tg 21 753

Smalec II 1/2 kg 0.55
mieso drobne 1/2 kg 0.50; plucka
wieprz. 1/2 kg 0.20; wątroba 1/2 kg
0.60 poleca Bekon, Wielka 20, te-
lefon 25-55. Tg 21 751

Futra
wykonuje, modernizuje, naprawia
poszywam
Pracownia futer

Urbański
Aleje Marcinkowskiego 18. I.
zdg 41 788

Detektyw „Oko”
wyświetla wszelkie dochodzenia
dyskretnie obserwacje, wywiady.
St. Rynek 71/72 tel. 20-76.
zdg 42 144

Skupuje
wszelką makulaturę, Galkowski,
Tama Garbarska 26, zdg 42 211

Krawcowa
czyje tanio. Al. Marcinkowskiego
15. zdg 41 436

Wzamin
obiadów lub kolacji inteligentna
sekreterka poszukiwana, sprawy,
zastąpi względnie do towarzysza
Oferty Kurier Poznański zdg 41 337

Wienice
na groby poleca tanio Kwiatar-
nia, Wodna 7, zdg 41 497

Pani wytworna
zamawia na miarę płaszcze, ko-
stiumy, suknie, płaszcze na futrze
modernizacja futer tylko Wro-
cławska 19

Galazka
zdg 42 384

Ostrzegam
wszystkich przed kupowaniem
gruntu lub parcel od Jana Mac-
kowiaka, Poznań, Winiarska 38,
karta 46, gdyż Mackowiak nigdy
nie był i nie jest właścicielem
tej posiadłości. Zapisana właście-
cielką od roku 1913 jestem ja.
Marianna Szlachta, Poznańska 53
zdg 40 844-5

Głodny
spragniony, posili się tanio w
Śniadalni Sobczyńskiego, Rataj-
czaka 2, zdg 37 159/60

Ines
Piekary 22 23 modelowo przerabia
kapelusze damskie — gotowe po-
leca najtaniej. zdg 41 869/70

„Orfidal”
we wszystkich odmianach puder,
mydełka i t. p., zawsze na skła-
dzie w firmie Czepczyński, Po-
znań, Stary Rynek, oraz we wszy-
stkich innych drogeriach. Krem

„Orfidal”
Nr. 1 jest najdelikatniejszym środ-
kiem przeciw krostom, wrogom,
zastarzałym piegom, zmarszcz-
kom i t. p., czyni cerę namięt-
ną, piękną. Wytwórnia „Orfidal”
Gdynia, Starowiejska 52.
ng 52 624

Dentysta
Cz. Bamber, Sew. Mielżyńskiego
4. m. 7. 9-1, 15-18-tej.
zdg 41 771

Akuszka
Kalitowska obecnie Wielka 6.
zdg 41 714

Dla J. K.
Nie ścigam o ile przyszedł pienia-
dze. zdg 42 361

6. OZENKI

Kawaler
lat 29, piekarz - cukiernik, szat-
ny, posiadający 7000.— gotówki
pragnie poznać pannę najchęt-
niej posiadającą własny skład
ewent. pokrewny branży celem
ożenku. Pośrednictwo krewnych
mnie widziane. Rzecz traktuje po-
ważnie, całkowita dyskrecja. —
Oferty do Kuriera Poznańskiego
pod zdg 37 467 Agencji wykluczeni

Blondynka
przystojna, dystygowana, lecz
bez majątku pragnie wyjść za
maż. Pannie usytuowanej z aka-
demikiem wykształceniem zech-
ca złożyć nieanonimowe oferty do
Kuriera Pozn. zdg 41 488

Wdowiec
70 lat, potrzebujący opieki, posia-
dając mieszkanie, 2 pokoje z kuch-
nią i 5 tysięcy gotówki szuka żony,
wdowy bezdzietnej lub panny
wiek 50-60, która dla wspólnego
dobra posiada również gotówkę,
lub rentę. Oferty Kurier Pozn.
zdg 40 778

**Największy
wybór bogatych**
pani, panów z całej Polski. Wy-
ślij nam najdokładniejsze inien-
ne adresy, fotografie. Rudzki
Kalisz, Kościuski 17, zdg 40 326

Kupiec
po trzydziestce szuka żony, ce-
lem usamodzielnienia się. Foto-
grafia, pośrednictwo rodziny mile
widziane. Zgłoszenia „Par”, Po-
znań nr. 58-272.
Pg 33 855-58,272

Energiczny
zdecydowany, lat 29, właściciel
dobrze prosperującego przedsię-
wzięcia branży radiowej i rowe-
rowej, pragnie w celu matrymo-
nialnym poznać miłą, gospodar-
ną i możliwie ładną blondynkę,
najchętniej z rodziny mieszczań-
skiej. Majątek dla wspólnego do-
bra pożądanym, lecz nie koniecznym.
Uprzejmie proszę o możliwe zala-
żenie fotografii. Za zwrot recz-
do Kuriera Pozn. zdg 40 451

Wdówka
dobrze sytuowana, inteligentna,
gospodarna, wiek średni, pozna
panów w odpowiednim wieku od
45 lat na poważnym stanowisku
celm zamaż pójścia. Rzecz trak-
tuje się poważnie. Oferty do
Kuriera Poznańskiego zdg 40 941

Który
szlachetny, majątkowo niezależ-
ny (inwalida wojenny nie wykluc-
zony), nie potrzebujący posagu,
posłubi biedną, solidną ekspe-
dyentkę gastronomiczną, sympat-
yczną 40 (wygląd młodszy), dość
wysoką, dobrze tuszy, serce złote.
Oferty Kurier Poznański zdg 40 888

Dyskretnie
rzetelne Biuro Matrymonialne,
Pocztowa 23 — 6, zdg 41 008

Wdowa
posiadająca dobrze prosperujący
skład rzeźnicki, wyjdzie zamaż.
Oferty Kurier Poznański zdg 41 083

Urzędnik
państwowy, dobre stanowisko —
dżentelman, kawaler, zgrabny,
wysoki, blondyn, po trzydziestce
pragnie złączyć się z młodą, mi-
łym, możliwie w tym karna-
wale. Pani skromna, dobrej pre-
zencji materialnie niezależna —
niechaj śmiało złożyć poważne
zgłoszenia do Kuriera Pozn.
zdg 40 013

Dyplomowana
higienistka, masażystka po 40, —
wyjdzie za maż za starszego pa-
na. Oferty Kurier Poznański zdg 39 942

Wielkopolanka
przystojna, lat 31, zarządczyni —
wyjdzie za maż, za dobrze sytu-
owanego starszego pana. Oferty
Kurier Poznański zdg 41 517

Zgrabna
młotka, materialnie niezależna
osóbka pozna w celu matrymo-
nialnym urzędnik, 46. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 41 321

Blondynka
lat 21, inteligentna, wesela, mu-
zykalna, gospodarna, pozna mi-
łego pana, do lat 30. Cel matrymo-
nialny. Oferty Kurier Pozn.
zdg 41 284

Panna
lat 27, posiadająca cośkolwiek
gotówki poszukuje męża najchę-
tniej rzemieślnika. Oferty Kurier
Poznański zdg 41 394

Blondyneczka
przystojna, inteligentna, gruba-
k w średnim wieku posłubi kul-
turalnego pana na stanowisku.
Oferty Kurier Poznański zdg 41 349

Kawaler
lat 46, na stanowisku etatowym
na prowincji, posiada większą go-
tówkę, przystojny, solidny, pra-
gnie posłubi pannę lub wdowę
inteligentną, przystojną, dobrze
sytuowaną. Łaskawe zgłoszenia
Kurier Poznański n 52 031

Kawaler
lat 28, posiadający w Poznaniu
dwa interesy, poszukuje żony in-
teligentnej. Oferty Kurier Pozn.
zdg 41 554

Kupiec
przystojny kawaler lat 28, nieza-
leżny posłubi pannę inteligentną
poważnie myślącą. Oferty Kurier
Poznański zdg 41 553

Absolwent medycyny
na ukończeniu ożeni się z wzmian-
ką za udzielenie pomocy materialnej
do uzyskania dyplomu. Oferty
poważne nieanonimowe Kurier
Poznański zdg 41 569

Z powodu
braku znajomości pragnie ta dro-
dą poznać pania w wieku do
lat 40 w celu matrymonialnym.
Dla wspólnego dobra majątek
pożądany. Oferty Kurier Pozn.
zdg 41 491

Panna
właścicielka dobrze zaprowadzo-
nego składu szuka męża kupca
lub urzędnika po trzydziestce go-
tówka. Łaskawe zgłoszenia do
Kuriera Poznańskiego zdg 41 419

Panna
lat 30, na posadzie, posiadająca
mieszkanie umebowane, inteli-
gentna, miła, sympatyczna, do-
brego charakteru, pragnęłaby po-
znać z braku znajomości człowie-
ka zrównoważonego, inteligent-
nego stałym stanowisku do lat 45,
cel matrymonialny. Poważne
zgłoszenia proszę kierować Ku-
rier Poznański zdg 41 496

Technolog
czterdziestoletni, dobrej prezen-
cji, stanowisku pozna właścicie-
le przedsiębiorstwa, nieruchomości
interes, Cel matrymonialny
Oferty Kurier Poznański zdg 41 498

Wykształcona
subtelna pozna pana wyższym
wykształceniem 50-60. Cel ma-
trymonialny. Zgłoszenia Kurier
Poznański zdg 41 519

Panna
lat 34, posiadająca 2 tysiące —
skromna wyprawa z braku zna-
omości pragnie poznać pana na
stałej posadzie. Cel matrymo-
nialny. Oferty Kurier Poznański
zdg 41 533

Inżynier
młody, państwowa posada szuka
żony. Oferty fotografia Kurier
Poznański zdg 41 608

Agronom - rolnik
kawaler lat 52, średniego wzrostu
w posadzie, poszukuje towarzysz-
ki życia. Dla wspólnego dobra
w zamiarach wzięcia dzierżawy
mniejszego majątku lub reszto-
wki gotówka pożądana. Oferty
Kurier Poznański zdg 41 636

Ślask
szukam dobrej żony i mateczki
dla malej córki, wdowiec na
dobrej posadzie 350.— 21. Posag
pożądany. Oferty szczegółowe fo-
tografia J. A. Świętochłowice,
Piaskowa 13 „Hutnik”.
zdg 41 619

Panna
lat 27, ciemno-blond, posiada 2
tysiące złotych, szuka znajomo-
ści, cel matrymonialny, najchę-
tniej urzędnika, wdowcy niewy-
kluczeni. Oferty Kurier Pozn.
zdg 41 461

Szatynka
czy znajdzie bratnią duszę w pa-
ni inteligentnej, szlachetnego
charakteru do lat 40? Cel matry-
monialny. Zgłoszenia Kurier Po-
znański zdg 41 635

Przemysłowiec
lat 40, przystojny, właściciel nie-
ruchomości poszukuje odpowied-
niej żony. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 41 655

Małżeństwa
kojarzy dyskretnie wielki wybór
kandydatach — kandydatach.
51 letnia praktyka, Piotr Mrów-
ka, Poznań, Wojciecha 2 a — 1.
zdg 41 658/9

Poszukuję
w celu matrymonialnym panny
lub wdowę miłą, materialnie nie-
zależną chętnie ziemią dla me-
go kuzyna sympatycznego kawa-
lera agronoma, administratora
dużego majątku. Zgłoszenia z fo-
tografią do Kuriera Pozn.
zdg 41 801

Panienska
sympatyczna, subtelna, inteli-
gentna, niebiedna, wyjdzie za pa-
na z wyższym wykształceniem na
stanowisku. Oferty Kurier Po-
znański zdg 41 848

**Znajomości
matrymonialne**
ułatwia solidnie dyskretnie, jed-
ynie biuro „Wanda”. Szmaragd-
zdg 4 — 5. zdg 41 867

Znane
z olbrzymiego doboru pań — pa-
nów najpoważniejsze biuro
„ECHO”
ułatwia zażyczenie najszybciej.
Poznań, św. Marcin 57, telefon
50-30. Prospekty darmo.
zdg 41 948

Dwie koleżanki
szatynki 25, przystojne pragną
poznać panów na stanowiskach.
Cel matrymonialny. Zgłoszenia
Kurier Poznański zdg 41 788

Wdowiec
urzędnik etatowy na poważnym
stanowisku, lat 52, wysoki, wła-
ściciel willi, pragnie poznać pa-
nę lub wdowę do lat 45. Dla
wspólnego dobra majątek poża-
dany, cel matrymonialny. Zgło-
szenia do Kuriera Poznańskiego
zdg 41 878

Rzutki
28 letni handlowiec szuka mate-
rialnie niezależnej żony. Oferty
Kurier Poznański zdg 42 299.

Starsza
panna urzędniczka przystojna, nie
dziesięćdziesiąt lat, z braku zna-
omości poszukuje męża takowych
zalet, materialnie niezależnego.
Pośrednicy wykluczeni. Oferty
Kurier Poznański zdg 41 917

Kawaler
lat 33, na stanowisku, pragnie
poznać miłą towarzyszkę życia
niebiedną. Cel rychły ożenek.
Zgłoszenia Agencja Kurier Po-
znański. Gnieźno 1 327.
ng 52 564

Kawaler
lat 27, przystojny, dobra posada,
z braku znajomości szuka żony z
posagiem — Oferty z fotografia
Kurier Poznański zdg 42 183

Asesor
kolejowy, wdowiec, lat 48, przy-
stojny, solidny, z zapewnioną
emeryturą, posłubi stosowną
Oferty Kurier Pozn. zdg 41 965

Inteligentna
panna, Niemka, katolicka lep-
szej rodziny, materialnie nieza-
leżna wyjdzie za pana na stano-
wisku, lat 40-50. Oferty Kurier
Poznański zdg 41 902

„Sfinks”
Poznań, Kantaka 9, zdg 42 214

Urzędnik
bankowy na dobrej posadzie po-
zna pania średniego wzrostu do
lat 30, dobrym charakterem, go-
spodarna z gotówką, cel matry-
monialny. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 42 212.

Który
z panów szlachetnych nawiaże
w celu matrymonialnym znajomo-
ść z miłą, przystojną, inteligentną,
20-letnią blondynką. Oferty pa-
nów na stanowisku Kurier Po-
znański zdg 42 328

Dyskretnie
wyswata koleżankę, lat 25 bar-
dzo przystojną, muzykalną, po-
słada 30.000.— Oferty zaufaniem
Kurier Poznański zdg 42 335

Zapoznam
lekarke dentystkę w celu matry-
monialnym mam zaprowadzoną
praktykę i dyplom. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 42 242

7. SPRZEDAŻE

Wózki
dziecięce, lalczynie, wybór tanio.
Trabczyńska, Pierackiego 11, —
podwórce. „Kredyt”. zdg 28 568

Materiały
ubranjowe, płaszczyznowe fabryk
bielskich, tomaszowskich okaz-
nie tanio do nabycia. Poznań,
Wielka 4/5. I piętro. zdg 35 682

Okazyjnie
z powodu stosunków rodzinnych
do sprzedania pensjonat w Że-
giestowie nad Popradem. Wia-
domość Żegiestów, skrytka 7.
zdg 36 163

Sypialnie
polerowane najkorzystniej. Da-
browskiego 79, Bocheński.
zdg 37 805

Skład
kolonialny, sprzęty kuchenne —
dobrze zaprowadzony w rynku,
na prowincji korzystnie sprze-
dam z powodu objęcia własności.
Oferty Kurier Poznański
zdg 38 053

Nowocześnie
urządzonej pierwszorzędny skład
rzeźnicki sprzedam. Poważni re-
fektanci zechcą złożyć oferty
Kurier Poznański zdg 39 064

Sklep
kapeluszy damskich
sprzedam w 75 tys. miesięcie, ład-
nie urządzonej, punkt centralny,
klientela zamożna. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 39 405

Piękne
czarne futro krety na smukłą
osobę sprzedam Müller, Bota-
niczna 10, telefon 79-86.
zdg 39 585

Jadalnia
antyczna bogato rzeźbiona. Poczt-
owa 21 — 4. zdg 40 001

Piece
kucharki kaflowe przenośne naj-
taniej Milich, Dolna Wilda 49.
zdg 40 272

Ziemniaki
jadalne najlepsze gatunki, trwa-
le na zimę poleca „Lech”. Bu-
kowska 35. zdg 40 392

Restauracja
centrum 2 500.— Oferty Kurier
Poznański zdg 40 404

Skład
towarów krótkich, artykułów
damskich, męskich dziecięcych,
kapeluszy damskich, centrum —
sprzedam. Do objęcia ca 9 000.
Oferty Kurier Pozn. zdg 40 746

**Dziś wszyscy
mówią, bo sie
przekonali, że
najlepsze
pianino
lub
fortepian
tylko marki
„Betting”.**

Fabryka fortepianów Leszno. —
Katalogi, cenniki bezpłatnie.
Ng 50 394

Dom
na sprzedaż od zaraz. Gotówka
potrzebna 5-10 tysięcy. Stefan
Wutke, Krotoszyń, Kaliska 13.
zdg 40 366

Mierzwę
końska również dostawa, telefon
66-14. zdg 39 433

Nowości
Guziki, klamry, broszki, paski,
bransolety, korale oraz
**wszelkie dodatki
krawieckie**
najtaniej
Andrzejewski.
Szkołna 13. dg 24 566

Nowocześnie polerowana

Jadalnia
solidne wykonanie tylko 425.—
Juzwicka 10 (Świętosławska).
Pg 33 894-43,138

Dog
jednoroczny na sprzedaż. Kem-
piński, Stary Rynek 43.
zdg 41 067

Skład bławatów
w centrum miasta Kalisza nowo
założony z powodu nieporozumień
wspólnika do sprzedania. Wia-
domość Kalisz, ul. Stanisława 13.
w biurze. zdg 39 083

obiadowy
72 części dobra porcelana tylko
85.— okazja. Jezuita 10 (Świe-
tosławska). Pg 33 892-43,144

Sprzedaż — Naprawa
montownia pior —
wszelkich systemów
pior wiecznych o-
lówków automa-
tycznych. Naprawa
natychmiast w fir-
mie Józef Czo-
nowski, spec. skład
papieru, Poznań —
Fr. Ratajczaka 2.
dg 24 339

Szafkowy

Gramofon
świątowej marki „His Master's
Voice” kompletem płyt pierwszo-
rzędnych artystów operowych o-
kazyjnie. Jezuita 10 (Świe-
tosławska). Pg 33 892-43,143

Okazjal
Zaprowadzony sklep szkła porce-
lany, centrum Krakowa chrześci-
jańsinowi tanio sprzedam. Gawor,
Kraków, Tomasz 28 — 10.
ng 51 734

pianin
i fortepianów jak: Bechstein,
Stingl, Ecke, Schmidt, Neuman
sprzedam T. Betting, Leszno, fa-
bryka fortepianów. Ng 51 989

Maszyny
do pisania używane gotowe do
użyciu okazjnie. Jezuita 10.
„Dom Okazyjnego Kupca”.
Pg 33 891-43,142

Pierze - Puch
pierzyny 29.—
poduszki 5.—
spody 18.50 kol-
dry 9.50

**Bielizna
pościelowa
Emkap**
M. Mielcarek,
Wrocławska 30. — Oczyszczalnia
pierz. ng 49 733

Podwozia
mleczarskie używane części samo-
chodowe, opony dete, pełne, za-
kup — sprzedaj „Automagazyn”
Jakuba Wujka 3, telefon 75-17.
N 51 517

Pianina
używane, prawdziwe
okazje
poleca korzystnie

**Centralny
Magazyn Pianin,**
Poznań, Pierackiego 11.
Ng 51 524

**Tanie
Kapelusze
Koszule
Krawaty**
poleca znana firma
Pietrzykowski
Wielka 8. zdg 41 008

Sypialnia
solidne gwarantowane wykonanie
kupno okazjnie. Jezuita 10
(Świętosławska).
Pg 33 890-43,141

Maszyny
do pisania —
„Continental”
tłumf techniki
Przedstawiciel-
stwo

**Przygodzki, Hampel
i Ska**
Poznań, Br. Pierackiego 18, te-
lefon 21-24. ng 49 970

Gabinet
dubowy, mebli, bardzo elegancki,
dobre wykonanie, okazjnie. Je-
zuita 10 (Świętosławska).
Pg 33 889-43,140

Reklamówkę
półcezarówkę marki „Ford”, opo-
ny jak nowe, okazjnie tanio
sprzedam. Oferty Kurier Poznań-
ski dg 24 816

Wielina
dodatki krawieckie, guziki klamry
Mikolajczak, Jezuita 10 — Święto-
sławska 12. Pg 33 748-58,199

„Meble W. Paetz”
Najnowocześniejsze wzory, niskie
ceny Poznań, Wrocławska 15 —
Coroczna wystawa na Targach
Międzynarodowych. Ng 50 293

Świeczniki
stylowe
Kryształy
okazyj

Restauracje
dobrym położeniu, tania dzierżawa. Adres Kurier Poznański zdg 40 848

Materiały Bielskie
ubraniowe
plaszczowe
najkorzystniejszej

św. Marcin 18
narożnik Ratajczaka — Asygnaty „Kredyt”
Pg 29 747-29 747

Mamy do sprzedania
Linotyp
dwumagazynowy
niemiecka klawiatura bardzo dobrego stanu oraz maszynę rotacyjną „Frankenthal” — pełna stereotypia i kalandrem również bardzo dobrym stanie nie drogo. Oferty upraszam do Kuriera Poznańskiego zdg 24 735

Pianina
Fortepiany niezrównanej jakości poleca T. Betting i S-ka, fabryka fortepianów Leszno Włp. Cenniki, katalogi na żądanie. Ng 51 573

Skład
kolonialny, sprzętów kuchennych, dobrym położeniu — korzystnie sprzedam. Trzemeszno, św. Jana 12.
Ng 51 545

Olympia
najwyższej jakości maszyny do pisania już od 260 złotych poleca

Kochanowicz i S-ka
plac Wolności 13, obok 3 Maja.
P 33 772

Kapelusze
damskie, filcowe, aksamitne, welurowe, żałobne, berety, czapki, apaszki, nowości najtaniej

Lewicka,
Wielka 8 i Kraszewskiego 17.
zdg 40 853

Powozy
kryte, otwarte, na oponach, nowe, używane. Bogojewicz, Pniewy.
zdg 40 879

Lokomobile
gruntowny remont (Goreth-smith Wolf) Sieczkarnia parowa jak nowa. Bogojewicz, Pniewy.
zdg 40 882

Do
nabyć na II licytacji 9 listopada 1937 wielką fabrykę mebli metalowych w Krakowie. — Cena 124.000 złotych. Wiadomość: adwokat Dr. Trammer, Kraków, Floriańska 28.
Ng 51 737

Sprzedam
połowe domu wraz z zaprowadzonym interesem sprzętów kuchennych. Zgłoszenia Wrzesnia, Sienkiewicza 5. Pg 33 851-53 268

Dragi
drzewo budowlane, podłogi — wszelkie deski stolarskie, dykta A. Dereziński, Zależę nr 6, Tartak w Stęszewie.
zdg 41 245

Tatra
Regina i inne doskonałe maszyny na spłacie, najtaniej u Elgierskiego, Poznań, św. Marcina 23.
zdg 28 619-20

Powozy
kryte jednokonna, wolant tania. Adamski, Piaskowa 7.
zdg 41 712/13

Garderobe
używana sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 41 365

Restauracje
w pełnym biegu z powodu choroby, korzystnie na sprzedaż. — Oferty Kurier Poznański zdg 41 583

Skład żelaza
sprzętów kuchennych, porcelany, szkła, zaprowadzony, centrum miasta powiatowego — sprzedam natychmiast. Oferty „Par”, Poznań pod 43.18.
Pg 33 838-43.18

Nieruchomość
Buk, Ratuszowa 3, składem, tania, dogodnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 41 402

Expresso
parzenia kawy — Portepian — Bilard nowoczesny okazynie — Małeckiego 11, m. 3. zdg 41 418

Motocykl
Indian — Prot 3 KM, Dąbrowskiego 87, Rozpada. zdg 41 277

Drzewka
korzystnie, szkółka, Poznań-Debiec, Wiśniowa 57. zdg 41 267

Harmonium
Mannborga okazynie, Oferty Kurier Poznański zdg 41 266

Śrutownik
kompletny, czynny, motor ropny, 16 KM, kamienie 1100 korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 41 053

Rower
męski, mało używany sprzedam. Piłsudskiego 9, m. 12.
zdg 41 506

Plaszcz
ubranie chłopięce 1,65 m. sprzedam. Jackowskiego 29, m. 14.
zdg 41 511

Maszynę
Singera okragle czelonek sprzedam. Łakowa 14 — 2. zdg 41 574

Konia
sprzedam. M. ha 55, m. 9.
zdg 42 114

Balans
i formy do mydła sprzedam. — Oferty Kurier Poznański zdg 41 468

Skład
pieczywa, bezkonkurencyjny z mieszkaniem, meblami, bez, powodu wyjazdu, Mostowa 32.
zdg 41 300

Wózek
dziecięcy „Konkon” sprzedam. — Łazarz, Karwowskiego 18, m. 2.
zdg 41 432

Limuzyna
„Studebaker” 4 osob., dobrym stanie za 1.200 zł sprzedam. Poplińskich 4, biuro parter.
zdg 41 599

Futro
spacerowe, smoking, ubranie wizerowe, tania. Mateczński, Pocztowa 11.
zdg 41 600

Kółka
stalowe do wózków wywrotowych 300 mm średn., otwór 45 mm do sprzedania. Oferty Kurier Poznański zdg 41 634

Dzisiaj Jutro
Wystawa
okazyjnej porcelany
szkła, nakryć stołowych, fajansu, sprzętów kuchennych. Baranowska, 3 Maja 1.
zdg 41 710

Gabinety
biurowe — stoły — krzesła — szafy — leżanki — tapczany oraz kompletne pokoje najtaniej, ul. Woźna 16.
zdg 41 704

Jadalnie
począwszy od 850. — nowe — używane najkorzystniej. Woźna 16.
zdg 41 703

Sypialnia
solidna praca najnowocześniejszy wzór korzystnie tylko Woźna 16.
zdg 41 701

Ciepła debowa
Jadalnia
okazyjnie tylko Woźna 16.
zdg 41 699

Kuchnie
od 85. — sypialnia kompletna 275.
zdg 41 700

Woźna 16.
Plaszcz
zimowy męski mała figura
Elektrolux
sprzedam. Kantaka 2, m. 6.
zdg 41 692

„Opona”
Zakłady Wulkanizacyjne, naprawy, duże wystrzyki, obrabiane rąty, pekniecie druty. Daje gwarancję. Skarbowska 22.
zdg 41 661

Limuzyna
marki „Steyer” stan pierwszorzędny okazynie sprzedam. Auto-Traktor, Poznań, Dąbrowskiego 87.
zdg 41 683

Pianina, fisharmonie
od 250. — zł. Marcina 22, podwórce, magazyn fortepianów.
zdg 41 746

Narzędzia
stolarskie gwarantowanej jakości najkorzystniejszej. Specjalny skład okuć
S. Przewoźny,
Poznań, W. Garbary 39, telefon 22-01.
dg 24 730

Nikt
buty
nie narzeka, kto kupuje u
Lajdyka
ul. Wroniecka 6/8.
Firma chrześcijańska
d 24 783-84

Kapelusze
Bielizna
Pończochy
Rękawiczki
Pulowery — Krawaty najkorzystniejszej
„Svenda”
Stary Rynek 65. N 50 304-5

Fortepian
Małeckiego doskonale utrzymany ładna robota, piękny ton. Strzelecka 6, m. 34.
zdg 39 909

Futra
gotowe i na miarę oraz modernizacja futer wykonuje we własnej pracowni, wykonanie solidne, wielki wybór wszelkich skór.
Ceny bezkonkurencyjne
Specjalny Magazyn Futur
St. Piotrowski
Szkolna 9. Przyjmuje asygnaty „Kredyt”.
dg 24 691/2

Okucia meblowe
zamki, zawiasy
narzędzia stolarskie
Specjalny skład okuć
S. Przewoźny,
Poznań. — Wielkie Garbary 39, telefon 22-01.
dg 24 729

Węgiel
drzewny bukowy do prasowania i samowarów poleca Szczepan Konrad, Piekary 6. Telefon 1186
zdg 41 565-6

Sprzedaję likwidacyjną
po cenach najniższych. „Serwis”, Wrocławka 15.
zdg 41 888

Szcześliwe
obraczki ślubne, szwajcarskie zegarki. Ceny od 10 zł. Chwilkowski, Bazar, Poznań, Nowa 8.
zdg 41 931/5

Łóżka
żelazne i materace różnego rozmiaru najtaniej. Perkowski, Poznań. Chwaliszewo 57.
zdg 41 932/3

Piec
kapielowy węglowy. Łabicki, pl. Sapiieżyński 10b.
zdg 41 846

Motocykle
250 cm. turystyczny i 500 cm. sportowy okazynie sprzedam z powodu wyjazdu, od godz. 12-4. Raczyskich 8a, m. 3.
Ng 51 999/52 000

Powozy
karetka i 2 półkryte, eleganckie, lekkie, na gumach, dobrym stanie. Różana 18 — 3. zdg 41 781/2

Materace
tapczany, garnitury klubowe. — najtaniej wprost pracownia. — Wielkie Garbary 18 — narożnik Woźnej, suterena. zdg 41 972/3

Oświetlenie
rowerowe z dynamem 17,50 zł komplet w fachowej firmie
Kastor
Poznań, św. Marcin 55, ng 52 894/5

Z rozbiórki
okna, drzwi, podłogi, parkiet, belki, kantówka, drzewo opałowe Poznań, Plac Wolności 16.
zdg 41 981/2

Bekon
skład sprzedam korzystnie. Informacje Urbanowski, ul. Grobla 1a zdg 41 924

Radio
Telefunken Ambasador okazynie. Pierackiego 10 — 1.
zdg 41 698

Częstochowa
wytwórnia wędlin trzy sklepy pierwszorzędnie wyposażone natychmiast sprzedam. Zgłoszenia Częstochowa, Mydlarnia, Aleja nr 41.
ng 52 878

Pathefon
walizkowy Odeon płyty, Mickiewicz 21/25 — 1.
zdg 41 089

Skład
nadający się na każdą branżę do sprzedania. Adres wskazuje Kurier Poznański zdg 41 855

Motory
2-5 koni mocy jak nowe korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 41 910

Piece
kapielowe, wanny, żeliwne sprzeda Przybylski, Półwiejska 30.
zdg 41 709

Sypialnie
używane — nowe od 240. — Jezulicka 10. (Świętosławska).
Pg 33 887-43.145

Zaprowadzony
skład w St. Ryńku, dzierżawa niiska — fachowość, zbytnia. — Oferty Kurier Poznański zdg 41 823

Kolonialkę
mieszkaniami sprzedam. Wielka 15 — 23.
zdg 41 839

Samochód
Citroen jak nowy okazynie — sprzedam. Adamski, Plac Nowomiejski 6a, telef. 19-01.
zdg 41 804

Wózek
platforma, ręczny tania, Rybaki 9, m. 9.
zdg 41 947

Gryzarkę
na metal uniwersalną, stół 800x180, Kraszewskiego 1, warsztat.
zdg 42 157

Radio
Telefunken zmienny. Wrocławska 8 — 3.
zdg 42 156

Pies
większy na łańcuch czujny tania. Kraszewskiego 1, warsztat.
zdg 42 155

Wytwórnię
cukierków zaprowadzona sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 42 153

Kryształ
Dużo ozdoby, wiele rozkoszy sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 41 296-7

„Dom okazynego kupna”
Jezuicka 10 (Świętosławska). — Asygnaty „Kredyt”.
Pg 33 884-43.150

Meбли
używanych — nowych przekonaj się jak wielki jest wybór, jak okazynie nabyć można przy Jezulickiej 10 (Świętosławska).
„Dom okazynego kupna”
Asygnaty „Kredyt”.
Pg 33 885-43.147

Złocony
stary salon Ludwika XVII, mahoniowy empire, serwantki, biblioteki, stoliki rozsuwane, komody z braku miejsca za bezcen. „Lamus”, ul. Strzelecka 1.
Pg 33 886-43.146

Philipsa
superheterodyna 7 lamp, 7 obwodów na prąd stały i zmienny w dobrym stanie. Chwaliszewo 68 m. 6.
zdg 42 297

Skład galanterijny
dobrze prosperujący, bogato zapatrzonej towarami, istniejący 25 lat, korzystnie sprzedam lub wydzierżawie. Zgłoszenia pisemne Stefanowski, Tarnów, Małopolska.
zdg 41 763

Tapczany
leżanki, materace solidnie wykonane korzystnie sprzedam w pracowni. Chwaliszewo 10.
zdg 41 902

Telefunken
uniwersalny tania. Półwiejska 96 — 5, zegarmistrz. zdg 42 325

Futro
męskie skunks kolmierz karakuł, na średnią korpulentną osobę, ul. Półwiejska 5, m. 21.
zdg 41 828

Meble
poleca tania. J. Stepkowski, ul. Szewska 2.
zdg 41 795

Pianina
najkorzystniej od zł 450. — Drygas, Trzeciego Maja 4.
zdg 41 796

Kiosk
dobrze prosperujący, ruchliwej ulicy, inwalidzie zaraz korzystnie sprzedam. Grunwaldzka 9, przystanek tramwajowy Matejki.
zdg 40 778

Restaurację
dobrze prosperującą korzystnie przy Sew. Mielżyńskiego 28.
sprzedam. zdg 42 315

Jadalnia
debową korzystnie na sprzedaż. Dominikańska 3, m. 1.
zdg 42 312

Radio
prąd stały 4 lamp, sprzedam. — Piasek, Skarbowska 21 m. 5.
zdg 42 109

Skład
rzeźniczy nowoczesnie urządzonej z mieszkaniem, w pełnym biegu, dobrze prosperujący na własnej nieruchomości z powodu choroby do sprzedania. Oferty Kurier Poznański zdg 42 116

Kawiarenkę
skład pieczywa zaprowadzony — śródmieście, korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 42 189

Młodego
pinczerka sprzedam. Pocztowa 31, skład wełny.
zdg 41 966

swetry — Pulowery:
Trykotaż — Bielizna — Pończochy — Rękawiczki — Szale — Krawaty. Największy wybór. Najniższe ceny! Asygnaty „Kredyt”.

Trojanowski Marcin 18
Pg 33 752-52.428

Piekarnia
mechaniczna w pełnym biegu na sprzedaż. Oferty Kurier Poznański zdg 41 138-9

Pierze
puch poleca najtaniej Stanisław Dęzkowski, Poznań Wierzbice 13.
Najnowsza czyszcz. pościeli.
zdg 41 241-2

Pralnię
dobrze zaprowadzoną, sprzedam. Wroniecka 17a — wejście z Mokrej.
zdg 42 171

Kolonialka
mieszkanie, magiel okazynie zaraz. Kilińskiego 13.
zdg 41 711

Gięzarówkę
Chevrolet 1½ ton, generalny remont, gotówkę sprzedam. Placzek, Leszno, Karasia.
ng 52 681

Spedytorstwo
skład węgla, drzewa, od 10 lat najlepiej zaprowadzone, z powodu wyjazdu tania sprzedam. Matusyński, Bydgoszcz, Gdańska 121.
ng 52 816

Pianino
zagraniczne, czarne, dobrze utrzymane zł 500. — Oferty Kurier Poznański zdg 41 756

Półwiejska 3
A. Benenowski
Obraczkę olbrzymi wybór. dg 24 075/6

Skład
skór na prowincję, dobrze zaprowadzony, pewna egzystencja. — Oferty Kurier Poznański zdg 41 296-7

„Voran”
ziemiaki importowane, pierwszy oświe, uznane przez Włp. Izbe Rolniczą Poznań, rako-oporne, w Niemczech premiowane I. nagrodą 18 000 mkd za najwyższą zawartość skrobi i owoców klejczy, złoty-miesne, najlepsze ziemiaki jadalne, zbiór latosi 142 ctr., — morga z ziemi 5-tej klasy. Sprzedaje po cenach jesiennych. Blizsze ustnie. Jahnz, Bukowiec per Ryczewól.
zdg 41 291-2

Lokomobile
mlocarnie, elewatora, waga do bydląt, motor benzynowy, siewniki „Saxonia” powózki kryte i otwarte, szory formalskie i wyjazdowe, inne narzędzia rolnicze sprzedam po ukończonej dzierżawie Józef Radecki, Wągrowiec, ulica Gnieźnieńska 10, telefon 90.
dg 24 899-900

Fortepiany Steinwey & Sons
i inne nowoczesne, bardzo korzystnie, dogodnych warunkach — sprzedam. Podgórska 5 — 1.
zdg 41 754

Uwaga!
wszelkie toryki piekarskie, mąka, szare, inne

Papier
gazetowy, celuloza, pergaminowy, rolki, najtaniej Koska, Dominikańska 5, telefon 28-00.
Ng 52 006

Meble kuchenne
nowoczesne, korzystnie. Łakowa 4a, stolarnia. zdg 41 650

Plaszcz
damskie — futra — mundurki — gimnazjalne — przodu elegancja, cenami najniższymi
wprost
tylko z
fabryki
Wildowa - Syn
Wodna 1,
Specjalny dział miarowy. Asygnaty „Kredyt”.
ng 50 892-3

Magle
nowoczesne, elektryczne, ręczne oraz domowe magle — prasowne nagrodzone złotymi medalami dostarcza Fabryka Magli, M. Jankowiak, Poznań, Staroleka — telefon 19-47.
dg 24 255-4

Pianino
zagraniczne czarne w najlepszym stanie krzyżowe, piękny ton. — sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 42 321.

Kasę
National w dobrym stanie. Objeżdżać 18-20, św. Wojciecha 16 m. 8.
zdg 42 281

Składnica
skupu surowców w Poznaniu, dobrze prosperująca, korzystnie na sprzedaż. Cena 2 000. — zł. Oferty Kurier Pozn. zdg 42 012.

Skład
papieru, tytoniu. Adres Kurier Poznański zdg 42 286.

Konia
5 letniego sprzedam. Mylina 18 — 1
zdg 42 011

Futro
damskie, średnia figura na sprzedaż. Adres wskazuje „Par”.
Pg 33 874-53.291

Magiel
spiesznie sprzedam okazynie. — Oferty Kurier Poznański zdg 42 178

meble
gwarantowane i tanie, pospiesz całym zaufaniem do
Hali Mebli
Wrocławska 38.
Tam największy wybór, dogodne warunki. Asygnaty „Kredyt”.
Pg 33 872-53.294

Bechsteina, Blüthnera
sprzeda
Centralny
Magazyn Pianin,
Poznań, Pierackiego 11.
Ng 52 013

Porcelana, Szkła.
Krysztal — Sztucce
sprzęty kuchenne, olbrzymi wybór, niskie ceny.
Ng 52 015

„Ozdoba”
św. Marcin 4, przyjmujemy asygnaty „Kredyt”.
Ng 52 015

Wielkopańska
jadalnia Szamarzewskiego 18-4
zdg 42 208

Szprycy
cylindrowa w dobrym stanie na sprzedaż. Górczyn, Gwiaździsta 15.
zdg 42 203

Pianino
dobre, krzyżowe korzystnie. — Garnarska 3, m. 8.
zdg 41 871

Wilk
ostry. Jeżycka 42 — 1.
zdg 41 876

Bezkonkurencyjny
spółwyczy mieszkaniem okazynie. Wolnica 45.
zdg 41 880

Koń
roboczy. Szamarzewskiego 4/6.
zdg 41 970

Spiesznie
z powodu wyjazdu sprzedam tania fortepian gabinetowy firmy Seidler, Karłowski 24 — 5.
Ng 52 011

Używana
jadalnia tania na sprzedaż. Zgłoszenia Stachowski, Małe Garbary 9, godz. 10-12.
zdg 42 190

Skład
narożnikowy tania. Masztalarska 7a — 5.
zdg 42 350

Ford
1929 stan bardzo dobry naprawde tania sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 42 103

1200 samochodów
rozebranych używane części podwozia mleczarskie, opony najtaniej w firmie Autoskład, Poznań Dąbrowskiego 89, telefon 46-74.
d24 255-6

Plaszcz, Futra,
Kostiumy
damskie, wytworne fasony do najwięks

Skład
papieru — centrum. Adres wska-
że Kurier Poznański zdg 42 269

8. LICYTACJE

Sala licytacyjna
Masztalarska 5a
I piętro
sprzeda
sypialnie, debowa, kuchnie, gar-
derobianke
kluby
w skórce

przyjmuje
meble, wszelkie towary na sprze-
daz. zdg 41 734

Koncesjonowana
sala licytacyjna
Wroniecka 6/8
telefon 40-17 przyjmuje do sprze-
dazy

droga licytacji
meble wszelkiego rodzaju oraz
wszelkie towary. zdg 42 085

Sala licytacyjna
Wroniecka 6/8
sprzedaje okazynie sypialnie
Jadalnie
szafy, tapczany, gramofony
Salony
umywalnie, kieliszki, kompietery,
karafki. zdg 42 296

Lokal Licytacji
Brunona Trzeczaka
Poznań, Stary Rynek 46/47 (dawniej Wroniecka 4), sprzedaje z różnych kilkunastu likwidacji mieszkań, biur, składów, wszelkiego rodzaju urządzeń kompletne pokoje oraz pojedyncze meble, instrumenty, obrazy, lustra, porcelanę użytkową i dekoracyjną, meble antyczne, Singera maszynę szwajcarską, wagi na 1000 kg, futro damskie i męskie oraz wiele innych rzeczy.

Przeprowadzam
orzeczenia biegłego oraz wszelkiego rodzaju likwidacje jako zaprzysiężony rzeczoznawca i ustanowiony aukcjonator na województwo poznańskie u zleceniodawcy względnie zabieram na życzenie przedmioty do własnego Lokalu Licytacji.
Pg 33 881-43.137

10. MAJĄTKI

Majątek
spadkowy Pomorze 1000 mórg żytniej, w tym 600 lasu 45-letniego budynki maszynowe, inwentarzem natychmiast sprzedam — cena — 100.000, — wpłaty 70.000, — Agenci wykluczeni. Oferty Kurier Pozn. zdg 40 936

Majątek
300—500 mórg kupie, wpłacie 75 tysięcy złotych, dobra ziemia — przy szosie i mieście. Oferty Kurier Pozn. zdg 40 822

Majątek
1150 mórg ziemi pszenno-żytniej, wysoki kontygent buraczany, zabudowania dobre, inwentarz kompletny, duże zapasy, kościół, szosa przy majątku. Korzystna sprzedaż. Powódz działu rodzinne 275 złotych morga, wpłaty 200.000 zł, Górski, Inowrocław, Kaspro-
wicz 16, ng 52 874

Gospodarstwo
107 mórg, zabudowania maszynowe kryte dachówką, inwentarz żywy, martwy nadkompletny, pełne zniwa z rak niemieckich, pożyczka Banku Rolnego, cena zapewniona 22.000, Zerbe, Brzezno Nowe, p. Żeliche, powiat Wągrowiec, zdg 41 205

Folwarczek
165 mórg pszenno-buraczanych — drepanych, prywatnych, laka, torfem, 2 morgi sadu, budynki maszynowe, bez inwentarza, wyjeżdżając sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 39 831

Zamiana lub sprzedaż
Kamienicę w pierwszorzędnym stanie w większym mieście powiatowym, dochód mies. 825, — złotych zamienię na majątek ziemski od 350—600 mórg. Oferty z dokładnym opisem i adresem do Kuriera Poznańskiego pod zdg 38 097

Młyn
nowoczesny przemiał na dobe 500 ctn. miasto gimnazjalne, bez konkurencji 175.000, — wpłaty 125.000 Kwiatkowski, Poznań, Działyn-
skich 10, zdg 41 551

Majątki
Poznańskim każdej wielkości, resztówki, gospodarstwa, kamienice, wille, korzystnie poleca Paluch, Poznań, Kantaka 8/9, zdg 41 673

Majątki ziemskie, gospodarstwa, osady, resztówki
300 m m średn., otwór 45 m m każdej wielkości, kupna, dzierżawy, wielkim wyborze, informacje załatwiać znaczyć. Rutkowski, Poznań, Półwiejska 5, zdg 41 974 5

11. KUPNA

„Occasion“
Kupuje stara biżuterię, złoto, srebro, brylanty, korale, Fraszczynski, Aleja Marcinkowskiego 23, zdg 39 605

Cieżarówkę
półtora tonową w dobrym stanie z krytą karoserią najchętniej reklamówkę kupie natychmiast za gotówkę. Oferty Kurier Pozn. zdg 24 817

Cieżarówkę
3 tonową w dobrym stanie. Chevrolet lub Ford kupie zaraz. Zgłoszenia „Par“, Aleja Marcinkowskiego 11, pod „38.297“, Pg 33 878-38.297

Kupuje — sprzedaje
maszyn do szycia piece westfalskie, meble, inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórną 2, Pg 29 711

Skład
biawatów, towarów krótkich lub papieru, dobrze idący, kupie. — Zgłoszenia Guhr, Ostrow Pozn. ng 52 037

Garderobę
używaną inną przedmioty kupuje Dom Komisowy, Ratajczaka 32, zdg 42 276

Karetkę
4-osobową na gumach w dobrym stanie kupie. Oferty do Kuriera Poznańskiego pod zdg 42 239

Aparat
do powiększenia fotografii kupie. Wroniecka 17 m. 4, zdg 42 254

Wiertarkę
na zaped stołową, słupkową kupie. Opis, cena. Oferty Kurier Pozn. zdg 42 263

Plaszcz
męski kupie. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 42 364

Potrzebna jest
większa ilość masła
do hurt. sprzedaży na Śląsk. — Oferty Kurier Pozn. zdg 40 010

Kwity
lombardowe, porcelane, meble, broń, srebro, złoto wszelkie starożytności kupuje „Lamus“, — Strzelecka 1, P 31 216-33,76

Sklepowa
kase kontrolna kupie. Oferty opisem Kurier Pozn. zdg 40 912

Siano
większych, mniejszych ilościach kupuje. Oferty Kurier Pozn. zdg 41 460

Centryfugę
używaną kupie 300—400 litrów na godzinę. Oferty do Kuriera Pozn. zdg 41 606

Młyn
ca, 10 ton dobrej okolicy wydzierżawie, względnie kupie. Oferty Kurier Pozn. zdg 40 793

Samochód
Polski Fiat 508 lub inny mały, ekonomiczny, limuzynę kupie. — Zgłoszenia Agencja Kurier Pozn. Rogożno, ng 52 875

Samochód
mały limuzynę: Fiat 508, Opel lub Adler, mało używany, w beznagannym stanie gotówkę kupie. Oferty Kurier Pozn. zdg 24 903

Dynamo
do 10 K, W. 220 stały, rozrusznik, tablica, motorek 5 K, M., — Bogojewicz, Pniewy, zdg 40 875

Książki
historyczne, ryciny kupie. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 41 256

Gabinet
debowa, wgl. bibliotekę i biurko używane kupie. Oferty Kurier Pozn. zdg 41 304

Kapielowy
piecyk węglowy kupie. Cena Kurier Pozn. zdg 41 546

Betoniarke
150—180 litr i motor ropny lub benzynowy w dobrym stanie kupie. Oferty z podaniem ceny do Kuriera Pozn. zdg 41 865

Tokarnię
w metalu 1 metr w dobrym stanie kupie gotówką. Warsztat puzkarski, J. Szynkowiak, Poznań, św. Marcin 27, Tel. 25-63, zdg 42 117

Wagon szyn
waskotorowy, profil 65 lub 70 mm. Matuszyński, Bydgoszcz, Gdańska 121, ng 52 815

Kupię
dywan 2x3 Oferty Kurier Pozn. zdg 41 809

Kupię
młodego cockera spaniela. Adres Kurier Pozn. zdg 41 773

Schody
żelazne krecione 3—4 mtr kupie. Oferty Kurier Pozn. zdg 42 311

Samochód
2½ do 3 tonowy ciężarowy w dobrym stanie kupie. Oferty Kurier Pozn. zdg 42 145

Wille
komfortowa z większym ogrodem w kolicy Poznania kupie. Oferty z podaniem ceny do „Par“, pod „43.123“, Pg 33 873-43.123

Auto-
kabbriolet kupie, stan dobry — gotówką. Oferty Kurier Pozn. zdg 42 327

12. DO WYNAJĘCIA

4 pokoje
w willi, ogrzewanie centralne — komfort, okolica Ostroroga. — Adres wskaże Kurier Pozn. zdg 37 776

2
lub 3 pokoje I piętro, komfort Focha 153, zdg 38 225

Czteropokojowe
pełnokomfortowe, obszerne bezpodatkowe zaraz, Słowackiego 30 zdg 39 656

Pięciopokojowe
komfortowe, centralne II od zaraz, Wyspiańskiego 14, zdg 39 874

Pięciopokojowe
I piętro wolne, Długa 3 (Zielone Łąki), Zgłoszenia stróż, zdg 24 818

Budynek
nowy, jednopiętrowy przy ul. Fr. Ratajczaka, nadający się na cele przemysłowo — handlowe do wynajęcia. Oferty Kurier Pozn. zdg 40 266

Jednopokojowe
trypokojowe, centrum, Długa 12 m. 9, zdg 40 539

6
pokojowe I piętro, komfort, słoneczne, centralne ogrzewanie. — Wyspiańskiego 10, zdg 40 434

Remontowane
7-pokojowe, naprzeciw centrum Parku Wilsona, wodne ogrzewanie. Portier na miejscu lub telefon 71-61, zdg 40 764

Sześciopokojowe
Ratajczaka 17, Informacje dozorca, zdg 40 836

Jasna
9, stróż, ładne dwupokojowe odnowione urzędnikowi, zdg 41 161

4 pokoje
komfortowe II piętro, Mostowa 15, Informacje stróż, zdg 41 072

Pokój
kuchnia, suterena, bezdzietnemu emerytowi, Szczanieckiej 14 a, zdg 41 408

Pokój
kuchnia, Rataje, Jarocińska, zdg 41 412

Dwupokojowe
kuchnia, Aleja za Cytadela 28, zdg 41 372

Skład
pokój kuchnia, 2 pokoje kuchnia, zamieszkałej okolicy do wynajęcia od 1. 11. Grochowska 24, zdg 41 587

Trypokojowe
słoneczne, balkon, bezpodatkowe, Zbaszyńska 19 — 3, zdg 41 065

5 pokojowe
komfortowe, odnowione, naprzeciw kościoła św. Wojciecha 14/15, II ptr. Blizsze pomiędzy 2—5, zdg 40 703

Pięciopokojowe
komfortowe, słoneczne, piec, — Chełmońskiego 8, zdg 40 420

Trzy
pokoje, Chociszewskiego 19, zdg 41 200

Pięciopokojowe
korzystnie, Górna Wilda 123, — Browar Okocim, zdg 41 211

6 pokoje
komfortowe, słoneczne, winda — centr. ogrzewanie od zaraz. Zgłoszenia Przechowanie, Plac Wolności 14, tel. 17-66, zdg 41 209

Trypokojowe
Aleja Hetmańska 9, Wskaże dozorca, zdg 40 782

Trypokojowe
Filarecka 3, (Górna Wilda), zdg 40 766

Trypokojowe
Dąbrowskiego 151, zdg 40 767

Pięciopokojowe
Wielka 15, zdg 40 765

Pięciopokojowe
Ratajczaka 33, zdg 40 769

Warsztat
podwórzowy, Wielkie Garbary 34 tano zaraz, zdg 40 927

2
pokojowe mieszkanie, wprost od gospodarza, Ign. Bajerlein, Koszaryńska 12, zdg 41 235

Trypokojowe
parter, Grobla 17, Administracja zdg 41 233

Trzy
pokoje słoneczne, Wioślarska 38, zdg 41 253

Pięciopokojowa
wille, dwie morgi ogrodu, przy stacji Luboń tano wydzierżawie. Adres Kurier Pozn. zdg 41 255

Dwa
kuchnia, umeblowane, swobodne, pewnym urzędnikowi, lepsze rzemiosło itd. Osinińska, Wielka 23.22, zdg 41 311

7
pokojowe, wielkopokojowe od zaraz Wiadomość gospodarz, Jasna 9, zdg 41 313

Dwupokojowe
komfort, Focha 182a, zdg 41 340

4
pokojowe, komfortowe, II piętro, willa, Szczanieckiej 14a, zdg 41 407

Pięciopokojowe
lekarzowi biura, Mielżyńskiego 4, zdg 41 341

Pięciopokojowe
Działynskich 7, zdg 41 342

Sześciopokojowe
komfort, II, Ogrodowa 9, zdg 41 290

Sześciopokojowe
Pięciopokojowe
Trzy
ubikacje handlowe, komfort, centralne, Pocztowa 5, zdg 41 293

Dwupokojowe
ciepłe, komfort, balkon, Al. Hetmańska 5, zdg 41 302

4 pokoje
mieszkanie z przynależnościami III piętro przy Ryńku Jeżyckim w wille, Oferty Kurier Pozn. zdg 41 594

Trypokojowe
komfortowe, Piekary 11, Wędkowski, zdg 41 550

Trypokojowe
komfortowe, Debiecka 6, przystanek, zdg 41 560

Trypokojowe
Focha 126, zdg 41 343

Puszczkowo
wille zimowa przy lesie, ogrodem bez lub mieszkanie 3 pokojowe wydzierżawie. Poznań, Debiecka 56, zdg 41 593

Cztery - pięciopokojowe
parter, centralne, bezpodatkowe, wille, okolica Ostroroga — zaraz wolne, Grodziska 7, zdg 40 337

6 pokoi
pełnokomfortowych, centralne ogrzewanie, dźwig, nadające się na praktykę lekarską wgl. na biuro przy ul. 27 Grudnia nr 10 Blizsze telefon 72-86, zdg 41 520

Sześciopokojowe
komfortowe, dobrze utrzymane, Podgórną 2/3, m. 6, zdg 41 431

Ul. Ostroroga
3 pokoje, kuchnia, łazienka, mansardowe, odnowione, gwarantowanie ciepła, wolne styczni, — Zgłoszenia telef. 62-96, zdg 41 435

Czteropokojowe
komfort, centr. etaż z garażem lub bez w nowej willi od zaraz lub 1. 12. Podkomorska 7, Osiedle Grunwaldzkie, zdg 41 456

Dwupokojowe
parterowe Rynek Łazarski, komfortowe, 55, —, kaucja, Własc, Lodowa 1, m. 4, zdg 41 405

3 pokoje
słoneczne Debiec, ul. Jaśminowa 6, przy ul. Świerczewskiej, zdg 41 392

4 lub 5
słoneczne, Niegolewskich 18 — 4, zdg 41 702

Tania
dzierżawa 4 pokoje cześciowo meblami. Zgłoszenia Krauze, Kr. m. 25, zdg 41 679

2
pokoje kuchnia, elektryczność, gaz, łazienka, bezdzietnym 42, — miesięcznie, Warszawska 101, zdg 42 016 7

Dwa
pokoje kuchnia, Dąbrowskiego 226, zdg 41 193 4

Duży
pokój kuchnie, Grobla 20, czynsz z góry, Zgłoszenia 1 — 3, gospodarz, zdg 41 538-9

Dwupokojowe
Trypokojowe
Wolności 62, —

Czteropokojowe
„Be - Em - Es“, Grudnia 19, zdg 41 886

2
pokoje kuchnia przy dworcu Luboń, Własciciel, Dom „Komisowy“, Podgórną 2, zdg 42 150

3 lub 4
łazienka, słoneczne, I piętro, Grodziska 13, zaraz, zdg 41 696

5-pokojowe
z łazienką, czyste za miesięczną dzierżawą 92, —, W. Garbary 36, właściciel, zdg 41 854

3-pokojowe
nowe, mieszkanie 78, —, M. Focha 114, m. 3, zdg 41 853

Czteropokojowe
pięciopokojowe, słoneczne, komfort, piec, odnowione, Grottegera 4, Obejrzyć 2, a, zdg 41 849

3
pokojowe komfortowe, Łazarz, Aleja Hetmańska 44, I, zdg 41 914

Dwupokojowe
przynależnościami, ogrodem, Jeżyce, Informacje Gajowa 1, Administracja domów P. K. E., zdg 42 152

Dwupokojowe
próżne lub umeblowane tano, Solacz, Urbanowska 11a (willa), zdg 42 151

Sześciopokojowa
komfortowa willa ogród, Osiedle Grunwaldzkie, Telefon 52-05, zdg 42 165

3
pokoje komfort, Osiedle Warszawskie, Oferty Kurier Pozn. zdg 42 170

Pięciopokojowe
parter, komfort, Marynarska 7, każdego czasu, zdg 41 759

Pięciopokojowe
słoneczne zaraz, Pocztowa 28, zdg 41 757

Pokój
kuchnia Debu, Zgłoszenia Szmarzewskiego 3, m. 2, gospodarz, zdg 41 653

Trypokojowe
Patrona Jackowskiego 30, m. 17a obejrzyć w godzinach 3—5, zdg 41 967

3
pokojowe komfort, Drużbackiej 3 Ng 52 010

Sześciopokojowe
ogrzewanie centralne, śródmieście, Zgłoszenia Ratajczaka 31 — m. 5, zdg 42 187

Czteropokojowe
słoneczne przynależności wolne, Debiec, Wiśniowa 79, zdg 42 133

Dwupokojowe
komfortowe, bezpodatkowe Hetmańska, Łazarz 55, — właściciel, Oferty Kurier Pozn. zdg 42 067

Pięciopokojowe
komfortowe plac Świątokrzyski i wynajme gospodarz, Półwiejska 2, zdg 42 023

Centrum
pokój kuchnia nowoobudowanym rok 420 z góry, Stawna 13, zdg 42 054

Dwupokojowe
trypokojowe, pięciopokojowe, centrum, „Jur“, Piekary 26, zdg 42 091

Trypokojowe
55, — młodej rodzinie, Debiec, Podulniowa 57, zdg 41 769

2
pokoje kuchnia z meblami oddam Stary Rynek 84, wejście Zamkowa 6, m. 9, zdg 42 313

Pokój
kuchnia, Gen. Umińskiego 10, mieszkanie 4, zdg 42 310

2
pokoje i kuchnia z przynależnościami od zaraz do wynajęcia. — Saperska 84, Wilda, gospodarz, zdg 42 051

4 pokoje
ładne z wygodami, słoneczne, balkonem, III piętro ul. Strzelecka przy pl. Świątokrzyskim do wydzierżawienia zaraz. Czysn 80 zł, gwarancja półroczna. Oferty Kurier Pozn. zdg 42 112

Niecała 14
Przeznica, Grunwaldzkiej, trypokojowe, skład mieszkaniem bez, pokoje pojedyncze klatka — wygodny. Informacje: Ogrodowa 12 m. 7, zdg 40 579

Trypokojowe
centrum czteropokojowe, 3 Maja 5, „Rex“, zdg 41 984

Czteropokojowe
komfortowe, parter, siedmiopokojowe I piętro naprzeciwko parku, słoneczne — piec, Matejki 59, zdg 41 997

Centrum
2 pokoje ewtl. używaniem kuchni na biura zaraz, Marcinkowskiego 25, m. 16, Zgłoszenia 14—16, zdg 42 093

Dwupokojowe
kuchnia bezpodatkowe, Ks. Kordeckiego 26, Górczyn, zdg 42 294

Dwupokojowe
kuchnia solidnym tano, Gospodarz, Grodziska 39, zdg 42 013

Trypokojowe
śródmieście wolne, Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 42 179

Łakowa 8 — 1. zdg 41 074 Matejki 35. Jankowska. zdg 41 003 Pokój Wszystkich Świętych 6 — 8. zdg 40 892 Łazarz Grottera 3 — 1a. zdg 41 411 Zielona 1 — 2. zdg 41 421 Pokój tanio zaraz. Poznańska 26, mieszkanie 11. zdg 41 437 Pensionat przyjezdnych. Rowiecka. Pocztowa 31 — 7. zdg 41 442 Szamarzewskiego 15 — 3. zdg 41 378 Próżny pokój wynajmę. Dąbrowskiego 56 m. 10. zdg 41 563 Dwuosobowy ładny, słoneczny utrzymaniem, ewentl. bez tanio. Zupańskiego 8 m. 9. zdg 41 499 Dwuosobowy Chwaliszewo 2, m. 4. zdg 39 941 Niekrepujący urzędnicowi. Sienkiewicza 14 — 6. zdg 41 259 Dwuosobowy lub 1. Pocztowa 26 — 8. zdg 41 261 Dwa kuchnia, umeblowane, swobodne, pewnym urzędnikom, lepsze niż miesio itd. Osieka. Wielka 23 22. zdg 41 812 Na wspólny pokój skromna panienka Fr. Ratajczaka 11a m. 111. zdg 41 322 Panienkę wspólny. Żydowska 5 — 11. zdg 41 327 Ogrodowa 10 — 4, ciepły. zdg 41 329 Papu Piekary 25 — 3. zdg 41 331 Wierzbicice 17 — 3. zdg 41 485 Pokój mily, spokojny, z wygodami panu, wzgl. studentowi. Wyspiańskiego 16, m. 1. zdg 41 489 Niekrepujący wszelkie wygody. Wyspiańskiego 19, m. 4. zdg 41 493 Pokój próżny. Jeżycka 7 — 7. zdg 41 495 Z klatki schodowej Grudzieniec 26, willa zdg 41 500 Pokój używanym kuchni, tanio, Łazienka 1a. — 26. zdg 41 507 Pokój 1 — 2 osobowy. Kreta 22, m. 10. zdg 41 517 Utrzymaniem 3 Maja 3a — 17. zdg 41 529 Ogrodowa 19 — 2. zdg 41 530 Solidnemu Skryta 14 — 3. zdg 41 463 Pokój z utrzymaniem lub bez. Kanajowa 7, m. 6. zdg 41 466 Pokój mały solidnemu, Kwiatowa 5 — m. 6. zdg 41 406 Pokój z klatki. Półwiejska 34, m. 11. zdg 41 471 2 osobowy. Wrocławka 14 — 10. zdg 41 479 Ciepły czysty 25. Chwaliszewo 7/8 — 3. zdg 41 403 Studentom umeblowane, frontowe, Wierzbicice 49. Zgłoszenia Dozorca. zdg 41 264 Jeżycka 34, m. 3. zdg 41 584 Panu Wierzbicice 37a — 4. zdg 41 579 Frontowy wygodny, łazienka, elektryczność 1 piętro. Wierzbicice 59 — 5. zdg 41 541 Umeblowany Piekary 13 b, m. 16. zdg 41 542 Balkonowy frontowy pierwszopiętrowy. Chwaliszewo 10, m. 4. zdg 41 562 Jedno- dwuosobowy. Rynek Łazarski 12 m. 9. zdg 41 358 Kulturalnemu panu na poważnym stanowisku elegancki, łazienka, elektryczność, fortepianem, radio, telefonem, utrzymaniem — bez. Grobla 30, m. 16, II. zdg 41 571 Kręta 6, m. 10. zdg 41 646 2 pokoje razem lub pojedynczo. Zamkowa 5, m. 11. zdg 41 647	Centrum panu niekrepujący, utrzymaniem Piekary 24 — 17. zdg 41 617 Pierackiego 17 — 10, małżeństwo. zdg 41 678 Grobla 6 — 8, pokój słoneczny z łazienką. zdg 41 613 Panom Ogrodowa 12 — 10. zdg 41 612 Frontowy elektryczność, osobne wejście — Wielkie Garbary 48, m. 10. zdg 38 384 Pokój Poznańska 27a, I. prawo. zdg 41 693 Pokój tanio utrzymaniem — bez. Mostowa 14a — 48. zdg 41 672 Frontowy niekrepujący, elektryczność, I piętro. Wodna 17/18, m. 6. zdg 41 671 Łakowa 18 — 20. zdg 41 728 Niekrepujący Górna Wilda 15 — 6. zdg 41 735 Przyjezdnej Inteligencji. Pocztowa 21 — 4. zdg 41 736 Działyńskich 3 — 8. zdg 41 739 Jedno- dwuosobowe. Wielka 9, m. 5. zdg 42 362 Centrum wygodami. Masztalarska 7 — 4. zdg 42 331 Umeblowany wygody bezdzietni, małżeństwu zaraz. Kwiatowa 4, m. 2. zdg 42 326 St. Rynek 49, m. 5, jednoosobowy, czysty, spokojny, słoneczny. zdg 42 279 Klatki frontowy solidnemu panu. Poznań, Focha 74, m. 3. zdg 40 963 Niekrepujący Pocztowa 16 — 10. zdg 41 892 Półwiejska 2 — 6 dwuosobowy, jedno (utrzymaniem). zdg 41 885 Dwuosobowy frontowy, niekrepujący, elektryczność, pościel własna. Stroma 26, m. 12. zdg 41 908 Działyńskich 7 — 9, utrzymaniem. zdg 41 845 Frontowy elektryczność III piętro. Rybaki 13, m. 28. zdg 41 928 Na biuro próżny. Ratajczaka 9 — 6, I. zdg 41 925 Przyjezdny plac Kolegiacki 5 — 3. (Dzwonek) zdg 41 926 Jedno- dwuosobowy klatki. St. Rynek 79 m. 3a. zdg 41 899 Mielżyńskiego 22 — 11, frontowy. zdg 42 160 Kwiatowa 3 — 3, utrzymaniem, bez. zdg 42 159 Frontowy Szwajcarska 19 — 2. zdg 41 695 Dąbrowskiego 66 — 9. zdg 41 697 Jedno- dwuosobowy. Ogrodowa 13 — 15. zdg 41 687 1—2 osobowy frontowy. Wrocławka 14 — 9. zdg 41 690 Słoneczny Grobla 1b — 8, narożnik Garbar. zdg 41 881 Matejki 2 — 5. zdg 41 860 Dwuosobowy Działyńskich 8 — 16. zdg 41 913 Dobrze umeblowany. Fredry 4, II. zdg 47 840 Jedno- dwuosobowy, frontowy, czysty, klatki elektryczna. Chwaliszewo 20, m. 6. zdg 41 824 Marcinkowskiego 1a — 13. zdg 41 805 Małżeństwu paniom panom kuchnia. Szyperka 3 — 9. zdg 41 801 Frontowy Wierzbicice 55 — 3. zdg 41 775 Gabinet telefonem. Kreta 22 — 4. zdg 41 943 Niekrepujący Piekary 25 — 11. zdg 42 142 Panienkom wspólny. Piekary 13b m. 5. zdg 42 107 Dla przyjezdnych lepsze dzienne pokoje. Mickiewicza 36, m. 7 (wysoki parter). zdg 42 135 Szwajcarska 24 — 4. zdg 42 140	Niekrepujący tylko dla lepszego gościa. Mickiewicza 36, m. 7 (wysoki parter). zdg 42 136 Niekrepujący centralne willa przy boisku Sokola, Droga Debińska 10, m. 3. zdg 42 137 Ratajczaka 37, m. 4. zdg 42 162 Pianino telefon. Marcin 33 — 6. zdg 42 164 Klatki Górna Wilda 42 — 9. zdg 42 166 Kwiatowa 9 — 11. zdg 42 169 Pokój utrzymaniem inteligentnym, pościel własna. Marcina 4 — 3. zdg 42 172 Przyjezdny niekrepujący. Matejki 45 — 6. zdg 41 750 Skarbowa 2 — 9, obiady. zdg 41 717 Pokój Strzelecka 15 — 12. zdg 41 758 Marcinkowskiego 1 — 4. zdg 41 652 2 łazienka, sypialnia i lepszy urzędnikowi, małżeństwu używalność kuchni. Łakowa 9 — 4. zdg 41 662 Kręta 6 — 2. zdg 41 666 Młyńska 12 — 4. zdg 41 670 Pani korzystnie. Marcin 52 — 21. zdg 41 868 Wspólny paniełkom. Żydowska 8 — 3. zdg 41 875 Wielka 17 — 17. zdg 41 817 Jedno- dwuosobowy inteligentnym panom. Wszystkich Świętych 3 — 9. zdg 41 813 Wspólny Pocztowa 12 — 12. zdg 41 980 Niekrepujący czysty. Mułna 3, m. 6. zdg 41 969 Pokój Piekary 20 21. — 5. zdg 41 968 Szwajcarska 26 — 1. zdg 42 191 Pokoik dla pani krawcowej lub urzędnika. Nad Wierzbickim 30, m. 2. zdg 42 104 Frontowy Wielkie Garbary 8, m. 12. zdg 42 070 Niekrepujący tanio. Focha 38, m. 16. zdg 42 063 Ładny utrzymaniem, bez. Wierzbicice 13 — 10. zdg 42 040 Aleje Marcinkowskiego 20 — 36. zdg 42 039 Wspólny Małe Garbary 5 — 21. zdg 42 038 Nowomiejski 5 — 10, duży, elektryczność. zdg 42 029 Marii Magdaleny 1—5, 2 używaniem kuchni. zdg 42 027 Śniadeckich 11 — 5. zdg 42 303 Ogrodowa 4 — 5. zdg 42 309 Balkonowy niekrepujący. Staszica 16 — 5. zdg 42 007 Różana 23 — 5. zdg 42 099 Pokój Półwiejska 7 — 6. zdg 42 128 Pokój łazienka, elektryczność. Strzelecka 14a. zdg 42 134 Dwuosobowy Staszica 17 — 4. zdg 42 050 Pokój komfortowy panu. Waly Jagiell. 18 — 8. zdg 42 057 Grudzieniec 26 I. blisko śródmieścia. zdg 42 098 Miły pokoik zaraz. Waly Jagiell. 22 — 6. zdg 42 295 Sypialnię gabinet wynajmę. Grunwaldzka 20a — 2. zdg 42 298 Działyńskich 10 — 1. zdg 42 300 Dwuosobowy zaraz. Marcina 5 — 11. zdg 41 768 Pokoik Waly Królowej Jadwigi 4, m. 9. zdg 41 916	Dwuosobowy Różana 23, m. 3. zdg 41 915 Wielkie Garbary 40 — 3. zdg 41 903 Próżny Waly Jagiell. 2a — 20. zdg 41 767 Ratajczaka 33 — 14. zdg 41 829 Dwuosobowy utrzymaniem. Pierackiego 9, m. 6. zdg 41 761 Niekrepujący Dolina 4, m. 12a. zdg 41 702 Tanio dwuosobowy. Wroniecka 6/8, mieszkanie 12. zdg 41 747 Dwuosobowy Piekary 22/23, m. 11. zdg 42 314 Ładny frontowy. Grobla 18 — 4. zdg 42 317 Kraszewskiego 11, m. 17. zdg 42 318 Dwuosobowy Dąbrowskiego 33, m. 12. zdg 42 319 Dworcu frontowy — spokojnym. Focha 29 — 6. zdg 42 261 Dwuosobowy elegancki. Rzeczypospolitej 4 m. 10. zdg 42 275 15,— Mostowa 14 — 8. zdg 42 380 Dąbrowskiego 25a — 3, frontowy telefon solidnemu. zdg 42 378 Elegancki utrzymaniem. Kreta 6 — 7. zdg 41 960 Wodna 17/18 — 14. zdg 41 963 Polna 1 — 16 parter, front. zdg 41 961 Kręta 5, m. 25, 2 panie lub panów. zdg 41 936 Pierackiego 10, jedno- dwuosobowy. zdg 41 931 Wojciech 2 — 4. zdg 41 992 Klatka Wroniecka 13, restauracja. zdg 42 213 Marcelińska 3—4 narożnik Grunwaldzkiej. zdg 42 006 Dąbrowskiego 36—15 pokoik. zdg 42 005 Kwiatowa 13 — 10. zdg 42 385 Klatki Polna 16 m. 5. zdg 42 388 Mielżyńskiego 22 — 21 III. zdg 42 215 Pokój utrzymaniem — bez. Ratajczaka 9 — 9. zdg 42 177 Pokój umeblowany do wynajęcia. Szwajcarska 12, m. 9. zdg 42 174 Pokój Wodna 7, m. 11. zdg 42 180 Zaraz tanio słoneczny. Cieszkowskiego 9 — 6a. zdg 42 205 Dwuosobowy niekrepujący. Kreta 7 — 9. zdg 42 204 Pokój ładny panom. Zielona 7, m. 6. zdg 42 195 Szymańskiego 3 — 10. zdg 42 367 Działyńskich 8 — 2. zdg 42 341 Józefa 9a — 6, lepszy. zdg 42 343 Niekrepujący plac Bernardyński 1 — 5. zdg 42 342 Klatka centralne. Masztalarska 7a — 5. zdg 42 340 Próżny Stary Rynek 59/60 — 7. zdg 42 352 Pokój centrum słoneczny, jedno- dwuosobowy z utrzymaniem tanio. Cieszkowskiego 7 — 5. zdg 42 354 Pokój umeblowany tanio zaraz. Górna Wilda 63, m. 8. zdg 42 369 Solidnemu Marcina 27 — 8. zdg 42 369 Oficerowi-urzędnikowi ciepły, wygodny, zaraz. Mickiewicza 21/5 — 6. zdg 42 370 Panu stanowisku pokój klatki. Działyńskich 3, m. 4. zdg 42 376 Matejki 57 — 1. zdg 42 340 Ciepły używanym kuchni. Rynek Łazarski 10a — 3. zdg 42 299	Focha 82 — 1. zdg 42 243 Panience Pierackiego 8 — 12. zdg 42 197 Elegancki słoneczny. Skarbowa 3, m. 4. zdg 42 229 Urzednikom (dwuosobowy). Aleje Marcinkowskiego 1 — 7, II. zdg 42 235 Niekrepujący elektryczność. Polna 5, m. 7. zdg 42 193 Elegancki gabinet telefonem. Mostowa 17, m. 10. zdg 42 264 Półwiejska 33 — 7. zdg 42 266 Świętokrzyski 3 — 14, czysty, frontowy panom tanio. zdg 42 267 Wspólny uczciwej panience. Młyńska 5, — m. 12, suter. front. zdg 42 268 Dwuosobowy Focha 49 — 7. zdg 42 334 Dwuosobowy Mickiewicza 17 — 8. zdg 41 988 Pokój z klatki Kantaka 1 m. 14. zdg 42 343 Jedno- dwuosobowy. Poznańska 44 — 7. zdg 42 249 Niekrepujący osobne wejście, ciepły. Szwajcarska 19 — 9. zdg 42 338 16. SZUKA POKOJU Mickiewicza Jasna, centralnym. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 39 996 Bezpłatnie zgłaszać pokoje. Długa 12 — 9. zdg 40 532 Pokoiku czystego, Jeżyce poszukuje od listopada do 15, — pościel własna. Oferty Kurier Poznański zdg 37 821 Pokoju próżnego poszukują dwie panie. Oferty Kurier Pozn. zdg 41 044 Małżeństwo bezdzietni, skromnego, umebl. — Oferty Kurier Poznański zdg 41 481 Urzędnicza skromnego do 15,— zł. Oferty Kurier Poznański zdg 41 572 Pokoju umeblowanego, telefonem na biuro, centrum, poszukuje. Zgłoszenia telefon 46-96. zdg 41 537 Pokoju słonecznego, niekrepującego poszukuje urzędnik. Oferty Kurier Poznański p. 1333 Bezdzietne małżeństwo poszukuje skromnego pokoju. Oferty Kurier Poznański zdg 41 778 Pokój próżnego jasnego. Oferty Kurier Poznański zdg 42 100 Pokoju niekrepującego poszukuje przyjezdny. Oferty Kurier Pozn. zdg 42 020 Skromnego czystego do 18 zł Łazarz. Oferty Kurier Pozn. zdg 42 371 17. LOKALE Poszukuje składu stroju lub próżnego, centrum zaraz lub stycznia. Zgłoszenia Zakrzewska, Poznańska 59. zdg 38 322 Obszerny skład przy 2 pokojowym mieszkaniu w zupełnie nowym domu od zaraz do wydzierżawienia. — Poznań - Wschód, ul. Główna 53 zdg 39 833 Garaże motocyklowe i samochodowe do wydzierżawienia. Długa 3 (Zielone Ogrody) gospodarz. dg 24 819 Warsztat suterena, plac. Wielkie Garbary 54. zdg 41 424 Fiekarnię skład mieszkaniowy, wydzierżawi — właściciel Poznań. Oferty Kurier Poznański zdg 40 809 Marszantka poszukuje składu mieszkaniowym — Poznaniu, prowincji. Branza papiernicza. Warunki. — Oferty Kurier Poznański zdg 40 855 Ubikacja nadająca się na każdy cel. — Strzałowa 2, — 2. zdg 41 247 Centrum przemysłu, obszerny skład, najruchliwszy punkt do wynajęcia. Zgłoszenia Hoffmann, Grudzieniec, Mościckiego 17. zdg 41 316 Restaurację sala, mieszkaniem korzystnie wynajmę. Oferty Kurier Poznański p. 1317 Warsztaty przemysłowe. Żydowska 27. zdg 41 344 Lokal bardzo korzystnie zaraz. Poznań, Żórawia 11. zdg 40 828-9	Piekarski piec oraz Ubikacje przemysłowe. Półwiejska 16. zdg 41 821 Wynajmę ubikacje — suterena — na składnice. Pocztowa 20. zdg 42 110 Lokal 7—10 pokojowy w śródmieściu poszukuje poważna instytucja. — Oferty Kurier Poznański zdg 41 877 Skład z przyległym mieszkaniem 2 pokoje z przyrządami, nadający się na każdą branżę ul. Strzelecka przy placu Świętokrzyskim do wydzierżawienia zaraz. Gwarantujemy podroczną. Oferty Kurier Poznański zdg 42 111 Dwie ubikacje przemysłowe śródmieście do wynajęcia. Zgłoszenia Ratajczaka 31 — 5. zdg 42 188 Ubikacje lekki przemysł 75 kw. wydzierżawie. Bittner, Dąbrowskiego 79. zdg 42 004 Ubikacje warsztatowe wolne. Graniczna 5. zdg 42 382 Lokal 5x4 m podwórko na składnice lub pracownię wynajmę. Zgłoszenia „Technobazar”. Wielka 24. zdg 42 280 Składnica 3 piętrowa, blisko Starego Rynku Aleje Marcinkowskiego 1 — 7 II. zdg 42 234 W Tarnowie Podg. przy ulicy słownej ubikacje nadające do każdego interesu lub rzemiosła z mieszkaniem do wynajęcia. — Zgłoszenia: Fenzler, Tarnowo Podg. zdg 42 173 18. DZIERŻAWY Skład obszerny, mieszkaniem powiatowym mieście Chodzieży natychmiast wydzierżawie. Andrzejewski, Chodzież, Pierackiego 3. zdg 41 189 Do wydzierżawienia zaraz na korzystnych warunkach w mieście z dobrą okolicą, pomieszczenie — (2-piętrowy spichlerz) nadający się na interes zbożowy itp. przedsiębiorstwo, oraz obszerne mieszkanie (w mieście kolej. sad, gimnazjum) Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 40 232 Młyn do 10 ton wodnego, motorowego, parowego celem dzierżawy poszukuje. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 41 219 Cegielni celem dzierżawy poszukuje. Oferty pod „Cegla”, do Biura Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 51. zdg 51 739 Młyn pobliżu wiejskiego miasta, poważnym fachowcowi wydzierżawie. Zgłoszenia Kurier Poznański ng 52 880 Strzelnica Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Lesznie jest od 1 kwietnia 1938 r. do wydzierżawienia. Sata, cztery ubikacje restauracyjne, mieszkanie dla dzierżawcy, duży park, dwa korty tenisowe, dwutorowa kregielnia. Bliższych informacji udzieli refleksantom prezes Bractwa A. Zakowski, Leszno, Marsz. Piłsudskiego 55. ng 52 682 Pp. Emerytom wynajmę 2 miesz. wille nowa w Mosinie z ogrodem. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 42 095 Szukam dzierżawy piekarni w pełnym biegu, warunki objęcia. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia: Agencja Kuriera Pozn., Rogoźno Wlkp. ng 52 883 Wydzierżawie korzystnie restaurację, kolonialną śródmieściu. Adres poda Kurier Poznański zdg 41 998 Skład 4 pokojowe mieszkanie nadające się na każdą branżę. Toruń, — Most Pauliński 4. Pg 33 871-64,133 PODZIĘKOWANIA Na ślubie p. Haliny Nizińskiej z p. Zdzisławem Paruszewskim zebrano dla Domu Sierot w Wągrowcu zł. 32,— co najniższemu poświadczeniu, wyrażając serdeczne Bóg zapłać! Siostra Stefania Józwiak zdg 41 330 22. ZGUBY Zaginął pies — angielski dog — proszę o zwrot za wynagrodzeniem. Kosciół, Dąbrowskiego 105. zdg 41 669 30 akcyj Banku Związku nom. 3 000 oddam 200,— zł. Oferty Kurier Poznański zdg 42 186 23. ROZMAITE Wyjeżdżających do Niemiec i Czech proszę o podanie adresu celem skomunikowania się. Zlecenia handlowe. — Plac kosztu podróży. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 35 103.
---	--	---	--	---	--

Wytworno
wygląd i elegancję każdej Pani
potęguje

Suknia — płaszcz
lub

kostium
wykonany w Salonie młd
„Mira“
św. Marcina 32 telefon 47-84.
nr 49 332

Nowość Wymienione
Cukierki „Rzymskie“
jasne — ciemne paczka 10 gr
wszędzie do nabycia

Roma — Poznań
Fabryka Cukrów P 31 253-41-89

W sprawach reklamy
korzystaj z pomocy Wydziału
Propagandy Kuriera Poznańskiego
zdg 29 004

Akuszzeria
Grobla 29 a, udziela porady, po-
mocy. zdg 41 609

Wróży
najpopularniejsza chiromantka —
Poznań, Piekary 6 — 2.
zdg 41 605

Rowery — Maszyny
Gramofony — Płyty
Odbiorniki

radiowo
zawsze korzystnie u Legowskiego
Kanałowa
18 za pożyczki i asygnaty „Kre-
dyt”. zdg 42 045

Światowej sławy
Chiromantka Grafolog
Fizjognomistka

Jakubowska
Zdumiewająco przepowiada prze-
szłość, teraźniejszość, przyszłość.
loterie, Ratajczaka 15, 10. Pa-
eż Apollo. zdg 41 346

Przyjdź!
Znam Twoją przyszłość. Piłsud-
skiego 5 — 8. Wrocława.
zdg 39 679

Krawcowa
szyje tanio. Półwiejska 40 — 6.
zdg 41 503

Filę
wykonuje akuratnie. Półwiejska
5 — 5. zdg 41 289

Znana Adarelli
przepowiada nieomylnie
z Braminów — reki. Przyjmuje
niedziele, święta. Podgórną 13.
mieszkanie 10. zdg 41 590

Akuszzeria
Kowalewska, Łakowa 14. śród-
mieściu paniom zainteresowanym
wszelką pomoc, porady.
zdg 41 397

Pianino
Kto wypoczywa za opłatą. Oferty
„Par”. Al. Marcinkowskiego 11.
pod „43.115”. Pg 33 864-43.115

Chłopiec
9 miesięczny do oddania na wła-
sne. Oferty Kurier Poznański
zdg 41 748

Akuszzeria
Strzelecka 2. przeprowadziłam
się

Fredry 2 — 6
przyjmuje udziela porady, pomo-
cy, połączni. zdg 24 864

Cukierki, Mieszanki
Artykuły groszowe
dla pp. odsprzedawców poleca kor-
zystnie Wytwórnia Cukierków.
Poznań, Szewska 11. zdg 41 563-4

Słynna
chiromantka trafnie przepowia-
da przyszłość, teraźniejszość.
Szewska 21 — 5. zdg 41 921

Koldry
poszywa. Gajowa 4. purzy Zoo-
logu. zdg 41 725

Sellima
nieomylnie przepowiada sprawy
życiowe. Półwiejska 31 — 12.
zdg 41 741

Karty do gry
hurtownia również fajki, cygar-
niczek, papierosów oraz wszelkie
przybory do palenia Dybicki, —
hurtownia, Wrocławka 1.
dg 24 911

Krawcowa
płaszcz, suknie, wszelka garde-
robę po domach. Marsz. Focha
47 — 10. zdg 41 650

Tapicer
tanie polecany. Jackowskiego 13.
Wehlman. zdg 41 668

Hafty
monogramy, szyje bielizny, okret-
kę, wykonuje tanio. Mostowa 31
— 4. zdg 41 814

Na raty
dostarczam książki kucharska
Dislowej Encyklopedie oraz in-
ne. Oferty Kurier Poznański
zdg 41 808

Kuśnierka
tanie. Stary Rynek 80, m. 1.
zdg 41 733

Chłopczyka
rocznego, ładnego, zdrowego od-
dam na własne. Zgłoszenia Ku-
rier Poznański zdg 41 930

Przeprowadzki
samochodem meblowym uskutecz-
nia. Antropowóz. Poznański
51. tel. 16-30. 3 Maja 6. tel. 28-59.
zdg 42 175

Kto
odda średn. wieku kobietom filię.
Zastaw zapewniony. Zgłoszenia
Kurier Poznański zdg 42 089

Futer
naprawy, modernizacje, odświe-
żenia. Marcina 57 — 8.
zdg 42 196

Skład
krótkich towarów, kto dopomoże
urządzić? Zastaw zapewniony.
Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 42 088

Cukierniki-piekarze
syrup ciemny do piekarników pół
kilo 38 groszy, syrop biały 56%,
kuwertura 1,18, kakao 1,25, ma-
sło kakaowe 1,90, puder cukrowy
55, marmelada 41, powidl 60 oraz
miazgę jabłkową, śliwkową, wi-
śniową, truskawkową poleca —
Leon Śledziński, Poznań, Wro-
niecka 17. zdg 42 255

Dyplomowany
masażysta
poleca się w dom. Oferty Kurier
Poznański zdg 42 262

24. NAUKA

Stenografii
pisanie maszyną, księgowości.
Strzelecka 33. zdg 32 898

Kursy stenografii
pisanie maszyną rozpoczynam
3 listopada, Kantaka 1.
zdg 33 997

Mgr. praw
Zofia Szczepańska
rozpoczyna V rok kursów
stenografii
parlamentarnej,

sądowej i handlowej z zastoso-
waniem tego samego systemu w
językach obcych. Wykłady odby-
wać się będą w sali 26 Uniwer-
sytetu Pozn. Collegium Minus we
wtorki i piątki o godz. 20-tej. —
Ilość miejsc ograniczona. Zgło-
szenia do dnia 1 listopada przy
ul. Marsz. Focha 82 m. 1 od 15-tej
do 17-tej. dg 24 255

Szkoła Tańców
Trzeciego listopada kurs począt-
kujących. Mikołajczak - Klede-
ka, św. Józefa 6. Pg 33 773-58.217

Ślepa maszyna
do nauki pisanie na maszynie
bez pomocy nauczyciela. Cena z
obszernym podręcznikiem zł 15.
Wysyłka pocztą po nadesłaniu zł
16. — Prospekt bezpłatnie. Cen-
trala Formularzy, Poznań, Mur-
na 2, narożnik Nowej 5.
Pg 33 836-43.17

Kursy
gry fortepianowej, dyplomowana
nauczycielka

Aleje Marcinkowskiego 1
m. 8
(dom narożny). zdg 40 748

Student
udzieli tanio lekcji. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 40 833

Chcesz zdać maturę?
kup „Trygonometrie” Florezyka!
Łatwa nauka bez pomocy na-
uczyciela. Zadania maturalne —
rozwiązane, objaśnione. Do naby-
cia we wszystkich większych
księgarniach. Pg 33 449-62.654

Kursy Kroju
Koncesjonowane
założone 1870

Masztalarska 8
Kazubowska, właścicielka.
zdg 41 298

Spiesznie
tapietaz, lustro, 162ka. Marcink-
owskiego 18 — 6. zdg 41 589

Nowe kursy
książkowości,
stenografii rozpoczynają się 4 li-
stopada. Ogrodowa 16 II.
zdg 42 248

Berlinianka
udziela nienieckiego 14. — mie-
siedzie. Grobla 14 — 10.
zdg 42 247

Kroju
modelowania nowoczesnego. Neu-
manowej, Szkolna 3 — 26.
zdg 41 576

English
conversation needed. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 41 548

Korepetytor
do chłopca II kl. gimn. potrzeb-
ny. Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 41 561

Szkoła Tańców
Szczurkówny
Działuńskich 7, parter. zdg 41 356

Przygotowanie
do matury zimowej lub jesiennej
uskuteczniej. Eksteriście. Toruń.
Bankowa 6, m. 6, Bartnicki —
dla R. H. d 24 721

Matematyki
algebry, fizyki — kto udzieli?
Oferty Kurier Poznański
zdg 41 543

Szkoła Tańców - plastyki
Baletmistra Szczurka - Szczur-
kowej, Podgórną 6.

Oddział
Leszno, Kawiarnia Centralna.
zdg 41 518

Niemieckiego
lekcji i konwersacji udziela aka-
demik niemiecki. Oferty Kurier
Poznański zdg 41 404

Kursy
stenografii, księgowości, kore-
spendencji polsk. niem. Rozpo-
czynam 4 listopada. Kromieżyńska
Ogrodowa 16. II. zdg 41 415

Koncesjonowane
kursy nowoczesnego kroju. —
Nowak, Wrocławka 33.
d 24 851

Szkoła
Tańców Średzińskiego, kursy po-
ciągające. Zygmunt Augusta 4.
zdg 42 209

Gabinet kosmetyczny
Kleopatra
wykonuje zabiegi, była asystent-
ka Dr. Switalskiej. Aleje Marcink-
owskiego 20, Ratajczak.
zdg 41 450

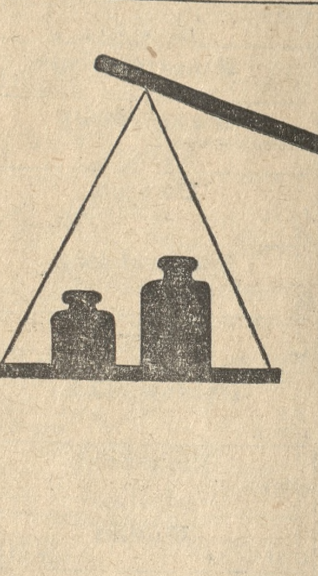
Kroje
ceny niższe wykonuje Toma-
szewska, Wysocka 1. zdg 41 681

Angielskiego
kto udzieli? Oferty Kurier Pozn.
zdg 42 143

Student
udzieli korepetycji. Zgłoszenia
Kurier Pozn. zdg 42 167

Matematyki
gimnazjalnej, wyższej udzieli stu-
dent matematyki. Oferty Kurier
Poznański zdg 42 168

Lekcje rysunków
malarstwa. Mielżyńskiego 26 —
10. zdg 41 834

Ogłoszenia w Kurierze Poznańskim zawsze
przechylają wagę korzyści na rzecz klienta.
zg 16 76/7

Włoskiego
nauczyciela (ki) poszukuje. Of-
erty Kurier Poznański zdg 42 201

Polsko-
Francuska kuchnia przyjmuje
panie w naukę wykwintnego go-
towania — wypiekania. 30 zł mie-
siedzie. Schroederowa, Poznań.
Młynska 4 m. 3. zdg 42 024

Kursy, lekcje
angielskiego
(Śródmieście) wzięwała po trzy-
miesięcznym pobycie w Anglii
prof. Rudnicka (emer). Cztero-
protny dłuższy pobyt w Anglii.
długoletnie doświadczenie peda-
gogiczne. Jarochońskiego 26. godz.
2—4. zdg 42 148

Gimnazjasta
udziela niemieckiego. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 42 010.

Student
udzieli korepetycji, specjalność
francuski kulturalnym domu. —
Oferty Kurier Pozn. zdg 42 344

Panience
dam wolną stancję za pomoc w
domu. Wilda. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 42 301

Szkoła Tańców
Pierackiego
Szarskiego. Kursy po-
ciągające i uzupełnia-
jące odbywają się co-
dziennie.

Pierackiego
12. zdg 41 954

Egzamin
6 klas przygotowuje dobrze tanio.
Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 42 365

25. MUZYKA

Wielkopolska
Szkoła Muzyczna
Ratajczaka 26. Filia Focha 47. —
Prospekty bezpłatnie. zdg 33 018

Maria Szczerbińska
Aleje Marcinkowskiego
21
Wodna 8. — Lekcje gry fortepia-
nowej. — Popisy. zdg 41 230

Wyższa szkoła śpiewu
Heleny Dutkiewicz
dypl. prof. śpiewu konserwato-
rium Drezdeńskiego. — Metoda
„Belkanto”. sławnych mistrzów.
Pierackiego 8 — 12. zdg 42 200

Włoska
Szkoła Śpiewu
Eugenii Targonskiej, Wielka 15.
zdg 42 339

Pierwszorzedny
pianista acordeon wolny. Poznań
Graniczna 7, m. 9. zdg 41 527

Lekcje
fortepianu. Mańska - Maciejew-
ska, Wierzbicze 23 — 5.
zdg 42 071

Zemsta
W modnym barze
Continental — Spójrz oraz wszel-
kie nowości znajdziesz w księ-
garni Cybulskiego. Marcina 9.
ng 52 887

Gry
fortepianowej udzielam przystęp-
nie. Renzowa, Dąbrowskiego 5.
zdg 42 234

Lekcyj
fortepianu udzielam. Mottego 5.
poszukuje prania lub posługi. —
Oferty Kurier Pozn. zdg 41 904

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

a) Służba domowa

Dziewczyna
dobrym gotowaniem, długoletni-
mi świadectwami, poleceniem —
szuka posady. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 41 043

Posługi
poszukuje uczciwa. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 41 369

Poszukuje
posługi i prania. Oferty Kurier
Poznański zdg 41 381

b) Inni

Reemigrantka
perfekta francuski szuka posady
do dzieci w Poznaniu, ewentl.
przychodnia. Skromne wymaga-
nia. Oferty Kurier Poznański
zdg 40 417

Ekspedientka
z branży spożywczej lub do pie-
karni, cukierni przyjmie posadę
od 1. lub 15. najchętniej Gdynia.
Zgłoszenia Agentura Oredownika
Kozłmin. n 52 050

Rutynowana
księżkowna - bilansistka poszuku-
je pracy w godzinach wieczor-
nych. Zgłoszenia Kurier Poznań-
ski zdg 40 453

Urzędnik gospodarczy
lat 27, podoficer weterynarii. —
Szkoła Rolnicza szuka posady. —
Alojzy Kurek, Jadowniki, Zmin.
zdg 40 738

Służaca
lat 25, szuka posady do wszyst-
kiego z gotowaniem. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 41 540

Służaca
pracowita, uczciwa, czysta posu-
zukuje posady do wszystkiego.
Oferty Kurier Poznański
zdg 41 430

Frasowaczka
poszukuje posady. Oferty Kurier
Poznański zdg 41 433

Panienska
z szkoła Wydziałowa i M. S. H.
zna robotki szuka posady do
dzieci. Oferty Kurier Poznański
zdg 41 440

Poszukuje
posługi w okolicy Ostroroga. —
Osiedle Grunwaldzkie. Oferty
Kurier Poznański zdg 41 447

Posługi
całodziennej, praniem, bez, po-
szukuje samotna. Oferty Kurier
Poznański zdg 41 380

Dziewczyna
uczciwej rodziny szuka posady.
Adres wskaże Kurier Poznański
zdg 41 401

Starsza
z gotowaniem do wszystkiego —
szuka posady. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 40 897

Dziewczyna
poważna, uczciwa gotuje, szuka
posady. Oferty Kurier Poznański
zdg 41 510

Dziewczyna
starsza, wiejska poszukuje posady
do wszelkich prac domowych,
najchętniej na wieś. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 41 306

Gospoia
kucharka restauracyjna, młodsza
z dobrej rodziny, która oszczędnie
smacznie gotuje poszukuje posady
do restauracji, świadectwa
dobre. Oferty Kurier Pozn.
zdg 41 462

Przyjmę
posadę szofer, woźnego, inkasenta,
portiera, język polski, francu-
ski i niemiecki, może złożyć kauc-
ję wekslowa. — Oferty Kurier
Poznański zdg 41 399

Pielegniarka
dłuższa praktyka poszukuje posady
do niemowlęcia. Oferty Ku-
rier Pozn. zdg 41 429

Poszukuje
posługi dwa lub trzy razy tygod-
niowo z praniem, Oferty Kurier
Poznański zdg 41 729

Pracznka
zawodowa, dobrze polecona przy-
jmie kilka prań. Focha 51 — 10.
zdg 42 147

Uczciwa
sierota ze wsi poszukuje posady
w mieście do wszelkich prac do-
mowych od zaraz. Oferty Kurier
Poznański zdg 41 884

Uczciwa
szuka jakiegokolwiek pracy
lub posługi. Oferty Kurier Pozn.
zdg 41 651

Uczciwa
poszukuje posługi. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 42 026

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem szuka
posady. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 42 084.

Pracznka
poszukuje prania lub posługi. —
Oferty Kurier Pozn. zdg 41 904

Posługi
4 razy w tygodniu. — Śródmieściu
poszukuje. Oferty Kurier Pozn.
zdg 41 950

Samodzielnym
gotowaniem poszukuje posady. —
Oferty Kurier Pozn. zdg 41 951

Gospodyni-kucharka
z dobrymi poleceniami poszukuje
samodzielną posadę na prob-
stwie. Oferty Kurier Poznański
zdg 41 929

Posługaczka
nawskroś czysta sumienna od za-
raz — pierwszego poszukuje po-
sady. Oferty Kurier Poznański
zdg 42 25 8

Dziewczyna
uczciwa, dobrze polecona szuka
posady wszystkiego 1. 11. Oferty
Kurier Poznański zdg 42 194

Posługi
poszukuje 2 razy tygodniu. Of-
erty Kurier Poznański zdg 42 320

Pedagog
z długoletnią praktyką udziela u-
latwioną metodą korepetycje. —
Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 42 305

b) Inni

Reemigrantka
perfekta francuski szuka posady
do dzieci w Poznaniu, ewentl.
przychodnia. Skromne wymaga-
nia. Oferty Kurier Poznański
zdg 40 417

Ekspedientka
z branży spożywczej lub do pie-
karni, cukierni przyjmie posadę
od 1. lub 15. najchętniej Gdynia.
Zgłoszenia Agentura Oredownika
Kozłmin. n 52 050

Rutynowana
księżkowna - bilansistka poszuku-
je pracy w godzinach wieczor-
nych. Zgłoszenia Kurier Poznań-
ski zdg 40 453

Urzędnik gospodarczy
lat 27, podoficer weterynarii. —
Szkoła Rolnicza szuka posady. —
Alojzy Kurek, Jadowniki, Zmin.
zdg 40 738

Samodzielnym
pomocnik lakierniczy, posiadają-
cy kartę rzemieślniczą, wszech-
stronny fachowiec zmienia posadę
także na kierowniczą. Oferty
Michałak Michał, Mogilno, Wa-
wryniańska 7. Ng 51 992

Ekspedientka
do piekarni, cukierni poszukuje
posady. Oferty Kurier Poznański
zdg 40 918

Przedstawicielstwo
przyjmuje, mam dużą składnicę w
mieście. Oferty do Kuriera Poz-
nańskiego zdg 40 818

Książkowny - bilansista
poszukuje posady. Łaskawe zgło-
szenia do Kuriera Poznańskiego
zdg 41 443

Ekspedientka
rzeźniczka poszukuje posady zaraz
Oferty Kurier Poznański
zdg 41 451

BIELIZNA
Dla
PANI
DZIECKA
Z ZNANEJ FABRYKI BIELIZNY
DOM PŁOCIEN
J. Schubert
STARY RYNEK 76.
NOVA 10.
SPECJALNOŚĆ
WYPRawy GŁUBNE
Pg 33 198-41.88

Posługa
zaraz. Restauracja św. Marcina 3
zdg 41 614

Inteligentna
panienka do 30 lat do 10 miesiecz.
dziecka. Telefon 33-55, od 10-12.
zdg 41 610

Marszantka
i uczennica. Dąbrowskiego 52.
zdg 41 731

Bufetowa
potrzebna. Oferty fotografia, wa-
runki. zgłoszenia Kurier Poznań-
ski, Gniezno. ng 52 561

Potrzebna
posługaczka z dobrymi świadc-
stwami. Górna Wilda 36, m. 9.
zdg 41 843

Kelner
do lokalu nocnego, młodszy zaraz
potrzebny. Casanova. Maszta-
larska zdg 41 636

Pomocnika
handlowego do lat 26 poszukuje
poważne przedsiębiorstwo. Wy-
magane: absolutorium Liceum —
lub Szkoły Handl., język niemiecki,
pisanie maszyną, ukończona
służba wojskowa, podaniem kat.
wojsk. Szczegółowe oferty zcyo-
rysem Kurier Pozn. zdg 41 861

Przyjmuje
uczennice do robót ręcznych (To-
ledo-File). Br. Pierackiego 15,
m. 9. zdg 41 895

Gospośia
do prowadzenia skromnego gos-
podarstwa domowego u samotne-
go (dwupokoju mieszkanie) in-
teligentniejsza, czysta, miła, lat
ok. 30. Adres Kurier Pozn. zdg 41 601

Bufetowa
zaraz potrzebna, młodsza. Casa-
nova. Maształarska. zdg 41 707

Ceglarza
samodzielnego, warunki podać.
Oferty Kurier Pozn. zdg 41 288

CZYTELNI
w Klubie „ROMA”
ulica Podgórna 10a, parter
(obok Księg. Katolickiej)
otwarta dla publiczności
dni powszednie od godziny
9 — 13 i od 15 — 19
Wstęp 10 gr. (Mies. 1 zł)
120 czasopiśm i dzienników
w 6 językach!

TEATRY
Poznań, sobota, 30. 10.
TEATR POLSKI: Sobota, 30.
10. godz. 20: „Małżeństwo”.
Niedziela, 31. 10. godz. 16: „Do-
wód osobisty”.
Niedziela, 31. 10. godz. 20: „Mał-
żeństwo”.
TEATR WIELKI: Sobota, 30.
10. „Zemsta Nietopierza”.
Niedziela, 31. 10. godz. 15: „Ijola”.
Niedziela, 31. 10. godz. 20: „Wiecz-
na tęsknota”, operetka Grohego.
Premiera.
Poniedziałek, 1. 11. „Dama Piko-
wa”.

KINA
Poznań, sobota, 30. 10.
APOLLO: „Sklamałam”.
CORSO: „Kapitan Blood”.
GLORIA: „Tylko raz kochała”.
GWIAZDA: „Maroko”.
METROPOLIS: „Sklamałam”.
OSWIATOWE T. O. L.: „Niedo-
kończona symfonia”.
RENAISSANCE: „Niesamowity
dom”.
SŁOŃCE: „Tajemnice Złotego
Miasta”.
SFINKS: „Caranga”.
SWIT: „Postrach opery”.
TECZA-Lazarz: „Wierna Rzeką
rok 1863”.
TECZA-Wilda: „Alotria”.
WILSONA: „Ty co w Ostrej
Świecisz Bramie”.

Wspólnika
do
pierwszorzędno
interesu
konfekcji damskiej
i zakładu krawiectwa damskiego
we Włocławku — solidnego i ener-
gicznego — przyjmie z powodu
braku zdrowia z kapitałem 10—
15 000 zł. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 42 353

Panienka
inteligentna dobrej prezencji po-
trzebna do składu. Oferty zcyo-
rysem — fotografia Kurier Po-
znański zdg 42 355

Przedstawiciel
na Poznań i a markowy artykuł
dobrze wprowadzony w instytu-
cjach prywatnych i państwo-
wych z pierwszorzędny referen-
cjami potrzebny. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 42 044

Siłę biurową
(sekretarke) do nowej kancelarii
adwokackiej potrzeba od 1. 12. 37.
Oferty z podaniem dotychczas-
wej pracy, kwalifikacji i żądane-
go wynagrodzenia do Kuriera
Pozn. pod zdg 42 307

Marszantka
młodsza siła potrzebna. Focha 103
zdg 42 293

31. ROZRYWKA
Zachodnia
Kawiarnia, Marcin 31, miła, za-
cisza, przytulna, wydaje, dania
śniadankowe 60 groszy.
zdg 40 867

MEBLE solidne - piękne - tanie
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. Górna Wilda 134
Parkiet po cenach konkurencyjnych
ng 49 442

Proszę!
przybyć — posłuchać
Detektory
bardzo głośne
Szewska 20
Gramofony — płyty — najtaniej.
zdg 42 046

Wesoło — ośmieszaj się
„Savoy”, Szewska 9.
Dancing. zdg 41 715

Radio
na próbę stawiamy. Tel. 85-12.
zdg 42 181

Roxy
Koncert, dancing, humor, werwa.
Focha 23. zdg 40 967/8

Saramint **jame uslna**
ODKAZA

R. Barcikowski S. A. Poznań

Radio-Klinika
Ratajczaka 3, tel. 58-00. Specjal-
ny warsztat napraw radiodbiorn-
ników wszelkiego rodzaju.
Pg 33 870-58.290

Supery
Telefunken
i inne demon-
struje i sprze-
daje na dogod-
nych warun-
kach

Setki
zadowolonych klientów potwier-
dzają, iż aparaty radiowe z fir-
my „Lira” dają maksymalne za-
dowolenie, dobrego odbioru. Dlu-
goterminowe raty. Fochowa i
rzelna obsługa. Podgórna 14, te-
lefon 50-63. zdg 24 841

Zygmunt Kolasa,
Poznań, św. Marcina
45 a
telefon 26-28. Pierwszorzędna ob-
sługa techniczna. zdg 24 679-80

Kino Corso
Kapitan Blood zdg 42 096

Kino
Gloria wyświetla Tylko raz ko-
chała. zdg 42 018-19

RADIO APARATY TELEFUNKEN I INNE NA DŁUGIE RATY - RADIOMECHANIKA - POZNAŃ - ŚW. MARCIN 25 - TEL. 1233

Stenotypistka
maszyną dyktowania 3 razy ca 4
godz. Oferty Kurier Poznański
zdg 42 003

Eden
Plac Działowy 11. znany lokal
rozrywkowy. Ceny bezkonkuren-
cyjne. zdg 35 405

W. KRUK jubiler
ul. 27 Grudnia 6
zał. 1840 Ng 52016
korzystne kupna
okazyjne
polecą w **Brylantach**
i **Perłach**

Nareszcie
doskonale
odbiornik 3
lampowy 3
zakresowy o
zasięgu eu-
ropejskim
wyrób Phi-
lips na do-
godnych
warunkach po
10, — miesięcznie
Pożyczki Państwowe jako wpła-
ty stare odbiorniki do nabycia
Centrum Kamiński
Poznań, Stary Rynek 13/14
Ng 52 014

Casanova
Maształarska, przyjemny pobyt.
najtańszy lokal rozrywkowy. —
Dancing do rana. zdg 41 708

Dziewczyna
uczniwa, czysta, dobrym gotowa-
niem zaraz potrzebna. Kuśka.
Winklera 18. Łazarz. zdg 42 358

Służąca
dobrze polecona z szykiem po-
trzebna od zaraz. Zgłoszenia Ku-
rier Poznański zdg 42 381

Podróżujący
dobrze zaprowadzony u piekarny
w Poznaniu potrzebny zaraz. —
Adres wskaże Kurier Poznański
zdg 42 282

Potrzebna
służąca starsza z gotowaniem do
2-3 osób do nadleśnictwa (na
wieś). Pensja 25 zł. Zgłoszenia
4 listopada, Poznań, Jerozł. 3.
m. 4. godzina 10—12. zdg 42 287

Domokrążni-bezrobotni
dobrze zarabia natychmiast. —
Zgłoszenia Jerozłowskiego 32 m.
8 godz. 19 do 20 od wtorku.
zdg 42 015

Biuralistka
samodzielną znającą korespon-
dencje oraz załatwianie wszelkich
spraw urzędowych potrzebną —
podanie pretencji wraz życio-
rysem Kurier Pozn. zdg 42 256

Uczeń
do laboratorium dentystycznego
potrzebny. Oferty Kurier Pozn.
zdg 42 241

Tokarz-mechanik
potrzebny. — Czerniak, Dąbrow-
skiego 7 zdg 42 273

Służąca
do wszystkiego gotowaniem lub
całodzienną przychodnią potrzebną.
Emilia Szczanieckiej 5, miesz-
kanie 6. zdg 42 287

Całodzienna
posługaczka. Śniadeckich 24 — 6.
zdg 42 260

Panienka
do pięcioletniej dziewczynki nie-
mieckim i francuskim ewtl. po
południu potrzebna. Chelmońskiego
1. m. 7. zdg 42 108

Dziewczyna
młodsza na przedpołudnie, Grun-
waldzka 1. m. 4. zdg 42 138

Pośredników
na prowizję poszukuje zaprowa-
dzonego firmą radiową. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 42 068

Uczeń
ślusarski potrzebny. Małackiego 9
zdg 42 163

Młody
człowiek może się zgłosić. Zgłosz.
Kurier Pozn. zdg 42 330

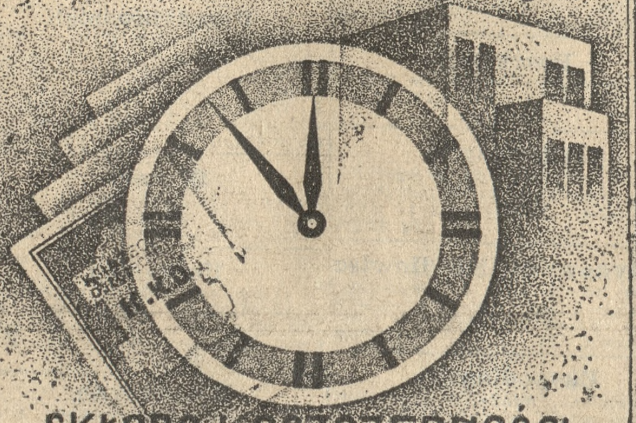
Kucharka
uczniwa potrzebna. Długa 3. —
mieszkanie 9. zdg 24 917

Nauczycielka
gimnazjalna matura, polecona, na
wieś. Korepetycje 3 dziewczyn-
kom IV, III gimnazjalna, VI po-
wszechna, oraz gospodarstwo do-
mowe, zaraz — Chłapowska. Pu-
szczykowo, Zaborze, Kostrzyn.
zdg 41 882

Duet
akordeonem, śpiewem zaraz. Fo-
cha 23. zdg 41 976

Młodsza
dziewczyna do wszystkiego od za-
raz. Św. Wojciech 7, m. 2.
zdg 42 192

*Lepiej późno
niż nigdy*

**SKŁADAJ OSZCZĘDNOŚCI
W
KOMUNALNEJ KASIE
OSZCZĘDNOŚCI
POWIATU POZNAŃSKIEGO
POZNAŃ, STARY RYNEK 73/74.**

Najnowsze
modele odbiorników
Telefunken
wymienia — sprzedaje najkorzy-
stniej

Tuszyński
Specjalista Radiotechnik. Dwu-
nastoletnia rutyna. Poznań, Szy-
mańskiego 1, telefon 57-33, naroż-
nik placu Świątobliwego.
ng 52 932

Skrzypce
mandoliny, gitary, struny, płyty,
gramofony najtaniej Dom mu-
zyczny „Lira”. Podgórna 14, te-
lefon 50-63. Asygnaty „Kredyt”.
dg 24 842

Nasze warunki
12
złoty miesięcz-
nie
Pożyczki
Państwowe 100
za 100 Najwiek-
szy wybór aparatów Telefunken.
Kosmos, Union, Prema Maestro
najtaniej

Radiomechanika
Poznań, św.
Marcin 25
telefon 12-38. Wymiana apar-
atów. Detektory z głośnikami
19.25. — zdg 24 915/16

Młodszy
pomocnik handlowy
(ekspedient) branży nasiennej potrzebny
zaraz względnie od 1. I. 1938 r.
Zgłoszenia piśmienne tylko sił
fachowych nadsyłać do firmy
B. Hozakowski, Toruń, skrz. poczt. 1.
dg 24840

Radioodbiorniki
krajowe, zagraniczne
Splawy
bez wkłsi obiegowych
Radioekspert
Śniadeckich 1, telefon 64-44.

Jedyny
Poznaniu radioprowadca upra-
wniony do używania tytułu za-
wodowego radiotechnika.
Korzystajcie
z pomocy fachowej.
Pg 33 876-38.299

Bijemy
rekord niskich
cen. — Dajemy
najdogodniejsze
warunki. Wiel-
ka ilość radio-
odbiorników —
przy fachowej
obsłudze ułatwia
wybór. — Przed
kupnem
radioodbiornika prosimy w włas-
nym interesie nie ominąć na-
szych salonów demonstracyjnych.

RADIOLAVOX
właśc. Bronisław Plotkowiak
Centrala
Poznań, Ratajczaka 14, Telefon
32-15.

Oddział
Pasaż Apollo od strony Rataj-
czaka. ng 50 947

Radioaparaty
„Tele-
funken”
„Kosmos”
oraz innych
znanych fa-
bryk polecają
na najdogo-
dniejszych wa-

runkach
Bracia Nowaczyk
Górna Wilda 30. ng 51 113-4

„Gwiazda”
wyświetla od poniedziałku 1. 11.
br. wspaniały film patriotyczny
Chopin —
Piewca Wolności.
zdg 42 132

Baterie anodowe
kieszonkowe, lampki elektryczne
„Centra”

przybory elektrotechniczne, za-
rówki poleca najtaniej
Kazimierz Matuszak
Pierackiego 16, telefon 30-67.
Ng 50 398

APASZKI - RĘKAWICZKI
najkorzystniej z firmy
Aleje Marcinkowskiego 13 „Pani”
— Przyjmuje asygnaty Kredyt — dz 24 791

Humor zagraniczny

— Dobrze, że sobie przypomniałem! O mały włos był-
bym zapomniał wysłać list do żony. (M)
(Holite Humor, Londyn).

Przedpłata

na miesiąc listopad 1937 roku za oba wydania razem w Poznaniu
w ekspedycji zł 3,20, w agencji zł 3,50, z odnośnikiem do
domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnikiem przez pocztę z Poznaniem
miesięcznie zł 4,10, kwartalnie zł 12,30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5,00, w innych
krajach zł 7,00—9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie,
strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają
prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr 200-149.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu
redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr, na stronie
drugiej (lub trzeciej) 120 gr, przed wiadomościami potocznyimi 200 gr
od 1-lamowej milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nad-
wyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach
do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11,10, w dni przedświa-
teczne do godz. 10,45, większe dłuższe według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów
w tym 5 nagłówek), słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między
zestawem a wysokością ogłoszenia, powstała wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.